

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

17'nci Toplantı
19 Kasım 2019 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleleri

- a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- b) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- c) Mesleki Yeterlilik Kurumu
- ç) Devlet Personel Başkanlığı
- d) Sosyal Güvenlik Kurumu
- e) Türkiye İş Kurumu

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, sivil toplum örgütlerinin, emeklilikte yaşa takılanların katılabildiği bir oturumda Bakanlık bütçesinin görüşülmesini önerdiklerine ve bu konuda bir usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

2.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe görüşmelerinin tümü üzerindeki konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.-SUNUMLAR

1.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

17'nci Toplantı
19 Kasım 2019 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.17'de açılarak beş oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, sivil toplum örgütlerinin, emeklilikte yaşa takılanların katılabildiği bir oturumda Bakanlık bütçesinin görüşülmesini önerdiklerine ve bu konuda bir usul tartışması açılmasını talep ettiklerine,

Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe görüşmelerinin tümü üzerindeki konuşmasındaki bazı ifadelerine, İlişkin açıklama yaptı.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk tarafından, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunum yapıldı.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşülmesine devam edilerek;

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının,
Mesleki Yeterlilik Kurumunun,
2020 yılı bütçeleri ile 2018 yılı kesin hesapları;
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının,
Devlet Personel Başkanlığının,
2018 yılı kesin hesapları,
Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 21.29'da toplantıya son verildi.

19 Kasım 2019 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.17

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 17’nci Birleşimini açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

*1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (x)**

a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

b) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

c) Mesleki Yeterlilik Kurumu

ç) Devlet Personel Başkanlığı

d) Sosyal Güvenlik Kurumu

e) Türkiye İş Kurumu

BAŞKAN - Gündemimizde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay Raporu; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kesin hesabı; Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçe ve kesin hesabı; Devlet Personel Başkanlığının kesin hesabı, Sosyal Güvenlik Kurumunun ve Türkiye İş Kurumunun Sayıştay Raporları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Sayın Zehra Zümrüt Selçuk’a söz veriyorum.

Buyurun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Efendim?

Buyurun Sayın Paylan. Nedir, aynı konu mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerine söz talep ediyorum Sayın Başkan. Sizi göremiyorum ama umarım oradasınızdır.

BAŞKAN – Aynı konu mu, nedir konunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul üzerine söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Bir dakika söz veriyorum.

(*) (1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri ile Sayıştay tezkereleri 24 Ekim 2019 tarihli 4’üncü Toplantı tutanağına eklidir.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan 'ın, sivil toplum örgütlerinin, emeklilikte yaşa takılanların katılabildiği bir oturumda Bakanlık bütçesinin görüşülmesini önerdiklerine ve bu konuda bir usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Herkese günaydın.

Sayın Başkan, 8 milyon vatandaşımızın işsiz olduğu, çalışanların ve emeklilerin açlık sınırının altında hayatta kalmaya çalıştığı, vatandaşlarımızın yoksulluktan, borçluluktan dolayı intihar ettiği bir Türkiye gerçekliği içinde Çalışma Bakanlığı bütçemizi görüşeceğiz. Sayın Başkan, bu bütçe görüşülürken kadın örgütleri yok –aynı zamanda kadın bakanlığını da görüşmeye çalışacağız- sendikalar yok, emeklilikte yaşa takılanların sivil toplum örgütleri yok. Sayın Başkan, bu şartlarda, Çalışma Bakanlığının bütçesinin bütün bu sivil toplum örgütlerinin yani sendikaların, kadın örgütlerinin ve emeklilikte yaşa takılanların sivil toplum örgütlerinin katılabildiği bir oturumda görüşülmesini öneriyoruz. Bu konuda bir usul tartışması açmanızı talep ediyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Her günkü gündeminizi tekrar ettiniz, televizyonlara mesajınızı verdiniz.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul tartışması açmanızı talep ediyorum.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen...

Sayın Selçuk, buyurun lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul tartışması talep ettim.

BAŞKAN – Mesajınızı verdiniz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben bir talepte bulundum.

BAŞKAN – Benim tavrım değişmedi, onu da biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizden bir talepte bulundum.

BAŞKAN - Her gün aynı şeyi söylüyorsunuz. Tamam, basına mesajınızı verdiniz, televizyonlar sizi çekti, memnun kaldınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizin tavrınız değişmediği sürece ben de usul tartışması açmaya devam edeceğim.

BAŞKAN – Bunu uygun görmüyorum Başkan olarak.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sivil toplumun burada olması mesaj vermek değildir.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Selçuk...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İnsanlar intihar ediyorlar Sayın Başkan, intihar ediyor insanlar.

BAŞKAN – Tamam, mesajınızı verdiniz, televizyonlar çekti sizi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz televizyonlara mesaj vermiyoruz, bu ne kadar çirkin bir üslup.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, Sayın Bakan mesaj verecek, siz Bakan konuştuktan sonra televizyonları dışarı çıkaracaksınız, değil mi? Ondan sonra dışarı çıkaracaksınız. Sayın Bakan her gün konuşuyor kameraların önünde.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu nasıl çirkin bir üslup yani mesaj vermek.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Selçuk, buyurun.

IV.-SUNUMLAR

1.- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; 2020 Mali Yılı Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin ve 2018 yılı kesin hesabının görüşülmesi dolayısıyla huzurunuzda bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sizlere dağıtılan kitapçık üzerinden Bakanlığımızın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşları tarafından gerçekleştirilen icraatları ile 2019 yılına ilişkin faaliyetleri hep beraber değerlendireceğiz.

Bugün, biliyorsunuz, genç ve dinamik yapısıyla ülkemizin kalkınmasında potansiyel bir güç olarak görülen ve 2019 yılı itibarıyla 82 milyonun üzerine çıkan bir nüfusa sahibiz. Dolayısıyla, beşerî ve sosyal sermayeye yapılan yatırımlar artık daha da önem kazanmış durumdadır. Her yaş grubundaki bireyin potansiyelinin değerlendirilmesi ülkemizin kalkınması açısından da önemli. Bu nedenle toplumun her kesiminin ihtiyaçlarına cevap verebilmeyi ve onları desteklemeyi önemsiyoruz.

Bilindiği üzere, çocuk, genç, kadın, erkek, yaşlı, engelli her bireyin ihtiyaçlarının en iyi cevap bulduğu yer ailedir ve toplumumuzun temel yapı taşı olan aile kurumumuzun korunması, sosyal ve ekonomik açıdan güçlendirilmesi ve aile değerlerimizin sağlıklı bir biçimde gelecek nesillere aktarılması bizim Bakanlık olarak en önemli hedefimiz. İnsanı, milleti ve devleti yaşatmanın yolu biliyoruz ki aileden geçmektedir. Bunun için biz Bakanlık olarak sosyal hizmet, sosyal yardım ve sosyal güvenlik politikalarımızı aile odaklı bir bakış açısıyla yürütmekteyiz. Aile, toplumlarda neslin devamının teminatı, aynı zamanda değerlerimizin koruyucusudur. Bu anlamda uyumlu bir aile birliğini sosyal kalkınmanın da bir ön şartı olarak görmekteyiz. Dolayısıyla, yürüttüğümüz tüm politikaların nihai hedefi mutlu, çalışkan ve üretken bireylerin uyumlu aileler içinde daha müreffeh bir toplum hedefine doğru birlik ve beraberlik içinde yürümesidir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın en önemli fonksiyonlarından biri Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP)'le sosyal politika uygulamalarında biz talep odaklı hizmet anlayışından arz odaklı hizmet anlayışına geçerek sosyal yardım ve hizmetlerde yeni bir dönem başlattık. Artık, devlet olarak vatandaşlarımızı bizzat hanelerinde ziyaret ediyoruz ve bu ziyaretlerle ailelerimizin ve dezavantajlı kesimlerimizin sosyal yardım ve hizmet ihtiyaçlarını bizzat yerinde tespit ediyor ve uygun hizmetlerden yararlanmalarını sağlıyoruz. Sahadaki 2.700 ASDEP görevlimizle 2 milyon hanede 4 milyon 233 bin vatandaşımızla görüşme yaptık. Hanelerden toplanan bilgiler on-line olarak veri tabanına aktarılıyor. Ayrıca bin ASDEP personeli alımı için ilanımız bu hafta yayınlanacak ve gelecek haftaya da başvurularımızı almaya başlayacağız. Yine, 2.313 sözleşmeli ve 322 kadrolu personel alımımız da ÖSYM tarafından duyurulacak ve başvurular da alınmaya başlanacak. İŞKUR üzerinden de bin işçi alımı için ilgili ilan önümüzdeki hafta İŞKUR tarafından yapılacaktır.

Kurumsal hizmetlerde de sosyal hizmet merkezlerimizle yapısal bir değişime gittik. Ailelere ve toplumun tüm kesimlerine yönelik sosyal hizmetlerimizi bütüncül bir yaklaşımla tek çatı altında topluyoruz. Böylece vatandaşlarımızın tüm hizmetlerimize tek bir noktadan kolay erişimini

gerçekleştirdik. Ülkemiz genelinde 330 sosyal hizmet merkezimiz hizmette ve bu yıl sonunda sosyal hizmet merkezi sayımızı 332'ye, inşallah 2020'de de 353'e çıkaracağız. Şu ana kadar yaklaşık 6 milyon vatandaşıma hizmet sunduk.

Biz inanıyoruz ki aile ve toplumda kadınlarımıza verdiğimiz her destek bizleri daha güçlü kılıyor. Bu kapsamda Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgeleri başta olmak üzere ülkemizin birçok yerinde kadınlarımızın psikososyal, mesleki ve kişisel yönden gelişimlerine destek olmak amacıyla 226 aile destek merkezi (ADEM) açtık.

Aynı zamanda Roman vatandaşlarımızın çoğunlukta yaşadığı bölgeler başta olmak üzere 30 sosyal dayanışma merkezimiz (SODAM)'la kadınlarımıza çok yönde destek vermekteyiz. Roman vatandaşlarımıza yönelik politikaların koordinasyon ve uygulanmasının sağlanması, vatandaşlarımızın eğitim, sağlık, istihdam, barınma ve sosyal hizmetler alanlarında yaşam koşullarını iyileştirilmesi için Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ile I. Aşama Eylem Planı'nı 2016'da yayınladık. Şu anda eylem planı kapsamında İzleme ve Değerlendirme Kurulu da oluşturuldu ve çalışmaları yakından takip etmekteyiz. Ayrıca II. Aşama Eylem Planı hazırlıkları bitmiş durumda ve en geç aralık ayı içerisinde yayınlayacağız inşallah.

Biz, aile olmanın, yuva kurmanın sorumluluklarını gençlerimize aktarmak, aynı zamanda ailelerimizin sorun çözme kapasitesini artırmak amacıyla da ülke genelinde eğitim ve farkındalık çalışmaları yürütüyoruz. Evlilik Öncesi Eğitim Programı'mızla gençlerimize evlilikte iletişim ve yaşam becerileri, aile hukuku gibi konuları içeren eğitimler verdik. Bu eğitimleri 1,1 milyon gencimize ulaştırdık. Yine "Eğitim ailede başlar." diyerek Aile Eğitim Programı aracılığıyla 1,8 milyon vatandaşıma ücretsiz Aile Eğitim Programı eğitimi verdik.

Aile bütünlüğünü korumaya yönelik en önemli projelerimizden biri de aile danışmanlığı ve boşanma süreci danışmanlığıdır. Bugüne kadar 32.200 kişiye ücretsiz danışmanlık hizmeti sunduk. Ben bunun özellikle altını çizmek istiyorum çünkü bu danışmanlık programımıza başvuranların yaklaşık yüzde 40'ı boşanmaktan vazgeçmiş durumdadır. Dolayısıyla, aile birliğini korumak adına bunu çok önemli görüyorum. Aldığımız olumlu geri bildirimler neticesinde 2020 yılında bu danışmanlık hizmetimizi daha da geliştirmek istiyoruz. Ayrıca, yeni bir haber daha, artık e-devlet üzerinden de aile danışmanlığı hizmetimizle ilgili başvuruları almaya başladık.

Aile Eğitim Programı çerçevesinde "Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığından Korunma" modülü ile Yeşilay iş birliğinde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri kapsamında uyuşturucuyla mücadelede hem ailelere hem de hizmet sunan personele eğitimler veriyoruz. Şu ana kadar 700 bini aşkın kişiye uyuşturucuyla mücadele konusunda farkındalık eğitimi verdik. Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Fuat Oktay'ın da Başkanlığında gerçekleştirilen Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulunda Bakanlık olarak üzerimize düşenleri kararlılıkla sürdürmekteyiz.

Son günlerde üzerine daha da yoğunlaştığımız çalışmalarımızdan biri de göç, afet ve acil durumlarda psikososyal destek çalışmalarıdır. Türkiye Afet Müdahale Planı gereğince Bakanlığımız, afet ve benzeri acil durumlarda psikososyal destek hizmetleri sunmak üzere ana çözüm ortağıdır. Biz şu ana kadar 110 afet ve acil duruma müdahale ettik ve 105.200 hanede 430 bin vatandaşıma psikososyal destek hizmeti sunduk.

Bilimsel verilere dayalı sosyal politikalar geliştirmeyi önemsiyoruz. Hizmet modellerimizi bilimsel çalışmalarda elde ettiğimiz çıktılar üzerinden günümüzün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde güncellemeyi amaçlıyoruz. Bu anlamda aile yapımızı ve değerlerimizi tehdit eden faktörlerin tespiti ile

aile bütünlüğünün korunmasına yönelik politikalarımıza yön verebilecek çok sayıda araştırma ve etüt çalışması yapmaktayız. Bu alanda ülkemizde ergen profili, aile yapısı, yaşlılık, evlilik, boşanma ve bağımlılık gibi pek çok konuda periyodik olarak yayımladığımız yayınlar mevcut.

Aile kurumunu kuvvetlendirmeye ve maruz kaldığı tehditlere karşı korumaya dair bir vizyon geliştirmek için ulusal düzeyde yapılan Aile Şûraları'nın 7'ncisini Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın himayesinde 2-3 Mayıs 2019 tarihlerinde Ankara'da düzenledik. Aileye yönelik hizmet üreten tüm kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, akademisyenler ve STK'ler katıldı ve Aile Şûrası'nda elde ettiğimiz çıktılar Bakanlığımızın aile politikalarına yön vermeye devam edecektir.

Yine, dinamik nüfus yapımızın korunması ve evliliğin teşvik edilmesi amacıyla “Çeyiz Hesabı” uygulamasına devam etmekteyiz. 2019 yılında yapılan kanun değişikliğiyle azami devlet katkısını 7.500 liradan 9 bin liraya çıkardık ve 2019 Eylül ayı sonu itibarıyla Çeyiz Hesabı'nda 17 bin kişinin 80 milyon lirayı aşkın mevduatı bulunmaktadır.

Kadınlarımızın insan onuruna yakışan bir hayat sürmeleri, her alanda daha aktif rol almaları, hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını önemsiyoruz. Bu anlamda Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nı uygulamaya devam ediyoruz. Başarıyla uyguladığımız politikalar neticesinde de kadının ekonomik ve sosyal statüsünün arttığını gözlemlemekteyiz.

Biliyoruz ki eğitim, toplumsal değişimin ve ilerlemenin en önemli sürükleyici gücüdür ve biz bu anlayışla bugün 82 milyonluk nüfusumuzun yaklaşık yarısını oluşturan kadınlarımızın okuryazarlık başta olmak üzere eğitimin her aşamasında en üst seviyelere ulaşması da temel hedefimizdir. Son on yedi yılı baktığımızda da bu alanda büyük ilerlemeler kaydettik. Yüzde 80 olan kadın okuryazarlık oranını yüzde 95'e, yüzde 45 olan ortaöğretim kademesinde kız çocuklarımızın net okullaşma oranını yüzde 84'e, yine yüzde 13'lerde olan yükseköğretim kademesinde olan kadınların net okullaşma oranını da yüzde 46 seviyesine yükselttik.

Diğer bir önemli göstergemiz ise tabii, kadının güçlenmesi adına kadınlarımızın sağlık hizmetlerine kolay erişimi ve sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanması. 2002 yılında 100 bin canlı doğumda 65 olan anne ölümü oranını 2018 yılında 100 bin canlı doğumda 14'e düşürdük. Doğum öncesi bakım hizmetlerinden yararlanma oranında ve doğumun sağlık kuruluşunda gerçekleşme oranını da yüzde 100'lere çıkardık.

Kadınlarla ilgili diğer bir konumuz: Elbette, kadınlarımızın karar alma mekanizmalarında her düzeyde daha etkin ve daha aktif katılımlarını desteklemekteyiz. Bunun bir yansıması olarak da Mecliste kadın temsil oranı 2002 yılında yüzde 4,4 iken bugüne geldiğimizde yüzde 17,5'a yükselmiş durumda. Aynı zamanda, kadın muhtar sayımız da 2014 yılında 685 iken 2019 yılında 1.086'ya ulaşmış durumda. Dolayısıyla, baktığımızda, siyasette, kamuda, akademi, yargıda, iş dünyasında kadınlarımızın karar alma mekanizmalarında artık daha aktif olduğunu görmekteyiz.

Toplumsal farkındalığın artması: Uyguladığımız teşvik politikalarının karşılık bulması neticesinde kadınlarımızın istihdama ve iş gücüne katılımında da önemli mesafeler katettik. Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu Bakanlığımızın bünyesinde ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşmakta ve en son TÜİK verilerine göre kadın istihdamımız 9 milyon. 2002'de 25,3 olan kadın istihdamı oranı 2019'da yüzde 28,9 oldu ve kadın iş gücü sayısı da 10 milyon 919 bine çıktı. Kadınların iş gücüne katılma oranı da yüzde 35'lerde. Biz bu doğrultuda ilerleyerek 2023 yılında kadın istihdamı oranını yüzde 34'e, kadınların iş gücüne katılım oranını ise yüzde 38,5'e çıkarmayı hedefliyoruz. Kadınlarımızın iş gücü piyasasında yer almasını sağlamak ve çalışma hayatının değişen koşullarına uygun politikalar üreterek istihdamlarına destek vermek üzere çalışmalar yürütmekteyiz. On Birinci Kalkınma Planı'mızda “Nitelikli İnsan ve Güçlü Toplum” başlığıyla özellikle kadınlarımıza

ve gençlerimize, özel politika gerektiren gruplara özel atıfta bulunduk. Bakanlık olarak uyguladığımız projelerle kadınlarımızın istihdamına katkı da sunuyoruz. Özellikle, 40 milyon avro bütçeli Evde Çocuk Bakımı Projesi, geçen ekim ayında uygulamaya başladığımız 30 milyon avro bütçeli INST-CARE Kurumsal Çocuk Bakım Hizmetleri Projemiz, 26 milyon avro bütçeli EDU-CARE Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi –onu da bu ay açıkladık- gibi projelerle de kayıtlı kadın istihdamını destekliyoruz.

Biz inanıyoruz ki kadının güçlü olduğu toplumda aile de güçlü olur, toplum da güçlü bir noktaya gelir. Bu anlamda, kadın dayanışmasının ve girişimciliğin en güzel örneklerini kadın kooperatiflerinde gördüğümüze inanıyoruz. Kadınlarımızın emeklerini desteklemek amacıyla biz de kadın kooperatiflerini güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bu kapsamda, Bakanlığımızın koordinasyonunda Ticaret Bakanlığıyla, Tarım ve Orman Bakanlığıyla birlikte geçtiğimiz yıl kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesine dair bir protokol imzalandı ve biz bu protokole istinaden 81 ilimizde kadın kooperatifçiliği çalışma gruplarını oluşturduk ve 2020 yılında ülkemizde ilk defa kadın kooperatifçiliği alanında 5 milyon avroluk bir proje uygulayacağız.

Kadınların ekonomik olarak güçlenmesi ve finansal okuryazarlığın geliştirilmesi amacıyla başlattığımız seminerlerde bugüne kadar 73 ilde 20 bini aşkın kadınıma eğitim seminerleri verdik. Yıl sonuna kadar bütün eğitimleri 81 ilimizde gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. 2020 yılında da bu eğitimleri farklı gruplarla yapmayı hedefliyoruz.

Kadına yönelik şiddeti, Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifadeleriyle, bir insanlık suçu olarak görmekteyiz ve bu konuda mücadelemizi “sıfır tolerans” ilkesiyle en üst seviyede sürdürüyoruz. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un yürürlüğe girmesiyle yasal altyapıyı güçlendirdik. Bu kanunun uygulama sorunlarına dair bir araştırma komisyonu kurduk ve Adalet Bakanlığımızla bu konuda beraber çalışmaktayız. Yine, şiddetin önlenmesi ve şiddet mağdurlarının etkin korunması için de tüm taraflarla iş birliği içinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Üçüncü Ulusal Eylem Planı’nı uygulamaya geçirdik. 2021 ve 2025 yıllarını kapsayacak Dördüncü Ulusal Eylem Planı’mız için de hazırlıklarımız devam etmekte.

81 ilde her ay farklı kurum ve kuruluşlarda görevli kamu personeline kadına yönelik şiddetle mücadele eğitim seminerleri düzenlemekteyiz. Yine, Millî Savunma Bakanlığıyla imzaladığımız protokol gereğince aile içi ve kadına karşı şiddetle mücadele seminerlerini 500 bin askerimize ulaştırdık. Biz inanıyoruz ki kadının güçlenmesi ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda erkeklerin destekleri ve erkeklerin katılım sağlaması büyük bir önem arz etmekte. Yüksek can güvenliği riski bulunan şiddet mağdurlarının etkin korunması için başlattığımız, şiddet uygulayanın ve şiddet mağdurunun birlikte takip edildiği elektronik kelepçe uygulaması devam etmekte ve uygulamayla ilgili olumlu değerlendirmeler neticesinde de uygulama illerini 6’dan 15’e çıkardık. Hizmete başladığı günden bugüne kadar ALO 183 Sosyal Destek Hattı’mızda da bu anlamda, 1 milyon 460 bin çağrıya da cevap verilmiş durumda.

Şiddetle mücadelede kurumlar arası iş birliği çok önemli bildiğiniz gibi ve biz Bakanlığımız ile Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı arasında veri entegrasyonunu tamamladık ve Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerimiz ŞÖNİM’lerde hâlihazırda 81 ilimizde hizmet vermekteyiz ve ŞÖNİM’lerden kurulduğu günden bugüne kadar toplamda 514 bin kişi yararlanmış durumda.

Yine, kurumsal hizmetlerimize gelirse kadına yönelik şiddetle mücadelede yatılı kurumsal hizmet birimlerimiz olan kadın konukevlerinin hem niceliğini hem de nitelik olarak kapasitelerini geliştirmekteyiz. 2002 yılında ülkemizde 11 kadın konukevi 283 kapasiteyle hizmet verirken bugün

110'u Bakanlığımıza bağlı olmak üzere, ülke genelinde hizmet veren 145 kadın konukevimiz 3.482 kapasiteyle hizmet sunmaktadır. Biz kadın konukevlerimizin ihtisaslaştırılmasına yönelik çalışmalarımızı da kararlılıkla sürdürmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; biz çocuklarımızın geleceğimizin teminatı olduğuna inanıyoruz ve toplum olarak geleceğe güvenli bakmak istiyorsak çocuklarımızı en iyi şartlarda hayata hazırlamamız gerekiyor. Çocuğumuzun üstün yararını ön planda tutarak çocuk hakları doğrultusunda politikalar geliştirmek ve uygulamak bizim temel hedefimiz. Çocuklarımızı kuruluş bakımına almadan aile odaklı hizmetlere öncelik veriyor, böylece aile bütünlüğünü korumayı ve çocukların ailelerinden kopmamalarını sağlıyoruz. Bu sebeple çocuk açısından herhangi bir sakınca olmadığı sürece çocuğun ailelerimizin yanında desteklenmesi önceliğimiz.

Kuruluş bakım hizmetiniyse bakım hizmetlerinin en son alternatifi olarak görmekteyiz. Koruma altında bulunan çocuklarımızdan aile odaklı hizmetlerden faydalandırılan çocuk oranımızı yüzde 41'e çıkarmak ise hedefimiz.

Sosyal ve ekonomik destek hizmetleri, çocukların kurum bakımına alınmadan aile birlik ve bütünlüğü içinde sağlıklı büyümelerini sağlamak amacıyla desteklenmesidir. Bugün ailesi yanında sosyal ve ekonomik destek hizmetinden 127 bin çocuğumuz yararlanıyor. Başlattığımız Okul Desek Projesi'yle de set hizmetinden yararlanan ortaokul çağındaki 15 bin çocuğumuzu da kültürel, sanatsal, sportif ve akademik yönden de güçlendiriyoruz.

Diğer bir bakım hizmetimiz, koruyucu aile hizmetinin yaygınlaşmasında en önemli bir süreci Sayın Cumhurbaşkanımızın eşleri Saygıdeğer Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayesinde Toplum Kalkınmasında Gönül Elçileri Projesi'ni başlattık ve o günden bugüne koruyucu aile hizmeti, farkındalık çalışmalarıyla birlikte etkin bir noktaya geldi. Şöyle ki, verilere de baktığımızda, 2002 yılında 515 iken 2019 yılı itibarıyla koruyucu aile yanında kalan çocuk sayımız 7 bini aşmış durumda. Biz istiyoruz ki her çocuğun aile ortamında yetişmesini sağlayabilelim. Bu anlamda gerek koruyucu aile hizmetinin gerekse de evlat edindirme hizmetimizi etkinleştirmeyi ve yaygınlaştırmayı önemsiyoruz. Ayrıca şöyle bir bilgi de vermek isterim: 14 tane koruyucu aile dostu şehrimizde koruyucu aile yanındaki çocuk sayımız, çok şükür ki kuruluş bakımındaki çocuk sayımızı aşmış durumda.

Yine, 460 çocuğumuz bu yıl olmak üzere, 17.278 çocuğumuzu evlat edindirme hizmetinden faydalandırdık. E-devlet sistemi üzerinden sosyal ve ekonomik destek, koruyucu aile ve evlat edinme müracaatları yapılabilmesini de sağlıyoruz.

Diğer bir konu da biz kuruluş bakımının zorunlu olması hâlinde ise çocukların rehabilitasyon süreci tamamlandıktan sonra da tekrar ailesi yanına döndürülmesi için büyük bir gayret sarf etmekteyiz. Bugüne kadar 11.582 çocuğumuzu da tekrar ailesinin yanına döndürmeyi başardık.

Daha sağlıklı nesiller yetiştirmek adına çocuk bakımı hizmetlerinde de büyük bir değişim gerçekleştirdik, bildiğiniz gibi. Çok sayıda çocuğun barındırıldığı yurt ve yuvaları kapatarak aile ortamına yakın ev tipi yatılı birimler olan çocuk evleri ve çocuk evleri sitelerine dönüştürdük. Çocuk evlerinde şu anda 192 çocuk evinde 6.154 çocuğumuza hizmet vermekteyiz ve 112 çocuk evimizde ise 5.965 çocuğumuzun bakımını sağlıyoruz.

Yine, diğer hizmetlerimiz noktasında Çocuk Koruma ve İlk Müdahale ÇOKİM birimlerini oluşturduk. İhtisaslaşmış çocuk destek merkezlerimizde de 1.396 çocuğumuza hizmet sunmaktayız.

2019 yılında Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı'nı geliştirdik. Suça sürüklenen ve suç mağduru çocuklarımızın rehabilitasyonunu sağlamak için de ihtisaslaştırılmış yeni merkezler oluşturarak bu merkezlerde Psikososyal Destek Programı'nı oluşturduk.

Çocuklarımızı kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitimlerden de yararlandırmaktayız.

Çocuklarımızın akademik başarılarını bizim için önemli. Bu yıl çok mutluyuz ki çocuklarımızın başarılarını, takdir, teşekkür oranını yüzde 42 ‘den yüzde 58’e çıkardık.

Yine, geçen yıl 1.367 çocuğumuz özel okul imkânından yararlanırken bu sene 2.024 çocuğumuz özel okula ücretsiz devam etmekte.

2019 yılında korumamız altındaki çocuklarımızdan -bu bir rekor seviyesi- 361’i üniversiteye yerleşerek önemli bir başarı hikâyesi ortaya koyarak hepimize gurur kaynağı oldular.

Bir Meslek Bir Gelecek Projesi’yle de çocuklarımızın reşit oldukları tarihte meslek sertifikası sahibi olmalarını, bu anlamda da, mesleki eğitimde gelişmelerini önemsiyoruz.

Yine, bu yıl ilk defa geliştirdiğimiz Benim Rehberim Programı’yla da sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocuklarımızı kendileri gibi aynı ortamda yetiştirmiş ve benzer yaşam deneyimlerine sahip, hayata atılmış gençlerimizle buluşturduk. Bilgi ve tecrübe paylaşımı sağlıyoruz çünkü bu gençlerimiz için rol model çok önemli ve bu programı inşallah 81 ilimizde de yaygın hâle getireceğiz.

“Kuruluş sonrasında da destek verilmiyor.” diye eleştiriler alıyoruz, bu doğru değil. Koruma ve bakım altındaki gençlerimizin reşit olarak veya akademik yaşamlarını tamamlamaları ve kuruluş bakımından ayrılmalarından sonra da belirli sürelerle biz izlemelerine devam etmekteyiz. Bu şekilde biz 955 gencimizi sosyal ve ekonomik destek hizmetinden yararlandırdık. Yine, kurum bakımından ayrılan 7.503 gencimizle de görüşme gerçekleştirdik ve dolayısıyla, kendilerine kurum bakımından ayrıldıktan sonra da iş hayatı, sosyal yaşam gibi konularda, her konuda rehberlik edip sorun ve önerilerini takip ediyoruz.

Bildiğiniz gibi, hakkında koruma ve bakım tedbiri kararı alınmış çocuklar 1988 yılından itibaren kamu kurumlarına yerleştirilmeye başlandı. Son olarak, biz bu ay içerisinde 2.183 gencimizi daha kamu kurumlarına yerleştirdik ve inşallah aralık ayında gerçekleştireceğimiz atamayla da sosyal hizmetlerde -kanun kapsamında- kamuya yerleştirilen çocuk sayımız da 15 bini aşmış durumda olacak.

Diğer bir durumumuz, kamuda istihdam hakkını kullanmayan gençlerimiz için özel sektör istihdam teşviki uygulamasını hızla hayata geçirdik ve son üç ay içerisinde 3.183 gencimiz bu teşviklerden yararlandı. Risk altında bulunan çocuklarımız için koruyucu ve önleyici hizmet sunan mobil çocuk sosyal hizmet birimlerimizi faaliyete geçirdik ve biz okul devamsızlığı olan, ihmal, istismar, suça sürüklenme gibi riskler altındaki çocuklara yönelik tespit ve müdahale çalışmalarımızı yürütmekteyiz. Bu hizmetimizle 17 bini aşkın çocuğumuza ve 11 bin ailemize ulaşmış durumdayız.

Çocuklar Güvende Programı’mızla da sosyal hizmet müdahalesinde bulunan çocukların tekrar riskle karşı karşıya kalmamaları ve korunmaya muhtaç hâle gelmeleri için takip sistemini kuruyoruz. Bu kapsamda, 23 bini aşkın çocuğumuzun risk ve ihtiyaçlarını değerlendirdik.

Her yıl 20 Kasım’da yani yarın Dünya Çocuk Hakları Günü’nde Bakanlığımız ve UNICEF iş birliğinde ulusal çocuk forumları düzenlenmektedir. 2018 yılında 19’uncu Ulusal Çocuk Forumu’nu “Çocuk İşçiliğiyle Mücadele” temasıyla gerçekleştirdik. Bu sene de çocuklarımız 20’nci Ulusal Çocuk Forumu’nda “Biz büyük bir aileyiz.” diyerek Ankara’da bir araya geldiler. Yarın onların tavsiyelerini de Meclis çatımız altında dinlemek üzere onlarla tekrar buluşacağız.

Bakanlık olarak, çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda kamu kurum ve kuruluşları, işçi-işveren kuruluşları ve sivil toplum örgütleri arasında koordinasyon ve iş birliği sağlıyoruz. Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla başarıyla yürütülmektedir. Bildiğiniz gibi, 2018 yılı Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı ilan edilmiştir. Biz çocuk işçiliğiyle daha etkin mücadele etmek ve politikaların yerel düzeyde uygulanmasını izlemek amacıyla bütün illerimizde

çocuk işçiliğiyle mücadele birimleri oluşturduk. Yine, sokakta çalışan ve dilencilik yaptırılan çocuklar için de illerde mobil ekipler oluşturduk. 132 mobil ekiple Ekim 2019 sonuna kadar müdahale edilen çocuk sayısı 17 bini aşmış durumda.

Yine, çocuk hizmetleri alanında, ihtiyaçları doğrudan, yerinde tespit ediyor, değerlendiriyoruz, denetliyoruz ve çocuklar için de çalışan personellerimize yönelik eğitim programları düzenlemeye devam etmekteyiz.

Bakanlığımızın açılış izni verdiği 2.429 özel kreş ve gündüz bakımevleri, özel çocuk kulüplerinden 84 bini aşkın çocuğumuz hizmet almakta. Yine, ücretsiz bakım hizmeti kapsamında özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüplerinden 2019 yılı için de 3 bini aşkın çocuğumuzu faydalandırdık.

Bakanlığımızın üzerinde büyük bir titizlikle durduğu konulardan biri de çocuklarımızı erken yaşta okumaya teşvik etmek, onlara okumayı sevdirmek. Bu amaçla, 0-6 yaş aralığındaki çocuklar için Uygun İçerikli Kitap Listeleri Oluşturulması Projesi'ne başladık ve proje kapsamında 880 kitap inceledik, 367 kitaptan oluşan uygun içerikli kitap listesini de “web” sayfamızda yayınladık.

Yine, Türkiye’de ilk defa yapılan, ilk kez engelli erişimine açık bir çocuk dergimiz de var bizim “Sevgi Bir Kuştur” diye, onu da “www.sevgibirkus.com” “web” sitesinden ziyaret ederek okumanızı öneriyoruz.

Çocukların dijital ortamlar üzerinden karşılaşabilecekleri risklerin tespit edilmesi ve önleyici çalışmalar yapılması amacıyla da Bakanlığımız bünyesinde Sosyal Medya Çalışma Grubu’nu kurduk. Biz bunu özellikle çocuklarımız adına çok önemsiyoruz. İnternet ortamında çocukların maruz kaldığı ihmal, istismar gibi olaylara Dijital Dönüşüm Ofisi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığıyla iş birliği içerisindeyiz. Bu Sosyal Medya Çalışma Grubu tarafından, çocukları olumsuz yönde etkileyebileceği belirlenen 152 içeriğe de şimdiye kadar müdahalede bulunduk.

Hükümet olarak bugüne kadar eğitimden sağlığa, istihdamdan sosyal hayata her alanda engelli kardeşlerimizin yanında olduk, olmaya da devam etmekteyiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Atamaları yapılmadı bir yıldır.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – 2005 yılında yayımlanan Engelliler Hakkında Kanun ve bazı alt düzenlemeleriyle Türkiye’de ilk kez 1.500 maddelik engelliler hukukunu oluşturduk. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın riyasetinde 2007 yılında Engelliler Haklarına İlişkin Sözleşme’yi imzalayan ilk ülkelerden biri olduk. Biz, engelli vatandaşlarımıza verilen hizmeti medeniyetin ve gelişmişliğin bir temel göstergesi olarak görmekteyiz. Engelli atamalarını da kotaları dolduğu sürece inşallah aralık ayında gerçekleştireceğiz.

Engelli vatandaşlarımızın hayatın her alanında yer almalarını sağlamak için hak temelli bir bakış açısıyla faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Engelli Sağlık Kurulu Raporu’nu esas alan Ulusal Engelli Veri Sistemi’ni hayata geçirdik ve Ulusal Engelli Veri Sistemi’yle adrese dayalı, il, ilçe ve bölge bazlı, cinsiyet, yaş, medeni durum, engel türlerine ve seviyelerine göre çeşitli istatistikler yayınlamayı ve kanıta dayalı politikalar geliştirmeyi hedefliyoruz.

Yine, Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme doğrultusunda sivil toplum kuruluşlarıyla sosyal diyalogu önemsiyoruz ve hedef kitlemize yönelik hizmetlerimize yön vermek amacıyla bu sene boyunca sivil toplum kuruluşlarıyla birçok periyodik toplantılar gerçekleştirdik. Bunlar içinde ALS, Alzheimer, disleksi, Down sendromu, DMD, otizm spektrum bozukluğu, serebral palsi ve şizofreni gibi tematik toplantılara 2019 yılında devam etmekteyiz.

Erişilebilirlik, engellilerin toplumsal hayata tam ve etkin katılımını sağlamak için temel öncelik alanımızdır. Erişilebilirlik sorunu, eğitimden istihdama, sağlıktan sosyal hayata kadar engelli kardeşlerimizin bütün yaşamını etkilemektedir. Biz de Bakanlık olarak bu hususta toplumsal bilincin ve farkındalığın artırılmasını son derece önemsiyoruz. Erişilebilirlik Destek Projesi (ERDEP) kapsamında hastanelerde, okullarda, kaldırımlarda, yaya geçitlerinde, kısacası kamuya açık bütün alanlarda erişilebilirlik düzenlemelerine teknik bilgi ve finans desteği sağlayıp takip ediyoruz.

Teknolojik değişimin hayatımızın her alanında etkisini gösterdiği bir çağda yaşamaktayız. Dolayısıyla, engelli bireylerimizin de bu kazanımlardan istifade etmesini önemsiyoruz. Bu anlamda, Türkiye’de ilk defa Engellilerde ve Yaşlılarda Dijital Dönüşüm Sempozyumu’nu ve Sağır ve İşitme Engellilere Yönelik Dijital Dönüşüm Sempozyumu’nu gerçekleştirdik.

Yine, engel gruplarının farklılaşan ihtiyaçlarına yönelik çalışmaların yapılmasının öneminin farkındayız. Bu anlamda, otizmlı bireylere yönelik olarak hazırlanan ilk eylem planı olan Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı’nı yürütüyoruz ve Eylem Planı kapsamında 7 ilde otizm spektrum bozukluğu olan bireylere yönelik gündüz yaşam merkezleri açtık. Bakanlık olarak, bildiğiniz gibi, aile odaklı sosyal hizmet vizyonumuzu engelliler konusunda da temel almaktayız. 2018 yılında sadece 7 olan gündüz yaşam merkezini 2019 yılı itibarıyla 52 ilde 68 merkeze çıkardık ve 2020 yılında inşallah tüm ülke genelinde yaygınlaştırmayı hedefliyoruz. Bakanlık olarak, engellilerimizin en fazla ailelerinin yanında mutlu ve huzurlu olacağına inanıyoruz. Dolayısıyla da engelli bireylerimizi ailelerin yanında destekliyoruz.

Engelli bakım kuruluşlarımıza gelince, engelli bireylerimizden bakım ihtiyacı bulunanların çaresiz kalmadıkları bir Türkiye için 2002 yılından bugüne bakım hizmet modellerimizi çeşitlendirerek geliştiriyoruz. 2002 yılında kurum bakımı için sıra bekleyen 2.600’ü aşkın engellimiz vardı. Biz, ailesi yanında bakımı sağlanamayan tüm engellilerimize hizmet verebilmek için kurumsal kapasitemizi hem nitelik hem nicelik olarak artırdık ve şu anda, Ekim 2019 tarihi itibarıyla 352 bakım merkezimizde 26.843 engelli bireyimize yatılı bakım hizmeti sunmaktayız.

Yine, engelli ve yaşlılarımıza sağladığımız ücretsiz seyahat hakkıyla da sosyal devlet anlayışımızın bir gereğini yerine getirmekteyiz. Engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın ücretsiz seyahat hakkı kapsamını 2014 yılında genişletmiştik ve bu kapsamda bugüne kadar 740 milyonu aşkın bir ödeme gerçekleştirdik.

Her vatandaşımız gibi tabii ki engellilerimizin de istihdam hayatına, çalışma hayatına katılmalarını sağlamak bizim her zaman öncelikli hedeflerimizden biri oldu. Onların da üretken, bağımsız ve kendine güvenen bireyler olmalarına yardımcı olmak istiyoruz. Bu kapsamda, korumalı iş yerlerinde çalışan her engellimize ücret teşviki sunmaktayız. Ayrıca, destekli istihdam modelini yaygınlaştırmak için özel sektörle de iş birliği yapmaktayız.

Engellilerimizin memur statüsünde kamu kurumlarına yerleştirilme sayısına baktığımızda, 2002 yılına kadar engelli memur sayımız 5.772 iken şu anda, hükûmetlerimiz döneminde atanan engelli memur sayımız 55 bini geçti. Dolayısıyla 10 kat bir artış mevcut. EKPS Sınav maliyetini Bakanlığımız tarafından karşılamaya da devam etmekteyiz.

Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; kuşakların birlikte yaşadığı, birlikte büyüyüp güçlendiği bir Türkiye için çalışmaktayız. Doğumda beklenen yaşam süresinin uzamasıyla birlikte yaşlı nüfusumuzun varlığını ülkemizin bir zenginliği olarak görüyor ve biz de bu anlamda yaş dostu hizmet modellerimizi çeşitlendiriyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 2019 yılını ülkemiz için “Yaşlılık Yılı” ilan etmesi münasebetiyle bu sene 20-22 Şubat 2019 tarihleri arasında 1. Yaşlılık Şûrası’nı düzenledik ve o kapsamda komisyonların çalışmalarını, 1. Yaşlılık Şûrası komisyon raporlarını yayımladık ve sonuç raporlarımıza istinaden Gündüz Hizmet Modellerinin Yaygınlaştırılması Çalıştayı ve Yaşlı Refahı Seminerleri yaptık.

Yine bir diğer konu: 65 yaş üstü yaşlılarımızın korunması ve desteklenmesi amacıyla biyopsikososyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli olan bakımlarının yapılarak yaşamlarını kolaylaştıran Yaşlı Destek Programı’nı başlattık. Bugüne kadar Yaşlı Destek Programı YADES’le 11 büyükşehirde toplam 62.400 yaşlımıza ulaştık. Şimdiye kadar sadece büyükşehir belediyeleriyle sınırlı olan YADES programını 2020 yılında il belediyelerinde de yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

Yine Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi’yle hizmetlerimizi yaygınlaştırmaktayız. Evde bakım desteğiyle de yaşlılarımıza hizmet veriyoruz, 168 bin yaşlımız hâlen bu yardımlardan faydalanmakta. Evde bakım ve gündüzlü bakım hizmetlerini geliştirmeye devam ediyoruz. 2019 yılı itibarıyla yatılı kurum bakımı talebi olan 152’si resmî olmak üzere ülke genelinde toplam 406 huzurevimizde 26 bini aşkın yaşlımıza hizmet vermekteyiz.

Engelliler ve yaşlılar konusunda hedeflerimize gelince: Engelli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulunu daha aktif hâle getiriyoruz. Kamu kurum ve kuruluşları rehber olarak Engelsiz Vizyon Belgesi, Engelli Hakları Eylem Planı’nı yayımlayacak. Beceri temelli iş uyumuyla engellilerin istihdamını destekleyeceğiz ve bakım hizmetleri kalite standartlarının değerlendirmelerini yapacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, aslında süreniz doldu ama konuşma metninize baktığımda daha yarıya bile gelmemiş görünüyorsunuz. İsterseniz on dakika ilave süre vereyim, on dakika içerisinde tamamlayalım efendim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ekonomik ve Sosyal Konsey niye toplanmıyor Sayın Bakan? Bu konuya bir açıklık getirebilir misiniz? Ekonomik kriz var, bu konuyu da konuşalım.

BAŞKAN – Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakanlık olarak biz aziz şehitlerimizin emanetlerine ve kahraman gazilerimize sahip çıkıyoruz ve atama yetkisinin Bakanlığımıza geçtiği yıldan itibaren 26 bin şehit yakını, gazi ve gazi yakını atamasında kamu kurum ve kuruluşlarını da destekledik. Her zaman onların yanındayız ve hanelerini de ziyaret etmekteyiz.

Yine bu sene, 1974 yılında Kıbrıs Barış Harekâtı’na katılıp şehit olan kahramanlarımızın yakınları ile gazilerimiz için kırk beş yıldır hasretle bekledikleri Milli Mücadele Madalyaları’nı tevcih etmeye başladık. Yıl sonuna kadar madalyasını almayan Kıbrıs gazimiz de kalmayacak ve şehitlerimizin topluma örnek olan hayat hikâyelerini kitaplaştırıyoruz. Ayrıca veri tabanını yenileyerek ve genişleterek ilgili kurumlarla entegrasyonu da sağlamaktayız.

Dünya Bankasının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Atlası Raporu’na göre dünyada yoksulluk oranlarını en fazla azaltan ülke olduk ve ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yaklaşık 315 milyar tutarında sosyal yardım yaptık. 2002 yılında toplumun yüzde 30’u günlük 4,3 doların altında iken bugüne geldiğimizde yüzde 1,6’lara gelmiş durumda ve orta insani gelişme seviyesinden yüksek insani gelişme seviyesine çıkmış durumdayız.

Sosyal yardım harcamaları da 2002 yılında 1,3 milyar iken bugün 43 milyarı aşmış durumda ve biz bu sayede de ihtiyaç sahibi tüm ailelerimize ulaşıyoruz. Yine 2002 yılında 4 olan sosyal yardım programı sayımızı 43’e çıkarmış durumdayız. Tematik sosyal yardım programlarımızın detayları da ilgili kitapçıkta var.

Cihaza bağılı yaşayan hastalarımızı destekliyoruz ve yine geçen sene Komisyonunda açıkladığım ailelerimizin çoklu doğum yükünü de paylaşıyoruz. Geçen sene açıkladığımız programdan yaklaşık 20 milyon tutarında kaynak 27 bin çocuk için aktarılmıştı.

Elektrik Tüketim Desteği programımıza devam etmekteyiz. Bu anlamda vatandaşlarımızın temel ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

Bir diğer önem verdiğimiz proje, yaşlı vatandaşlarımızın hayatlarını kolaylaştırmak için 2019 yılında başlattığımız Vefa Konağı Projesi ve bu kapsamda 21 bini aşkın vatandaşımızın temizlik, günlük bakım gibi temel ihtiyaçlarını karşılamaktayız. Biz bu anlayıştan hareketle Sosyal Yardım Kartı Projesi’ni hayata geçirerek 2 milyon vatandaşımıza banka kartı verdik. Tüm sosyal yardımlarımızın yaklaşık yüzde 86’sını artık nakdî olarak yapmaktayız. Dolayısıyla, bütün yardımları kapılarına kadar da ulaştırmaktayız.

Yine, sosyal yardımlarda da dijital dönüşümü önemsiyoruz ve sosyal yardım alanındaki Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi’ni hayata geçiriyoruz. Artık kurum kurum dolaşarak evrak hazırlama zorunlulukları da kalmamakta.

Diğer önem verdiğimiz bir konu sosyal yardım ve istihdam bağlantısını güçlendirmeye yönelik. Sosyal yardım alan fakat çalışabilir durumdaki vatandaşlarımızı İŞKUR’a yönlendirerek istihdamlarını sağlıyoruz.

Sosyal güvenlik... Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak sosyal koruma şemsiyesi altında sosyal güvenlik, sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler alanında görevlerimizi yerine getirmekteyiz. 81 il müdürlüğümüz ve 559 sosyal güvenlik merkezimiz aracılığıyla tüm ülkede hizmet vermekteyiz. Bu anlamda, otomatik iş yeri tescili e-bildirge üzerinden ve aynı zamanda yasal süresi dışında kâğıt ortamında verilen aylık prim ve hizmet belgelerinin elektronik ortamda verilmesi uygulamasını hayata geçirdik. Birçok noktada SGK faaliyetlerini dijitalleştiriyoruz. “Teşvikte Kazancım Ne Kadar?” uygulamasını hayata geçirdik. Yine, Sosyal Güvenlik Kayıt Belgesi uygulamalarına e-devlet üzerinden ulaşmalarını sağladık. Diğer bir konu, Yurtdışı Borçlanma Belgesi Sistemi Projesi’ni hayata geçirdik. 2019’da muhtarlarımızın sosyal güvenliğe ilişkin tüm bildirimlerini elektronik ortama taşıdık.

Kısacası, biz sosyal güvenlikle vatandaş memnuniyetini esas alacak şekilde, bürokrasi ve kırtasiyecilikten uzak, hızlı ve etkin hizmet vermeye yönelik çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

Yapılandırması bozulanlara yeni imkân tanıdık ve yine biz “Birlikte Türkiye’yiz” diyerek zor zamanlarda da, doğal afet zamanlarında da sigortalılarımızın yanında olmaya devam ediyoruz. Teşviklerimiz sürmekte, detaylı dağılımlar yine kitapçığımızda bulunmakta.

Aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi oluşturma doğrultusunda da birçok çalışma yaptık.

Sosyal Güvenlik Kurumunun mali yapısı hakkında bazı bilgiler vermek istiyorum, bunlar önemli. Biz gelir gider dengesine baktığımızda da Sosyal Güvenlik Kurumumuzun 2071’e kadar -herhangi bir süreçte, bunun sürdürülebilirliğine zarar verebilecek bir yönelim olmadığı süreç- sürdürülebilirliği sağlayacağına inanıyoruz.

SGK bütçesi değerlendirildiğinde gelirlerin giderleri karşılama oranlarına bakmak, bizi daha doğru sonuçlara götürecektir. Sosyal Güvenlik Kurumumuzun performans göstergesi olan gelirlerin giderleri karşılama oranı 2002 yılında yüzde 71,5 iken bugün 2019 yılı sonuna geldiğimizde yüzde 91,5’a ulaşmış durumda. Yine, 2019 yılında 0,66 seviyesine geleceği tahmin ediliyor Sosyal Güvenlik sistemi açığının. Sonuç olarak, biz sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliğini takip ediyoruz ve gerekli adımları atıyoruz.

Aynı zamanda aktif-pasif sigortalı dengemizi de önemsiyoruz. Sosyal güvenliğin önemli parametrelerinden biri de aktif-pasif oranı. 2009 yılında 1,78 olan oran, bugün itibarıyla 1,87 seviyesindedir. Bayram ikramiyelerimizi, 12 milyon emeklimize de bayram ikramiyesini bayramlarda ödemeye devam ediyoruz. Yaptığımız seyyanen ve orantısız artışlarla da en düşük emekli aylıklarında 2002 yılından bu yana reel olarak yüzde 48 ile yüzde 397 oranında artış sağladık.

İftihar ederek söylemek istediğim bir diğer nokta, sosyal güvenlik reformumuzun ardından nüfusumuzun tamamına yakınının genel sağlık sigortası şemsiyesi altında olması. Biz bu anlamda 18 yaş altı genç ve çocuklarımızın tüm ilaç ve tedavi masraflarını GSS kapsamında karşılamaktayız.

Yine, geçtiğimiz 2019 Eylül ayında tıbbi cihaz ve malzeme fiyatlarını yeniden belirledik. 1.663 adet SUT kodunun fiyatını güncelleyerek 731 milyonluk bir iyileştirme yaptık. Toplamda geri ödeme listesine alınan ilaç sayısı 8.833 ve ayrıca 418 ilacı da geri ödeme listesine aldık. Yine Tip-1'e ek olarak 2019 yılında Tip-2 ve Tip-3 SMA hastaları için de ilaca erişimi sağladık. Yine, GSS, genel sağlık sigortasında tasarrufa yönelik tedbirlerimizi de aldık ve bu anlamda da tasarrufların yolunu açtık.

SGK kayıtlarına göre 2010 yılında sağlık hizmet sunucularına toplamda 276 milyon başvuru yapılmış iken 2019 yılının Temmuz ayında bu sayı 337 milyar. Yine genel sağlık sigortası kapsamında toplam sağlık harcamalarının 110 milyar seviyesine gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. Bu anlamda, teknolojik anlamda da hem tasarrufu sağlamak hem de alternatif geri ödeme yöntemine geçerek yüksek teknoloji cihazların teminini kolaylaştıracğız. Yine Ulusal Diyabet Kayıt Formu oluşturmak suretiyle klinik takibini kolaylaştıracğız.

Çiftçiler ve mevsimlik çalışan tarım işçileri gibi yılın belirli aylarında gelir elde edenlere yönelik özel prim ödeme dönemlerini belirledik. Risk odaklı denetim programlarımız var. Özellikle de teknolojik anlamda SGK'de dönüşümler, e-devlet sisteminde, e-rapor ve e-sözleşme sistemlerinde dönüşümler gerçekleştirmekteyiz.

Çalışma hayatı bizim için emek demek ve alın teri demek ve Bakanlık olarak çalışmaya ilişkin görev ve sorumluluklarımıza bu anlayış ve hassasiyetle devam ediyoruz. Çalışma hayatı paydaşlar ve taraflar arasında etkin sosyal diyalog gerektirmekte ve çalışma meclisinin geniş katılımı; çalışan, işveren ve kamudan oluşan ulusal düzeyde üçlü bir sosyal diyalog mekanizmasıyla gerçekleştirdik.

Çalışma Meclisinin 13'üncü toplantısını Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşripleriyle "Daha Parlak Bir Gelecek İçin Çalışmak" temasıyla geçtiğimiz mayıs ayında yaptık.

Yine Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle girdiğimiz yeni dönemin ilk asgari ücret tespitini geçen yıl yaptık ve yüzde 26 oranında bir iyileştirme yaptık bildiğiniz gibi. Bu sene de inanıyorum ki asgari ücret geçen seneki gibi tüm tarafların uzlaşısıyla tespit edilecektir.

Tarımsal üretimin yapıldığı illere gelen mevsimlik işçilerimiz ve ailelerinin yaşadıkları sorunları tespit etmek amacıyla ve ayrıca da çocuk işçiliğini önlemeye yönelik Mevsimlik Tarım İşçileri Projesi'ni uygulamaktayız.

Sendikal hayatı güçlendirmek adına geçtiğimiz süreçte önemli adımlar attık ve şu anda 188 sendika ve 5 konfederasyon faaliyet göstermekte. Sendikalaşma oranımız işçilerimizde yüzde 13,8 ve kamu görevlileri sendikalarında da yüzde 67'ye ulaşmıştır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sendika kaldı mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sarı sendikalar güçleniyor.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sendikalı oldu diye işten atılıyor insanlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Dinleyin, dinleyin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Biraz da işçileri dinleseler...

BAŞKAN – Sayın Girgin, lütfen...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hükümetlerimiz göreve geldiğinden bugüne nitelikli personel istihdamını her daim öncelikli tuttu ve bu bakış açımızla doktor sayısında yüzde 157, öğretmen sayısında yüzde 67, polis sayısında yüzde 61, hâkim ve savcı sayısında yüzde 185, hemşire sayısında yüzde 297 oranında artış yaptık. Eylül 2019 itibarıyla kamu kurumlarında istihdam edilen personel sayısı 4 milyona yakın.

Biz, sendikaların kuruluş işlemlerini daha etkin hâle getireceğiz ve sendikalara daha etkin katılımı destekliyoruz ve iş gücümüze gelecek hazırlamak adına da kurumlarımız aracılığıyla projelerle sendikal hayatı desteklemekteyiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Grevsiz sendikacılık.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'na göre küresel büyümede Yeni Ekonomi Programı'mıza göre 2019 yılında yüzde 0,5 olan oranının ardından 2020-2022 yılları arasında yıllık yüzde 5 oranında bir büyüme bekliyoruz. Büyüme eğiliminde beklenen bu iyileşmenin istihdam piyasasına da olumlu yansıtacağını biliyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ne zaman yansıdı ki şimdi yansısın?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – TÜİK verilerine göre 2019 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranımız yüzde 14 oldu. Yeni Ekonomi Programı'mızda hedefimiz, 2022 yılında yüzde 9,8 olarak işsizliği tek hanelere düşürmektir.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – TÜİK sayesinde düşürüyoruz Sayın Bakan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Uygulanan başarılı istihdam politikalarının etkisi iş gücü göstergelerimize olumlu yansımıştır.

TÜİK verilerine göre 2019 Ağustos döneminde iş gücüne katılım oranımız yüzde 54.

Genç işsizlikle mücadeleyi de önemsiyoruz ve gençlerin iş gücüne katılım oranı son dönemde yüzde 47,5 olarak gerçekleşmiş durumda.

Yine, İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirme hizmetlerimizin etkinliğini artırmak anlamında kadın, genç, engelli gibi özel politika gerektiren nüfus gruplarına yönelik çalışmalar yapmaktayız. 2018 yılında özel sektöre yaptığımız işe yerleştirme sayısı, 2002 yılına göre tam 50 kat artmış durumda. 2002'de 24 bin kişi işe yerleşmişken, 2019 yılında 1 milyon 325 bin kişinin yerleşmesini sağladık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onlar hep çıktı son kayıtlarda.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Nüfus aynı mı Sayın Bakanım? Nüfus da 2 katına çıktı.

BAŞKAN – Sayın Girgin, lütfen...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ve istihdam seferberliği faaliyetleri kapsamında da iş gücü piyasasının bütün aktörleriyle ortaklaşa düzenlediğimiz bilgilendirme toplantılarında, istihdam fuarlarında ve kariyer günlerinde işverenlerimize, iş arayanlarımıza ve öğrencilerimize ulaşmaktayız. İstihdama olan teşviklerimiz, desteklerimiz devam

etmektedir. 2016 yılında başlattığımız asgari ücret desteğini 2019 yılında da devam ettirdik. Bu şekilde, iş gücü maliyetlerini azaltıyoruz. Dolayısıyla, bu kapsamda 91 bini aşkın iş yerine 1 milyar 155 milyon tutarında bir destek sağlamış bulunmaktayız.

İş ve meslek danışmanlarımız -5 bin iş ve meslek danışmanlarımız görev yapmakta- portföylerinde yer alan işverenlere ulaşarak onlara rehberlik hizmetleri sunmaktalar.

Yine, iş kulüplerimizin çalışmaları kapsamında da kadınlar, gençler, engelliler ve bütün özel politika gerektiren vatandaşlarımıza iş ve meslek konusunda danışmanlık hizmeti sunuyorlar. 39 ilde 45 iş kulübümüz var.

Yine, Türkiye genelinde İŞKUR'un 81 il müdürlüğümüz ve 76 hizmet merkezinde görev yapmakta olan danışmanlar aracılığıyla da biz mesleki eğitim kurslarının, işbaşı eğitim programlarının, girişimcilik eğitim programlarının desteklenmesine devam ediyoruz.

HABİPEKSİK (İğdır) – İl başkanlıklarınızdan İŞKUR'a gönderilen listeleri de söylüyor musunuz, torpil listelerini?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yine girişimcilik eğitimleri vermeye devam etmekteyiz. Bugüne değin 450 bini bulan sayıda girişimci adayımıza eğitim verdik. Geleneksel meslekleri önemsiyoruz. Bu anlamda da geleneksel mesleklerin kaybolmaması için de destekler vermeye devam ediyoruz.

Yine, gençlerimizin geleceğe güçlü şekilde hazırlanması adına, sosyal konularla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz doldu. Bakın, ilave bir beş dakika süre vereceğim, lütfen, bütçeyle ilgili kısımları da aktarıp tamamlayalım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Peki.

HABİPEKSİK (İğdır) – Üniversite mezunlarının yarısı işsiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Taşeron ve EYT konusunda ne diyorsunuz Sayın Bakanım?

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Biz 1 Temmuz 2019 tarihinde başlayan 180 Günlük Eylem Planları'na kadar geçirmiş olduğumuz 3 dönemde 1'inci 100 Günde 33, 2'nci 100 Günde 25, 3'üncü 100 Günde 21 olmak üzere toplam 79 hedef belirledik ve şu ana kadar 100 Günlük Eylem Planları'nda yüzde 100'ü aşkın bir gerçekleştirmeyle icraatlarımızı tamamladık.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonun değerli üyeleri; Bakanlığımızın bağlı ve ilgili kuruluşlarının 2018 yılı harcamalarına göre kesin hesap bilgilerine geçiyorum. 2020 mali yılı bütçesi hakkında sizleri bilgilendirmek istiyorum.

2018 yılında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının harcamaları 28 milyar 765 milyon 642 bin 803 lira, mülga Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının harcamaları ise 43 milyar 997 milyon 232 bin 833 lira, Devlet Personel Başkanlığının harcamaları 27 milyon 985 bin 310 lira, Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanlığının harcamaları 29 milyon 237 bin 931 lira olarak gerçekleşmiştir. Bakanlığımızın 2020 yılı toplam bütçesi 125 milyar 839 milyon 131 bin lira; Bakanlığımız merkez, taşra ve yurt dışı teşkilat harcamaları için 43 milyar 546 milyon 68 bin lira ödenek teklif edilmiştir. Bütçemizden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına 74 milyar 863 milyon 551 bin lira, SGK finansman açığı için 50 milyar 101 milyon 764 bin lira, SGK işveren prim indirimi için 24 milyar 756 milyon 787 bin lira, sandıklara ilişkin teşvik ödemeleri için ise 5 milyon lira, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne 7 milyar 399

milyon 512 bin lira, cari transfer için 5 milyon 378 bin lira, sermaye transferi için 64 milyon 857 bin lira, İşsizlik Sigortası Fonu hazine prim katkısı için ise 6 milyar 859 milyon 277 bin lira olmak üzere toplamda 82 milyar 263 milyon 63 bin lira kaynak aktarılması öngörülmektedir. Merkezi yönetim bütçe içerisinde yer alan ve Bakanlığımız ilgili kuruluşu olan Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanlığındaki bütçe büyüklükleri ise gider bütçesi 30 milyon 637 bin lira, gelir bütçesi 70 milyon 896 bin liradır.

Sözlerime son verirken 2020 yılı bütçesinin ve bu bütçeyle gerçekleştireceğimiz tüm çalışmaların ülkemize, aziz milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum. Bütçeyle ve faaliyetlerimizle ilgili diğer dağılımlar kitapçığımızda mevcut.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakan, çok teşekkür ediyoruz sunumlarınız için.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çalışanları modern köle yaptınız. O kısma hiç girmediniz. Taşeron, EYT’li; onların derdi yok mu? Onları konuşalım Bakanım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onları da sorularda konuşuruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İntiharlara hiç girmediniz Sayın Bakan; işçiler intihar ediyor, emekçiler intihar ediyor.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Atanamayan öğretmenler inşaatlardan düşerek ölüyor Sayın Bakanım, biraz da şu işçileri konuşsaydık. Atanamayan öğretmenler inşaatlarda çalışıyor.

BAŞKAN – Teşekkürler ediyoruz arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne korkuyorsunuz kameralardan ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çıkarmayın kameraları.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 6 işsiz kendini yaktı, tarihte ilk defa oldu; bunları da anlatın Sayın Bakan. Engelliler atama bekliyor, aralıkta diyorsunuz; onu kesin bir söyleyin de öğrensinler. Niğde’de 500 kişinin 65 yaş maaşı kesildi, ah ediyor hepsi.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Bakan, Muğla’da TÜVTÜRK işçileri sendikalı oldu diye işten atılmıştı. Geçen yıldan bu yana hâlâ daha TÜVTÜRK işçileri grevde. Sayın Bakan, sendikalı oldukları için işten atılan işçiler bunlar, hâlâ daha eylemdeler. Bir gün beraber gidelim, sendikalı oldu diye işten atılan işçilere “Hâliniz nedir?” diye bir sorun Sayın Bakanım. Sizi Muğla’ya, sendikalı oldukları için işten atılan işçilerin yanına davet ediyoruz Sayın Bakanım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – CHP’li belediyeler tarafından işten atılan işçiler nerede Sayın Girgin?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – AKP döneminde binlerce işçi atıldı sendikalı oldu diye.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Belediyeden atılanlar işçi değil mi Sayın Girgin? Sayın Kılıçdaroğlu namus, şeref sözü vermişti.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 10 yaşında çocukları çalıştırıyorlar, artık 10 yaşa düştü çalışma yaşı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul tartışmasını “šov” diye tanımlamanızı kınıyorum. Usul tartışması vekilin bir hakkıdır.

BAŞKAN – Sayın Paylan, her gün gündeme getiriyorsunuz ve ben görüşümü ifade ettim daha önce, onu da bilmenize rağmen bunu ısrarla söylüyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, o koltukta öyle konuşamazsınız.

BAŞKAN – Hayır. Görüşümü ifade ettim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Değiştirmiş olabilirsiniz görüşünüzü Sayın Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O koltukta öyle konuşamazsınız. Bunu bir şov olarak tanımlayamazsınız, sizi kınıyorum.

BAŞKAN – Yapmayın lütfen arkadaşlar ya, yapmayın ya, şurada samimi bir ortamda çalışalım istiyoruz arkadaşlar, yapmayın ya, lütfen, yapmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye kameraları çıkardınız şimdi peki? Niçin çıkardınız?

BAŞKAN – Lütfen, yapmayın.

Hangi koşullarda çalıştığımızı görüyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan mı acaba şov yapıyor?

BAŞKAN – Ben hiçbirinizi bile göremiyorum ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama o zaman Bakanı da çekirtmeyin, niye çekirtiyorsunuz?

SALİH CORA (Trabzon) - Kameralardan orayı göremiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Madem öyle, Sayın Bakan şov mu yapıyor Sayın Başkanım?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir Meclis kamerası vardı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakan şov mu yapıyor?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakan sunum yapıyor, siz şov yapıyorsunuz, aradaki fark o.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakan sunum yapıyor, şov mu yapıyor yani? Yok.

SALİH CORA (Trabzon) - Kameralardan dolayı sizi göremiyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ha, bizi görmek mi istiyorsunuz?

SALİH CORA (Trabzon) – Göremiyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz sizi görmek istemiyoruz beyefendi, görmek istemiyoruz.

HABİP EKSİK (İğdır) - Sizi halk görsün halk, sizin görmenize ihtiyaç yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, burada sistem var. Cora, bak, burada sistem var, ucunu “Wi-Fi”e bağlarsan...

BAŞKAN – Sayın Paylan...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizin seçmeniniz hiç dert yanmıyor mu arkadaş?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu kadar basit bak, sistem var, görüyor musun, “Wi-Fi”yi buraya bağlarsan...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yumurta hesabı çıkacak o zaman.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Bak, ne güzel konuya değindin, kameralar konuyu saptırıyorlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sessiz olalım lütfen.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Önce bürokratları tanıyalım.

BAŞKAN – Pardon, affedersiniz.

Bakan Yardımcısı ve bürokrat arkadaşlar kendilerini bir tanıtırsa lütfen.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)*A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleeri (Devam)

a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Devam)

b) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devam)

c) Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

ç) Devlet Personel Başkanlığı (Devam)

d) Sosyal Güvenlik Kurumu (Devam)

e) Türkiye İş Kurumu (Devam)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun, lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

On dakikada nasıl koca Bakanlığın faaliyetleriyle ilgili eleştiri yapılacak bilmiyorum.

BAŞKAN – Süreniz on beş dakika Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz.

Sayın Bakanım, yeni Bakanlığınız iki Bakanlığın birleşmesiyle oluştu.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, bir saniye...

Bennur Hanım, sizi şöyle alalım. Daha önce vekil olan engelli arkadaşımız, şu anda danışman.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN DANIŞMANI BENNUR KARABURUN
- Sayın Başkanım, dar olduğu için...

BAŞKAN – Dar olduğu için geçemiyor musunuz? Peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Engellilere uygun değil Sayın Başkan Komisyon salonu.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, sürenizi yeniden başlatacağım.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, iki büyük bakanlığın birleşmesiyle Bakanlığınız oluştu, bir yılı da aştı. Yeni Bakanlığınızın çalışmalarıyla ilgili olarak daha kapsayıcı bir vizyonunuzun olması lazım yani şu anda Bakanlığın yapısını, kurumsal yapısını, eksikliklerini, fazlalıklarını görebiliyor olmanız lazım.

Bakanlığınızın adı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ben şöyle bakıyorum: Aile mefhumu, aile kurumu eriyor Türkiye’de ve sizin de çok önem verdiğiniz bir konu ama aile ahlaki açıdan da baktığımız zaman çöküyor; çalışma açısından bakıyoruz, işsizlik zirve yapmış vaziyette; sosyal hizmetlerle ilgili olarak da fakir fukarayı yönetmek ya da fakirliğin azalması konusunda da maalesef önemli sorunlar görüyorum.

Vazifeniz ahlaki ve ekonomik yönden çöken toplumsal yapıyı, bireyi ve aileyi güçlendirmek, ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmak muhakkak Bakanlık olarak ama özellikle kentleşmenin getirdiği, teknolojinin getirdiği sorunlarla baş etmek bu kadar bütçelerle de mümkün değil. Sadece Bakanlığınızın görevi de değil bu; bunu topyekûn olarak ele almak lazım, farklı bir bakış açısıyla

bu konuyu ele almak lazım. Yani toplum değerlerinin yitirildiği bir dönemde hem ekonomik hem de sosyal yönden daha fazla bir bütçe ayırabilmek, toplumla daha fazla ilgili olabilmek, manevi çöküşü durdurabilmek lazım ama maalesef günden güne konuyla ilgili olarak sıkıntılarımız artıyor ve siz de bunu müşahade ediyorsunuzdur.

Geçen yılki konuşmamda, sosyal yardımların artmasının yoksulluğun artmasının da bir göstergesi olduğunu söylemişim, birkaç arkadaşımız da bunu söylemişti ve siz de buna itiraz ettiniz ve “Sosyal yardımların artması yoksulluğun artması değildir. Yardıma erişim sürecini kolaylaştırdık, sosyal yardıma erişim kanallarını çeşitlendirdik, sosyal güvenceli olup da muhtaç durumda olan vatandaşlarımıza da sosyal yardım hakkı verdik, hayata geçirdiğimiz sistematik sosyal yardım programlarıyla daha önce kapsam dışı bırakılan ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza da uygun destekler sağladık; onun için de sosyal yardımlar artıyor.” dediniz. Bu, meblağ olarak artıyor, sayı olarak da artıyor hem nitelik hem nicelik yönünden artıyor ama işsizliğin rekor kırdığı bir dönemde ekonomik suçların, ruhsal sorunların zirve yaptığı bir dönemde böyle bir gerekçe olmaz Sayın Bakanım; bu yeterli değil, bu açıklamıyor konuyu. Çok büyük bir sorunuz var, sıkıntımız var; toplumsal olarak çok önemli sorunlarımız, sıkıntılarımız var, yani basite alınacak gibi değil. Ailelerin toplu intiharlarının olduğu bir dönem yani böyle bir dönemde daha farklı bir şekilde sosyal yardımları, sosyal politikaları ele almak lazım, daha kapsamlı görmek lazım konuyu ve sadece “Şunlara para yardımı yapıyoruz, şu paraları şuralara ulaştırıyoruz.” demekle olmuyor. Bilmiyorum, yardımlar kapsamında ne kadar kişi var ama bazı hesaplarımıza göre nüfusun aşağı yukarı üçte 1’i kapsama giriyor; akademisyenlerin böyle çalışmaları var, bunu 33 milyona, en iyimser tahminle 25 milyona getiren çalışmalar var. Siz kaç yıldan beri bu konuyla ilgili net sayı vermiyorsunuz ama yardıma muhtaç olanların sayısı ile ilgili bu tür veriler var.

2018 yılında -2018’in kesin hesabını da denetliyoruz Sayın Bakanım- ne kadar harcama yaptı Bakanlığınız hatırlıyor musunuz? Hiç bilgi vermediniz bu konuda. 72 milyar lira harcama yapılmış, 72 milyar lira ve bu konuyla ilgili hiçbir bilgi vermediniz. Çok farklı, çok geniş çalışma alanınız var; diğer arkadaşlarımızın özellikle sosyal güvenlik, aile ve sosyal hizmetler, çalışma konularına gireceğini ümit ederek özellikle kesin hesapla ilgili bazı eleştirilerde bulunacağım.

Bakanlığınızla ilgili Sayıştay raporunda 19 bulgu var Sayın Bakan; iç kontrol sisteminin yetersiz olduğunu söylüyor. Bakın, 2020’de 100 milyarın üzerinde bir harcama yapacaksınız, 100 milyarın üzerinde ama iç kontrol sistemi yetersiz; denetimsiz olarak yapacaksınız bu harcamaları. Geçmişte de 2018’te yaptığınız harcamalarla ilgili olarak, o 72 milyarla ilgili olarak da denetim yapılmamış, izlemede olan iki konu düzeltilmemiş.

Sayın Bakanım, bilmiyorum, baktınız mı rapora ama çok kötü eleştiriler var yani bir bakanlıkta olmaması gereken, bu kadar harcama yapan bir bakanlıkta olmaması gereken eleştiriler bunlar. Her sene var, bu sene biraz sayı düşmüş ama çok önemli tespitler var. Bakanlığın muhasebe ve mevzuatına uygun düzenlenerek hesapların zamanında verilmemesi. Kurumun, Bakanlığın banka mevduat hesaplarında bulunan tutarları göstermemesi, hesap ile banka arasında farklılıklar var. Bu varsa, kendi işletmenizde de böyle bir durum varsa daha gerisine gitmezsiniz Sayın Bakanım ama tüm bulguları ele almak durumundayız. Gerçekten çok önemli şeyler var. Bunların her birini -sürem on beş dakika- her bir konuyu on beş dakika içerisinde irdelemem lazım ama siz, lütfen, bu Sayıştay raporuna bakarsanız çok önemli, güzel yazılmış, uğraşılmış bir rapor; sonuç olarak bu ülkenin parası.

Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili olarak da aynı şekilde 25 bulgu var, 25 tespit var. Burada da iç kontrol mekanizmasının çalışmadığını söylüyor rapor. İlk tespit şu Sayın Bakanım: “Kurum alacaklarının mali tablolarda tam, doğru ve zamanında muhasebeleştirilmemesi ve raporlanmaması...” Başka bir şey söylemeye gerek var mı? İlk tespit bu. Bu, bir işletmede olsa... Performans raporu da dikkate alınması gereken bir rapor Sosyal Güvenlik Kurumunda.

Sayın Bakanım, Sosyal Güvenlik Kurumu deyince bir şeye işaret etmek istiyorum. Şimdi, 2020 sunumunuzun -bir bakabilirseniz lütfen, değerli arkadaşlarım, siz de bakarsanız bir şeye işaret etmek istiyorum, çok önemli bir konu olarak gördüğüm bir konuya işaret etmek istiyorum- 94’üncü sayfasında değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; “Sürdürülebilir Mali Yapı” başlığı altında 2019 ve 2020 yılı bütçesine yer verilmiş, 524 milyar liralık bir bütçe Sosyal Güvenlik Kurumunda. Yani devlet bütçesinin yarısı kadar olmuş SGK’nın bütçesi, 524 milyar lira; devlet bütçesinin yarısı kadar bir bütçe.

Şimdi, burada, her sene bunu yapıyorsunuz Sayın Bakanım, her sene bu yapıyor, hemen 96’ncı sayfada “SGK açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı...” diyorsunuz, işte, 2018’de binde 42’ymiş, 2019’da da binde 92. Ne kadar açık gösteriyorsunuz? Açık finansmanı 2019’da 39 milyar, 2020 için gösterdiğiniz rakam 50 milyar. 50 milyar açık gösteriyorsunuz “Gayrisafi yurt içi hasılaya oranı da binde 92.” diyorsunuz. Sayın Bakanım, kendimizi kandırmamamız lazım. Bakın, bu 524 milyar liralık harcamanın devletten alınan, hazineden alınan kısmı ne kadar? Kurumun açığı mı, sosyal güvenlik sisteminin açığı mı önemli olan? Ben tartışmıyorum, kurumun açığı ne kadar olursa olsun, o ayrı bir konu ama sosyal güvenlik sisteminin açığı var. Bakın, hemen altta yazmışsınız, 50 milyar devletten açık için alınacak olan rakam 2020 için, 50 milyar. 77 milyar ayrıca devletin prime katkısı var yani kurumun topladığı her 100’e karşılık 25 de devlet katkıda bulunuyor, 77 milyar da devlet katkısı var ilave olarak.

Ek ödeme... Ek ödeme de primsiz, aktüeryal hesaba dayanmayan bir ödemedir. Sonuçta yaptığınız bir ödemedir. İlave olarak o var, 14 milyar 500.

Faturalı ödemeler, Emekli Sandığının yaptığı bazı ödemeler diğer kurumlar adına, devlet kurumları adına yaptığı ödemeler 34 milyar. Ek karşılık, bu da Emekli Sandığıyla ilgili bir meblağ. Teşvikler, hani teşvikleri burada sistemin açığı olarak kabul etmemek mümkün ama teşvikler olmasa da açık artacak, sonuçta 218 milyar hazineden alacaksınız. Bunu açık kabul etmiyorsunuz, 218 milyarı açık olarak, sistemin açığı olarak görmüyorsunuz. Bakın, Kurumun açığı demiyorum, tartışmıyorum onu ama bu 218 milyar sistemin açığıdır. Bir önceki yıl yani içinde bulunduğumuz yıl için 192 demişsiniz, bu da 200 milyar olacaktır, gelecek sene de 218 milyarın üzerinde olacaktır. Bu, devletin bütçesinin açığından daha fazla, faiz ödemelerimizden daha fazla, bu neden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından görülmez şimdiye kadar da her sene “Açığımızı düşürdük, açığımızı düşürdük. 2008, 2009’da reform yaptık, her şeyi hallettik.” Neyi hallettik? 218 milyar 2020 için koyduğunuz rakam, 2019 için 200 milyar işte 192 milyar koyduğunuz rakam. Bu açık değil de nedir? Kendimizi neden kandırıyoruz Sayın Bakan? Buna tedbir almamız gerekmez mi, bununla uğraşmamız gerekmez mi?

TÜİK’in rakamları -herkes biliyor ki aldatıcı- şimdi siz de burada rakam vermişsiniz, şurada istihdamla ilgili verdiğiniz bir rakam var. Bu sene rakamı değiştirmişsiniz, “2002’ye göre düşürdük.” demişsiniz 16 puan kayıt dışı istihdamı. 144’üncü sayfada “Kayıt dışı istihdama karşı etkin mücadele sonucu 2002’den bu yana kayıt dışı istihdamı 16 puan düşürdük.” Neden 2002’yi aldınız, bilmiyorum, çok mu önemli bir yıldır kayıt dışı istihdam açısından, 16 puan düşürmüşsünüz. Sayın Bakanım, bakın Çalışma Bakanlığının eski şeyleri var, burada 52 olduğunu yazıyor 2002’de, sizin Bakanlığınızın. 16 puan düşmüşse ne yapar? 36 puan yapması lazım. Geçen sene sizin verdiğiniz rakamda 34 puan yazıyordu, demek ki yükselmiş, bu sene yükselmiş kayıt dışı istihdam. Diyorsunuz ki: “Çok etkin mücadele ettik, düşürdük.” Demek ki yükselmiş, ya verdiğiniz rakam ya ifade yanlış ama bu rakamlar

konusunda dikkatli olunması lazım yani böyle verilmemesi lazım bu rakamların. Bunlar önemli konular, bunları refere ediyoruz. Ben bunları her sene biriktirim, bu konularla ilgili olarak arşiv oluşturuyoruz, bunları refere ediyoruz. Bakanlığın rakamıdır diyoruz, bunları bütün akademisyenler, bizler esas alarak çalışmalarımızda kullanıyoruz. Kayıt dışı istihdamı yükselmişsiniz ama neye göre yükseldi, bunun da doğru olduğuyla ilgili soru işaretlerim var. Eğer hakikaten yükselmişse neden yükseldi, onu bile bilmiyoruz.

Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili olarak Sayıştayın izlemesinde olan 31 konu varmış, 9'u yerine getirilmemiş; 9 konu yerine gelmemiş ve iç kontrol mekanizması da yok Sayın Bakanım Sosyal Güvenlik Kurumunda. İş Kurumuyla ilgili olarak 6 tespit var, performans denetim raporunda da 4 güzel eleştiri var, izlemeye olan 2 konu düzeltilmiş. İşsizlik Sigortası Fonu Sayın Bakanım, çok önemli, siz de biliyorsunuz. İşsizlik Sigortası Fonu'yla ilgili şartlı görüş verilmiş yani bir fonla ilgili neden şartlı görüş verilir Sayıştay tarafından? Şartlı görüş veriliyor ve şöyle bir eleştiri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sosyal Güvenlik Kurumu verilerinde 31/12/2018 tarihi itibarıyla tahsil edilememiş işsizlik sigortası primleri 2 milyar 104 milyon lira, gecikme zamları ise 1 milyar 21 milyon lira. Bunlar neden yapılamaz? Yani sonuçta bir fon, meblağ çok yüksek olsa da bir fonun yönetimi bu kadar zor mudur Sayın Bakanım? Tahsilatlar böyle gecikir mi? Neden olduğunu biliyorum ben, arkadaşlarımızın kabahati değil. Bu fon başka amaçlarla kullanıldığı için bu vaziyete getirilmiş, onu biliyoruz ama kullanılmaması lazımdır; yazıktır günahtır. Ülkenin bu durumunda bu fonun, bu kadar önemli bir fonun bu şekilde siyasi amaçlarla kullanılması yazıktır günahtır.

Bunu sormak istiyorum, özellikle, not alırsa arkadaşlarımız memnun olurum: Sayıştay raporunda belirtilen 31/12/2018 itibarıyla tahsil edilmemiş 2 milyar prim ve 1 milyar gecikme zammı neden kaynaklanıyor, nedir bunun sebebi, içeriği nedir, nereden tahsil edilmemiştir?

Sayın Bakanım, söylenecek çok şey var, siz bitiremediğiniz gibi ben de bitiremedim, hiçbirimiz bitiremeyeceğiz bu konuyu ama çok önemli bir konu. Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum, başarılar diliyorum. Ama özellikle sosyal güvenlik açığı konusuna tekrar eğilirseniz memnun olurum. Kendimizi kandırıyoruz ülke olarak. O açık 200 küsur milyardır, her sene artıyor. Bakın, SGK'nın tek başına bir kurum olarak bütçesi devlet bütçesinin yarısına ulaşmış vaziyette; on yıl önce böyle değildi, şimdi yarısına ulaşmış vaziyette, açığı da artıyor, faiz ödemelerimizden fazla, devlet bütçesi açığından fazla, bu açık 4 misli, 5 misli fazla devletin yatırımlarından. Kendimizi kandırmayalım, buna bir çözüm bulalım hep birlikte.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, ben de şu hususu dile getirmek istiyorum: Özellikle, Bakanlığın Sayıştay raporlarına baktığımızda, birçok konunun çok kısa bir süre içerisinde teknik olarak çözülebileceği ortada. Onun için, eğitim yönünden eksikliği olan kesimler varsa bunların mutlaka bir eğitim programından geçirilip Sayıştay Başkanlığı ile Bakanlığın iş birliği hâlinde bu eksiklikleri gidermesi önemli diye düşünüyorum. Bu noktada, Sayıştayla iş birliği yapılmasının doğru olacağını düşünüyorum.

Sayın Kerestecioğlu, evet, Sayın Paylan yerine siz konuşacaksınız.

Sizin de elbette söz hakkınız var Sayın Paylan.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

Süreniz on beş dakika.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, aslında, bir sitemimi belirterek söze başlamak istiyorum. Çünkü sivil toplum örgütlerinin burada olmasını istemek, bunu talep etmek bir mesaj değildir, demokrasinin gereğidir. Bunu aslında biz talep etmemeliyiz, zaten siz sağlamalısınız. Hatta burada bir yayın sistemi var ve o yayın sistemiyle sadece sivil toplum örgütlerinin buraya katılımı değil, aynı zamanda halkın kendi bütçesinin yani kendi vergilerinin nereye harcandığını da izlemesi gerekir. Demokratik bir toplumun gereği budur. O nedenle, öncelikle bunu belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, tekrar söz vereceğim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Süremden yalnız...

BAŞKAN – Bir saniye efendim... O takdir bana ait ve vereceğim efendim.

Şunu söyleyeyim: Biz son derece demokratik bir ortamda Plan ve Bütçe Komisyonunda tartışmalarımızı yürütüyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Son derece?

BAŞKAN – Evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben, çok katıldım Plan ve Bütçe Komisyonuna, ilk defa gelmedim.

BAŞKAN – Burada, ilgili basın mensuplarımız var. Özellikle yazılı basından tüm arkadaşlarımız burada, gün boyu bizleri takip ediyorlar. Ama takdir edersiniz ki bütçe görüşmelerinde... Binlerce, on binlerce sivil toplum kuruluşu var -bu noktada bizim herhangi bir işte- bir iki sivil toplum kuruluşunu çağırırsanız diğeri de talepte bulunacak, salonumuzun koşulları belli. İşte, biraz önce gördünüz, kameralar önünde ben ne sizi ne de Sayın Bakanı görebildim; bu tür koşullar altında yürütüyoruz. Dolayısıyla Sayın Kerestecioğlu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman Sayın Bakanı da çekirtmeyin, o da şov yapmamış olsun.

BAŞKAN – Onu kendi aramızda konuşuruz Sayın Paylan. Onu biz kendi aramızda...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Her toplantıda konuşuyorsun.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen ya...

Onu biz kendi aramızda konuşuruz.

Evet, sürenizi tekrar yeniden başlatıyorum Sayın Kerestecioğlu.

Buyurun lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam teşekkür ederim.

Yalnız sivil toplum ve sendikalar kendi aralarında gayet iyi anlaşabilirler ve onlar temsilcilerini seçebilirler. Yani mesele kalabalık meselesi değil, gerçekten demokrasi meselesi diye düşünüyorum çünkü başka komisyonlarda bunu gerçekleştirebiliyoruz.

BAŞKAN – Bir saniye efendim.

“Başka komisyon” derken... Bu Komisyona kanun teklifleri görüşülürken katılmak isteyen tüm sivil toplum kuruluşları -bu toplantılara- katılıyor, herkese açık ve biz özellikle...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama şu an çok daha önemli bir an.

BAŞKAN – Şunu söyleyeceğim: Bütçe görüşmelerinin hiçbirinde sivil toplum kuruluşları katılmamıştır buraya ama kanun tekliflerinde...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunu kabul etmek zorunda mıyız Sayın Başkan?

BAŞKAN - Sayın Kerestecioğlu, kanun tekliflerinde...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama o zaman sürekli bana cevap vereceksiniz, siz yeniden başlatmak durumundasınız süremi.

BAŞKAN – Müsaade edin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani kusura bakmayın da...

BAŞKAN – Müsaade edin efendim, müsaade edin. Siz rahat olun, rahat olun siz, ben size şimdi şunu söyleyeceğim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, 4 tane sendika, 2 tane...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, ben şunda rahat olamıyorum...

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, şunu söylüyorum...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz benim sözümü kesip başlayabiliyorsunuz da ben sizin sözünüzü kesemiyor muyum?

BAŞKAN – Çünkü bana yönelik konuşuyorsunuz, bana yönelik konuştuğunuz için...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – E, siz de bana konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Bir saniye efendim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cevap veriyor size.

BAŞKAN - Cevap veriyorum size.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben de size cevap veriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Kerestecioğlu, sizi bilgilendiriyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz de mi benimle konuşmak durumundasınız?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar ya, lütfen.

Dolayısıyla, biz burada Plan ve Bütçe Komisyonuna... Meclisteki komisyonlara bakarsanız Plan ve Bütçe Komisyonu sivil toplum kuruluşları açısından en fazla katılımın sağlandığı ve herkese, kanun tekliflerine açık olan bir Komisyondur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bütçede değil.

BAŞKAN – Evet, bütçede değil,

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, ben bunu kastediyorum.

BAŞKAN - Bütçede yapmıyoruz, onu söylüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçe, halkın bütçesi, yoksulların bütçesi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; biz burada her şeyden önce sizden kadınların nafaka hakkına dokunulmayacağı ve İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerinin tereddütsüz yerine getirilmesi için çalışmaya devam edeceğinizin sözünü almaya geldik. Gerçekten kadınlar öncelikle bu sözü bekliyorlar, en temel haklarımızın dahi yeniden

tartışılır hâle gelmesi karşısında bugün yapacağınız değerlendirmelerin hiçbir anlamı kalmayacaktır. Buradan bugün çıkabilecek en önemli mesajlardan biri, Türkiye'nin tarafı olduğu sözleşmeler uyarınca sizin bu net tutumu sergilemenizdir diye düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, 2020 yılı bütçesinde en çok pay ayrılan ikinci Bakanlıktan söz ediyoruz, tam 125 milyar lira. Adil, toplumun her kesimini gören bir bölüşüm anlayışıyla çok sayıda sorunu çözebilecek bir tutar bu 125 milyar lira ama bu bütçenin yüzde 95'i "cari transferler" altında toplanıyor ve bütçe hakkının gerektirdiği şekilde katılımcı, şeffaf bir süreç işletilmediği için de bu transferlerin nereye, kime ve ne amaçla yapıldığının yanıtını bizler göremiyoruz.

2020 yılında 38,1 milyardan fazla görev zararı yapılması öngörülüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, uğultu var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Neden milyarlarca liralık görev zararı öngörüldüğünü hakkıyla konuşmazsak yine adil, eşitlikçi bir bütçeden de bahsetmemiz mümkün değil. Şu hâliyle Bakanlık bütçesi, maalesef, nereye gittiği belli olmayan transferler ve görev zararları bütçesi. Bu harcamaların nereye yapılacağını halka açıklanması gerekiyor.

Sosyal devlet olmanın gereği, eşitsizlikleri ortadan kaldıracak sosyal politikalar üretmektir. Örneğin, kadınları kapitalist piyasa koşullarının insafına terk etmeyen, güvenceli ve eşit ücret alabilecekleri bir ekonomi, istihdam politikası planlamaktır. Engelli yurttaşlara fiili eşitliğin sağlanması için merhamet ve hayırseverlik anlayışından vazgeçilerek hak temelli bir politikanın kamunun her alanına yerleşmesini sağlamaktır.

Acaba mümkünse etrafımda biraz sessiz olunabilirse... Gerçekten konsantre olamıyorum, çok rica edeceğim.

Fakat bütçede böyle bir planlama yok. Örneğin, 2020 ve sonrasında Bakanlık bütçesinde yatırım bütçesi oranları binde 2 oranının altında. Bu korkunç bir rakam arkadaşlar, yatırım bütçesi binde 2'nin altında.

Şimdi "Evet, burası sosyal yardım ve aslında yatırıma gerek yok." diyebilirsiniz; hayır, bunu birazdan anlatacağım şeylerle de açıklayacağım. "Engelliler" derken biz sadece yardım istemiyoruz, "kadınlar" derken sadece yardım falan istemiyoruz; gerçekten yatırım istiyoruz yani engellilere istihdam sağlayabilecek yatırımlar istiyoruz, kadınlara istihdam sağlayabilecek yatırımlar istiyoruz. Dolayısıyla, bu bütçenin yatırım oranının binde 2 oranının altında olması hakikaten iflası demek. Mesela Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yatırım bütçesi ancak bir daire fiyatı, 371 bin lira kadar; bu da gerçekten utanç verici diye düşünüyorum.

Sosyal politika; sosyal hizmet, sosyal yardımlardan ibaret değil fakat bugün "yoksulluk" denince tek yanıt, sosyal yardıma ayrılan bütçenin her yıl daha da artırılması; yani, sosyal yardımlarla övünen, yardımları siyasileştiren bir anlayışla karşı karşıyayız. Oysa sosyal yardım bütçesinin artması demek aslında sosyal yardıma muhtaç insan sayısının artması demek yani yoksulluğun artması demek ve bu, övünülecek bir şey değil. İhtiyacımız; bu anlayışı tersine çevirmek, sosyal yardım bütçesini köklü değişiklikleri hedefleyen bir yatırım ve sosyal politika bütçesine dönüştürmektir.

Değerli arkadaşlar, sosyal yardımlara başvuranların yüzde 80 civarı kadın çünkü ev işleri ve bakım emeğinin yanında, yoksul haneleri geçindirme görevi de kadınların omzunda. Ayrımcılıklara ve eşitsizliklere müdahale etmeyen bir sosyal politika, kadınlar için çözüm olmak bir yana, sorunları daha yakıcı hâle getiriyor.

15-64 yaş arası erkeklerin yüzde 65,6'sı istihdam edilirken kadınlarda bu oran yüzde 29. Zorunlu sigortalı yaklaşık 14 milyon kişinin 10 milyon kadarı erkek, 4 milyonu kadın. Her 100 genç kadından 33'ü işsizken kentsel alanlarda 100 kadının 41'i işsiz. 4 milyon kadın hiçbir sosyal güvencesi olmadan çalışıyor ve bunun üzerine bir de KHK'lerle yaklaşık olarak 26 bin kadın ihraç edildi. Üstelik bir de, bu sorunlar yokmuş gibi, kadınların yoksulluk nafakasıyla ilgili yapay bir gündemle uğraşıyoruz; kadınların çok yüksek nafakalar aldığı, nafakanın süresiz olduğu gibi aslında doğru olmayan iddialar üzerinden bu konu tartışılıyor. Oysa kadınların yüzde 80'i nafakayı tahsil dahi edemiyor. Ortalama yoksulluk nafakası miktarı 370 lira ve boşanmadan önce erkekler, miktarı düşük tutmak için, kadınlara baskı yapmaktan tutun da mal kaçırmaya kadar her türlü yola başvuruyorlar.

Sayın Bakan, dinliyor musunuz beni?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Dinliyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam çünkü ben temsil ettiğim kadınlar adına konuşuyorum gerçekten; benim kişiselliğim önemli değil, kusura bakmayın.

Kadınların istihdamının önündeki engeller belli. Öncelikle bakım emeğini kadınların sorumluluğu olarak gören anlayış terk edilmesi gereken bir anlayış. Kreşler, bakımevleri, çocuk oyun alanları, yaşlı dinlenme ve sosyalleşme mekânları ücretsiz, yaygın ve erişilebilir olmalı; işte yatırım bu. Bunu yardım olarak istemiyor kadınlar. Bunları sağladığınız zaman kadınlar zaten kendilerine iş alanı yaratabilecek ya da iş hayatına katılabilecek duruma geliyorlar ama tabii ki iş varsa, bir yandan da buna bakmak lazım. Ama sonuçta devletin görevi yurttaşlara insanca bir hayat sunmak; bu nedenle, bütçe de toplumda var olan eşitsizlikleri yok etmeyi hedeflemeli, tıpkı toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye olduğu gibi. Ancak son dönemde ne görüyoruz? Özellikle “eşitlik” kavramına duyulan alerjiden bu yöntem de nasibini aldı. Biz bununla ilgili tek bir laf duymadık bugün. Yıllardır kullandığımız “toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme” ifadesi şimdi “kadın-erkek fırsat eşitliğine duyarlı” gibi tuhaf bir kavramla ikame edilmeye çalışılıyor; özü, içeriği boşaltılıyor.

Bir örnek daha: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu. Şimdi, bu Kurumun Başkanı -adı İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu olan bu Kurumun Başkanı- insan haklarından, cinsiyet eşitsizliğinden, kadınların en fazla en yakınlarındaki erkekler tarafından şiddete uğradığından gerçekten habersiz ve bir çalıştay düzenliyor, oradaki konuşmasında diyor ki: “Yüzlerce kadın cinayetini önemserken binlerce erkek cinayeti karşısında aynı duyarlılığı göstermemek ve gerekli tedbirleri almamak eşitlik anlayışına sığmaz. Kadınıyla erkeğiyle hepsi bizim canımızdır.” Yani insan ne desin gerçekten bilemiyor. Onca kadın sanki erkekler tarafından öldürülmüyormuş ve böyle bir gerçeklik yokmuş gibi, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı, kendisi şiddetle ilgili yaptığı çalıştayda bunları söylüyor ve bu kurum aynı zamanda bir başvuru kurumu ve kadınların bu kuruma başvurması bekleniyor herhâlde.

Sayın Bakan, gerçekten artık sizin bunlara bir “Dur!” demeniz gerekiyor. Yani kendi tasarrufunda her kurum aklına eseni ortalığa atıp söyleyemez. O zaman, hakikaten “eşitlik” kavramı inanılmaz derecede yıpranan bir kavram oluyor ve siz eşitliği sağlayamazsanız -kadından sorumlu bir Bakanlık olarak aynı zamanda- “ama”sız “fakat”sız eşitliği sağlamak için bir söylem tutturamazsanız ve bu söylemleri yapanlara bir “Dur!” demezseniz o zaman hakikaten ne CEDAW’u ne İstanbul Sözleşmesi’ni uygulamak mümkün olmaz ve hiçbir sorunu da çözemeyiz. Şimdi, kadına yönelik şiddeti önlemek bunun başlıca adımı.

Bakanlık milyarlarca lira görev zararı çıkarırken sığınak, ŞÖNİM, kreş ve barınma için ayırdığı bütçeyi nasıl oluyor da harcamıyor? Hükûmet kadınlara ayrılan bütçeden tasarruf mu ediyor? Biz her mahallede ev içi emeği ikame edecek kreşler talep ederken sığınakta kalan kadınların çocuklarının

kreş masrafı için ayrılmış olan 1 milyon 600 bin liranın sadece 6.543 lirası harcanmış. Neden? Çünkü 6284 sayılı Kanun yeterince anlatılmıyor. Kadınlara bu kanun kapsamında aynı zamanda hakları olduğu yani kreş masrafı için ayrılmış hakları olduğu ve bunu talep edebilecekleri anlatılmıyor yani bilgilendirilmiyor kadınlar ve -tabiri caizse- hâkimler de kopyala yapıştır kararlar veriyorlar, aynı şekilde bu tedbir kararlarında da bunları uygulamıyorlar ve daha da önemlisi tabii ki kreş de yok. Yani kadınlara bu hakkı, bu parayı vereceğiz ama aynı zamanda kreş de yok yani kreş de açılması gerekiyor. Evet, hâlâ yeterince sığınak, ŞÖNİM yok. ŞÖNİM’ler 7/24 nitelikli hizmet verecek kapasiteye de sahip değiller. Oysa yol haritası belli; sadece söylenmiyoruz, yol haritasını biliyoruz gerçekten, yıllardır bunun için uğraşıyoruz. 2018 yılında yayınlanan GREVIO Raporu’ndaki acil, orta, uzun vadeli tavsiyelere kaynak ayırmakla başlamalıyız. Kolluk ve yargı personeline eğitimlerin artırılması gerekiyor. Ulusal eylem planlarının etkin uygulanması gerekiyor. 7/24 ücretsiz, çok dilli bir Alo şiddet hattının açılması gerekiyor. Cinsel şiddet kriz merkezlerinin kurulması içinde pekâlâ kaynak ayrılması gerekiyor.

Bu bütçenin görmediği bir kesim de şiddetin, yoksulluğun en çok muhatabı olan göçmen ve mülteci kadınlar. Güvenlikçi yaklaşım nedeniyle mülteci kadınlar sığınaklara alınmıyor, sağlık hizmeti dışındaki hizmetlerin hiçbirini ulaşılabilir değil ve ne yazık ki göçmenliğin en büyük nedenlerinden biri olan savaş ülkemizin temel politikası. Kadınlara ayrılması gereken bütçe bizi daha güvencesiz, daha yoksul hâle getiren savaşa harcanıyor. Bu savaş politikası her seferinde kadınları hedef alıyor. 25 Kasım, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü yaklaşırken bile 25 Kasım broşürlerini toplatıyorsunuz. Kars, Van, Mardin, Bitlis’te broşürde “Erkek ve devlet şiddetine karşı isyandayız, itaat etmiyoruz.” ifadesi yüzünden toplama kararı çıkartılıyor. Suruç’ta kadınlar broşür dağıtırlarsa gözaltına alınmakla tehdit ediliyor. Bu, kadınların kırk yıllık sloganıdır, bu bizim sloganımızdır. Tabii ki itaat etmeyeceğiz. İtaat eden makbul kadın olmak erkeklere şiddetin, istismarın, yolunu açmaktır. Bunu, bu salondaki hiçbir kadın, hiçbirimiz kabul etmemeliyiz ve 25 Kasımın gerçekten sokaklarda aynı şekilde protesto edilmesinin güvencesi siz olmanız Sayın Bakan. 25 Kasım Kadına Şiddetle Karşı Mücadele ve Dayanışma Günü’nde kadınlara şiddet uygulanmamasının güvencesi siz olmalısınız; aynı zamanda kadınlar bu sözü de bekliyorlar bugün burada.

Tam çabamıza rağmen, Türkiye genelinde seçilmiş tüm temsilciler içinde kadınların oranı yüzde 11,1; Avrupa ortalaması yüzde 15 olan kadın belediye başkanı oranıysa bizde yüzde 3,2 ve üstüne, aslında, bir de bu oranı sağlayan vekillerimiz, belediye başkanlarımız hapiste ve rehin olarak tutuluyor. Kayyumlar rejimi açıkça kadınların kazanımlarını hedefliyor ve TBMM’den yerel meclislere eş başkanlık sistemi, bugün, Türkiye’de kadınların siyasete katılımını artıran en önemli siyasi araç ve aslında, sizler tarafından da teşvik edilmesi gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, Bakanlığın görev alanlarında çok önemli bir alan da çocuklara ilişkin politikalar ve Türkiye nüfusunun üçte 1’ini çocuklar oluşturuyor. Hepimiz istiyoruz ki...

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim, otuz saniyemiz kaldı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Artı 2 artı 1 dakika vardı.

Tek bir çocuk dahi istismara uğramasın, ebeveynlerinin boğuştuğu yoksulluk çocukların kaderi olmasın, her çocuğun barınması için sağlıklı şartlarda bir evi olsun, her çocuk eşit kalitede eğitim alabilsin, sağlığa erişebilsin istiyoruz yani mutlu yaşasınlar istiyoruz ama ben sizinle çocuklarla ilgili bazı veriler paylaşacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Türkiye’de 12-18 yaş aralığında 3.100 çocuk mahpus bulunuyor ve bunların çoğu ağır suçlarla hapisanelerde tanıyorlar. 2018’de 15 yaşından küçük 167 çocuk doğum yaptı. 15-17 yaş grubunda ise 11.636 çocuk anne oldu arkadaşlar. 2018 yılı içerisinde, çocuğun cinsel istismarı suçundan 18.290 dava açılmış. TÜİK verilerine göre, Türkiye’de çocuk işçi sayısı 2 milyona dayandı, her 10 çocuktan 8’i güvencesiz çalışıyor. 2019’un ilk on ayında 55 çocuk çalışırken yaşamını yitirdi ve ölenlerin 10’u göçmen, mülteci çocuklar.

Bitmiyor tabii sorunlarımız. Bugün, görüyoruz ki evet, Türkiye’de çocuk işçiliği sorunu çözülmek için değil tam tersine, aslında, sermayenin ihtiyaçlarını karşılamak üzere güvencesiz emek havuzu yaratmak için biçimlendiriliyor.

Engelli yurttaşlara bakıyoruz: Çok uzun süredir yaşanabilir kentler istiyorlar, istihdam olanakları ve her yurttaş kadar eşit olmayı talep ediyorlar. Engelliler için düzenli maaş, evde bakım uygulaması, bunlar önemli destekler, bunlarda artış görüyoruz gerçekten ama yalnızca nakdi desteklere ve yardımlara dayalı bir sosyal politika...

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, toparlayalım lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir dakikam var.

... engellilerin ve onlarla ilgilenen aile bireylerinin sosyal, kültürel hayatını kısıtlıyor. Engelli bireyin bakımını üstlenen annelerde büyük oranda tükenmişlik sendromu yaşanıyor Sayın Bakan. Gerçekten, sadece nakdi yardım vermek değil, onların sosyalliğe ihtiyacı var. Bunun için, engelli bireylerin politika belirlenme süreçlerine aktif olarak katılması gerekiyor ve kendileri de bunu istiyorlar.

Son olarak, çalışma yaşamına...

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bitmedi vaktim efendim.

BAŞKAN – Bitti, iki dakika verdim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bitmedi.

BAŞKAN - On sekiz dakika oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, en son verdiğinizde iki dakika verdiniz. Toparlasın, bitirsin o zaman.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Konuşmanın başında bayağı tartışma oldu.

BAŞKAN – “Verdim.” dedim arkadaşlar.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir dakikada toparlıyorum zaten.

Son olarak, çalışma yaşamına baktığımızda, karşımıza iş cinayetleri, sendikal hak ihlalleri, grev yasaklamaları, enflasyon oranı altında kalan işçi, memur zamları, emeklilik hakları gerçekten gasbedilen EYT’liler çıkıyor.

Bakıyoruz, yılın ilk on ayında 1.477 işçi yaşamını yitirdi arkadaşlar. Yani Türkiye’de her sabah 6 işçi işe gidip akşam eve dönemiyor, bu bir kâbus. 10 milyonu aşan sigortasız çalışan var. İşsizlik ise resmî olarak cumhuriyet rekorlarını kırmış durumda, 4,7 milyon işsiz var.

Evet, son cümlem: Arkadaşlar, biz, kadınlar, işçiler, engelliler, çocuklar bu ülkede yaşamak, doyarsa yaşamak, insanca ücretle ve eşit insanlık koşullarında yaşamak istiyoruz. Sizden de özellikle bu Bakanlık olarak, gerektiğinde –çünkü bu koltuk onu hak ediyor aslında- iktidarın politikalarına da karşı çıkabilecek ve hakikaten dezavantajlı olan herkesi savunması gereken uygulamalar bekliyoruz.

Çünkü bu Bakanlık en fazla bunu hak eden bir Bakanlık; en fazla dezavantajlı, ayrımcılığa uğrayan insanların sorunlarıyla uğraşan bir Bakanlık. Gerektiğinde ters düşebilmelisiniz Sayın Bakan, bütün kadınlar arkanızda olacaktır öyle bir durumda, buna inanın.

Teşekkür ediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Güvenebilir miyiz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yıllardır güveniyor kadınlar birbirine, merak etmeyin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Demir.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, Bakanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz için teşekkür ediyorum, ekibinizle birlikte başarılı çalışmalar diliyorum.

Konuşmama sosyal güvenlik sistemiyle ilgili bir değerlendirmeye başlamak istiyorum. Ülkemizde sosyal güvenlik hakkı anayasal güvence altına alınmakla birlikte, uygulamada eşitlik ve adalet ilkeleri gerektiği şekilde, tam tesis edilememiş, sosyal güvenlik sisteminin karşı karşıya kaldığı sorunlar ve açmazlar giderilememiştir. Sosyal güvenlik sisteminin 2002 yılında 2,08 olan aktif-pasif oranı 2018 yılında 1,86; 2019 yılı Ağustos ayı itibarıyla da 1,77 düzeyindedir. Çırak, stajyer ve kursiyerleri dikkate almadığımız zaman 2018 yılında aktif-pasif oranı 1,73 olmaktadır ve 2019'da da 1,70 olması beklenmektedir. Bu durumda, yaklaşık 1,7 sigortalının ödediği primle bir emekli aylığı ödenmekte olup sistemin finansal sürdürülebilirliği kaygı vermektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun gelirleri giderlerini karşılamamaktadır. 2008 yılından itibaren uygulamaya konulan devlet prim katkısına rağmen Kurum açık vermektedir. 2018 yılında devlet prim katkısı 57,6 milyar liradır. 2019 yılında SGK açığında yüksek oranda artış bulunmakta olup yılın ilk sekiz ayında 34 milyar liraya varan açık tutarı, 2018 yılı toplam açığı olan 16 milyar liranın 2 katına çıkmış durumdadır. Sosyal Güvenlik Kurumu açıkları ve Hazinesin çeşitli kanunlardan kaynaklanan yükümlülükleri merkezî yönetim bütçesinden yapılan transfer ödemeleriyle karşılanmaktadır. Bütçe transferlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 2,76 iken o oran 2018 yılında yüzde 4,04'e çıkmıştır. Bütçeden, 2019 yılında 192 milyar, 2020 yılında 219 milyar lira transfer edilmektedir.

Sosyal güvenlik sisteminin temel sorunları, geçmişte uygulanan erken emekliliğin hâlen devam eden etkisi, kayıt dışı istihdamın yüksekliği, prime esas kazancın düşük gösterilmesi, prim tahsilat oranının düşüklüğü, af ve ödeme kolaylığı gibi uygulamalarla prim ödeme eğiliminin azalması, uzayan ortalama ömür nedeniyle artan aylık ödemeleri ve sağlık yardımlarının yanı sıra prim gelirleri ile ödenen aylıklar arasındaki ilişkinin zayıflığıdır. Sayın Bakanım, ayrıca bu çağda yersiz ve usulsüz ödemeler yapılması kabul edilemez. Sistem, ölen birine sağlık yardımı yapıyorsa bunu bir düşünmemiz lazım. Harcamalarda mutlaka etkinlik sağlanmalı, Sayıştay önerilerine titizlikle uyulmalıdır.

Sosyal güvenlik sisteminin çıkmaza düşmesini durdurmak maksadıyla erken emekliliğe mâni olmak için, rahmetli Turgut Özal döneminde, 1986 yılında, emeklilik yaşını kadınlar için 50'ye, erkekler için 55'e çıkaran düzenleme yapılmıştır ve kademeli geçiş öngörülmüştür. Ancak -her ikisi de rahmetli- Demirel-İnönü Hükûmeti döneminde, 1992 yılında 3774 sayılı Kanun'la emeklilik yaş

haddinin kaldırılarak kadınlarda 38, erkeklerde 43 yaşında emekli olma yolu açılması sosyal güvenlik kurumlarının açıklarının hızla büyümesinde en başta gelen etkenlerden biri olmuştur. Dünyanın hiçbir ülkesi 38-43 yaşında emekliliğin yükünü kaldıramaz... (Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz olalım lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – ...nitekim uygulaması da yoktur, hatta emeklilik yaşı 65'in çok üzerine çıkarılmaktadır.

57'nci Hükûmet döneminde, 1999 yılında 4447 sayılı Kanun'la yaş haddi kadınlarda 58, erkeklerde 60 olarak belirlenmiş; mevcut sigortalılar için de kademeli geçiş öngörülmüştür. AK PARTİ döneminde, 2008 yılında çıkarılan 5510 sayılı Kanun'la da yaş haddi 65'e çıkarılmış, kademeli geçiş öngörülmüş, ayrıca devletin prim katkısında bulunması öngörülmüş ve emekli aylığı hesabında aylık bağlama oranı düşürülmüş, büyümeden yüzde 100 verilen payın yüzde 30'a çekilmesi düzenlenmiştir.

Demirel-İnönü Hükûmeti tarafından 1992 yılında yapılan düzenlemenin sosyal güvenlik sistemine olan yükü hâlen devam etmekte olup, bu dönemde oluşan ve hâlen devam eden genç emekliler nedeniyle sistemin daha uzun yıllar olumsuz etkileneceği de aşıktır.

Sosyal güvenlik reformu çok zor bir reformdur. 1999 ve 2008 yıllarında bu reformlar yapılmamış olsaydı sosyal güvenlik açıklarının çok daha büyük boyutlara ulaşacağı ve sistemin tümüyle çökeceği bir gerçektir. 1992 yılında eğer yaş haddi kaldırılmamış olsaydı bugün "emeklilikte yaşa takılanlar" diye bir durum söz konusu olmayacaktı, ayrıca emeklilerimize daha fazla maaş verme imkânı da doğacaktı.

1999 yılında sigortalıyken yaş düzenlemesine takılanlardan bugün özellikle işsiz durumda olanlara yönelik, İŞKUR programlarından yararlandırma, bunları çalıştıranlara prim desteği ödeme ve sağlık yardımından yararlandırma gibi önlemler alınmalı, mağduriyetleri giderilmelidir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde son yıllarda uygulanan politika ve teşviklerin etkisiyle kadınların iş gücüne katılma oranı ve istihdam oranı artmaya devam etmiş, 2018 yılında iş gücüne katılma oranı yüzde 34,2'ye, istihdam oranı yüzde 29,4'e yükselmiştir. 2019 yılında kadınların iş gücüne katılma oranının yüzde 35,2'ye çıkması beklenmektedir. Bu yükselişe rağmen kadınların iş gücüne katılma ve istihdam oranları hâlen düşük olup, AB ortalaması iş gücüne katılmada yüzde 52, istihdamda yüzde 48,3 olup bizdeki oranlar hâlen altındadır. Ülkemizde 2018 yılında yüzde 13,9 olan kadınlarda işsizlik oranı da AB ortalaması olan yüzde 7,1'in çok üzerindedir.

Son dönemde ekonomide yaşanan daralmanın etkisiyle istihdamda azalma ve işsizlikte yüksek artış görülmektedir. Esasen istihdam sayısında bu yıla kadar her yıl önemli artışlar sağlanmıştır. 2018 yılında istihdam 549 bin kişi artarak 28 milyon 738 bin kişiye ulaşmıştır. 2014-2018 döneminde Türkiye yüzde 2,6 yıllık istihdam artışıyla OECD ortalaması olan yüzde 1,5 ve AB ortalaması olan yüzde 1,3'ün üzerinde bir performans göstermiştir.

TÜİK tarafından açıklanan son verilere göre 2019 yılı Ağustos döneminde istihdam bir önceki yılın aynı dönemine göre 789 bin kişi azalmış, istihdam oranı 2 puan düşmüştür; işsizlik oranı 2,9 puan artarak yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde tarım dışı işsizlik oranı 3,5 puanlık artışla yüzde 16,7; genç nüfusta işsizlik oranı 6,6 puanlık artışla yüzde 27,4 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde işsiz sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre 980 bin kişi artarak 4 milyon 650 bin kişiye yükselmiştir. Ağustos 2019 döneminde kayıt dışı çalışanların oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,1 puan artarak yüzde 36,1 olarak gerçekleşmiştir. Tarım dışı sektörde kayıt dışı çalışanların oranı ise yine bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,3 puan artarak yüzde 23,4 olmuştur. Mevsim etkisinden arındırılmış göstergeler itibarıyla ise istihdam oranı yüzde 45,6; işsizlik oranı yüzde 14,2 olmuştur.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 66 bin kişi artmış, istihdam oranı 0,1 puan yükselmiştir. Mevsim etkisinden arındırılmış işsiz sayısı da bir önceki döneme göre 18 bin kişi azalmış, işsizlik oranı 0,1 puan inmiştir.

Türkiye son dönemde maruz kaldığı ekonomik saldırılara karşı da dik durmuş, spekülatif kur saldırılarıyla ekonomimizi çökertme girişimlerini etkisizleştirmiştir. Türkiye’de ekonomi beklenenden daha hızlı bir biçimde toparlanmakta ve Türkiye zor bir ekonomik dönemden çıkmaktadır. Alınan tedbirler sayesinde döviz kuru nispeten istikrarlı bir çizgiye gelmiş, faizler önemli oranda inmiş ve enflasyonun tek haneli rakamlara ulaşması sağlanmıştır. Son bir yıldır yaşanan düşüşün ardından eylül ayında yıllık bazda yüzde 3,4 artan Sanayi Üretim Endeksi ekonomik büyümeye ilişkin olumlu sinyaller vermiştir. Ekonomiye güven artmakta olup Ekonomik Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi, sektörel güven endeksleri ile perakende satış endeksleri ve ciro endekslerinde ciddi oranlarda artış söz konusudur. Türkiye inşallah, 2019 yılını pozitif büyümeyle kapatacağı gibi, önümüzdeki yıllarda da hedeflenen, hatta hedefin üstünde yüksek büyüme oranlarını da yakalayacaktır.

Makroekonomik göstergelerin iyileştirilmesinin yanı sıra vicdani ve insani seviyelerin de büyümesini sağlamalıyız. Geçim sıkıntısına düşen emeklilerimizin, çalışanlarımızın, dar gelirli vatandaşlarımızın ve işsizlerimizin sorunlarına çözüm getirmeliyiz. İş ve istihdam artışı için üreten bir ekonominin çatisını hızla örmeliyiz.

Ülkemizde iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgili çözüm bekleyen birçok sorun bulunmaktadır. Çalışma hayatıyla ilgili yapısal sorunlar çalışanların motivasyonunu, verimini ve çalışma barışını da olumsuz etkilemektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak gerekli gördüğümüz yapısal reform alanlarından biri iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgilidir. Üzerinde katılımcı bir anlayışla ve titizlikle çalışılması gereken iş gücü piyasası ve çalışma hayatı reformuyla istihdamı caydırmayan bir sosyal yardım sisteminin kurulması, eğitim-istihdam planlamasının sağlanması, mesleki eğitimin daha da güçlendirilmesi ve aktif iş gücü programlarının etkinleştirilmesi suretiyle iş gücünün niteliğinin yükseltilmesi, istihdam vergilerinin azaltılması, işçilerin kazanılmış haklarının güvence altına alındığı bir kıdem tazminatı sisteminin getirilmesi, iş kazalarının önlenmesi, iş güvenliğinin ve iş sağlığının ön planda tutulması, sendikal hakların çağdaş normlara uygun hâle getirilmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, iş gücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, ücret-verimlilik ilişkisinin güçlendirildiği, iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği bir iş gücü piyasasının oluşturulması için gerekli önlemler alınmalıdır. Başta kadın ve gençler olmak üzere tüm kesimler için nitelikli istihdam imkânları artırılmalı, çalışma şartları iyileştirilmeli ve ücret-verimlilik ilişkisi güçlendirilmelidir.

Ülkemizde asgari ücret belirlenirken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri göz ardı edilmekte, TÜİK tarafından hesaplanan 1 işçinin geçim şartları için gerekli harcama tutarı dikkate alınmamaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak net asgari ücretin açlık sınırının üzerine çıkarılması ve asgari ücretliye büyük şehirlerde ulaşım desteği verilmesi görüşündeyiz. Ayrıca, asgari ücretten vergi alınmamasını ve çalışanların asgari ücret kadar gelirinin vergi dışı bırakılmasını gerekli görüyoruz.

Gazilerimize ve şehitlerimizin emanetlerine sahip çıkmak ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlamak devlet ve millet olarak hepimizin vazifesidir. Şehitlerin ve vefat eden gazilerin ana ve babalarına bağlanan aylık her biri için asgari ücretin net tutarından az olmamak üzere artırılmalıdır. Şehit çocuklarının hepsine iş hakkı verilmelidir. Terörle mücadelede gazi olanlara da ÖTV’siz araç alma imkânı verilmelidir. Gazilerimize ikinci istihdam hakkı verilmelidir. Maluliyetlerinden dolayı çalışma ortamında sıkıntı çeken gazilerimize 3.600 günde emekli olabilme hakkı tanınmalıdır. Kore ve Kıbrıs gazilerimizin gelir ve iş durumuna bakılmaksızın hepsine aynı tutarda şeref aylığı bağlanmalı, tümüne

onurla ve gururla taşıyacakları madalyaları verilmelidir. Terörle mücadelede büyük kahramanlık gösteren, malul sayılmayan gazilerimize öncelikle gazilik madalyası verilmelidir. Kimseye muhtaç olmadan hayatlarını devam ettirebilmeleri sağlanmalı, özellikle de sağlık hizmetlerinde katılım muafiyeti tanınmalıdır.

Engellilere yönelik birçok hizmet uygulamaya konulmuş olmakla birlikte, hâlen engellilerin sorunları bulunmaktadır. Engellilerin en önemli sorunlardan biri işsizliktir. Engellilerin işe yerleştirilmeleri, üretime katılmaları ve topluma kazandırılmaları temin edilmelidir. Bu amaçla kamuda engelli kotaları artırılmalı ve münhal kadrolara süratle atama yapılmalıdır.

Sayın Bakanım, engelli öğretmen adaylarımız şubat ayı atamasında 1.200 kontenjan istiyor. Sizin de buna destek vereceğinize inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Muhtaç engelli aylığı bağlanmasında kendi gelirinin esas alınmasına yönelik düzenleme yapılmalıdır. Ayrıca, doğuştan ya da işe girmeden önce engelli olanların malul sayılabilmesi sağlanmalıdır.

Kamuda ücret adaletini sağlayacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, işe girişte, ilerleme ve yükselmeye objektif, liyakati esas alacak bir personel rejiminin uygulamaya konulması ihtiyacı devam etmektedir. Kamuda güvencesiz, sözleşmeli, geçici, vekil, fahri, ücretli ve kısmi zamanlı personel çalıştırılması son bulmalıdır, mevcut çalışanlar kadrolara alınmalıdır. Yardımcı hizmetler sınıfı tümünden kaldırılmalı ve bu sınıfta görev yapan personel kurumlarında genel idare hizmetleri kadrolarına alınmalıdır.

Sayın Başkanım, son olarak kısa bir şeyim kaldı. İşçi, esnaf ve çiftçi emekli aylıkları 2019 yılı Ocak ayında yüzde 10,2, Temmuz ayında ise yüzde 5 oranında artırılmıştır. Memur maaşları ve memur emekli aylıkları ise 2019 yılı Ocak ayında yüzde 10,7, Temmuz ayında yüzde 6 oranında artırılmıştır. İşçi, esnaf ve çiftçi emekli aylıkları 2020 yılı Ocak ve Temmuz aylarında önceki yılın altı aylık enflasyon tahmini dikkate alınarak artırılacaktır. Kamu görevlileriyle yapılan toplu sözleşme hükümlerine göre, memur maaşları ve memur emekli aylıkları ise 2020 yılının Ocak ayında yüzde 4, Temmuz ayında yüzde 4 oranında artırılacak, ayrıca 2020 yılının Ocak ve Temmuz aylarında geçmiş altı aylık dönemlerde oluşacak enflasyon farkları buna ilave edilecektir.

Emeklilerimizin yıllarca hizmet verdikten sonra geçim kaygısı duymadan onuruna yaraşır bir hayat sürmesini temin etmek devletin önemli ve öncelikli görevlerinden biridir. Emekli aylıkları arasındaki eşitsizlikler giderilmeli, emeklilere büyümeden tam pay verilmeli ve sağlık hizmetlerinde alınan bazı katılma payları emeklilerden alınmamalıdır.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum. Tekrar sizlere başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi şahsım ve partim adına saygıyla selamlarım.

Efendim, ben, önce, gündem dışı konuşulan bir konuyu gündeme getirmek istiyorum; bu canlı yayın konusunu. Bunu defalarca söyledik: Sayın Bakan, Bakanlarımız bilgilerini, faaliyetlerini, kamuoyuyla paylaşıyorlar ve gerçekten arkalarında da bir devlet var. Bu Komisyonun üyeleri kendi görüşlerini niçin kamuoyuyla paylaşmıyoruz, bunu anlamış değiliz. Artık, belde belediyelerinin meclisleri canlı yayımla kamuoyu tarafından hem denetleniyorlar hem de kamuoyunu bilgilendiriyorlar. Ya, burada bilgiyi mi saklıyoruz, kendimizden mi emin değiliz; bununla ilgili çok soru var. Bu çok yanlış bir tutum ve böyle yaparak da bir yere gitmemiz mümkün değil yani Türkiye olarak bir yere gitmemiz mümkün değil. O nedenle bunun gerçekten çözülmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Sayın Bakanım, Türkiye’de yaklaşık 61 milyon 15 yaş üstü çalışma çağında nüfus var, yaklaşık 32 milyon iş gücü var, yaklaşık 28 milyon istihdam var, yaklaşık 21,5 milyon da kayıtlı var. Yani Türkiye aşağı yukarı yüzde 25 çalışanını kaydetmemekte ve çalışıyor farz etmekte.

Ayrıca, Bakanlığımızın da bir şekilde dâhil olduğu ilginç yöntemler var, bu istihdam kampanyaları var; lütfen, bunu kaldırın. Böyle bir şey yok dünyada. Kampanyayla istihdam artmaz. İŞKUR’un gerçekten çok güzel faaliyetleri var, yararlı, dinamik ama bunlar bir yardım kampanyası şeklinde olmaz ve olmadığını hep beraber gördük. Bilin ki ve hepimiz biliyoruz ki son on yıl bütün zamanların en yüksek işsizliğine sahip bir Türkiye var. Hatta -biraz sonra geleceğim- artık bu veri ve bilgi cambazlığı veyahut da düzenini, kamu bilgilerini okumak için özel uzmanlıklar gerekiyor. Yani ya tanım değişiyor ya ölçü değişiyor -yani bir bakıyoruz 1 metre 50 santime düşmüş veya 150 santime çıkmış- ya mantık değişiyor. Yani ağustos ayında işsizlik artıyor, bakıyoruz eylül ayında sanayi üretimi yükselmiş ve bunun üretimle bağlantısı kuruluyor, çok doğru bir açıklama yapılmıyor. Mesela, prim gelirlerinin prim giderleriyle karşılanma oranını aynı şekilde alıyoruz ama 2008’deki devlet katkısını da bir şekilde dikkate ya alalım ya çıkaralım. Devlet katkısını dikkate almadığımızda giderlerin gelirleri karşılama oranı 2002’de yüzde 71,5; 2018’de yüzde 80, 2019’da yüzde 73, dâhil ettiğimizde bile yüzde 7’lik bir düşüş var. Şimdi, dolayısıyla “açık 33 milyar lira” dersek o zaman bununla ilgili yani bir sayfada verdiğimiz rakam ile bir başka sayfada verdiğimiz rakam arasında bir tutarlılık yok. Bu bütçenin de geçen yılki bütçenin de -“koalisyon bütçeleri” olarak adlandırıyoruz- kendi içerisinde matematiksel bütünlüğü yok yani bunlar, bilgiler toplanıp harmanlanıp veriliyor. Bu açıdan, bu bilgilerin sağlıklı ve uluslararası kriterlere uygun bir şekilde düzenlenmesi ve bunun üzerinden okunması lazım çünkü kullandığımız tamamen kamunun kaynağı ve milletin kaynağı.

Şimdi, Türkiye’de esasında, normal olarak baktığımızda tabii ki sosyal güvenlik problemimiz veya bütün dünyada da sosyal sigortalar problem. Türkiye’de sosyal sigortaların finansmanı açısından dağıtım yöntemi değil, fon yöntemi kullanılıyor. Yani ne demek bu? Her nesil kendi sosyal güvenliğini sağlıyor yani bugün prim ödeyen, bugün emekli olanı karşılamıyor, normal sistem. Dolayısıyla da Türkiye’de SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığı kuruldukları gün, kurulduklarından hemen sonra bir aylık ödemesi söz konusu değil. Asgari yirmi-yirmi beş yıl beklenilmiş, fon oluşmuş ve sistem bu şekilde yürümüş ve daha sonra da ciddi olarak reformlar yapmış değişik zamanlarda ve mağduriyetler yaratmışız, mesela bu EYT mağduriyeti bunlardan bir tanesidir. Bugün bakıyoruz, bu sistem gereği bugün emekli olanların gelecekte alacakları aylıkların karşılıkları Kurum kasasında yok. Bugün, çalışanların çalıştıkları süre için ödedikleri primlerin karşılığı da Kurum kasasında yok. Matematik ve kurum karşılıkları olmadığı gibi, bugün çalışanların ödedikleri primler bugün gelir ve aylık alanların alacağı aylığı karşılamıyor. Yani ortada, yürüyen, sürdürülebilir bir sistem yok. Ha, diyebilirsiniz ki: “Yani bu sizin döneminize mi ait?” Yok ama çok ciddi reformlar da yaptık, burada bir düzelme yok ve bir sürdürülebilirlik gözüküyor. Yani sizin de Türkiye’de bu konuda çalışanların da “Türkiye beş yıl sonra, on yıl sonra sosyal güvenlik sistemini şuraya oturtturacaktır.” diye bir vizyonu yok. 2020 yılı bütçesi 2019 yılı bütçesi gibi gerçekten bir vizyon yoksunu ve de bir misyonu da yok, sadece sorunları

ötelemenin dışında bir pozisyon almışlığımız da yok. Bu çerçevede, mesela aktif-pasif oranı, 2009 yılında 1,78’miş, şimdi yine bir düşüş içerisine girmiş. Daha garip olanı, 2017 yılında aktif sigortalı 22,3 milyona ulaşmış, şimdi 21,4’e düşmüş; 1 milyon kişi aktif sigortalıdan düşmüş. Yani 20 milyon prim ödüyor, 82 milyona 5 milyon da mültecilerimizi koyarsak 87 milyonu finanse ediyoruz. Bu anlamda bir finansal dengesinden bahsetmemiz mümkün değil. Tabii ki bunun ortaya koyduğu sıkıntılar var.

Sayın Bakan, bakın, çok oldu ama üniversitelerimizin yaptığı çalışmalar var. O üniversitelerin yaptığı çalışmalar diyor ki: “Türkiye’de 7 milyon 200 bin çocuk şiddetli yoksun, yeterli ısınmıyor ve yeterli beslenmiyor.” Bunların yaklaşık 608 bini Marmara Bölgesi’nde, 1 milyon 805 bini Batı Anadolu’da, 1 milyon 27 bini Batı Karadeniz’de, 1 milyon 164 bini Ortadoğu Anadolu’da, 754 bini Kuzeydoğu Anadolu’da, 3 milyon 100 bini Güneydoğu Anadolu’da ve bunlarla ilgili ciddi anlamda bir azalış söz konusu değil. Yani çocuk üşürse devlet üşür, çocuk açsa devlet düşer. Bu anlamda, mesela sosyal yardımlarımıza bakıyoruz “43 milyar lira” diyoruz ama Bakanlığınki 31 milyar lira, diğer bakanlıklarla beraber 40’ı topluyoruz yani sağlıklı bir veri seti hazırlanmış ve karşımızda değil. Maalesef gerçekten 218 milyar lira gibi bir sosyal güvenlik açığımız var. Biz bunun nasıl bir projeksiyonla derlenip toplanacağını ve minimize edileceğini görmek isteriz, bütçe bize bunu göstermeli; böyle bir arka plan yok. Peki, bunu nasıl sürdüreceğiz?

Bakın, sayılarını bile bilmediğimiz EYT’lileri konuşuyoruz, Sayın Cumhurbaşkanı konuşuyor, aşağı yukarı bütün partilerin EYT’lilerle ilgili taahhütleri var, aşağı yukarı bütün partilerin 3600’le ilgili taahhütleri var, bütün partilerin. Bunları söylüyoruz, bunlar söyleniyor, iktidara gelince “Buradan böyle gözüktü mü?” diyoruz. Asgari ücret... Lütfen, bakın, 500 binin üzerine yüzde 5 ilave vergi koyduk. Doğrudur, üst gelir gruplarını vergilendirelim ama asgari ücret, onurlu bir yaşama tutunmadır, burada bir vergi söz konusu olmaz. Bir asgari ücretli 9’uncu aydan sonra artan oranına giriyor. Neyi artıyor da artan oranlı vergileniyor? Hangi refah çizgisini aşılıyor da yüzde 5 ilave vergileniyor 9’uncu aydan sonra?

Şimdi, biz kamuyu ve çalışanları enflasyon oranında vergilendiriyoruz ama dar ve orta gelirliilerin enflasyonu yüzde 25’in üzerinde, dar gelirli grupların enflasyonu yüzde 33. Bir farklılaştırma yapmak lazım, bunlar aynı sepet değil. Asgari ücretle geçinen bir ailenin enflasyon oranı, yıllık ortalama 50 bin lira geliri olan veya 100 bin lira geliri olan bir ailenin enflasyonuyla aynı değil. Buralarda bir farklılaştırma yapmak lazım, buralarda yaşama tutunma noktasında destekleyici finansal akışlar yapmak lazım.

Sayın Bakan, bir başka konu: Konuşmanızda Sayıştay raporuyla ilgili bir cevap yok.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sorularda cevap vereceğim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Neden? Sayıştayın raporu var, kapı gibi. Yani bunlar yanıltır, doğrudur demiyorum ama yanlış olmasını bile düşünemiyoruz. 62 bin kişinin sağlık kurulu engelli raporu olmadan ödeme alması, yine, 36 bin kişinin ağır engelli olmadığı hâlde bakım ödemesi alması, yine, 120 bin kişinin raporu olmadığı hâlde engelli aylığı ödemesi alması, 14 bin kişinin Sağlık Bakanlığı kayıt sisteminde oransal olarak hak etmemesine rağmen alması... “Bunlar almasın.” demiyoruz, sakın yanlış anlamayın, alsın ama devletin bir sistemi varsa bu, kayda uygun olsun. O zaman, “keyfokrosi” var yani keyfe göre bir sistem var. Yani “İlçe başkanı istediğine, il başkanı istediğine, belediye meclisi üyesi istediğine sosyal yardım yapıyor.” gibi bir durum ortaya çıkar. Sayıştayın raporu burada efendim, buna lütfen... Yani hiçbir bakan Sayıştayın bu raporlarına sunumlarında yer vermiyor. Hele Sağlık Bakanlığında bir durumla karşılaştık -düşman başına diyelim- Sayıştayın raporunun doğru olmadığını iddia ediyorlar, itiraz ettiklerini söylüyorlar. Türkiye’nin en eski kurumlarından bir tanesi. Ben “Orası

hata yapmaz.” demiyorum ama iki kurumun arasında böyle bir çatışma olabilir mi? Verilmiş, gelinmiş, gidilmiş... Yani kamunun çalışmadığının, düzenin çalışmadığının başka bir göstergesi olamaz. Çalışmıyor, sistem gerçekten çalışmıyor. Verileri bu anlamda da sağlıklı olarak okuyamıyoruz.

İşsizlik konusunda ve prim açığı konusunda... Bakın, biz sorunu şöyle görmüyoruz: “21 milyon ödüyor, 80 milyona bakıyor.” Türkiye’de temel olarak sorun, istihdam yaratmama sorunudur. Bugün Türkiye’nin nüfusuna sahip ülkeler 44 milyon insanını kayıtlı istihdamda tutmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler ortalamasına baktığımızda Türkiye’nin 36 ila 38 milyon insanını kayıtlı istihdamda tutması gerekir; gelişmiş değil, gelişmekte olan ülke bu demektir. Biz böyle baktığımızda kayıtsızları da kayıt içerisinde düşüsek 16 milyon insanımızı bizim üretime dâhil etmemiz gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 21 milyon yerine 44 milyon, asgari 36 milyon... 15 milyon insanımızı daha üretimin içerisine kayıtlı olarak almamız gerekir ki Türkiye bir gelişme gösterebilir. Aksi takdirde, işsizliği artırıp bunlara ilişkin sosyal yardım bütçesine dönen bir bütçeyle karşılaşırız. Yani baktığımızda Sosyal Güvenlik Kurumuna ve sosyal güvenliğimize, 2002’den daha parlak bir durum yok. Yarını yok sistemin, şu salonda kimse de “Yarını var.” diyemez. Bu problem hepimizin problemi, buna bir yarın yaratmamız lazım. Yarını yaratmanın yolu da istihdam yaratmak.

Bitiriyorum, son olarak şunu söyleyeceğim: Yeni bir kredi dilimi açıldı KOBİ’lere “İstihdamı artırırsanız 200 bin lira veririz.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok samimi söylüyorum, bu kadar mantığın dışında bir politika olmaz. İstihdama dayalı kredi yerine şöyle yapsak: Belli projelerle bu KOBİ’lerin teknolojilerini bir çıta atılsak zaten istihdam doğuyor. KOBİ başına ortalama 3,1 çalışmamız var, eğer biz bir çıta artırsak teknoloji bakımından 4,5’a doğru geliyor. Zaten sorunu çözeceğiz. Ama işin esasıyla ilgili değiliz maalesef.

O nedenle bütçemiz hayırlı olsun ama bu bütçeyi...

Sayın Başkan -burada yoktunuz- bu canlı yayın konusunu bir defa daha söylüyorum, neyi saklıyoruz, neyi kapatıyoruz, bilmiyorum ama bu bir garabet, bunu tekrar siz buradayken söylüyorum.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım, hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakanlığın değerli bürokratları, çalışanları, kıymetli meslektaşlarım, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplunun hemen her kesimindeki bireyleri yani ailenin tüm bireylerini, çalışma hayatındaki tüm tarafları, dezavantajlı tüm kesimleri kapsayan büyük bir bakanlık Bakanlığınız. O anlamda, Anayasa’nın “sosyal devlet” ilkesinin de bu Bakanlık nezdinde vücut bulduğunu düşünüyorum.

Diğer yandan şunu da ifade etmem lazım, birkaç tanımdan bahsedeceğim birazdan ama ondan önce şu kurguyu konuşmamız lazım: Hiçbir sosyal sorun -bunun içinde kadına yönelik şiddet, çocuk istismarı, bağımlılık- diğerinden ayrı değildir. O anlamda bizim disiplinler arası bir yaklaşımı -yani politika üretmek- konuyu tartışma noktasında öngörmemiz gerekiyor. Tabii, özellikle aile hep siyasetin konusu olmuş tarih boyunca, kimi korumak için aileyi konu edinmiş kendine, kimi ise parçalamak için, onunla ilgili birazdan birkaç örnek vereceğim size. Fakat bize göre aile, bireyi topluma hazırlayan en önemli kurum. Yani sorun çözme kapasitesinden tutun, empati, paylaşma, dayanışma gibi tüm değerleri aile içinde öğreniyoruz. 3 temel kavramı hızlıca söylemek istiyorum: Biz bunlar üzerinde bir kavram birliğine sahip olmadığımız için bazen birbirimizi farklı da anlıyoruz. Mesela, sağlıklı aile. Uzmanlar diyor ki: “Hangi sosyoekonomik yapıda olursa olsun -sosyoekonomik yapı farklılığını ayrı koyarak söylüyor- kendi içinde bir hak ve görev dengesi olan aileler sağlıklı ailelerdir.” Bunun 2 kere 2, 4 bir matematiği yok. Burada temel prensip hakların bir kişide, görevlerin diğer kişide ayrışmaması. Güçlü aileye gelince, velev ki parçalanmış, velev ki ölüm veya başka nedenle eksik bir aile olsun, bir sorunla karşılaştığında o sorunu çözmek için bir araya gelebilen aileler güçlü aileler. Burada da önemli olanın sorun çözme kapasitesi olduğunu görüyoruz.

Bir başka konuyu da hemen hızlıca söyleyeyim. Bu Türkiye’ye has bir kavram ve aile sosyologları bunun çok üzerinde duruyor. Malumunuz aile yapısı dünyada değişti, artık geniş aileden ağırlıklı çekirdek aileye gidiyoruz ama Türkiye’de atomize bir çekirdek aileden bahsetmiyoruz. Türkiye’de ana aileden yani geniş aileden ayrılan çekirdek aileler birbirleriyle hâlâ dayanışmasını ve hizmet alışverişini özellikle sürdürüyor, aile sosyologları da buna da “çekirdek aile ağı” diyorlar. Aileyle ilgili Sayın Kuşoğlu’nun da bahsettiği problemleri çözebilmenin bana göre temel noktası, çekirdek aile ağını güçlendirici politikaların olması.

Hemen hızlıca evlenme ve boşanmayla ilgili bir hususu söylemem lazım. Genelde şöyle bir yanlış matematik yapılıyor: Bu yıl evlenen çiftler bu yıl boşanan çiftlere bölünüyor, çok basit bir matematik. Hâlbuki bu bir uzmanlık konusu. “Kaba evlenme hızı” ve “kaba boşanma hızı” denilen 2 kavram var, nüfus ile evlilik ve boşanmayı oranlayan bir matematiksel kavram bu. Türkiye, kaba evlenme ve kaba boşanma hızında OECD ülkeleri içinde en iyi 6 ülkeden biri. Şuna bakarsak, evlenme hızı bizden yüksek olan ülkelere baktığımızda aslında enteresan bir şey görüyoruz, Rusya ve Azerbaycan bizden yüksek -yani kaba evlenme hızı yüksekliği açısından söylüyorum- Kosova bizden yüksek. Daha düne kadar Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nde ailenin parçalanması için o kadar politika yapılırken artık bugün Rusya ve Azerbaycan evlenme hızını belli politikalarla yükseltmiş ve kaba evlenme oranı yükselmiş ülkeler arasında.

Boşanmaya girectim ama vakit almasın diye sadece bir veriyi söyleyeceğim, yanlış bilinen bazı rakamlar var. Türkiye’de boşanmış kadına atfedilen pek çok olumsuz vasfa rağmen, işte bekâr kadın korkusu, toplumda boşanan kadına karşı yüklenen bakışlara rağmen Türkiye’de boşanma kararının yüzde 67’sini kadınlar alıyor.

Kadının güçlendirilmesi, aslında konuşmamda yer vermeyi en çok istediğim konu. Özellikle -daha önceki başka konuşmalarımda da söyledim- eğitime erişim kadını güçlendiren başlı başına faktör, en önemli faktör. Şartlı nakit transferleri, taşınmalı eğitim, zorunlu eğitimin on iki yıla çıkması, her ilde yaygınlaşan üniversiteler ve kadınlar arası en önemli ayrımcılık olan başörtü yasağının kaldırılması, bütün saydıklarım aslında kadının eğitime erişimini artıran faktörler. Sayın Bakan da verdi, 2002’de 13,5 olan yükseköğrenime erişen kız çocuğu oranı bugün 47’ye dayandı ve 2023 hedefimiz bunun yüzde 60 olması.

Biz eğer kadına yönelik şiddeti, kadın istihdamını, siyasi katılımını, karar alma mekanizmasında kadınları konuşuyorsak önce eğitimi konuşmalıyız, önce eğitime erişimi konuşmalıyız. Çünkü kadına yönelik şiddet verilerine baktığımızda da görüyoruz ki sosyoekonomik yapısı güçlenen, eğitimi yükselen kadınlar şiddete daha az maruz kalıyorlar. Tabii, ne yazık ki “Şiddete hiç maruz kalmıyorlar.” diymiyoruz çünkü ne yazık ki şiddet, kadına yönelik şiddet gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tüm dünyanın en önemli sorunlarından biri.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımızın da sık sık söylediği gibi, kadına yönelik şiddet gerçekten insanlığa ihanettir. Biz 2002’den bu yana Anayasa’da, TCK’de, İş Kanunu’nda, Gelir Vergisi Kanunu’nda -hatta, benim de Bütçe Komisyonu Üyesi olduğum dönemde burada yaptık birkaç tanesini- kadın girişimciliğini özendirmek, kadın istihdamını artırmak, kadının hem anayasal eşitliğini hem İş Kanunu önündeki eşitliğini sağlamak üzere pek çok düzenleme yaptık, şimdi onlara tek tek girmeyeceğim. Evet, bunu biz yaptık, AK PARTİ yaptı; bu, AK PARTİ’nin başarısıdır.

Diğer yandan, kadına yönelik şiddetin bir dünya sorunu olduğunu ifade etmek için OECD ülkeleri ve AB ülkeleriyle ilgili birkaç rakamı sizinle paylaşmak istiyorum ama ondan önce aile konusunda, söylediğim gibi, bir kavram birliğine varmadan doğru tartışmayı gerçekleştiremeyiz. Dünyanın hiçbir yerinde “aile içi şiddet” kavramı yok yani ev içi şiddet... Yani “domestic violence”ı biz nasıl “aile içi şiddet” diye literatüre yerleştirdik, nasıl böyle bir şey yaptık? “Domestic violence” kavramını “aile içi şiddet” diye çeviren aile karşıtı ideolojik yobazlığı da reddettiğimi buradan ifade etmek istiyorum.

OECD ülkeleriyle ilgili bazı göstergeleri size söylemek isterim, hemen aldığım yeri, kaynağımı da söyleyeceğim size. OECD’nin 2019 sosyal göstergelerinden, indikatörlerinden birtakım verileri paylaşacağım sizinle. Mesela, OECD ülkelerinde 15-49 yaş arası kadınlara soruyorlar “Şiddet bir sorun mu?” ya da “Erkeğin karısını dövmesi makul görülebilir mi?” diye. En yüksek oranda “Evet, görülebilir.” diyen ülke Almanya, arkasından Kore, Estonya, Slovenya, İsviçre geliyor; Türkiye bu ülkelerin arkasında. Bakın, kadına yönelik şiddet verilerinde Türkiye özellikle zihinsel dönüşüm noktasında Almanya, Kore, Estonya, Slovenya, İsviçre’den daha iyi durumda.

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, sessiz olabilir miyiz, lütfen; bir uğultu var, lütfen.

Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Türkiye’yi de hemen arkasından İngiltere ve İsveç takip ediyor. Yani bizim aslında bir önemli sorununuz zihinsel dönüşüm sorunu, kadınların bunu makul görme ve mazur görme konusu.

Bir başka veri vereceğim. Yine, 2014 yılındaki kadına yönelik şiddet göstergelerinden, indikatörlerinden bir veri, Avrupa Birliği ülkelerinde hayatı boyunca eşinden 1 defa da olsun fiziksel veya cinsel şiddet gören kadınlarla ilgili bir veri bu. Finlandiya, Danimarka ve Letonya’da kadınların yüzde 25 ile 30’u fiziksel ve cinsel şiddet görünüyor; yüzde 21 ile 25 arası olan ülkelerse Hollanda, Fransa ve İsveç ve İngiltere.

Pek çok veri var, şimdi vaktimi bu verilerle geçirmek istemiyorum ama bir veriyi önemişiyorum. 15 yaş civarı kız çocuklarıyla ilgili yapılan bir araştırma var, hemen onu söyleyeceğim size. 9’uncu sınıf öğrencileriyle ilgili 2006 yılında Danimarka’da yapılan bir araştırma bu. Kız çocuklarının yüzde 15,8’i kendilerinden yaşça büyük biriyle yasa dışı cinsel deneyime maruz bırakıldığını belirtiyor. Yani Türkiye’de “çocuk yaşta evlilik” diye mücadele ettiğimiz alan aslında Avrupa ülkelerinin de bir başka boyutta yaşadığı ve mücadele ettiği bir alan.

İtalya, İspanya ve Türkiye karşılaştırması yapan bir başka veri var elimde, 2015-2016 yılları arasında yapılmış, yeni bir veri sayılır. İtalya’da savcılar sadece ciddi vakalarda cezai soruşturma başlatıyor. Yani bir Avrupa Birliği ülkesinden bahsediyoruz. Benden önce bir konuşmacı “Türkiye’de kadınlar haklarını bilmiyor.” dedi ama bu bendeki veri o bilgiyi doğrulamıyor. İtalya’da kadınların yüzde 34’ü, İspanya’da ise yüzde 59’u kanuni haklarını bilebiliyor, haberdarlar ama Türkiye’de bu oran yüzde 80. Bu veriyi de nereden aldığımı size söylerim, Sivil Toplum Diyalogu Programı kapsamında yapılan bir projeden alınan bir veri bu.

Hemen hızlıca söylüyorum: İnternet İzleme Kurulu 2016 yılında bir rapor yayınlıyor. Bu rapor, çocuklara cinsel istismar yapan, pornografik içerikli internet yayınlarının yüzde 60’ının Avrupa, yüzde 37’sinin ise Kuzey Amerika merkezli olduğunu söylüyor. Bu tür içerikli yayınların yüzde 92’si Hollanda, Fransa, Kanada ve Rusya’dan tüm dünyaya yayılıyor. Eğer çocuk istismarından, çocuğun cinsel istismarından bahsedeceksek aslında bizim en büyük mücadele edeceğimiz ülkeler bu ülkeler gibi görünüyor, özellikle internet üzerinden yapılan istismarlarda.

İstanbul Sözleşmesi akabinde çıkarılan 6284 sayılı Yasa’da emeği olan bir milletvekiliyim. Bu, iddia ediyorum, Avrupa’dan az önce saydığım ülkelerin hepsinin üstünde bir yasa. Hatta, o dönem İstanbul Sözleşmesi’nden sonra bu yasa çıkarıldığında pek çok Avrupa ülkesi yasanın mali karşılığını karşılayamayacakları için uyum yasasını çıkarmayı reddetmişlerdi. Ama yasanın uygulamasıyla ilgili bir eleştirim var. Özellikle koruma tedbir kararlarının vakaya özel uygulanmamasından kaynaklanan bir uygulama sorunu yaşıyoruz. Hâlbuki bir veri var elimizde, öfke kontrolü programı için -bu program yaklaşık dört aylık program- ŞÖNİM’e gelen, şiddet uygulayan erkeklerin hiçbirisi -130 civarında bir veri vardı o zaman, sayı vardı elimizde- bu programı aldıktan sonra tekrar şiddet uygulamıyor. Yani koruma tedbir kararlarının doğru uygulanmasının, yasadan beklenen sonucun alınması açısından önemli bir nokta olduğunu düşünüyorum.

Hızlıca sosyal yardımlaşma konusuna gireceğim. Sosyal yardımlaşma konusu başlı başına bir uzmanlık konusu ve uzmanlığı olmayan arkadaşlar burada politika olarak da ne yazık ki hataya düşüyorlar.

Bakınız, birkaç veri vereceğim size. Bir defa, her şeyden önce şunu söyleyeyim: ASDEB başta olmak üzere, arz odaklı bir yaklaşımla biz aslında bir paradigma değişikliğine gittik sosyal yardımlarda. Şimdi, sosyal yardımlar... Bütçemizin artışıyla ilgili bazı eleştiriler var “Yoksulluğu artırıyorsunuz.” diye. Bu, bugün değil sadece, başka günler de yapıldı ama şunu söylemem lazım: Bakınız, son on beş on altı yılda tematik programları artırdık. Yani cihaza bağlı yaşayan hastalara verilen destek sosyal yardım kapsamı altındadır ama bunu yoksullukla direkt ilişkilendirmenin ciddi haksızlık olduğunu düşünüyorum. Yine, çoklu doğuma verilen desteğin sadece yoksullukla ilişkilendirilmesinin haksızlık olduğunu düşünüyorum. Aslında, artan refahtan pay alma demektir bu aynı zamanda.

Yine OECD ülkelerinden bir örnek vereceğim size: Biliyorsunuz, küresel krizde OECD ülkeleri sosyal yardımlara ayırdıkları payı azalttılar. 2002’de bizim ülkemizde sosyal yardımların gayrisafi yurt içi hasıladaki payı sadece binde 3 iken bugün yüzde 1,16. Bununla iftihar edin -eleştiren arkadaşlar için söylüyorum- eleştirdiğiniz pencereden bakınca da iftihar edin çünkü OECD ülkelerinde bu oran yüzde 2,25; küresel...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın “Türkiye, bu oranlarda dünyada 1’inci.” diyor.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar... Bakın, bu uygun bir şey değil, burada konuşmacı konuşuyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ben rakamlarla konuşuyorum arkadaşlar, ben uydurmuyorum bu rakamları.

MURAT EMİR (Ankara) – Kadın hakları konusunda gelişmişlik rakamlarını nereden aldığınızı da söyler misiniz?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – OECD ülkelerinde sosyal yardımlara ayrılan pay yüzde 2,25’tir, küresel kriz gerekçesiyle bazı programları iptal ettikleri için bu oran 2,23’e düşmüştür.

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Keşir, sizin söylediğiniz rakamlara yönelik söylenen bir şey yok. Ben sadece sessiz olunması hususunda arkadaşları uyardım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 15 trilyon dolar olan Amerikan millî gelirin yüzde 0,5’i ile 750 milyar TL’lik millî geliri olan Türkiye’nin yüzde 4’ü, yüzde 5’i...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, size de söz vereceğim, söz verince anlatırsınız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Yılmaz, ben sizin konuşmacınızı sözünü hiç kesmeden dinledim, lütfen beni dinleyiniz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – İşine gelmeyince...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bir milletvekiline böyle bir ifade söylenmesini reddediyorum.

BAŞKAN – Ya, böyle bir şey yok arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok ağır konuştu vallahi!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bir milletvekilinin bir milletvekiline “işine gelmeyince” ifadesini kullanmasını reddediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, siz cumhuriyet tarihini bile doğru söylemediniz, biz hiç şey yapmadık ya.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Hadi be!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Başkanım, devam edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Tematik programların artırılması, genel sağlık sigortalarına verilen prim desteği, çoklu doğum yardımı, elektrik tüketim desteği, kronik hastalıklarla mücadele için vatandaşlarımıza verilen tüm destekler aslında “sosyal yardım” adı altında veriliyor. Sayın Bakan, belki burada şöyle bir kavram düzeltmesi yapabiliriz, bu konuyu anlamayan arkadaşlar daha iyi anlasın diye: Bu kavramı “sosyal yardım” değil de belki “sosyal destek” diye bir paketin altında tanımlarsak...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Biz “sosyal dayanışma” diyoruz zaten.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yani bu ara bir kavram desteğine ihtiyaç var, aksi hâlde konuyu bilmeyenler anlamıyor.

Diğer taraftan, bir cümleyi söylemem lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İbni Haldun’un çok sevdiğim bir sözü var: “İnsan alışkanlıklarının çocuğudur.” yani bizi biz yapan aslında alışkanlıklarımızdır ve bizler de onun çocuğuyuz. Onun için bağımlılıkla mücadelede hem bu madde bağımlılığı hem davranış bağımlılığından -internet bağımlılığı

ve diğerleri için söylüyorum bunu- bu alışkanlıklardan çocuklarımızı küçük yaşta uzak tutmak üzere bizim yapabileceğimiz koruyucu, önleyici pek çok program var. Epey bir notum var ama vakit kalmadığı için buna girmiyorum.

Koruyucu aile konusuna hızlıca değinmek isterim çünkü benim çok önemsedğim bir program. Bu Gönül Elçileri Programı'nın ilk etabıydı, ilk ayağıydı. Sadece 515 çocuğumuz koruyucu aile yanındaydı. Bu niye önemli? Bakın, bu alanı çalışan arkadaşların elinde çok ciddi veriler var. 0-3 yaş grubu çocuklara en iyi kurum bakımı da verseniz aile yanında aldığı sıcaklığın ve psikolojik desteğin yerini karşılayamıyorsunuz.

Bu alanı çalışanların verilerine göre, gelişmiş ülkelerde 0-3 yaş grubunda yoğun koruyucu aile programları var ve biz de bunu başlattık. Bugün artık, koruyucu aile yanına yerleştirilmiş, sayısı yaklaşık 7 bine ulaşan çocuğumuz var.

Engelliler konusu: Daha önce başka konuşmalarında da söyledim. Türkiye, birlikte 2005 yılında çıkardığımız yasayla büyük bir külliyata sahip bugün ama artık, bu etaptan sonra engelli vatandaşlarımızın beklentisi tematik programlar. Buradan şunun hakkını vermek isterim: Özellikle kamuda engelli istihdamı 5.777 iken, yaklaşık 6 bin civarıyken bugün 10 katına çıkması, 53 bin küsur olması AK PARTİ'nin başarısıdır, e-KPSS'nin başarısıdır.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; dünya nüfusu yaşılanıyor ve Türkiye'nin 2023 ve 2050 projeksiyonlarında nüfusumuz hızla yaşılanıyor ve 2050'de yaşlı nüfus oranının toplam nüfustaki yerinin yaklaşık yüzde 21'e çıkması bekleniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hemen tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Bu arada, tabii, sadece bakım hizmetlerinden bahsetmek, kurum bakımı hizmetlerinden bahsetmek yaşlı nüfusa büyük bir haksızlık. Yaşlı nüfusun aslında elinde ciddi bir deneyim de var. Özellikle genç nesillere bu deneyimin aktarılması... Dünya artık aktif yaşlanma programlarını konuşuyor, bizim ağırlıklı olarak bunu konuşmamız gerekiyor.

Yine bir veri vereceğim: Türkiye'de yaşlıların yüzde 40'ından fazlası çocuklarıyla yaşamak istiyor. Yani kurumda kalmak isteyen ya da kalmak zorunda kalan yaşlılarla birlikte çocuklarının yanında kalacak yaşlıların çocuklarına vereceğimiz desteklerin, evde bakım hizmetlerinin de artırılmasının burada önemli olduğunu düşünüyorum.

Hemen hızlıca Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili iki şey söyleyeceğim: Özellikle, sosyal güvenliğin tek çatı altında toplanması AK PARTİ iktidarının bir başarısıdır. Genel sağlık sigortası şemsiyesi -iddiayla söylüyorum- dünya ölçeğinde bir sosyal güvencedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bitiriyorum, son cümlem.

Bugün Avrupa'da ve Amerika'da özellikle sağlığa ayrılan bütçelere baktığımızda Türkiye'de bunun çok daha üstünde olduğunu söyleyebiliriz. Pek çok rakam, veri vardı elimde ama vaktim yetmedi.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakan, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, usulü bozmak istemem ama Ayşe Hanım’ın da katılacağını düşünüyorum, sadece bir bilgi eksikliği ya da yanlışlığı var.

BAŞKAN – Böyle bir usul yok bizim Komisyonumuzda.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, yasanın adıyla ilgili, aile içi şiddet yasası aileye karşı çıkanlar tarafından öyle konulmadı, tam aksine, evlilik dışı birlikteliklere karşı çıkanlar tarafından “aile içi şiddet yasası” olsun diye konuldu.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, şimdi müzakerelere devam ediyoruz.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben bir konuşma hazırlamış idim ancak o konuşmayı yapmayıp sizin sunumunuzda gördüğüm bazı önemli yerler üzerinden konuşmamı sürdürmek istiyorum.

Sayın Bakan, mutlu birey, güçlü aile, müreffeh toplum; çok güzel, kulağa da güzel geliyor, keşke öyle olabilse. Aile huzuru aslında biraz da aile geçimine bağlı ve yeteri kadar aylık alamayan ailelerin de burada huzurundan ya da toplumun refahından söz etmek mümkün değil.

Çok iddialı cümleler var sunumunuzda. “İşçimizi enflasyona ezdirmeyeceğimize dair verdiğimiz sözümüzü, son zamlarla tutmaya devam ettik.” Aynı cümle memur için de söyleniyor.

Sayın Bakan, bu, doğru bir yaklaşım değil bence. Çünkü artık asgari ücretin ne kadar alım gücü olduğunu -ben artık rakamlara boğmak istemiyorum-hepimiz biliyoruz. Yine, alım gücü açısından hani öyle bir enflasyon var ki görünen enflasyonun çok çok daha üzerinde. Bu enflasyon, gıdanın enflasyonunun yansımaları düşündüğümüzde, zaten zamlarla kıyaslama bile yapmak son derece yanlış olur, yüzde 30’larda, 32’lerde gıda enflasyonu var.

Dünya ülkeleri arasında yerimizin daha ön sıralarda olduğunu ifade ediyorsunuz ama böyle bir şey yok maalesef yani iyileşmede. Biz işsizlikte de enflasyonda da en kötü sıralardayız, hele hele işsizlikte Sayın Bakan, dünyadaki en kötü 2 ülkeden 1 tanesiyiz.

TÜİK verilerine göre on yedi yılda 50.378 kişi canına kaydı. Hani aile huzuru? Bakın, nedenlerini araştırdığınızda, yarısına yakını aile içi sorunlar, geçim sıkıntısı, ekonomik sorunlar olarak belirtiliyor. Bu, TÜİK’in rakamları. Hatta Psikiyatri Derneğinin de ayrı bulguları var. Yine bunların yüzde 78’i erkek, yüzde 28’i kadın.

Sayın Bakan, diyorsunuz ki: “TÜİK verilerine göre 2019 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranımız yüzde 14 oldu.” Bakın, bunlar revize değerler yani 2 defa revize geçirdi, büyüme de istihdam da. Gerçek işsizlik bunun çok üstünde, kadın işsizliği daha üstünde, genç işsizliği daha da üstünde.

Şöyle bir cümle, buna hayret ettim: “Uygulanan başarılı istihdam politikalarının etkisi iş gücü göstergelerimize olumlu yansımıştır.”

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; bilmiyorum, AK PARTİ döneminde kaç tane istihdam paketinin yapıldığının şöyle bir muhasebesini yaptınız mı, önünüze bir aldınız mı? Ben yaptım. 15 istihdam teşvik paketi var ve onun dışında da 5 tane de ekonomi paketi var. Bakın: Şubat 2004, Mayıs 2005, Mayıs 2008, Haziran 2008, Mart 2010, Şubat 2011, Nisan 2012, Nisan 2015, Haziran 2016, Temmuz 2016, Eylül 2016, Şubat 2017, Ocak 2018, Nisan 2018 ve Şubat 2019; bunlar sadece istihdam teşvik paketleri. Ayrıca Haziran 2009, Nisan 2012, Aralık 2017 ve 2019’da da 4’üncüsü olmak üzere ekonomik paketler, değişik isimler verilen paketler var.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de Adalet ve Kalkınma Partisi işsizliği–bana göre- büyüttü çünkü 1988 ve 2002 yılları arasında ortalama işsizlik oranı yüzde 8 ama 2003-2018 arası ortalama yüzde 10,90.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Karabıyık, lütfen tamamlayınız.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Ama bir taraftan da maalesef istihdam yaratıcı politikalar yok ve yetersiz. Bu ekonomik ortam zaten istihdam yaratacak mahiyette değil.

Kadınlar konusunda, engelliler konusunda söylenecek çok şey var ama beş dakikaya hiçbir şey sığmıyor. Sadece 15 Temmuz için toplanan o yardım paralarının ne olduğunu sanıyorum kamuoyu çok merak ediyor, Mecliste de gündeme gelmişti. Belki onu cevaplırsınız diye düşünüyorum.

Bir de SGK’nin açıkları gerçekten astronomik miktarlara ulaşmış ve hani hep eleştirdiğiniz bir şey var ya, o dönemin yaklaşık 2 bin, 3 bin katına çıkmış durumda ve şu anda hazineden yapılan transferler de gerçekten astronomik. Yapılan ne var? Yapılanın da yeterli olduğunu düşünmüyorum bu kadar transfere rağmen. İşte kadın işsizliği ortada, yardımlar ortada ve yoksulluk ortada.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Demirtaş, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde yaşayan ve herkesi ilgilendiren iş ve çalışma yaşamı sorunlarla dolu bir alandır. Ancak iktidarınız döneminde on yedi yılda bu sorunların hiçbirini çözemediği gibi, bu sorunlar artarak devam etmiştir. Böylesine sorunlarla dolu olan bir Bakanlığı bir de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla birleştirdiniz. Sonuç ne oldu? Maalesef tam bir başarısızlık hikâyesi ortaya çıktı çünkü Bakanlığınızın bir yıllık karnesine baktığımızda sınıfta kaldığı çok açık ve net bir şekilde ortada resmî verilerle.

Tüm dünyada işsizlik oranları düşerken bizde maalesef işsizlik rekor kırmış ve bir yılda 980 bin kişi işsiz kalmıştır. Yani işsizlik yüzde 14’ü geçmiş ve toplam olarak resmî işsizlik 4 milyon 650 bin kişiye ulaşmıştır. Buna bir de geniş tanımlı işsizlik rakamlarını ilave ettiğimizde oran yüzde 20,6’ya çıkmış ve 7 milyon 305 bin insanımız şu anda işsizdir.

Kayıt dışı çalışmaya baktığımızda yine bir başarısızlık hikâyesi görüyoruz. Bir yılda 331 bin kişi artarak kayıt dışılık yüzde 34’ten yüzde 36’ya çıkmıştır. Yani 5 milyonun üzerinde vatandaşımız kayıt dışı çalışmaktadır. Yani her 3 kişiden 1’i -işçimiz- hiçbir sosyal güvencesi olmadan, hiçbir gelecek güvencesi olmadan insanlık dışı koşullarda çalışmaktadır.

İş kazaları ayrıca hız kazanarak devam etmiş ve ilk dokuz ayda 300.170 iş kazası meydana gelmiş ve iş kazaları sonucunda ekim ayına kadar sadece 1.477 işçimiz iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiş ve günde 6 işçimiz maalesef hayatını kaybetmiştir ve bu oranlar da, sayılar da devam etmektedir.

Kamuda ve özel sektördeki taşeron işçilik sorunu ise hâlâ çözülememiştir ve devam etmektedir. Asgari ücret 318 euroya düşmüştür. Çalışanların yüzde 44’ü, açlık sınırının altında olan asgari ücret veya asgari ücretin altında maaşa mahkûm olarak çalışmaya devam etmektedirler. Yani ayrıca asgari ücretin brüt yüzde 35’i de vergi ve diğer kesintilere gitmektedir. 8 milyon kişi emeklilikte yaşa takılarak emekli olamamıştır. Ancak emekli olmayı başarabilen 12 milyon emeklinin de yüzde 80’i açlık sınırının altında bir ücretle emekli maaşı almaktadır.

Sendikalaşmanın ve toplu sözleşmenin önündeki engeller ise maalesef yine bu dönemde kaldırılmamış, bugün itibarıyla çalışanların sadece yüzde 11'i sendikalıdır. Toplu sözleşmeden yararlanma oranı ise yüzde 7'dir.

Türkiye, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu raporlarına göre sendikal hak ve özgürlükler sıralamasında dünyanın en kötü 10 ülkesi arasındadır. Sosyal güvenlik açıkları ise çok büyük boyutlara gelmiş ve on altı yılda, 2002-2018 yılları arasında Sosyal Güvenlik Kurumu 317 milyar açık vermiştir ve bu yıl kendi hedefinize göre 39 milyarlık bir açık öngörülmekte ki ilk on aylık veriye baktığımızda aşılmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen tamamlayınız konuşmanızı.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 40 milyarlık bir rakamı fazlasıyla aşmıştır. Önümüzdeki yıl da 50 milyar gibi bir hedef ortaya konulmaktadır. Bunun da çok fazla bir şekilde aşılabacağı ortadadır.

Bütün bunları değerlendirdiğimizde gerçekten iş ve çalışma yaşamında Türkiye'nin tablosu çok kötü bir tablodur. Bu tabloyu çözecek yani olumlu hâle getirecek bir iradeyi de maalesef Bakanlığınızdan göremiyoruz.

Az önce unuttuğum bir başka husus daha var. Örneklendirme yaparsak iş kazalarını önleme yönünde ne yapılması gerekiyordu? Denetim ve teftiş yapılması gerekiyordu ama maalesef Sayın Bakan 2019'un ilk on ayında bu müfettişlere önleyici yönde planlayıcı bir görev vermemişsiniz. Şu anda bu müfettişler boşa yatıyor, on aydır boşa maaş alıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayalım efendim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani programlı, önleyici, proaktif denetim ve teftişleri durdurmuşsunuz. Bu da gerçekten Türkiye açısından son derece yanlış bir sonuç ortaya koyarak iş cinayetlerine davetiye çıkarmaktadır diyorum. 2020 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben biraz sonra söz alayım.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Bulut, buyurun lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, her dönemin kendine has özel durumları olur. Örneğin, bazen ülke gergin bir dönemdedir, İçişleri Bakanlığı çok ön plana çıkar ya da işte, Amerika'da yaşanan o krizler gibi, Dışişleri Bakanı ortaya çıkar, daha çok görünür. Gördüğümüz kadarıyla Türkiye'nin en önemli sorunlarını madde olarak alt alta yazdığımızda en çok sizin Bakanlığınızda sorun var ama sizi hiç göremiyoruz yani kadından sorumlu konularda sözlerinizi hiç duyamıyoruz; çocukla ilgili, yaşlıyla ilgili, yoksullukla ilgili, engellilerle ilgili, işsizlikle ilgili, işsizliğin kayıt dışı oranıyla ilgili, taşeron işçilerin sorunlarıyla ilgili, asgari ücretle ilgili, iş kazalarıyla ilgili, mülteci sorunuyla ilgili; mültecinin içerisinde kadın, çocukla ilgili; şehit ve gazilerdeki ayrımcılıkla ilgili; bunların hepsi asıl itibarıyla sessizler. Bunların bir sesi olması gerekiyor, bunlara ilişkin bir savunma mekanizmasının oluşması gerekiyor. Özellikle

bir kadın olarak bunların hakkını en çok savunacak siz olmanız gerekiyor ama bakıyorum, çok basit görünse bile Diyanet İşlerinde yayınlanan o tanıtım filmine bile bir itirazınız olmadı. Hâliyle böyle özel politikalar gereken konuları ihtiva eden bir Bakanlığın içerisinde SGK gibi çok ciddi bir bütçenin olması da ayrı bir tartışma. Buradan şu çıkıyor ortaya: Demek ki bu Bakanlığın eski 2 bakanlık birleştirilerek etkinliği azaltılıyor yani Sosyal Güvenlik Kurumu -ben buradan onu görüyorum- saray tarafından daha çok yönetilecek, diğer konularda da zaten bir şey yapmıyoruz; e, yapmıyorsak da bu Bakanlıkta bu kadar konunun olması çok bir şey ifade etmiyor.

Bakın, size bu başlıklardan birkaç tane örnek vereyim. Dünyaya ilişkin örnekler veren sayın vekilin rakamları bizde yok çünkü başka bir ülkede yaşıyor sanırım. Örneğin, kadına ilişkin olarak; kadınlarımızın yüzde 40'ı fiziksel, cinsel, duygusal olarak bir şekilde şiddete maruz kalmış. Örneğin, bu kadınlarımız sosyal yaşamda ve gelir paylaşımında adaletsizliğe mahkûm kalmış. İş gücüne katılım oranı çok düşük yine kadınlarımızın. Türkiye'de şiddet gören kadınların cinayete varan vakalarına baktığımızda; örneğin, 2016'dan bu yana 1.167 cinayet işlenmiş, bunlardan sadece 76'sı koruma altında. Bu bile Bakanlığınızın ne kadar etki içerisinde olduğunu gösteriyor. Yani yüzde 6,5'u sadece koruma altına alınmış. Resmî nikâh, nafaka; bunlarla daha çok uğraşılıyor ancak şiddete yönelik bir müdahalede çok yokuz. Daha çok şunun üzerine duruyoruz: Mutlu birey, güçlü aile. Ama mutlu birey ve güçlü aile için, özellikle aile için kadının yeri çok kıymetli, çok önemli. Eğer kadın orada yeterince yerini bulamıyorsa güçlü bir aileden söz etmek zaten mümkün değil.

Yine bir başka konumuz var: Çocuk. Baktığımızda, istismara uğrayan çocuk sayısı her yıl artıyor ama yine çalışmalarınızda buna da yer vermiş değilsiniz. Sadece 2018 yılında cinsel şiddete ilişkin olaylarda yüzde 37 artış var.

Başka önemli bir şey daha: Bu çocuk izleme merkezine başvuranların yüzde 85'i kız çocuğu. Bu da çok önemli. Bu sorunu da "Çocuklar daha çok çılgık atсын, sesini duyursun." ya da "Bir kere rastlanmış olaylar." diye tanımlarsanız tabii bu işleri çözmeniz mümkün olmaz, her gün artar.

Uyuşturucu konusunda yine bakıyorsunuz, 10 yaşa düşmüş madde kullanım oranı. Çocuklara ilişkin birtakım sorunlar var, o sorunları biz de dile getirmeye çalışıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen Sayın Bulut, tamamlayınız.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Hemen tamamliyorum.

Örneğin, sokak çocukları sayısını alalım, cezaevinde istismara uğrayan çocukların sayısını alalım, korumaya alınan çocuklar ve onların durumlarına ilişkin bilgiler alalım diyoruz, onlara ilişkin sorular soruyoruz ancak onlara ilişkin de bir cevap gelmiş değil.

Bu yardımlara ilişkin... Evet, sosyal devletin en önemli görevlerinden biridir yardımlar ama bakıyorsunuz, yardımlarda da yine niyeti sorgulamak durumunda kalıyoruz. Örneğin, bir bakıyorsunuz 2015'teki, 2016'daki yardımlar 2017'de, özellikle 2018'de artı veriyor, bütçeden daha fazla yardımlar yapıyor. Öyle görünce de diyorsunuz ki ya, bu sosyal yardımlar, evet, sosyal devlet gereği. Ama bu da suistimal ediliyor iktidar tarafından, bunu oya çevirmeye, oya dönüştürmeye ilişkin bir çaba var. O yüzden de yoksulluğu bir oy çevirme yeri hâline getirmiş gibi görünüyor.

Asgari ücrete ilişkin de demin söz etmiştim, yine söyleyeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, son cümlelerinizi alalım.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Bir cümleyle bitiriyorum.

Açlık sınırında bir asgari ücret var ülkemizde, bu konuda sizin mutlaka tepki göstermeniz gerekiyor. İş kazaları artıyor, altı yılda yüzde 41 artmış, tasarruf sorunu hâlen devam ediyor. Engelliye ilişkin her gün bizler aranıyoruz, rapor oranlarına ilişkin tartışmalar devam ediyor. Ve son günlerin de en önemli şeyi, intihar vakaları. İntihar vakalarına bakıldığında -Fatih'te, Antalya'da, Bakırköy'de- bir anda bu kadar çok intihar vakasının ortaya çıkmış olmasıyla ilgili bu konuda en fazla sizin çaba göstermeniz ve yorum yapmanız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kemalbay, buyurun, lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz ve toplumun çok önemli bir kesimini kapsayan bir bütçe. Çalışma yaşamının uzun bir süredir, bu Bakanlık oluşturulduğundan beri aslında sahipsiz kaldığını, ortada kaldığını düşünüyorum. Yani çalışma hayatına dair başlı başına bir bakanlığın olması gerekirken, bu bahsettiğimiz üç tane alanı içeren Bakanlığın var oluşu çalışma yaşamını daha da içinden çıkılmaz bir duruma sürüklemiştir diye düşünüyorum. Sorunlar üstünde durulmuyor, sorunlar çözülüyor, sorunlar devasa; işsizlik, yoksulluk, güvencesizlik, esnek çalışma, kadın işsizliği, hepsi çok ağır sorunlar.

Ama sözlerime başlarken şunu ifade etmek istiyorum: Ben burada özellikle kadınların güvencesiz çalışmasından, ev işçilerinden, ev eksenli çalışan kadınlardan, şiddete maruz kalan kadınlardan bahsetmek istiyorum. Fakat içinde bulunduğumuz bu Bütçe Komisyonunda Divan Başkanlığında, evinde sigortasız işçi çalıştıran ve evinde şüpheli bir şekilde ölüm yaşanan Divan Başkanlığı yapan bir Divan Başkanımız var, oldu. Bu da bana çok büyük bir üzüntü veriyor. En azından ilkesel olarak ve etik olarak böyle bir toplantıda halkın bütçesini tartışırken, kadınların bütçesini tartışırken...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok ayıp şu yaptığınız, gerçekten hiç yakışmıyor, hiç yakışmıyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Anlamadım, ne demek istiyorsunuz? Ne demek istiyorsunuz siz?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - ...evinde güvencesiz işçi çalıştıran bir milletvekilinin Divan Başkanlığı yapmasından üzüntü duyduğumu belirtiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bir kişiyi bu şekilde...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Allah Allah!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hiç de ayıp filan etmiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok maksatlı bir konuşma.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Konu yargıya taşınmış.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İlkesel olarak bunu yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bu ülkede yargı var, hukukçular var.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İzin vererseniz sözlerime devam etmek istiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bir kişiyi böyle karalayamazsınız.

BAŞKAN – Şimdi...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kimseyi karalamıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, ben konuyla ilgili size önerge de verdim, Nadira için önerge de verdim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Türkiye’de hukuk var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nerede?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yargı kararını verecek.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bunun üzerinden gitmeyin, ayıp ediyorsunuz. Böyle bir şey yok. Kişilik haklarına saldırıdır bu. Ayıp ya!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Nadira Kadırova, çalıştığı evde acaba sigortalı çalıştı mı çalışmadı mı, güvenceli çalıştı mı çalışmadı mı, bunun cevabını alamadık.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu Komisyonunda böyle konuşan insan daha önce çıkmadı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Yine Nadira Kadırova ev işçisi olarak, işçi olarak çalıştığı evde yaşamını yitirdi. Burada bunun üstünden geçerek...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hani insan hakkı vardı? İhlal ediyorsunuz, şu an burada olmayan birinin hakkını ihlal ediyorsunuz.

BAŞKAN – Şimdi...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - ...güvencesiz çalışanları, göçmen işçilerin yaşamını kaybettiğini, göçmen işçilerin Türkiye’de kötü koşullarda mobbing ve şiddet mağduru olarak bulunduklarını anlatmak mümkün değil.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ha, siz göçmenlere karşısınız yani.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Göçmenlerin yaşamasını istiyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Ben konuma devam etmek istiyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Göçmenlere karşısınız yani. Konuştuğunuz şeye ters düşünüyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, müdahale etmeseler yani bir görüş var burada.

BAŞKAN – Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, ilkesel olarak ve etik olarak zaten ilgili milletvekilinin kendisinin bunu yapmaması gerektiğini düşünüyorum ama burada da, Bütçe Komisyonunda da bu tartışmayı yaparken de bundan üzüntü duyduğumu ve rahatsızlık duyduğumu belirtmek istiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya siz etikten nasıl bahsedersiniz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, siz duymuyor olabilirsiniz, biz duyuyoruz, biz duyuyoruz, kusura bakmayın.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz duymuyorsunuz. Siz alet ediyorsunuz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Şimdi, yoksulluğun bir boyutu olan kadın yoksulluğu günümüzün en önemli sorunu ve Türkiye’de kadın yoksulluğu azalmıyor, artıyor. Burada sizin sunduğunuz sunum son derece pembe bir tablo çiziyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bakın, çok manidar buluyorum bu hareketi de çünkü şu anda Şirin Ünal tekrar Divanlık Başkanlığına gelip benim konuşmamda burada süreci yönetiyor. Ben kabul etmediğimi burada belirtmek istiyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, siz burada sosyal politika konusunda yaptığınız işlemleri anlattınız fakat sosyal yardımların kadınların yoksulluğunu ortadan kaldırmadığını biz görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Vekilim, teşekkür ederim, süreniz tamamlandı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sunduğunuz raporların hiçbiri gerçekliği yansıtmıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İş cinayetlerini neden önleyemediğinizi bize anlatmıyorsunuz. On yedi yıldır Türkiye’de iktidarsınız ve iş cinayetleri artarak devam ediyor. Neden iş cinayetleri önlenmiyor, neden İş Teftiş Kuruluna on ay boyunca planlama yaptırtmadınız? Neden iş müfettişlerini denetim yapmak için sahaya göndermediniz?

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, süreniz tamamlandı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bütün sorumluluk sizin üzerinizde bulunuyor. Bu soruların cevabını bize vermeniz gerekiyor.

Çocuk işçiliğini neden önleyemiyoruz? Fakirliği önlemek...

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, süreniz tamamlandı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bitirmek üzereyim.

Sonuç olarak, yaptığınız bütün çalışmaların hepsinin çok iyi olduğunu görüyoruz ama sonuçlara baktığımızda, hiçbir sorunun da çözülmediğini biz burada görüyoruz diyorum.

Hiçbir şeyi beş dakikada anlatmak mümkün değil, hele de sizinle birlikte konuşmak, tartışmak mümkün değil. Ben burada bunu bitirmek zorundayım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; söz alan sayın milletvekili kişilik haklarıma saldırdığı için kendisini şiddetle kınıyorum. Anayasa’mıza göre savcılık soruşturmasının gizliliği ilkesi vardır, bu gizlilik ilkesini sayın milletvekili ihlal etmeye çaba göstermiştir; beni ve ailemi küçük düşürmeye çalışmıştır. Şu anda soruşturma devam ediyor.

Milletvekili dokunulmazlığını bir kenara bırakarak hem polise hem de savcımıza ifademi verdim; ben ve aile fertlerimiz. Herhangi bir şekilde, biz de savcımızın yapacağı açıklamayı bekliyoruz.

Bana göre, kişisel olarak rahmetliye Allah’tan rahmet diliyorum, ailesine sabırlar diliyorum. Şu ana kadar bana gelen bilgilere göre tamamen bir intihar. İntihar olayı şizofrenlik belirtisi...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sigortalı mıydı?

BAŞKAN – Hanımefendi, bir dinleyin, siz konuşunuz.

Şizofrenlik belirtileri vardı. Dolayısıyla, biz savcılığımızın vereceği kararı bekliyoruz ve ona uyacağız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sigortası var mıydı, yok muydu?

BAŞKAN - Ben şunu söylemek istiyorum: Allah bu tür acıları inşallah size de yaşatsın, size de bu tür şeyler versin diyorum. (HDP ve CHP sıralarından gürültüler)

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – O ne demek! Ayıp!

MURAT EMİR (Ankara) – O nasıl bir konuşma ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konuşmaya bak ya, insan utanır ya!

BAŞKAN – Sayın Yavuzyılmaz, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz ayıptan anlamazsınız, siz anlamazsınız!

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz mi anlıyorsunuz, ne demek! Siz anlamıyorsunuz, daha soruyu anlamıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Burası soruşturma yapma yeri değil.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz soruşturmadan bahsetmiyoruz, evinde sigortalı çalışıyor muydu, çalışmıyor muydu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – O, buranın konusu değil.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Buranın konusu, ne demek “Buranın konusu değil.”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.15

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.24****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)****(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)**

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 17’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın bütçe görüşmelerine devam ediyoruz. Söz taleplerini karşılamaya devam edeceğim. Sayın Yavuzıylmaz, sizin sözünüz yarım kalmıştı. Tekrar başlatıyorum sürenizi. Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakan, 5 konu, 5 soru soruyorum.

Birinci sorum şu: Şehit madenci ailelerine devlette istihdam sağlanmasıyla ilgili 2003 yılından sonrasını ilgilendiren bir karar alınmıştı. Ancak 2003 yılından önceki şehit madenci aileleri yok sayılmıştı. Sayın Bakanım, size anlatıyorum dinlerseniz, gerçekten çok önemli Zonguldaklılar ve vatandaşlarımız için.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben hepinizi dinliyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum, çok hassas bir konu çünkü.

2003 yılından önce maden kazalarında şehit olan madencilerimizin aileleri çok mağdur. Daha önce kendilerine söz verilmediği hâlde Bakanlığımız nedeniyle...

Sayın Başkanım, ben bu şekilde devam edemem çünkü Bakanlığımızın yanındaki bürokrat, onu konuşturmak suretiyle sözümün dinlenmesine engel oluyor.

BAŞKAN – Hayır, şimdi, böyle bir şey yok. Sizin konuşmalarınızla ilgili bilgi alıyordur muhtemelen. Siz konuşmanıza devam edin. Bakan Hanım sizi dinliyor.

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O kadar da değil artık!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, dolayısıyla Zonguldak’taki şehit madenci aileleri oldukça mağdur. Konu çok hassas. O yüzden özellikle üzerine basa basa belirtiyorum.

Bizim bu şehit madencilerin ailelerine büyük bir vefa borcumuz var Türkiye olarak. TTK’nin iş alım kurallarında da bizim ısrarla bunu vurgulamamıza rağmen bir kontenjan onlara ayrılmadı.

Diğer ikinci bir konu: Zonguldak’taki kaçak maden ocaklarıyla ilgili. Sizlerden bizim ricamız ya bu ruhsatsız maden ocaklarına ruhsat vermek için çalışma koşullarını iyileştirecek tedbirleri alın, buralara destek verin, insani koşulda çalışılması sağlansın veya buradaki maden işçilerini TTK’de istihdam edelim. Doğal olarak zaten yetişmiş olan bu personel verimli bir üretim yapacaktır. Aynı zamanda Zonguldak’taki TTK işçileri ve ruhsatsız maden ocaklarında çalışan işçiler doğal birer arama

kurtarma ekibi üyesidir. İstanbul'da 1,5 milyon konut var. Olası bir depremde “Nereden kurtarma ekipleri gelecek?” sorusunun yanıtı Zonguldak'tadır, TTK'dedir ve Zonguldak'taki kaçak maden ocaklarındadır.

Diğer bir konu: Geçtiğimiz 28'inci toplu iş sözleşmelerinde sizin verdiğiniz bir sözle ilgili. Bu söz “eşit işe eşit ücret” konusunda Türkiye Taşkömürü Kurumu, yer üstü işçilerinin, aynı atölyede iş yapan ancak farklı maaş alan bu işçilerin bu onur kırıcı eşitsizliğini ortadan kaldırmak üzereydi. Siz, bu işçilere söz verdiniz. Bunu şahsınıza, Bakan olarak da size söylüyorum. Risk tazminatı adı altında prim uygulamasını bu yılın ocak ayından itibaren yapacağınızı söylediniz. Dolayısıyla bunu bütün Zonguldak, bütün yer üstü işçileri sizden bekliyor. Bu yer üstü işçileri TTK'de ATEX sertifikalı alev sızdırmaz yerli ve millî ürünler üretiyorlar ve Türkiye'nin ithalata bağımlılığını ortadan kaldırıyorlar.

Diğer bir konu: Toplum yararına çalışma programı. Sayın Bakan, siz bütün Türkiye'nin Bakanı olmalısınız. Bu nedenle de -1 Haziran 2019'da- Zonguldak'tan size örnek vermek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlar mısınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 300 adet İŞKUR tarafından işe alınacak TYP kapsamındaki kadronun –işçileri- 270 adedi AK PARTİ'li belediyelere kontenjan olarak verilmiş, 20 adedi özel idare, 10 adedi de Orman ve Su İşleri Müdürlüğüne ayrılmıştır. Cumhuriyet Halk Partili ve İYİ PARTİ'li toplam 12 tane belediyeye de kocaman bir sıfır kontenjan ayrılmıştır. Bu, kul hakkı yemektir. Bundan sonra bu tip eşitsizlikleri görmek istemiyoruz. Herkese eşit şekilde bu kontenjanların dağıtılmasını sizden istiyoruz.

Diğer bir konu: Gelir testi yapmıyorsunuz TYP kapsamında başvuranlara. Zaten nasıl yapacağınız da ayrı bir soru işareti çünkü bin kişilik TYP kapsamında alacağınız işçi kadrosuna zaten 20 bin kişi başvuruyor. Dolayısıyla sadece şikâyetle bağlı olarak, işe girdikten sonra bu kişilere bir cezalandırma yapıyorsunuz. Bu konuya bir çözüm üretmek zorundasınız aksi takdirde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yavuzylmaz, teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, son, tamamlıyorum.

BAŞKAN – Süreniz doldu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir cümle... Başında çok kesildi. Lütfen, bir cümle...

BAŞKAN – Hayır, başında hiç kesilmedi. Ben size...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, verin lütfen.

BAŞKAN – Tamam, tamam, vereyim. Ama başında kesilmedi. Ben size sıfırdan söz verdim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamamlayayım lütfen.

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Dolayısıyla bu konuya çözüm üretmenizi bekliyoruz.

Diğer bir konu: Yedekler konusunda TYP'de kurayla çekim yapsanız da liste yöntemiyle de yapsanız 2013 yılında yapılan bir yönetmelik değişikliği nedeniyle yedek listeyi liste olarak alıyorsunuz, onun kurasını çekmiyorsunuz. Gelir testi de yapmadığınız için hâliyle ne oluyor? Zaten elenecek belirli bir sayı üretilmiş oluyor henüz başvuru sırasında, kuradan çıktıktan sonra da onlar eleniyor ve AKP

teşkilatlarında hazırlanan yedek listeler de direkt olarak kuradan çıkmış gibi işe alınıyor. Bu konuyla ilgili bir yönetmelik değişikliği yapmanız gerekiyor aksi takdirde bu da bir kul hakkı yemektir. 5 konu dile getirdim, 5 kul hakkı.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyeleri, görüşmelere 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.31

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati:14.33****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 17’nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakana önemli sorularım olacak, inşallah not tutar. Çayırova Akpınar Tekstil Fabrikası yangınıyla ilgili soracağım. Çok önemli bir skandaldı. 3 Suriyeli, 1 Afgan yanarak ölmüştü ve çok büyük ihmal iddiaları vardı. Buna rağmen herhangi bir işlem yapılmadı. İşte elimde de bilirkişi heyet raporu var. Bu bilirkişi heyet raporunda da çok açık, yangınla ilgili çok önemli ihmaller var. 3 vana kapalı. Yapı depo olarak kullanıma açılmış ama fabrika olarak kullanılmış. Yangın güvenlik kaçıışı yok. Bununla ilgili ben size, Bakanlığınıza sorular sordum ama cevap vermediniz. Kocaeli Valiliğine sordum, cevap verilmedi. Çok açık bir ihmal var, 4 kişi kömürleşerek yandı. Denetim eksikliğinden çok büyük bir facia yaşandı. Daha sonra İstanbul’da da bunun benzerleri yaşandı ve hiçbir önlem alınmadı ve açıklama da yapmadınız.

Ardından, yine, Kocaeli Gebze Çocuk Evleri sorumlusu Serap Yılhan kurumda birtakım ihmallerden dolayı bazı memurları şikâyet ediyor. O memurların yakını olan müdür olayı örtbas ediyor ve daha sonra kendisini açığa alıyor. Bunun üzerine Serap Yılhan da –burada bütün bilgileri var- intihar etti mobbingten dolayıısıyla. Çok önemli bir olaydı, tek bir açıklama yapmıyorsunuz. Bu nasıl bir iş, anlayamıyorum.

Yine, Bakanlığınız ihraçlara devam ediyor. Haksız hukuksuz bu ihraçlar. İş yeri hekimliği belgeleri iptal ediyor KHK’liler için. KHK’lilerin emekli maaşlarının ve emekli ikramiyelerinin verilmemesi SGK açısından çok büyük bir ihlal, inanılmaz bir şey. SGK vermiyor emekli ikramiyesini, kişiler mahkemeye gidiyor ve alıyorlar sürekli ama SGK bir müddet ikramiyeyi vermemeyi başarıyor. Cezaevinde olan KHK’liler emekli edilmiyor yani adam daha bir hüküm şu bu da almamış, sadece tutuklu ama emekli edilmiyor, inanılmaz şeyler bunlar. KHK’lilerin kamudan önce özel sektörde hizmeti olanlar da emekli edilmiyor. Genel Sağlık Sigortası primi yatırma zorunluluğu, yeşil kart alamama sorunları var. KHK’lilerin ihraç edildikten sonra iş bulamaması, iş bulanlara SGK’dan “Bu kişi KHK’lidir.” yazısı gönderilmesi ve ekranlarda çıkması sonucu mağdur olması... Yine, KHK’li yakınlarına emekli maaşı bağlanmıyor.

Bakın, size bir belge göstereceğim Sayın Bakan, Trabzon Ortahisar Kaymakamlığı vermiş, Bakanlığınızla ilgili bir belge. Kişinin kayınlıdesi ağır engelli. Kişiye bakım parası talep ediyor. Giresun’da vermişler, Trabzon’a gelince -Ortahisar Kaymakamlığı bu yazıyı yolluyor- damadı KHK’li diye ağır engelli kayınlıdeye bakım parası verilmiyor ve bunu resmî bir yazıyla da yazıyorlar. Bu da skandal bir belgedir. Bunun gibi daha binlerce olay olmuştur ve olmaya da devam etmektedir maalesef.

Güvenlik soruşturması sonucu SGK anlaşmaları feshediliyor, binden fazla eczacının MEDULA ekranı karartıldı. KHK’li eczacıların eczane açmasında büyük sorunlar var. İŞKUR yine KHK’lilerin başvurularını kabul etmiyor. Bakın, belgesi de burada, Trabzon Çalışma Müdürlüğünden verilmiş: “36 kodu olan, OHAL KHK’si olan kişilerin kurs ve programlardan yararlandırılmaları uygun bulunmamıştır.” deniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, lütfen tamamlayınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ne yesin bu insanlar? Ağaç kökü mü yesin, aç susuz mu kalsın?

Ben size bunun gibi binlerce soru sordum, cevap vermiyorsunuz. Bu sene en az 75 soru önergemine tekine bile cevap vermediniz. Anlaşılan verecek cevap bulamıyorsunuz veya da bir şeyleri gizlemeye çalışıyorsunuz çünkü çok açık ve net, bakın, belgeleri bunların hepsi.

Yine, bu, ihraç edilenlerde boşanma oranları çok arttı, normal popülasyona göre oldukça yüksek ve buna yönelik bir önlem alınmıyor. Cezaevlerini geziyorum İnsan Hakları Komisyonu ile, annesinin yanında 780 bebek ve çocuk var, 11 bin kadın var. Bunlarla ilgili de hiçbir destekte bulunmuyorsunuz. Zaten biraz evvel yaptığınız açıklamada da tek bir kelime söylemediniz.

Yine, engelli personelleriniz... Kendi Bakanlığınızdan bile çıkardınız. Bayağı bir KHK’li engelli vardı ve siz de engellilerle uğraşan bir Bakanlık olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir dakika daha...

BAŞKAN – Lütfen bitiriniz efendim, lütfen tamamlayınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakanlığınız bu konuyla ilgilenmesine rağmen... Mesela Veli Saçılık sizin engelli bir memurunuzdu ve onu acımadan ihraç ettiniz. Bu insanlar bir yerde de çalışmıyor çünkü engelli bunlar, özelde de çalıştırmıyor kimse. Kimisi görme engelli, kim çalıştırır böyle bir kişiyi?

Yurt dışında tedavi olmaları gerekiyor, pasaport engelinden dolayı yurt dışına da çıkamıyorlar. Bunun gibi birçok bilgi ve belgemiz var ama nedense cevap vermiyorsunuz. Bu da inanılmaz bir şey, Türkiye Cumhuriyeti’nde bir Bakanlık ısrarla bazı sorulara cevap vermiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Şeker, buyurun lütfen.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Bakanım, Türkiye’nin en acil sorunları sizin Bakanlığınızda ve aileler maalesef çözüm bulamadıkları için, umutlarını tükettikleri için ve sosyal devlet tamamen ortadan kalktığı için umutsuzluğa kapılmış durumdadır. Bu umudu yeniden canlandırma göreviniz ve sorumluluğunuz var. Bu konuda üzerinize düşeni yapmanız gerekiyor.

İşsizlik konusunda, Başkanlık rejimine geçmemizle birlikte Türkiye’de rekor işsizlik oluştu ve gençlerin neredeyse üçte 1’i işsiz. “İş vermek zorunda değiliz.” demişti Cumhurbaşkanımız geçen bir konuşmasında ama iş vermek zorunda olmadığı o gençlerin ödeyemeyeceği çok ağır kamu-özel ortaklığı borçlarına mahkûm ediliyor o gençler. O gençler bunları nasıl ödeyecekler? Bizim bu işsizlik boyutu tarihin en ileri boyutunda ve parlamenter sisteme geçişe tekrar bir ihtiyaç var, parlamenter sisteme dönme ihtiyacı var. Dünyanın başkanlık rejimiyle yönetilen bütün ülkelerinde hep işsizlik rekor

kırıyor, yolsuzluk rekor kırıyor, yoksulluk had safhaya çıkıyor. Biz bu konuda uyarılarımızı yapmıştık ama maalesef, o uyarılarımız halka ulaşmasın diye yayınları kesmişsiniz. Bugün, yine burada yayınları kesiyorsunuz; insanlar, burada ne konuşuldu, bütçeleriyle ilgili ne ortaya çıkacak, bunu göremiyorlar.

Bir de bir garabet var bu yeni başkanlık sistemindeki bütçe uygulamasında. Eğer biz kabul etmezsek bütçe 100 milyar lira daha fazla artıp uygulamaya sokulacak. O zaman halkın denetleme hakkı nerede kaldı? Halkın bütçe üzerindeki hangi alanlara harcama yapacaklarına dair yetkileri tamamen gasbedilmiş oluyor ve demokrasiden de uzaklaşmış oluyoruz.

Şimdi, İŞKUR alımları konusunda... Maalesef, İŞKUR'larda genelde işte AKP partizanlığıyla insanlar alınıyor ve bazı alımlar da boş bırakılarak onların yerine de "Sonradan ihtiyaç çıktı." deyip yine ek kadrolar yerleştiriliyor. Bu İŞKUR konusundaki yolsuzlukları gidermeyi nasıl düşünüyorsunuz? Çünkü bu intihar edenler sadece AKP'li değil, sadece CHP'li değil, sadece MHP'li değil. Bu konuda hakkaniyetli davranmanız gerekmiyor mu? Gerçekten bir eve bir para girmiyorsa o aile sefalet içinde kalıyor.

Bugün emeklilerimizin durumuna gelince, emeklilerimizin 1 milyon 100 bini, 1.100 liranın altında ücret alıyor ve böylesi bir şeyde geçim imkânı bulamadığı için ikinci işlere yönelmek durumunda kalıyorlar. Bu konuda da emekli maaşlarını artırmayı, onu iyileştirecek bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz? Çünkü sosyal devletten gittikçe uzaklaştıkça ve aileler onlar üzerinden kendi geleceklerini kuramadıkça, aile dayanışması yapamadıkça -ki gençler işsiz- dediğim gibi emekli maaşına bakıyorlar. Emekli maaşlarının da maalesef dişe dokunur hiçbir tarafı yok, bin lira, 1.100 lira civarında.

Şimdi, bu siyanürle intiharlar vakası, maalesef, sosyal bir cinayet ve sosyal devletin katledilmesi demek. Psikiyatri hastaları var ve psikiyatri hastaları hiçbir işe giremiyorlar. Giremedikleri gibi bunların sağlık ödentileri de kendileri tarafından yapılmak durumunda kalıyor. Tedavi de olamıyorlar, bu konuda da çok ciddi dramlar yaşanıyor.

Bizim "temel vatandaşlık geliri" gibi bir vatandaşlık geliri düşünüyor musunuz? Biz daha öncesinde "aile sigortası" dediğimiz bir kavramı Cumhuriyet Halk Partisi olarak getirmiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şeker, lütfen tamamlayınız.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bu olmuş olsa, hiç olmazsa bu dramlardan dolayı bu insanlar hayatlarına son vermezler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce Sayın Bakana bir soru sorarak başlayacağım konuşmama.

BAŞKAN – Bana bugün sorunuz yok herhâlde.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, bugün sorum yok.

2017 yılında müfettiş yardımcılığı sınavı yaptınız. 2 Aralık 2017'de yazılı sınav, daha sonra 11-20 Nisan 2018'de de sözlü, mülakat yaptınız. 80 civarında iş müfettişi yardımcısı alacaktınız ama o günden bugüne hiç ses gelmiyor. Bu nasıl devlet ya? Çocuklar giriyor, binlerce insan yarışıyor, işte 80 kişi

öne çıkıyor filan, ondan sonra “ne aldık, ne almadık, şunu yapıyoruz” diye bir cevap vermiyorsunuz. Bırakın sosyal devlet... Hani siz sosyal devletten sorumlu Bakansınız ya. Böyle bir devlet olur mu ya! Ya tamam filan ama yani adam madam, adam yerine de koymuyoruz vatandaşları. Bu ne demek yani? Sayın Bakan, lütfen bu işe bakın, almıyorsanız ilan edin, şu sebepten dolayı vazgeçtik, bunların hepsi FETÖ’cü çıktı, bunların hepsi şöyle oldu, bir şey söyleyin. Bu ne demek yani?

Peki, değerli arkadaşlar, konuşmam bambaşka bir yere gidiyordu. Bugün Sayın Cumhurbaşkanının ya da AKP Genel Başkanı Bay Recep’in konuşmasını dinledim ve buradaki konuşma tarzımı değiştirdim. Hemen Sayın Cumhurbaşkanının -Bay Recep’i özel olarak söyledim, bırakıyorum onu orada- Programını aldım, okudum. Şimdi “Sosyal güvenlik sistemini batıran, 3 tane davayı güdemeyen, işte Bay Kemal...” filan. Değerli arkadaşlarım “Anaokulu düzeyinde işte anlatıyorum.” Ayıp, ayıp! Yani bir Cumhurbaşkanı, bir ülkenin, işte bir partinin, işte şu kadar sene iktidara gelen lideri -dünya lideriyle görüştü- Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yakışmaz bu ya. Bunu nereden, kimden örnek alıyor, ben anlamıyorum ya! Peygamber’imiz hiçbir düşmanına ya da rakibine bu şekilde davranmadı, tam tersi Peygamber’in azılı rakipleri böyle şeyler yaptılar. Velid bin Muğire diye bir adam var İslam tarihinde, çok sert bir adam, işte insanlarla alay ediyor, ağzını eğip büküyor, lakap takıyor. Onun için sure geliyor, sure; Müddesir suresinde ayetler geliyordu, “Yazıklar olsun sana!” diye ayetler geliyordu.

Sayın Cumhurbaşkanı, bu insanlıkla ilgili değil, Müslümanlıkla ilgili değil, nasıl bu şekilde konuşursunuz ya bir insanla? O da insan, onun da çoluk çocuğu var. “İlkokul düzeyinde anlamadı da anaokulu anlatıyorum.”, “Bay Kemal, filan, filan.” Ayıp ya! Yuhalatma, alkışlatma... Siz de bütün bir grup olarak alkışlıyorsunuz, size de ayıp! Bu nasıl bir şey değerli arkadaşlarım?

Şimdi, programı aldım, okudum, neler var, bakın, sistemle ilgili. Hani diyor ya “Çökertti, genel müdür çökertti.” Açık giderek artıyor, derinleşiyor. Transferler, 2019’da 192 milyar TL’ye ulaşıyor, 2020’de 218 milyar TL olacak. Bu ne demek arkadaşlar ya? 1 trilyon 50 milyarlık bütçemiz var, beşte 1’i SGK’ye transfer olarak gidiyor. Nasıl bir şey? Yani Sayın Selim Bağlı çok yeteneksiz, işte Bay Selim’den dolayı mı oluyor bunlar? Hayır, Bay Selim’den dolayı olmuyor, Bay Recep’ten dolayı oluyor. Uygulamış olduğunuz neoliberal politikalarından dolayı oluyor, soygunlardan dolayı oluyor, işsizlikten dolayı oluyor, yoksulluktan dolayı oluyor, yolsuzluktan dolayı bütün bunlar oluyor değerli arkadaşlarım. Bakın, SGK’nin 2020’deki gideri 510 milyar TL değerli arkadaşlarım, bütçenin yarısı, yarısı. Bakın, Maliye Bakanlığının bütçesi 480 milyar. Bu ne demek değerli arkadaşlarım ya, bu ne demek? Gidiyor demek ki, battı demek. Ee, “Bay Bağlı, Bay Selim, batırdın ya!” Bunu mu diyeceğiz şimdi biz burada oturup? Hayır. Batıran Bay Recep. Sosyal, siyasal sorumluları bunlar değerli arkadaşlarım.

Bakın, şimdi cevap verelim Sayın Erdoğan’ın “SGK’yi kim batırdı, nasıl battı?” sorusuna. Değerli arkadaşlarım, bakın, bunu sürekli anlamla öne getiriyor, kendisine karşı yönelen tepkileri bastırmak için öne getiriyor. Amerika’da bir şekilde ülke olarak hiçbir şey olmadı, kendisi zaten kısmen başarılı filan oldu. Bunları örtmek için hakaret ediyor CHP’nin Sayın Genel Başkanına.

Bakın, sosyal güvenlik şu değerli arkadaşlarım: Yoksulluk, işsizlik, gelecekle ilgili ekonomik belirsizlik, yaşlılık ve hastalık gibi sosyal tehlikelerin ortaya çıkacağı olumsuzlukları hafifletmeyi, yok etmeyi sağlayan sistem. Sosyal güvenlik böyle bir şeydir. Bu sosyal güvenlik, Birleşmiş Milletler tarafından 1948 yılında temel insan hakkı olarak ilan edilmiştir değerli arkadaşlarım. Asgari çerçevesi de ILO Sözleşmesi’yle çizilmiştir. Avrupa Sosyal Şartı’nın standartlarından en önemlisidir. 1952 yılında, 35’inci Uluslararası Çalışma Konferansı’nda kabul edilen sosyal güvenlik asgari normlarına ilişkin 102 sayılı Sözleşme’yle, hastalık, işsizlik, yaşlılık, iş kazası ve meslek hastalığı, analık, sakatlık, ölüm, aile ödenekleri, sosyal güvenlik sistemlerinin kapsamına alacağı riskler olarak belirlenmiştir.

Türkiye bu Sözleşme'yi 29 Temmuz 1971'de 1451 sayılı Kanun'la kabul etmiştir, değerli arkadaşlar, olay budur. Şimdi buradan hareket ederek bir tek insana "Davar da güdemez Bay Kemal." Öyle mi Bay Recep? Hayır, öyle değil.

Değerli arkadaşlarım, Anayasa'mızın 60'ıncı maddesi: "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." Değerli arkadaşlarım, budur olay. Sosyal güvenlik sisteminin geliri bellidir, çok açıktır, nettir değerli arkadaşlarım; büyük çoğunluğu primlerdir, diğerleri de devletten transferlerdir, bu açık, belli. Bunlara Genel Müdürler mi karar veriyor? Sayın Selim Bağlı, siz mi karar veriyorsunuz bunlara? Bu bütçeyi Selim Bağlı mı yapıyor? Biraz sonra Selim Bağlı mı konuşacak burada? Hayır. Cumhurbaşkanı adına, siyasi iktidar adına Sayın Bakan konuşacak. Ayıptır ya! Bir ülkenin Cumhurbaşkanı bu şekilde mi davranır? Bir ülke bu kadar gerilir mi, yazık değil mi değerli arkadaşlarım? Niye böyle bir şey yapıyorsunuz? Bunlar doğru şeyler değil.

Bakın, kurumun bütçesinin bu şekilde olmasının elbette sebepleri var. Bir: İşsizlik oranları değerli arkadaşlarım. Sizin döneminizde, hele son zamanlarda had safhada; yüzde 14, gençlerde yüzde 27,4 işsizlik mevcut. Aktif-pasif oranı düşük, kayıt dışı istihdam var, iş gücüne katılma oranı düşüklüğü var, istihdam oranı düşüklüğü var, siyasi müdahaleler var, denetimsizlik var değerli arkadaşlarım. Sayıştay hiçbir şey yazamamış korkudan ama "Doğru değil." "Düzensiz." demiş. "SGK'nin bütün kayıtları güvenilirmez." demiş değerli arkadaşlarım. Niye? Böyle. Ee, bunun sorumlusu Selim Bağlı mı? Hayır. Bakın, öncelikle neoliberal sistemdir. Bu neoliberal sistem 1970'lerden bu yana dünyayı kasıp kavuruyor, sosyal devleti yok ediyor. "Her şeyi ben alacağım." diyor büyükler "Her şey benim olacak." Devletlere baskı yapıyorlar, bu şekilde kanunlar çıkarıyorlar. Bu şekilde bir kanuna karar veriyorlar, örneğin sendikalaşmazlıkla ilgili bir kanuna karar veriyorlar, 50 ülkede, 100 ülkede birden çıkıyor. Siz de iktidara geldiğiniz günden beri neoliberal politikalar izliyorsunuz ve bu konuları burada çıkıyorsunuz. Bir de sizin uyguladığınız, iktidara gelmek için uyguladığınız yoksulluğu yönetme şekliniz, biçiminizden dolayı.

Bakın, siz sosyal yardım filan yapıyorsunuz değerli arkadaşlarım değil mi? Evet, yapıyorsunuz, onlarca kaleme sosyal yardım yapıyorsunuz. Ya sosyal yardım, sizin 5 lira yardımınız ancak 2,5 liralık iş görür. Niye? Çünkü yarıyı yolda gidiyor değerli arkadaşlarım. Elimde Sayıştay raporlarına girmiş dünya kadar belge var ama zamanım yok. Sosyal yardımları siz yandaşa dağıtmanın bir aracı hâline getirdiniz maalesef değerli arkadaşlarım.

Şimdi, diyor ki Sayın Bay Recep, Recep diyor ki: "Efendim, şehir hastaneleri zarar ederse de etsin, önemli değil." Bakın, SGK bir süre sonra sağlık harcamalarını ödeyemeyecek. Niye ödeyemeyecek? Çünkü şehir hastanelerinin sahibi 5 müteahhit kimse onlara para yağıyor. Şehir hastaneleri vatandaş kaliteli hizmet alsın diye olmuyor değerli arkadaşlarım, 5 müteahhit kaliteli sözleşme yaptıklarından dolayı şehir hastaneleri zarar ediyor. Kimi kandırıyorsunuz, kimi, kimi? Uyuyor mu sanıyorsunuz bu millet? Uyumuyor bu millet değerli arkadaşlarım da bunların hesabının hepsini bu millet yakında, ilk seçimde size soracak. Bir şeyi de tekrar ediyorum: Kanunsuz emirlere imza atan yüksek bürokratlar da yasalar önünde hesap verecek. Bunu hep tekrar edeceğim. Dedim, dedikçe diyorlar ki: "Sen tehdit ediyorsun." Kimseyi tehdit etmiyorum.

Değerli arkadaşlarım, işsizlik sigortasıyla ilgili birkaç cümle söyleyeyim, fazla uzatmak istemiyorum. İşsizlik sigortası amaç dışı kullanılıyor, işte bankalara aktarılıyor; sürekli şekilde, rekabetçi olmayan teklifler adı altında Maliye Bakanlığı para alıyor, başka yerlerde kullanıyor. Lütfen, işsizlik maaşı hak edişin şartlarını gerçekten bu kanunun amacına uygun şekilde... Yahu 130-140 milyar TL para var ama insanlara para vermiyorsunuz maalesef değerli arkadaşlarım. Bunlara bir göz atalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Bakın, bu İŞKUR'daki -biraz evvel değerli arkadaşımız dedi- alımlarla klientalizm dediğimiz, klientalizm ve nepotizmin dibine vurdunuz; akraba, eş dost kayırmacılığı. Böyle olmaz. Rize'nin Fındıklı ilçesi belediyesi 3 dönemdir Adalet ve Kalkınma Partisininindi, CHP kazandı, tamamını hemen çektiler, hepsini, bir tane çalışan yok, 30-40 kişi vardı. Nasıl çalışacak bu belediyeli? Ya böyle bir şey olur mu? Ya insanlar bu sefer CHP'yi seçti, 3 sefer de AKP'yi seçti. Böyle bir şey olur mu, böyle bir şey? Bunlar oluyor. Susmayacağız. Bakın, bütün bunlar neye sebep verecek biliyor musunuz; Mustafa Bey, neye sebep verecek: Bütün dünya bu haksızlıklara, bu kayırmacılıklara, bu işsizliğe, yoksulluğa isyan etti, ayağa kalktı, Türkiye bunlardan vareste değildir değerli arkadaşlarım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Türk milleti öyle oyunlara düşmez.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz eğer bu ülkeyi seviyorsanız, gerçekten milliyetçiyse, millî ve yerliyseniz bunlara bakacaksınız. İnsanlar ayakta. Bakın, Bolivya'dan İran'a kadar herkes ve herkes, insanlar ayağa kalktı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Türkiye Bolivya olmaz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye kalktı? Açlığa kalktı, eşitsizliğe kalktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

İş güvenliğiyle ilgili bir cümle söyleyeyim en son. Bakın, böyle bir şey yok; onlarca, yüzlerce, binlerce insanımız ölüyor. Niye ölüyor? Çünkü siz yanlış işler yapıyorsunuz. Yahu iş güvenliği müfettişine maaş veriyor işveren, ondan sonra onu denetleyecek; böyle saçma sapan şey olur mu? Şu Diyarbakır'daki işe bakın, genç bir mühendis. Ne diyor şimdi rapor: “Statik projesi ve ruhsatının bulunmadığı tespit edilmiştir.” Genç bir kardeşimiz orada, genç, hayatının baharında. Bunların katilleri kim değerli arkadaşlarım, merak ediyorum.

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir cümle daha vererseniz.

Bu, yoksullukla ilgili bir cümle söyleyip bitireyim, çok uzun notlarım var ama.

Yoksulluk, artık bu sizin yoksulluk yönetiminiz -dünya da bunu öneriyor, Dünya Bankası da bunu öneriyor- neoliberalizmin yani bu yağma düzeninin ezdiği, öğüttüğü insanların acısını biraz azaltmak olarak kullanılıyor ama siz bunu maalesef ve maalesef yandaşları biraz daha zengin etmek için kullanıyorsunuz. Yahu gariban için bu memleketin bütçesinden ayrılan... Bakın, 7,5 milyon yoksul çocuk var; 7,5 milyon çocuk aç olarak yatağa giriyor. Bu çocuklar için ayrılan paraları gidiyorsunuz kömür ihalesi veriyorsunuz bilmem nerede. Yahu Çorum'dan 5 sefer yapmış kamyon Ağrı'ya, Çorum'dan Ağrı'ya 5 sefer yapmış –Sayıştay raporunda var- bunlara veriyorsunuz, yandaşlara ve o 7,5 milyon aç yatan çocuğun hakkını alıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yahu siz nasıl insanlarsınız, nasıl Müslümanlarsınız! Niye bunlara ses çıkarmıyor Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu, gerçekten şaşıyorum size değerli arkadaşlarım, Mustafa Bey, size de şaşıyorum.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Değerli Başkanım, çok Değerli Bakanım, Bakan Yardımcılarım, çok değerli bürokratlarımız, Komisyonumuzun değerli üyeleri; ben de sizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün sabahleyin Sayın Bakanımızın sunumunu izledik. Gerçekten, Bakanlık olarak çok kapsamlı ve iş yükü ağır bir Bakanlığına sahipsiniz, aslında çok da önemli bir Bakanlığa liderlik yapıyorsunuz. Önemli bir Bakanlık gerçekten. Şöyle baktığımızda, özellikle iş dünyasını, iş gücünü, çalışanları ilgilendiren önemli bir Bakanlık. Aynı zamanda aileyi, toplumu yani bu toplumun temel ana unsuru olan aileyle ilgilenen ve tabii ki sosyal devletçiliğin en önemli unsurlarından biri olan Bakanlık. Bu anlamda da şöyle baktığımızda sunumunuzda, her konuda birçok çalışma yapılmış, teşekkür ediyorum.

Tabii, ben burada Sayın Bekaroğlu'na bir şey söylemek istiyorum: Sayın Cumhurbaşkanımızın işte “Bay Kemal” dediğinden dolayı hakaretle nitelendirmenize karşın aynı ithamda siz de bulunarak “Bay Recep” diyerek siz de hakaret etmiş bulunuyorsunuz, aynı söylem içerisinde. O yüzden tabii ki bunun da hakaret olduğunu size belirtmek istiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hakaret değil ki, mahkemeler bunun hakaret olmadığına karar vermiş. Bundan sonra Sayın Cumhurbaşkanına, AK PARTİ Genel Başkanına “Bay Recep” diyeceğiz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Bekaroğlu, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, tabii ki ülke olarak şimdi şöyle bir baktığımızda, bu göreve geldiğimizde...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) –Bunu hakaret kabul ediyorsanız Sayın Cumhurbaşkanının yaptığı da hakaret.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Sındır, müsaade ederseniz.

...bu ülkede maalesef ki gerçekten, sosyal güvenlik sistemi açısından, o kuyrukları, insanların maaşlarını bile alamadığı, bakın, devlet memurlarının maaşlarını bile alamadığı, maaşlarını ödemek için devletin IMF'ten borç kullandığı günlerden, bugün sosyal sistemde öyle bir değişiklik yaparak, bunları tek çatı altında toplayarak bugün, çok şükür, hem engelliler konusunda hem emekliler konusunda çok büyük çağ atladık.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bugün kuyruklar İŞKUR'un sırası önünde, kuyruklar İŞKUR'un önünde.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen ya, lütfen ya. Siz konuşurken kimse müdahale etti mi, lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şunu söyleyeceğim: 18 yaşın altında olan vatandaşlarımızı yüzde 100 sosyal güvenlik sisteminden yararlanır bir duruma getirdiğimizi ifade etmek istiyorum.

Tabii, ben size işsizlikle ilgili rakamlardan bahsetmek istiyorum, ülkemizdeki işsizlik oranlarından. Biliyorsunuz, Yeni Ekonomik Program'la 2018 için yüzde 11,3 öngörülmüş ve işsizlik oranı bu öngörünün altında yüzde 11 olarak gerçekleşti. 2019 Ağustos döneminde ise yüzde 14 seviyesinde, geçen yılın aynı dönemine göre 2,9 artışla bu gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, iş gücü piyasasına ilişkin değerlendirmelerde de sağlıklı yorumlarda bulunabilmek için bütüncül bir yaklaşımla tüm temel göstergelerin göz önüne alınması gerektiğini düşünüyorum. 2018 yılında iş gücümüz 631 bin,

istihdamımız 549 bin kişi arttı; istihdam oranımız ise 0,3 puan artarak yüzde 47,4'e yükseldi. 2019 Ağustos döneminde de iş gücümüz 191 bin kişi artarak 33 milyonun üzerine çıkmıştır. 2007'den 2018 sonuna kadar yaklaşık 8 milyon kişiye ilave istihdam sağlayarak istihdam artışında AB ülkeleri arasında 1'inci olmayı başardık. İş gücü piyasamıza bütüncül bir perspektif ve rakamlarla bakıldığında mevcut tablo daha iyi anlaşılacaktır Sayın Bekaroğlu. OECD verilerine göre, Türkiye, 2007-2018 yılları arasında genç iş gücünü ve genç istihdamını en fazla artıran ülke olmuştur. Söz konusu dönemde genç istihdamımız 622 bin kişi artarak 4 milyon 119 bin kişiye yükselmiştir. Aynı dönemde genç iş gücü ise 934 bin kişi artarak 5 milyon 160 bin kişiye ulaşmıştır. EUROSTAT verilerine göre de 2007-2018 yılları arasında yükseköğrenim mezunu istihdamımız 3 milyon 840 bin, iş gücümüzü ise 4 milyon 506 bin kişi artırmış durumdayız. Söz konusu artışların her ikisinde de ülkemiz, İngiltere'den sonra AB'ye üye ve aday ülkeler içinde 2'nci sırada yer almaktadır. Ülkemiz yine 2007 ile 2018 yılları arasında kadın iş gücü sayısında yaklaşık 4,5 milyon kişi artırmayı başarmıştır. Son on iki yılda kadın iş gücündeki artışla OECD üye ülkeler arasında Türkiye ABD'den sonra 2'nci sıradadır.

Yine OECD verilerine değinmek istiyorum, son on iki yılda kadının iş gücüne katılım oranını en fazla oranda artıran ülke Türkiye olmuştur. 2007'de yüzde 23,2 olan kadın iş gücüne katılım oranı 11 puan artarak 2018'de yüzde 34,2'ye yükselmiştir. Yeterli midir? Evet, yeterli değildir ama birden böyle olmaz. Bu da Bakanlığımızın kadın istihdamına ve iş gücüne verdiği destekler sayesinde olmuştur. Bu anlamda da teşekkür etmek istiyorum. Söz konusu dönemde yine ülkemiz kadın iş gücü sayısını yaklaşık 4,5 milyon kişi artırmayı başarmıştır. Bu yıl uygulamaya konulan yeni destekler ve aktif iş gücü politikalarıyla bu olumlu tabloyu sürdürmek adına Hükümetimiz çalışıyor.

Ülkemizin maruz kaldığı ekonomik saldırılar karşısında insanımızı korumak için istihdamı koruyucu uygulamalara ağırlık verilmektedir. Geleceğe dair üst politika belgelerimizde belirlenen bir dize hedefi de sizlerle paylaşmak istiyorum: YEP'e göre işsizlik oranımızı 2020'de yüzde 11,8'e, 2022'de yüzde 9,8'e; 2022'de istihdamımızı 31,5 milyon kişiye, istihdam oranımızı da yüzde 49,1'e yükseltmeyi hedeflemekteyiz, çok şükür hedeflerimiz var. İş gücüne katılım oranımızı ise yüzde 54,5'e yükseltmeyi öngörmekteyiz.

2002'den 2019 Ekim sonuna kadar toplam 7 milyon 884 bin 994'ü özel sektörde olmak üzere, 8 milyon 528 bin 386 vatandaşımızı İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirdik. Mesleksizlik ve tecrübesizlik sorununa çözüm üretmek amacıyla 2002'den 2019 Ekim sonuna kadar toplam 3 milyon 592 bin 458 vatandaşımızı aktif iş gücü programlarımızdan yararlandırıdık. Nitelikli insan ve güçlü toplumun inşası için başta doğrudan üretime yönelik imalat ve stratejik öneme sahip bilişim gibi alanlar olmak üzere millî ekonomimizin oluşmasına katkı sağlayan stratejik sektörler odaklı politikalara ağırlık vermekteyiz. Dijital dönüşümün iş gücü piyasamıza etkilerini avantaja çevirmek için de gereken tedbirler alınmakta, nitelikli insan, uyumlu aile, güçlü toplum hedefi doğrultusunda iş gücümüz güçlendirilmektedir. Geleceğin meslekleri kurs ve programlarında 2019 Ekim itibarıyla 4.967'e gencimize, Nitelikli Bilişim Uzmanı Yetiştirme Projesi'yle de 2015'ten bu yana 7.748 gencimize eğitim verilmiştir.

Tabii, bunun haricinde Bakanlığımız olarak çocuklarımızla ilgili de çok önemli çalışmalarımız vardır. Sayın Bakanımız sunumunda da bahsetti -bugün sabahki sunumunda- 17 binden fazla sokaktaki çocuğumuza ulaşılmış durumda. Onların da iş gücüne katılımıyla ilgili ciddi çalışmalar var.

Bir de ben sizlere reel rakamlardan bahsetmek istiyorum. Biliyorsunuz, net asgari ücrette reel olarak -bunun altını çiziyorum- göreve geldiğimiz dönemden bugüne kadar yüzde 142,47 oranında artış vardır. Yine, hükümetlerimiz döneminde ortalama memur maaşı reel olarak yüzde 65 oranında

artmıştır. Yine emekli maaşlarına baktığımızda, Emekli Sandığı için yüzde 48, SSK, işçiler için yüzde 73, SSK tarım işçileri için yüzde 102, BAĞ-KUR’lu esnaf için yüzde 171, BAĞ-KUR tarım işçileri için yüzde 397 olarak reel anlamda artmış durumdadır.

Tabii, Bakanlığımızın çocuklarımız için çok önemli faaliyetlerinden biri de 2015 yılında sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalışan çocuklarımızın çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Çocuk işçiliği konusunda da Bakanlığımızın ciddi anlamda mücadelesi devam etmektedir. Ben bu anlamda kendilerini takdir ediyorum.

Kadınların iş gücüne, kadınların ve gençlerin iş gücüne katılmasıyla ilgili olarak, gençlerimizle ilgili, özellikle KOSGEB destekli ve gençlerimizin iş hayatına kazandırılmasıyla ilgili çok büyük kredi desteklerimiz devam etmektedir, aynı şekilde kadınlarımızla ilgili. Açıkçası ben şunu ifade etmek istiyorum: Gerçekten kadınlar noktasında hem siyaset hem de pozitif ayrımcılık teriminin ben, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın sayesinde bu ülkenin gündemine girdiğini düşünüyorum.

Engellilerle ilgili yapılan çalışmalara gelince: Bu ülkede inanın, gerçekten engellilerin sokağa çıkmasını sağladık, bu konuda asla mütevazı olamayacağım. Gerçekten bugüne kadar 106.422 engelli vatandaşımız aktif iş gücü hizmetlerinden yararlandı ve 395.879 engelli de istihdam etmiş durumdayız. Engellilerimiz önceden, biliyorsunuz, engelli istihdamını teşvik edici kanuni düzenlememizle birlikte iş yerlerine korumalı iş yeri çalışmasını getirdik. Aynı zamanda, evde engellilere bakımla ilgili çok ciddi anlamda yardımda bulunduk. Bir örnek vermek istiyorum: Geçen sene bir evi ziyaret ettiğimde, yengesine bakıyordu bir beyefendi. Dedim ki: “Ne kadar güzel, tertemiz bakıyorsunuz.” Dedi ki bana: “Ben bakmıyorum Sayın Vekilim, devletimiz bakıyor. Allah devletimizden razı olsun.” Yengesine bakıyordu yani amcasının eşine.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam, toparlayacağım.

Amcasının çocukları yoktu, amcasının eşine bakıyordu. Beyefendinin eşi bir fabrikada çalışıyordu, kendisi de amcanın eşine bakıyordu ve gerçekten hiçbir şekilde istismar etmeden. Bu konuda da çok ciddi takipler var.

Aslında ben iş güvenliğiyle ilgili de birkaç şey söylemek istiyorum Başkanım, rakamlardan bahsetmek istiyorum iş kazasıyla ilgili. Bu anlamda, gerçekten Avrupa Birliği standartlarında çok önemli bir düzenleme yaptık biliyorsunuz. İş kazası oranlarından bahsedeceğim: 2002’de iş kazası oranı yüzde 1,4 iken 2017’de yüzde 0,96 oldu. Ölümlü iş kazası oranı 2002’de 100 bin işçide 22 iken 2018’de 8,7’ye düşmüştür. 2013 yılında 28.931 olan iş güvenliği uzmanı sayısı 2018 yılı itibarıyla 71.996’ya ve 9.652 iş yeri hekimi sayısı 29.689’a; 1.017 olan ortak sağlık ve güvenlik birimi sayısı 2.447’ye yükselmiştir. Bunlar böyle birden olmuyor, doğru değil, tamamen Bakanlığın rakamlarıdır. Bu rakamlar birden düşmedi, bu rakamlar tamamen bizim uyguladığımız politikalar neticesinde bu oranlara gelmiştir.

HABİP EKSİK (İğdır) – O veriler yalan, yalan. Doğru veri vermemişler size. Bakın, meslek hastalığıyla ilgili “sıfır” diyor, imkânsız.

BAŞKAN – Sayın Eksik, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ben sözlerime burada son verirken Sayın Bakanımızın nezdinde Bakanlık bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Konuşacak çok söz vardı ama süre kısıtlı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ök.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben aslında değerlendirmemi yaptım ama Sayın Bekaroğlu ismini de zikredince bir şeyler söylemek gerekiyor.

Bir defa, Sayın Bekaroğlu çok hiddetli bir konuşma yaptı. Öncelikle Milliyetçi Hareket Partisi adına şunun altını çizmek istiyorum: Liderlerle ilgili konuşmaları...

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, bir saniye.

Şimdi, siz sabah konuşma yaptınız mı?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yaptım ama sataşma olduğu için...

BAŞKAN – O zaman bir arkadaşımızın yerine ben size söz veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, o zaman biz de isteriz aynı şekilde.

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar...

Sayın Ersoy geri çekiyor, Sayın Ersoy'un yerine veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman biz de öyle yapacağız.

BAŞKAN – Çekebilirsiniz siz de.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sataşma yoktu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Düzeni bozacaksam çekeyim.

BAŞKAN – O zaman ilgili arkadaşlar söylesin, lütfen şey yapmayalım. Ben konuşma yapmadınız diye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İtirazımız yok, konuşun ama biz de isteriz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaldı ki sataşma yok.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Ben söz hakkımı veriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

İsterseniz Sayın Ersoy adına konuşma hakkınız var tabii, yani onu söyleyeyim, yarısını alabilirsiniz isterseniz.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Benim adıma konuşabilir Mustafa Bey.

BAŞKAN – Peki, Sayın Ersoy adına, buyurun.

Arkadaşlar, mümkün, bunu yapıyoruz, dışarıdan gelenlere de veriyoruz.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe görüşmelerinin tümü üzerindeki konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dediğim gibi, Sayın Bekaroğlu çok hiddetli bir konuşma yaptı. Öncelikle şunu ifade edeyim tekrar: Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak liderlerin söylemlerini hiçbir zaman komisyon toplantılarına getirmediğimiz. Karşılıklı onlar birbirlerine cevapları veriyor. Yani bu duruma düşersek burada işin içinden

çıkamayız. Bugün Sayın Kılıçdaroğlu da “ülkücü kardeşlerim” diye bir sürü sözler etti, yani şimdi onlara cevap mı verelim biz burada? Uygun olmaz, yakışık almaz, liderler kendi aralarında kendi cevaplarını veriyorlar. Ama esas benim rahatsız olduğum...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz de “sosyal demokrat kardeşlerim” deyin, bir şey yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani onlara verecek cevabımız var, yani o “ülkücü kardeşlerim” diye tahrik ediyor. Bir defa, hiçbir zaman bizim kardeşimiz olmadı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kötü bir şey değil ki. “Ülkücü kardeşlerim” demiş. Sizi kardeş olarak görüyor. Daha ne istiyorsunuz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şunu söyleyeyim: Çok tehlikeli bir söylem içindesiniz yani sokağı adres göstermeyin. Yani sokakları karıştırmaya hiç kimse heveslenmesin. Bolivya’yı Türkiye’ye taşımaya hedefleyenler bunun bedelini çok ağır öder. Türk milleti sağduyulu, asil ve necip bir millettir. Evet, ciddi ekonomik sorunları vardır ama Türkiye’ye yönelik hain darbe girişimi, terör saldırıları ve ekonomik saldırıları milletimiz yaşamış ve her şey gözleri önünde cereyan etmiştir. Hangi görüşte olursa olsun, CHP’li vatansever kardeşlerimiz dâhil, milletimiz her daim devletin yanında; teröre karşı yapılan operasyonlara ve ekonomik saldırılara karşı verilen mücadeleye desteği tamdır. Milliyetçi Hareket Partisi de millete ve vatanına sevdalı bir şekilde...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ya söz vereceksiniz ya kalkıp konuşacağım. Ne ilgisi var terörle?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

Sayın Bekaroğlu, lütfen...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Aksini mi iddia ediyorsun?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tabii, aksini iddia ediyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tabii, aksini iddia ediyorum. Kimse “terörist” diyemez bize, siz de diyemezsiniz!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Size öyle diyen yok ki. “Terörist” diyen yok, “terörist” diyen yok. Kim terörist dedi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşmanızda ifade ettiniz.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – “CHP’li vatanseverler” diyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Asla, asla!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Terörle ne ilgisi var, onu bir söyleyin.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – CHP’liler vatansever değil mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Niye saptırıyorsun ya? Öyle bir şey demedim ben.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bağırarak susturacaksınız, öyle mi?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen... (Gürültüler)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Beni bağırarak susturamazsınız!

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Her gün bağırıyorsun burada!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İstedğim kadar konuşurum, susturamazsınız.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen...

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Bir dinlemeyi öğren.

BAŞKAN – Sayın Ersoy, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz dinliyoruz.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Kocaman adamsın. Ne bağıırıyorsun? Her gün burada bağırın sensin. (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

Sayın Ersoy, lütfen...

Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Milliyetçi Hareket Partisi milletine ve vatanına sevdalı bir şekilde yoluna devam ediyor. Bizim tarafımız Türkiye. Millî beka mücadelesinde Sayın Cumhurbaşkanımızın, Hükümetimizin, devletimizin yanındayız ve desteğimiz tam. Millî birliğimizi koruyup vatan ve bayrak sevgisiyle meselelere baktığımız sürece hiçbir muasır unsurun tehdidi ülkemize sökmeyecektir. Bu itibarla biriz, beraberiz, hep birlikte Türk milletiyiz. Doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine tek bilek, tek yürek, tek sesiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, ya bir cümle vereceksiniz...

BAŞKAN – Bakın, ben size müdahale etmedim ama sizin hiç kimsenin dinini, dilini, ırkını sorgulama yetkiniz yoktur. Siz konuşmanızda şu ifadeyi kullandınız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kim sorguluyor? Nereden çıkarıyorsunuz?

BAŞKAN – Bir saniye efendim, bir saniye... Bir dinleyin lütfen.

Siz konuşmanızda dediniz ki: “Siz nasıl Müslüman’sınız?”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Onun Müslümanlığı ona ait, siz karışamazsınız ona.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin lideriniz neler söylüyor, neler...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu, bir insanın...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yerden yere vuruyor. Meydanlarda yuhalatıyor. Biz bir şey demeyeceğiz, öyle mi?

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar, tamam da... Sayın Bekaroğlu, bakın, bunlar doğru şeyler değil. Ben sözünüzü kesmek istemedim ama yani inanın, doğru şeyler değil Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl doğru şeyler değil? Gidin liderinize söyleyin. Taraflı yönetmeyin.

BAŞKAN – Lütfen ya... Taraflı yönetmiyorum ya. Lütfen ya... Burada düzgün bir tartışma ortamı...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, ben hiç kimseye Türkiye’de sokağı adres göstermedim.

BAŞKAN – Burada, Sayın Bekaroğlu, bakın, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman izin verin, ne söylediğimi anlatayım.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen... Rica ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Arkadaşımız konuşmasını çekti bir yerde, terörle mücadeleyle filan götürdü.

BAŞKAN – Kendisi sizin...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, ben “sokak mokak, isyan”, böyle bir şey söylemedim. Bir şeyi anlattım. Dünyada verili bir şey var. Dünya ayakta. Bolivya’dan İran’a kadar, Irak’a kadar, Lübnan’a kadar dünya ayakta. Burada, bu isyanların temelinde neoliberal politikalar var, fakirlik var, eşitsizlik var. Bunu söyledim. Eleştirmeyecek miyiz bunu?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, elbette eleştirelim -eleştirmeyelim demiyorum, elbette herkes görüşünü, düşüncesini burada ifade edecek- ama bunlar yapıcı eleştiriler olsun yani birbirimizi kırııcı, birbirimizin yanlış anlamasına meydan verecek ifadeler burada kullanmayalım. Benim söylediğim tek şey bu. Yani biraz daha bu konuda dikkatli olursak çok memnun olurum. Birbirimizi yanlış anlayabiliriz, yanlış anlaşılma söz konusu olabilir.

Teşekkür ediyorum efendim.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Devam)

b) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devam)

c) Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

ç) Devlet Personel Başkanlığı (Devam)

d) Sosyal Güvenlik Kurumu (Devam)

e) Türkiye İş Kurumu (Devam)

BAŞKAN – Sayın Kabukcuoğlu, buyurun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın üyeler, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli Bakanlık bürokratları ve kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İş cinayetleri sayısına baktığımızda, yıllık ortalama 1.700 civarında olan işçi ölümleri sayısı 2016 OHAL’inden sonra yüzde 15 artarak 2 binlere ulaştı. Nedeni ise çok açık: Grevler yasaklandı, sendikal eylemler suç sayıldı, örgütlü işçi dâhil “Ben de makinede çalışmayacağım, bilmediğim işi yapmayacağım.” diyemeyecek hâle getirildi. Say say bitmez... Yani siyasi, ekonomik krizi aşmak için işçiler daha çok öldü.

Türkiye’de 193 kaza başına 1 ölümcül kaza meydana geliyor. Rakamlarla Türkiye’de her gün 3-4 işçinin hayatını kaybettiğini söyleyebiliriz. 2019 yılının ilk altı ayında 840 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. 693 ücretli işçi ve memurun 147’si kendi nam ve hesabına çalışıyordu, 61’i kadın 779’u erkek, 11’i 14 yaş altında olmak üzere 33’ü çocuk, çoğunluğu Suriyeli ve Afganistanlı olmak üzere 63 göçmen

mülteci, 205'i tarım, 165'i inşaat, 107'si taşımacılık, 54' belediye genel işler, 48'i ticaret, 32'si metal, 31'i madencilik, 25'i enerji, 25'i gemi/tersane ve 24' tekstil iş kolunda çalışıyorlardı. 14' sendikalı, 826'sı ise sendikasızdı. Avrupa Birliğinde toplam istihdam edilen kişi sayısına göre bakıldığında, en az işçi ölüm oranı Hollanda'dadır. Bu ülkede her 100 bin çalışanda 0,5 ölüm olurken Romanya'da 100 binde 5,5; Bulgaristan'da 3,5; Fransa'da 2,5; Almanya'da 0,97'dir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yürürlüğe girdiğinden bu yana 11 binin üzerinde işçi iş cinayetleri nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Bu da bize şunu göstermekte Sayın Bakanım: lml iş kazalarının bu denli yoğun yaşandığı bir ülkede iş güvenliği uzmanlarını ve iş yeri hekimlerini işverene bağlarsanız bunlar iş yerini layıkıyla denetleyemezler. Bu uzmanların mesleki bağımsızlıklarını sağlayabilmek ve denetlimci olarak çalışabilecekleri bir ortam yaratabilmek için bağımsız bir fonda ücretlerin toplanması lazım; bu insanların da ücretlerini oradan alması lazım. cret aldıkları bir yeri denetleyemeyecekleri ortada, aşıkr.

Bir diğer önemli husus, dünyada meslek hastalıklarından kaynaklı binlerce insan hayatını kaybederken SGK'nin verilerinde Türkiye'de neredeyse sıfıra yakındır. "İş yerlerinde insan sağlığına zararlı kimyasal ve fiziksel etkenlerin neden olduğu hastalıklar" olarak tanımlanan meslek hastalıkları sonucu dünyada her yıl binlerce insan hayatını kaybediyor. Uluslararası alışma rgt verilerine göre dünyada her yıl 1 milyon 200 bin kişi meslek hastalığı nedeniyle ölmektedir. Bu rakam Dünya Sağlık rgt araştırmalarına göre de yılda 11 milyon kişinin meslek hastalığına yakalandığını gösteriyor. Yakalandıkları meslek hastalıklarından kaynaklı her yıl hayatını kaybedenlerin sayısı Uluslararası alışma rgt verilerine göre 498 bin kişiyeen Dünya Sağlık rgt bunu 700 bin kişi olarak belirlemektedir.

Türkiye'de ise meslek hastalıklarından kaynaklı ölümlerin verileri SGK tarafından yayımlanıyor. Ancak SGK'nin verilerine göre 2013-2018 yılları arasında meslek hastalıklarından kaynaklı hiç ölüm yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Lütfen tamamlayınız.

Buyurun.

ARSLAN KABUKCUOğLU (Eskişehir) – Ama bunun yanında aynı dönemde 1.319 kişinin yakınlarına bu ölümler nedeniyle maaş bağlanmışır.

İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi verilerine göre, Türkiye'de yılda en az 2 bin kişi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmektedir. Uluslararası literatürde bir ülkenin sınırları içerisinde yaşanan ölümlü iş kazalarının 1 ila 12 katı kadar da meslek hastalığından dolayı ölüm olmaktadır ama bizdeki istatistiklerde bu yok.

Sayın Bakanım, Devlet Memurları Kanunu'na uyarak KPSS sonucunda Bakanlığınıza bakanlık müfettişi olarak girip iki yıl çalıştıktan sonra yazılı ve sözlü sınavları başarıp mfettişiliğe hak kazanmış insanlar var. Bunların bir kısmı mfettişiliğe terfi ettirilmedi, idari mahkeme ve Danıştaya gidenler ancak terfi edebildiler. 348 kişi bu şekilde haklarını alırken 55 kişi ise mahkemeyi kazandıkları hâlde işlerine bunlar verilmemişlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Teşekkür ediyorum.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Bunlar insanlarda motivasyon eksikliğine neden olmaktadır. Kurum içi yıllardır süregelen bir liyakat sisteminin bozulmasına, dejenerasyona neden olmaktadır.

Teşekkür eder, Bakanlık bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını dileriz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Eksik, buyurun lütfen.

HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, özellikle arkadaşlarım zaten birçok konuya değindiler ama ben bu TYP konusuna ayrıca değinmek istiyorum. Şimdi, 350 bine yakın kişinin faydalandığı bir programdan bahsediyoruz ve bir yılda sadece dokuz ay yararlanabiliyor bu kişiler, toplamda da yirmi dört ayı geçmeyecek şekilde ayarlanıyor ve İşsizlik Fonu’ndan onun karşılandığı söyleniyor. Tabii, bu programdan yararlanan kişiler maalesef o dokuz ay çalıştıktan sonra işsizlik ödeneğinden faydalanamıyorlar. Zaten bu konunun sadece o işsiz kişilerin sayısını düşürmeye, TÜİK’te o sayıyı düşürmeye yönelik bir durum olduğunu da herkes biliyor, görüyor fakat olan yine garibana oluyor çünkü o insanlar gerçekten işsizlik maaşı da alamadığı zaman mağdur oluyorlar. Dokuz aylık bir oyalama süreciyle karşı karşıya kalıyorlar.

İkinci bir konu arkadaşlar, Sayın Bakanım; iş sağlığı, iş güvenliğiyle ilgili. Sunumunuzu dinlerken iş sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili hiçbir şey duymadım. İncelediğimde de maalesef çok fazla önem atfetmediğinizi gördük. Zaten Bakanlığınızın sahada denetimi esnasında maalesef insanların sağlığıyla ilgili hiçbir şekilde orada gereken önemi vermediğini görüyoruz. Evet, inceledim, ben şeyi de çok iyi gördüm ama sizin 35 milyona yakın çalışan yani kayıt dışı çalışanların sayısı ile beraber 35 milyon insanı ilgilendiren konuyla ilgili maalesef Bakanlığınızın hiçbir şekilde bir denetim yapmadığını, tamamıyla işverenin insafına bıraktığını görüyoruz.

Bakın, ben size şöyle söyleyeyim: Her yıl yani bu sene mesela İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin yayınladığı verilere göre 1.300 ölümlü iş kazası meydana gelmiş. Yine, meslek hastalığıyla ilgili sizin verilerinize göre 1 tane ama Dünya Sağlık Örgütü ve ILO’ya göre, 1 iş kazasına göre 7 meslek hastalığının olması gerekirken meslek hastalığı konusunda hiçbir veriniz ortada yok, tamamıyla bu konuyla ilgili maalesef bir denetimsizlik söz konusu. Çünkü bu durumların hepsi işvereni ciddi anlamda mesul kılan durumlardır. Fakat sizin denetim noktasında hiçbir önleminiz yok. Zaten müfettişleri de orada beklettiğinizi arkadaşlar söylediler.

Şimdi, şunu özellikle belirtmek istiyorum: Meslek hastalıkları aslında birçok hastalığın temelini oluşturuyor yani sayı olarak öyle azımsanmayacak miktarda bir sayıdır. Yani şöyle söyleyeyim: Dünya Sağlık Örgütü’nün verdiği 150 bine yakın kanserden dolayı ölüm sebebinin aslında 90 bininin meslek hastalıklarından kaynaklandığını biz raporlarından görüyoruz. Fakat sizin verilerinize göre maalesef böyle bir durum söz konusu değil. Bu verilerin saklanmasıyla yönelik bir elektronik bilgi sistemini siz yeni yeni hayata geçirdiniz ama bu konuyla ilgili de yeterince hiçbir şekilde denetim yapılmadığını yine işverenlerin insafına bırakıldığını görüyoruz. Çünkü yeni sistemle, sizin bu dönemde maalesef şöyle bir durum ortaya attığınızı görüyoruz yani Bakanlığınızın ya da Hükûmetlerinizin: İşçinin sağlığını tamamıyla işverenin insafına bıraktığınızı görüyoruz. Eğer işveren istemezse iş yeri hekimliği yapan o kişi de iş güvenliği uzmanlığı yapan kişi de onlara maalesef bir yaptırım uygulayamıyor, maalesef bir bildirim de yapamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Eksik, lütfen tamamlayınız.

HABİP EKSİK (İğdır) – Çünkü kendi ücretini ya bağlı bulunduğu OSGB’nin dolaylı olarak işverenden aldığı paradan alıyor yani bir nevi işveren onun maaşını veriyor ya da direkt olarak onlarda çalışıyor. Böyle bir durumda zaten iş yeri hekiminin de iş güvenliği uzmanının da sağlıklı bir şekilde işini yapması, orada çalışanın sağlığını ve güvenliğini koruması söz konusu olamaz. Böyle bir durumda tamamıyla siz çalışanı işverenin insafına terk etmiş bulunmaktasınız.

Zaten laboratuvar hizmetleri konusunda da hiçbir şekilde sağlıklı bir faydalanma durumu söz konusu olmuyor. Mobil araçlarla bir nevi, biraz sağlanmış olsa da hastanelere gitmesi gereken işçilerin maalesef işverenlerin tarafından engellendiği çünkü zaman ve mali kayıptan dolayı birçok noktada engellendiğini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HABİP EKSİK (İğdır) – Tamamlayacağım Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN – Bir dakika değil ama lütfen tamamlayınız.

HABİP EKSİK (İğdır) – Bütçenin hayırlı olmasını dilerim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet Sayın Eksik, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, şahsınızda yardımcılarınızı, bürokrat arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum ve bütçenizin de hayırlı olmasını diliyorum.

Bir ülkeye yapılabilecek en büyük kötülük popülizmdir. Popülizmin nerede başlayıp nerede biteceği kestirilemez ve sonuçta da toplum, kim başlattığına bakmaksızın herkes bundan zarar görür. Dolayısıyla bizim ayağı yere basan, sağlam verilere dayalı rakamlarla ve tercihlerimiz doğrultusunda konuşmamız ve toplumla bu şekilde iletişim kurmamızın herkesin hayrına olacağını düşünüyorum.

Şimdi, sunumunuzda, şu kitapçıkta EYT yok, 63 tane fotoğrafınızı saydım yani bunun içinde fotoğrafınızın olması bir kabahat mi, ayıp bir şey mi? Hayır, ne kabahat ne günah, bir şey değil ama hoş bir şey değil. Bunlara sizin ihtiyacınızın olmaması gerekirdi diye düşünüyorum.

Şimdi, toplumların tahmin edilebilir olması lazım yani ileriye doğru baktığımızda belirliliğin olması lazım. Şimdi, EYT’lilerle ilgili olarak Sayın Cumhurbaşkanımız 700 milyar TL’lik bir maliyetten söz etti. Eğer bu gerçekten böyleyse bunun altından kalkmak için... Zaten biz denizi bitirmişiz yani eğer bu kadar bir birikim varsa 700 milyar liralık bu işin sonuna gelmişiz ve bunun çözümünü zaten aramamız lazım. Ama ben bunun, bu rakamın doğru olduğuna inanmıyorum, rastgele söylenmiş bir laf ama şunun da farkındayım ki bu toplumda sizin Bakanlığınız ve üniversite vesaireler bu grup insanla bir iletişime girip bunların sayısının kaç olduğunu, yıllara sâri olarak ne kadar, kaç kişiden oluştuğunu ve dolayısıyla bunun toplam maliyetinin ne olacağı konusunda ortaya net bir şey konulmalı, siyasi iradenin de kendi tercihleri doğrultusunda “Ben bunu yaparım.” veya “Yapmam.” diye bir tercihte bulunması da gayet doğal. Nitekim Cumhurbaşkanımız da dedi ki: “Ben bu işi yapmam ve siyasi bedeline de katlanırım.” Gayet doğal, siyasi bir tercih bu. Ama bilmediğimiz bir şey var: Kör dövuş yapıyoruz. Bu insanlar gerçekten kaç kişi? Yıllara sâri olarak dağılımları ne kadar ve dolayısıyla da yıllar itibarıyla bütçenin üzerine yükü ne olacak? Bunu bilsek ve buna göre tartışsak son derece faydalı olacak ama bizde, kamuoyunda böyle bir bilgi yok. Dolayısıyla yapılması gereken şey, siyasi tercih doğrultusunda tercihlerinizi yapın ama doğru rakamın ne olduğunu lütfen toplumla paylaşın. Bu insanların yaşları

40'ın üzerinde, 50'ye doğru gitmiş. Eğer devlet bu insanları bir belirlilik çerçevesinde “Sen işe girdiğin gün ben şöyle şöyle bir düzenleme yaptım ve dolayısıyla sen yirmi sene sonra, otuz sene sonra şöyle şu noktaya geleceksin.” deyip insanlar buna göre bir plan, proje yaptılar ve hayatlarını buna göre organize ettilerse ve yolun ortasında da birtakım kurallar değiştirilirdiye o zaman bunun da açıklanması lazım. Dolayısıyla, bu insanları doğrudan doğruya suçlamanın vesairesinin bir anlamı yok. Dolayısıyla onlar şu anda bence ortaya çıkmış müktesep haklarının peşinde. Eğer Türkiye'nin imkânları buna izin vermiyorsa bunu o zaman açık ve net olarak kamuoyuyla paylaşın. Belki de ben de sizin arkanızda duracağım, diyeceğim ki: Popülizm kötü bir şey; ülke bu yükü kaldıramaz, dolayısıyla yapılan iş doğrudur. Ama böyle bir şey yok. Kötü dövüşüdür gidiyor, yaparsın yapmazsın... Bu insanlara hakları verilmeli ama verilmemesi için tercihiniz neyse de bunun rakamının ne olduğunu bizim bilmemiz lazım. Dolayısıyla baştan “EYT”liler haksızdır vesairedir.” diyerek elimizin tersiyle itmek hiçbir zaman doğru bir şey değil. Bu insanlarla doğru, sağlıklı bir iletişim kurulması gerekir diye düşünüyorum.

İkinci bir husus, Sayıştay raporunda Bakanlığınızla ilgili olarak birtakım bulgular var. Ben bulguların neye tekabül ettiğinden ziyade uzun vadede neye işaret ettiği üzerinde durmak istiyorum. Mesela birileri bir hakka sahip, vefat ediyor, onun mirasçılarına –siz belki bunun farkında değilsiniz yani kurum olarak farkında değilsiniz, olabilir, insan hatasıdır- bir ödeme yapıyorsunuz ve bu ödemeyi insanlar o hak sahibinin ölmesine rağmen raporlamıyor. “Bu kişi öldü, dolayısıyla ben bunun hakkını almıyorum.” demiyor, sizin yaptığınız ödemeyi alıyor.

Öbür taraftan, Sağlık Bakanlığınca, engelli sağlık kurulu raporu verip tabanında kayıtlı bulunmayan kişiler ile kaydı olup ağır engelli olmayan kişilerle ilgili onlarca ödeme yapılmış. Yani aylık olarak birisinde 62 bin, eğer 18 yaş altını da katarsak ve 65 yaş üzerini de katarsak 130 bine çıkıyor; her ay 130 bin kişiye ödeme yapılmış. Benim buradan çıkardığım sonuç şu: Yani burada birileri rapor alıyor. Aldığı rapor bir yerde kayıtlı değil. Başka bir yere gidiyor, başka bir yerden rapor alıyor. O rapor ilk aldığı raporun tam tersi, hak etmiyor ama hak ettiriliyor. Veren var, alan var yani burada, ortada bir yolsuzluk, bir usulsüzlük var. Bunun tamamı insan hatasından kaynaklanan bir husus değil ve buradan da şuraya gelmek istiyorum: Demek ki bizim üzerinde oturduğumuz zemindeki moral değerlerimiz, ahlaki değerlerimiz çok güçlü değil. Bu toplum bir riyakârlık içerisinde yaşıyor. Bu riyakârlık da şu: Efendim, Kanuni Sultan Süleyman Mohaç Meydan Muharebesi'ne giderken Macaristan'daki Osmanlı askeri girdiği üzüm bağından aldığı salkımın yerine parasını asıp gidiyor. Çocuklarımıza bunu öğretiyoruz. Fatih Sultan Mehmet –geçen sene de söyledim bunu, bir kere daha tekrar ediyorum- Edirne'de İstanbul'u fethetmek için karar aldığında dükkân sahibi diyor ki: “Ben siftah yaptım, sen komşu dükkâna git.” Böyle bir ahlaki yükseltmek için kullanıyoruz, çocuklarımıza bunu öğretiyoruz ama geldiğimiz nokta itibarıyla üzerinde oturduğumuz ahlaki, moral değerler maalesef bir bataklık. Yani eğer... İnsanımız bize gelip “Benim babam, annem, akrabam veyahut da kardeşim, şu yardımı alıyordu ama o vefat etti, dolayısıyla biz bunu hak etmiyoruz.” diyemiyor ve bunu alıyorsa gerçekten acıklı bir şey. Yani bunun üzerine düşünmek lazım, buradan da gelmek istediğim nokta şu: Sayın Bakanım, şimdi biz konuşacağız, akşam saat onda, on birde sıra size gelecek, siz orada konuşacaksınız, yine icraatın içinden şeklinde bir sunum yapacaksınız, benim söylediğim güme gidecek, cevap da vermeyeceksiniz, vermeyebilirsiniz ama ben şunu söylüyorum, diyorum ki: Bu yaptıklarınız, söyledikleriniz şuna tekabül ediyor: Bu riyakârlıktan lütfen vazgeçelim. Burada bir usulsüzlük var, bir yolsuzluk var. Bu, üzerine oturduğumuz ahlaki zeminin ne kadar kötü olduğunu gösteriyor. Ben oradan şuna geliyorum: Siz şu anda Türkiye'deki fakirlik fukaralık meselesini çözümüyorsunuz, onunla mücadele etmiyorsunuz, siyaseten bunu yönetiyorsunuz. Son derece önemli bir şey söylüyorum, eminim, bana verdiğiniz cevapta da bunun böyle olmadığını söyleyeceksiniz ama bana inandırıcı bir şey söylemeniz lazım. Şu sunumuza baktığımda yani sunumunuzun içerisinde yok yok. Bunun içerisinde malzeme çok, tahlil yok, terkip

yok. Ve ben buradaki malzemenin içerisinde bir sosyal politika türetemem ve üretemem. Dolayısıyla mesela şunu beklerdim ben: YEP'teki 2020, 2021, 2022'de öngörülen büyüme rakamlarından hareketle işsizliğin nereye geleceği, kaç kişinin daha ilave iş bulacağı, dolayısıyla bu ilave yaratılan işsizlik sonunda aktif-pasif dengesinin nereye geleceği; bütün bunları bize söyleyebilmeliydiniz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onun adına “kalkınma planı” diyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kalkınır efendim, kalkınır. Türkiye’de bu birikim var. Efendim...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ona “kalkınma planı” diyoruz, siz benden daha iyi biliyorsunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır efendim. Bir yıllık şeyin içerisinde bunlar yapılabilir, bunlar yapılamaz değil. Türkiye’nin bu birikimi var. Eski Hazine’de de var, Merkez Bankası’nda da var, her yerde bu birikim var; üniversitelerde de var, kusura bakmayın.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yapılamaz değil, o sunum bütçe sunumuydu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O zaman onu 2020 bütçesi içerisinde de yapabildiniz. Her neyse...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, soruları alın, hep beraber cevaplayın.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu bir nakısa, bu bir eksiklik. Bunu bu şekilde belirledikten sonra söyleyeceğim şey şu: Efendim, şimdi, son günlerde ekonomik nedenlerden dolayı intihar olayları arttı deniliyor. Bunun tamamen ekonomik sorunlardan meydana gelip gelmediği falan da tabii, itiraz edebilirsiniz, tartışabilirsiniz fakat Dünya Sağlık Örgütü’nün bu konuyla ilgili olarak bir araştırması var. Şu tablo da dünyada harita üzerinde intihar olaylarının hangi ülkelerde nasıl olduğunu gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun tamamlayın.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamamlıyorum.

Bunun dışında, özellikle 20-25 yaş grubunda yani bizim -24-25 yaş genç işsizlik- ne işte ne eğitimde dediğimiz grupta dünyada ortalama olarak intihar sayısı çok fazla. Bizim burada şu anda yüzde 27,4 dediğimiz, ne eğitimde ne işte dediğimiz insanlara dikkat etmek lazım. Tabii, bu intihar olayı çok tartışılıyor çünkü bire bir Avrupa’daki bir intihar motivasyon ile Türkiye’deki veyahut da İslam ülkelerindeki intihar motivasyonu aynı şeyler değil, birebir bunun aynısı olmayabilir. Ama şu bir gerçek ki bu yaş grubunda intihar olayları çok daha yüksek.

Bunun dışında yine başka bir şey: 15-29 yaş arasında, kadın-erkek arasındaki dağılımları da burada var. Dolayısıyla bunun üzerinde dikkatlice düşünmeniz lazım çünkü işsizlik oranlarının alt bileşenlerine girdiğimizde karşımıza çok önemli tablolar çıkıyor. Şu anda her 4 işsizden 1’i uzun dönemli işsiz. Uzun dönemli işsiz, örneğin, üç yıldan fazla işsiz kalıp iş arayanların sayısı toplam işsizlerin içerisinde 27 bin; bir iki ay içerisinde 244 bin. Dolayısıyla bu işi ciddiye almanızı istiyorum, bu iş son derece önemli. Dolayısıyla global rakamlarla vesaireyle “Şu kadar istihdam yarattık, vesaire yaptık.” deyip... Şurada anlaşıyoruz: Türkiye İstatistik Kurumunun on gün önce açıkladığı rakam üzerinden tartışma çıkartıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir arkadaşımız, bir tarihi alıyor, öbür tarihe gidiyor fakat onun üzerinde niye konuşmuyoruz? Dolayısıyla Türkiye İstatistik Kurumunun bu rakamların üzerinde düşünülmesi gerekir ve bunu yaparken de –son olarak, tekrar başa dönüyorum ve diyorum ki- lütfen Türkiye’deki fukaralık fakirlik işini çözmeye çalışın, niyetiniz bu olsun. Bence siz şu anda bu olayı yönetiyorsunuz. Yani yönetmekten kastım da şu: Bunun arkasında bir oy deposu var ve kaynaklar buna kullanılıyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Katircioğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın üyeler, değerli basın mensupları ve değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, ben de konuşmanızı dinledim -ve bize verdiğiniz kitapçıkta da- yani gerçekten birçok şey yapmışsınız yani bütün bakanların olduğu gibi. Yani hiçbir şey yapmamış olduğunuzu söylemek zaten mümkün değil, doğru da değil. Fakat Bakanlığınızın alanına düşen meselelerle ilgili olarak, bu meseleleri çözebilme probleminin altında bence kalıyorsunuz diye düşünüyorum. Yani Sayın Durmuş Yılmaz demin söyledi, esasında bir anlamda yönetiyorsunuz bazı sorunları. Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşların hoşuna gider 2002’yle 2018’i veya 2019’u karşılaştırmak. Ben de böyle bir karşılaştırma rakamı.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – SGK için pek hoşuna gitmiyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Öyle mi?

Ben de böyle bir karşılaştırma, rakam vereceğim size, esasında problemin neden Bakanlığın çabalarını da aştığını anlatmaya çalışacağım. Bakın, 2002’de bu toplumda, toplumun yüzde 10’unun – zengin kesim yani bu- toplam servetten aldığı pay yüzde 68’miş ve bu oran 2018’de 81’e çıkmış. Diğer kesim yani yüzde 10’unun dışında kalan kesimin aldığı pay ise yüzde 32,3’ten yüzde 18,8’e düşmüş. Şimdi, yani bence bu rakamlar şunu söylüyor: On yedi yıllık iktidarınızda aslında belki ilk zamanlar belli olumlu gelişmeler sağlamış olsanız da -gelir dağılımıyla ilgili olarak konuşuyorum- ama sonuç olarak baktığımızda gelir dağılımında ciddi bir uçurumla karşı karşıyayız. Bunu “Siz yaptınız.” “Biz yaptık.” muhabbetini bir tarafa bırakarak söylüyorum ama eğer tablo buysa -ki benim elde ettiğim istatistikler bunu söylüyor- gerçekten bu toplumda çok ciddi bir sorun var demektir, özellikle sizin Bakanlık alanınızı ilgilendiren konular bağlamında söylüyorum bunu. Yani izleyenler, ilgilenenler biliyorlar ki özellikle 2008 krizinden sonra dünyada iktisatçılar tartışırken, ekonomik krizlerin altında esasında toplumlardaki gelir dağılımındaki bozuklukların yattığını söylüyorlar. Ve bütün dünyada ülkeler arasında olduğu kadar ülkeler içinde de gelir dağılımının ciddi bir şekilde bozulduğundan söz ediyorlar. Bundan IMF de söz ediyor, Dünya Bankası da söz ediyor. Bu bir gerçek yani çağımız gerçeği. Fakat sonuç olarak siz Türkiye’de Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı alanına giren konular kaçınılmaz olarak bu gelişmelerden etkileniyor.

Şimdi, dolayısıyla da bir kere bunu kabullenerek rakamlara, sizin verdiğiniz bilgilere bakıyorum ve şöyle düşünüyorum: Evet, yani Sayın Bakan ve ekibi uğraşmışlar, bir sürü konuda işler yapmışlar ama sonuçta ne olmuş diye baktığımızda, şimdi işsizlik rakamlarını size hatırlatmak isterim. Yani şöyle söyleyeyim size... Bu arada, tabii, şunu da belirtmekte yarar var: Siz de destek veriyorsunuz esasında ama genel olarak ekonomik programlar da destek veriyor özel kesime, özellikle istihdamın artırılmasına ilişkin olmak üzere fakat istihdam artmıyor arkadaşlar yani bütün bu çabalara rağmen

artmıyor. Yani yüzde 14'e vardı ki bu yüzde 14 çok muhafazakâr bir hesaplama bence. Yani özellikle tarım dışı işsizlik olarak baktığımızda bu rakamın yüzde 16-17'ler civarında olduğunu söylemek mümkün. Dolayısıyla da, tabii, bir de neyi ölçüp neyi ölçmediğini de bilmiyoruz tam olarak. TÜİK'in, biliyorsunuz, son on beş gün içinde işsiz kalanlar veya başvurular üzerinden giderek hesaplanması çok gerçekçi bir hesaplama değil zaten ama neyse, bunu kullanıyoruz, bunu söylüyoruz. Tabii, bizi ve sizi ilgilendiren asıl önemli konulardan bir tanesi genç işsizlik. Genç işsizlik geçen yıla göre yüzde 7 artarak yüzde 27'ye yükselmiş durumda. Yani neredeyse 3 gençten 1'i işsiz durumda. Yani bu çok aç bir gerçek sonuç olarak çünkü üniversiteleri bitiren insanlar bunların bir kısmı fakat iş bulamıyorlar. Yani etrafınızda birçok insan vardır, biliyorsunuzdur, onun için bunu çok uzun anlatmayayım.

Diğer, yine Bakanlığınızın kapsamı alanına giren kadın işsizliği meselesi de yüzde 8 artarak yüzde 33'e çıkmış. Yine istatistiki bilgi bu. Hele hele genç kadınlara baktığımızda, "genç kadın işsizliği" diye bir de rakam var, o da yüzde 34,6'ya yükselmiş. Şimdi, bu istatistikler ne söylüyor bilmiyorum ama bu istatistiklerin benim anladığım kadarıyla söylediği şey: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kapsamı alanına giren işlerde bütün çabalarınıza rağmen ve Hükümetinizin özellikle istihdamı geliştirmek üzere özel sektöre verdiği bence çok inanılmaz yüksek rakamlar bunlar, gerek kredi garanti fonundan verdikleri gerek kamu bankalarından verilenler ama ona rağmen bir işsizlik sorunu var ve işsizlik sorunu giderek de daha vahim hâle geliyor. Yani toplamda baktığımızda yüzde 16-17 civarına varmış olan işsizliğin, özellikle genç işsizler ve kadın işsizler olarak baktığımızda, verdiğimiz rakamlardan da görülen o ki olay, gerçekten de Bakanlığınızın ciddi "alarme" olmasını gerektiren bir durumda.

Öte yandan, şunu da biliyoruz: Yani bu tür sorunlarda, yani gelir dağılımı bağlamında düşünerek söylüyorum, özellikle sendikalaşmanın gelir dağılımının düzeltilmesinde bir katkısı vardır çünkü sonuç olarak toplu iş sözleşmeleriyle çalışanların en azından gelirlerini artırarak -toplamda baktığımızda- gelir dağılımında olumlu bir sonuç elde etmeleri mümkün olabilir. Ama öyle de baktığımızda yine sizin Bakanlığınızın daha önce açıkladığı rakamlar, ki hedeflediğiniz rakamlar yanılmıyorsa geçen sene konuşuyorduk galiba, yüzde 21 civarında bir sendikalaşma öneriyordunuz ama son olarak gördüğüm kadarıyla Temmuz 2019 rakamlarından görülen o ki yüzde 13,8 civarında bir sendikalaşma oranı. Çok düşük, çok düşük ve bu anlamıyla baktığımızda, Avrupa Birliği çerçevesinde baktığımızda, OECD çerçevesinde baktığımızda da yine sendikalaşma oranı bakımından çok düşük düzeylerde olduğumuz gözüküyor.

Öte yandan, toplu iş sözleşmeleri, benim yine önümdeki rakama göre yüzde 7 civarında ki bu, sendikalaşma çalışma düzeninin kurumsallaşmasıyla elde edilebilecek olan gelir dağılımındaki ilerlemelerin gerçekleşme olasılığının da yine çok düşük olduğunu gösteriyor.

Evet, sonuç olarak söylemek istediğim şey şu ki: Bu imkânlar ve bu perspektif içinde Bakanlığın kapsama alanına giren sorunları çözmeniz Sayın Bakanım pek mümkün gözüküyor. Yani çabalarınızı anlıyoruz ama bu çabalarınızın, gerçekten bir şeyi değiştirme konusunda yeterli olmayacağını söylemeye çalışıyorum. "Ne yapmak gerekir?" konusunda, doğrusunu isterseniz benim genel bir yaklaşımım vardır, o da danışmak, insanlarla konuşmak. Yani bugünün dünyasında giderek şu anlaşılıyor ki merkezî kararlar her zaman hata olasılıkları yüksek kararlardır. Kararların daha isabetli olabilmesi için, daha doğrusu, toplumun kendini görmek istediği yerde olup olmadığını anlayabilmek ki siyasetçilerin temel amacı bu olması lazım, bunu anlayabilmek için de toplumla konuşabilmek lazım, toplumla tartışabilmek lazım. Ben, Bakanlığınızın bu konuda... Evet, bazı düzenlemeler yapmışsınız, görüyorum. Mesela, ne bileyim, çalışma meclisi düzenlemiştiniz ama çalışma meclisinde kimlerin olduğuna baktığımda bana çok etkileyici gelmedi açıkçası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Daha ileri bir adım atmanız, demokrasi açısından da daha ileri adım atmanız ve paydaş olabilecek olan yani alanınıza giren insanların da dâhil olduğu bir yaklaşımı benimsemeniz lazım, bu bir.

İkincisi de bütçenizi artırmaya yönelik bir çaba içinde olmanız lazım diye düşünüyorum çünkü bu bütçe rakamlarıyla da bu amaçları gerçekleştirmenizin pek mümkün olmayacağını düşünüyorum.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 2020 bütçesi ve 2018 Kesin Hesap Kanunu üzerinde görüşmelerimizi sürdürüyoruz.

Her şeyden önce, bu bütçenin Bakanlığa, Bakanlık mensuplarına ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Elbette hükümetler bütçeler vasıtasıyla pek çok hizmetler yaparlar. Millî gelirin aşağı yukarı yüzde 25 ila yüzde 30'u arasında bir miktarı vatandaşlardan toplamak suretiyle değişik hizmet türlerine veya politikalara yönelik olarak harcarlar. Bu toplama ve harcama mekanizması bir taraftan vatandaşın elindeki kaynakları alırken, kendisinin bireysel olarak kullanacağı yerlerden vatandaşı caydırırken diğer taraftan devlete geçmek suretiyle kamu yararı gözetilerek ve ülkenin geleceği planlanarak harcamalar ona göre düzenlenir.

Elbette bir bakanlığın yaptığı bütün işlerin yanlış olduğunu söyleyemeyiz ama zaman zaman “Niye sürekli eleştiriyorsunuz?” diye itirazlar gelebilir. Eleştirilerin özünde şu vardır: Zaten medya gücü, kamuoyunu oluşturma potansiyeli, imkânları iktidara ait olduğuna göre muhalefetin de eleştirmesi en doğal hakkıdır. Muhalefetin varlığı iktidarın kaynakları daha etkin kullanmasına yol açar, yönlendirir, hatta eleştiriler ne kadar sert ve ne kadar etkili olursa iktidarın o kadar isabetli icraat yapma imkânı da ortaya çıkar. Muhalefetin yaptığı eleştirileri bu bakımdan zararlı şeyler olarak değil, faydalı bir tavır olarak değerlendirmek, hatta teşvik etmek lazım “Neden daha sert eleştirmiyorsun?” diye ama bunu göremiyoruz, her eleştiriye büyük tepkiler geliyor, bunu belirtmek isterim.

Elbette on yedi yıllık bir iktidar döneminde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ilgi alanına giren konularda da yapılan iyi işler vardır ama eksikler, yanlışlar ve tüm toplumu etkileyen isabetsiz politikalar da vardır. Ekonomi bir süreyi aşkın süredir krizin içerisinde. Bu krizi oluşturan bu Hükümetin yanlış ekonomik politikalarıdır ve bu krizin bedelini de 82 milyon ödemektedir. Bu, ister istemez sosyal politikaları da etkileyen, ülkedeki çalışma hayatını etkileyen, ailedeki huzuru etkileyen en temel faktör hâline gelmiştir. Eğer makro politikalarda yanlış yapıyorsa Hükümet, bu, mikro politikaları da olumsuz etkileyen bir şeydir ve maalesef içinde bulunduğumuz koşullarla hem aileyi hem çalışma ortamını hem de diğer hizmetleri etkileyen çok ağır bir kriz vardır. Bu krizin bedelini özellikle çalışan ve üreten kesimler, çalışmak isteyen nüfus ödemektedir.

En belirgin göstergesi işsizliktedir. Bugünkü Bakanlığın konusunu da ilgilendirmesi açısından işsizliğin özel olarak ele alınması lazım. Eğer bir ailede işsizlik varsa, aile fertleri veya ailenin geçimini sağlamakla yükümlü olan kişi işsizse, bir ailenin sıfır düzeyde geliri varsa o bütün aile düzenini altüst edecek bir hadisedir. Rakamlara bakıyoruz, bu rakamlar işsizlik konusunda cumhuriyet tarihinin kayıtlara girmiş en yüksek işsizliğini resmediyor. Resmî rakamlara göre yüzde 14'e varmıştır işsizlik yani yaklaşık 5 milyona yakın insan, çalışmak isteyen, iş arayan, iş aradığı kayıtlara geçen 5 milyona yakın insan bu ülkede işsizdir ama iş bulmaktan umudunu kestiği için iş aramaktan vazgeçmiş olanları da buna dâhil ederseniz işsizlik oranı yüzde 17'ye çıkıyor ve sayısı 7 milyona ulaşıyor. Bunun da ötesinde, birtakım geçici iş bulduğu için çalışıyor görünen veya memnun olmadığı bir işte çalışmak zorunda kalan ama iş arayanları da dâhil ederseniz işsizlik oranı doğrudan doğruya yüzde 23'e çıkıyor ve 8 milyon insan geniş tanımla bu ülkede işsizdir. Bu kadar çok işsiz bulunduğu bir ortamda elbette ki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütün ilgi alanında da büyük sorunlar olduğunu gösterecektir. Sorun sadece bundan ibaret değil, çalışıyor görünenlerin yüzde 36'sı da hiçbir sosyal güvenlik hakkından yararlanamamaktadır yani kayıt dışı çalışıyor; emeklilik hakkı yok, sağlık sigortası hakkı yok, işsiz kaldığında bir iş güvencesi yok, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yararlanma imkânı yok. Bunu da ilave ettiğiniz zaman nüfusun demek ki yarıya yakın bir kısmı ya çalışmıyor veya çalıştığı iş, hayatını sürdürmeye müsait değil. Bu koşullar altında elbette sosyal problemlerin de derinleşeceği açıktır ve gerçekten Türkiye'nin bugün çok ağır sosyal problemleri vardır.

Diğer taraftan, yine, çalıştığı hâlde asgari ücretliler gerçekten zor durumdadır. Türkiye'de asgari ücret düzeyinde geliri olan veya biraz asgari ücretten düşük geliri olan veya biraz asgari ücretin üzerinde geliri olan nüfusun 9 milyona ulaştığı da biliniyor yani "İşi var." dediğiniz insanlardan da açlık sınırının altında maaş alan, gelir elde eden kişilerin sayısı 9 milyona ulaşıyor ve bunlar brüt gelirlerinin yüzde 35'ini de üstelik devlete vergi olarak ödüyorlar ve Avrupa Birliği ülkelerinde asgari ücretle çalışanların normal çalışanlara oranı en yüksek Türkiye'dedir ve bu da açlık sınırında çalışan insanların sayısının Türkiye'de ne kadar fazla olduğunu, ne kadar arttığını açık seçik göstermektedir.

Diğer taraftan, iş kazaları maalesef denetimlerle kontrol altına alınabilecek bir konuyken Türkiye'de iş kazalarının çok yüksek seyrettiği ve hızla artmaya devam ettiği de görülmektedir. Bunun denetim ve kontrol altına alınması lazım. Çoğu riskli işlerde çalışanların iş yerlerinin bile denetlenmediği, denetimlerin çok zayıf olduğu görülmektedir. 2018'de 430 bin işçi iş kazası geçirmiş, bu kazalarda 2 bine yakın insan hayatını kaybetmiştir ve yine bu yıl 615 işçi meslek hastalıklarına yakalanmıştır. Bu büyük bir sorun. Bu sorun ekonominin genel sıkıntılarıyla, Bakanlığı aşan boyutlarıyla değerlendirilemeyecek bir sıkıntı. Gerekli denetimler, kontroller, yönlendirmelerle disiplin altına alınabilecekken maalesef denetimlerin çok zayıf olduğu görülmektedir, bu da iş kazalarının çok yaygın bir şekilde sürmesine ve artmasına yol açmaktadır.

Diğer taraftan, ülkemizdeki önemli sorunlar arasında taşeron işçiler var. Kısa süreli çalışıyorlar, iş garantileri yok, bugün işleri var, yarın işleri yok, çoğu asgari ücret düzeyinde düşük bir gelire sahipler ve sosyal güvencesiz istihdam edilenler var ve bunların sayısı da gerçekten ciddi bir şekilde ele almamız gereken düzeye ulaşmıştır, milyonlara ulaşmıştır ve sürekli olarak taşeron işçiliğine doğru bir kayma, bir eğilim ortaya çıkmıştır. Bunun da ele alınması, gözden geçirilmesi lazım. Bildiğiniz gibi, kamudaki taşeron işçilerin kadroya alınacağı ifade edilmişti, bu konuda bir düzenleme yapıldı ama 275 bin kişi kadro dışı kalmıştır. Kadroya alınanların da ücret artışları, sendikal hakları, toplu pazarlık hakları kısıtlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kamuda ikinci sınıf bir işçi türü ortaya çıkmıştır. Bu da son derece yanlıştır.

Emekli aylıkları Türkiye’de çok düşük. Bakın, 847 bin kişinin emekli aylığı bin liranın altındadır, 248 bin kişinin aylığı bin lira ile 1.100 lira arasındadır, 220 bin kişinin emekli aylığı ise 1.100 lira ile 1.200 lira arasındadır yani 1 milyon 315 bin kişinin aylığı 1.200 liranın altındadır. Nasıl yaşayacak bu insanlar, nasıl ailesini geçindirecek, ailede nasıl huzur olacak? Bu mümkün değil. 6 milyon 850 bin emeklinin de emekli aylığı 2 bin liranın altındadır. 2 bin lira dediğiniz şey de zaten açlık sınırının altında bir rakamdır ve gerçekten, ülkemizde çok önemli ve büyük sosyal problemler vardır. Bu sosyal problemlerin iyi planlanmadan, iyi stratejileri belirlenmeden ve de çözülmesi ıstıyakıyla üzerine gidilmeden halledilebileceğini düşünmüyorum.

Sayın Bakan biraz önce Sayın Durmuş’un işsizlik planlamasıyla ilgili cümlesine “O, kalkınma planlarının işidir.” dedi ama o, kalkınma planlarının işi olduğu kadar sizin de işiniz Sayın Bakan. İşsizliğin arttığı İŞKUR özellikle size bağlı yani o söylediğiniz şey bana biraz pek yerine oturmayan bir ifade olarak geldi. Bu ülkedeki her işsiz ailenin sorunu sizin sorunuzdur. O hâlde üzerinde...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – “Onun tekniği farklı.” dedim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Tekniği farklı değil, tekniği sizin de katkı sağlayacağınız süreçlerdir.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Kalkınma planlarına da Bakanlık olarak katkı sağlıyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “Kalkınma planları” dediğiniz sizin de Bakanlık olarak katkı sağlayacağınız süreçlerdir, sizin dışımızdaki süreçler değildir, sizin de sorumluluğunuz olan süreçlerdir.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Vekilim, Bakanlık olarak katkı sunuyoruz zaten.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben söylemeyeyim diyordum da çok komik bir şey söylediniz, onu arz edeyim.

Saygılar sunuyorum. Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli bürokratları; bugün Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın bütçesi üzerinde görüşüyoruz.

Sayın Bakanın sunumunu dikkatle takip etmeye çalıştım. Sunuş kitapçığı, tabii, takip edilebilir değildi, çok hızlı geçmek durumunda kaldılar ama kelime aralarında aldığımız notlar üzerinden düşüncelerimi paylaşacağım. İnceledim, okudum, Bakanlığımızın iş ve işlemleri hakkındaki düşüncelerimi paylaşmak istiyorum ama Sayın Bakan hep şunu vurguladı önceki bütün bakanlarımız gibi ve eminim bundan sonra bu bütçe görüşmelerine gelecek diğer bakanlarımız gibi: “2002’lerde şöyleydi, şimdi böyle.” Ama kimi verilerde de “Şunu şöyle yapacağız.” deniyor. “Niye yapmadınız 2002’den bugüne kadar?” diye onu da sorgulamak gerekiyor.

Sayın Bakan, bizi 2002'lere götürmeyin, ondan öncesine götürmeyin ya da cumhuriyetin kuruluşu ve o günden 2002'ye kadar gelen sürece de götürmeyiniz. Biz burada sizin Bakanlığınız döneminde, sizin olup olmamanızdan ziyade, Bakanlığımızın 2018 yılı bütçe kesin hesabını görüşmek, 2018 yılının muhasebesini yapmak, 2020 yılının bütçesini sizlerden duymak, bütçe kalemlerini, harcamalarınız ve gelirlerinizi nasıl düzenleyeceğinizi sizden duymak için geldik; yoksa Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidara geldiği günden bugüne neler yaptığını değil. Dolayısıyla buradaki performans Bakanlığımızın performansı olarak 2018 yılı kesin hesap değerlendirmesidir.

Şimdi, Sayın Bakanım, bakın, birkaç konuya değineceğim. Türkiye'de sendikalaşma ve toplu iş sözleşmesi kapsamı ve grevler üzerine birkaç veri, sizin de bilginiz dâhilinde. Rakamlar artı, eksi olabilir, olmayabilir. Ben çeşitli işçi sendikaları konfederasyonlarının verilerinden yararlanarak çıkardım. 16 milyon 254 bin işçinin 14 milyon 395 bini sendikasız yani işçilerin yüzde 90'ı sendikasız. Kayıt dışı işçileri de buna dâhil ettiğimizde sendikalaşma oranı yüzde 11,4. Sizin Bakanlığınızın raporunda bu oranın 12,76 olduğu ifade ediliyor son verilere göre ama işçilerin yüzde 93'ü toplu iş sözleşmesi kapsamında değil. Türkiye'de, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde çalışan işçilerin yüzde 93'ü toplu iş sözleşmesi kapsamında değil Sayın Bakan. Bu 16 milyon 254 bin işçinin sadece 1 milyon 132 bini TİS yani toplu iş sözleşmesi kapsamında ve bu oran yüzde 7. Diğer bir deyişle, 1 milyon 859 bin sendikalı olsa da bunların 727 bini yani yüzde 39'u da TİS kapsamı dışında. OECD'de bu konuda rekor kırıyoruz, sondan 1'inciyiz ki OECD ortalaması toplu iş sözleşmesi kapsamındaki ortalamanın üye ülkeler arasında yüzde 50'nin üzerinde olduğunu söylüyor.

Sendikalı işçi sayısında 2013-2019 arasında 850 bin kişilik artış olmuş ancak bu işçilerin toplu iş sözleşmesi hakları kısıtlandığı için bu kapsam 1 milyon 132 binle sınırlı kalmış. Yeni sendika üyeliğindeki artışta ise sizin siyasal iktidarınız tarafından korunup kollandığı kamuoyunca bilinen sendikalara üyelik oranı üçte 2 oranında yer almış. Kadınlar sendikal haklar konusunda eşitsizliğe bir kez daha maruz kalmışlar. Toplam istihdamın yüzde 27,6'sı sadece kadınlar. Kadın sendika üyelerinin de toplam sendika üyeleri arasındaki oranı ise sadece yüzde 19'da kalmış. Tabii, TÜİK verilerinde "ev kadını" denilerek 11 milyon kadının iş gücü olarak dahi görülüyor olduğunu, Dünya Ekonomik Forumu 2018 Cinsiyet Eşitsizliği Raporu'na göre Türkiye'nin on iki yılda yirmi beş sıra gerileyerek 149 ülke arasında 130'uncu sıraya düşmüş olduğunu da kayda almak istiyorum. 2002'den günümüze 193 bin işçinin grevi ertelenmiş, özellikle de 2018 yılı OHAL kapsamında ve çoğu da millî güvenlik gerekçesiyle. Bakın, 2018 yılından bahsediyoruz, hain darbe girişiminden ne kadar sonra, OHAL kapsamında ve çoğu da millî güvenlik gerekçesiyle işçinin grev hakkı engellenmiş. En son örnek İzmir'de İZBAN işçilerinin grev hakkının engellenmiş olduğu.

Sayın Bakanım, TÜİK'in 2018 yılı hane halkı tüketim harcamalarına baktığımızda, eşdeğer fert başına aylık ortalama tüketim harcaması 2.181 lira. "Fert başına" diyorum, kişi başına aylık ortalama tüketim harcaması. En düşük gelir grubundaki hanelerin tüketim harcamalarının yüzde 30'unun üzerinde olan gıda ve alkolsüz içecekler, yüzde 30 civarında yine kira ve konut olduğunu yani tüketim harcamalarının üçte 2'sinin beslenme ve çok temel, konut, barınma ihtiyacı olduğunu; bunun dışında giyim, ev eşyası, sağlık, ulaştırma, haberleşme, eğlence, eğitim, lokanta, oteller gibi kala kala üçte 1 oranında kaldığını da görmek lazım. Yine, TÜİK verisi bu, herhangi bir sendikanın yaptığı bir araştırma değil, TÜİK verisi. 4 kişilik bir ailenin Mayıs 2019 itibarıyla açlık sınırının 2.123 lira 93 kuruş, yoksulluk sınırının 6.919 lira 33 kuruş olduğunu ifade ediyor. Yani TÜİK verisi fert başına aylık ortalama tüketim harcamasının 2.181 TL olduğunu söylüyor, 4 kişilik bir aile için açlık sınırının 2.123,93 lira olduğunu söylüyor yani sadece karın doyurmaya harcanacak bir tüketim. Tabii, şunu da söylemeden edemeyeceğim, sizin sunuş kitapçığınızın 31'inci sayfasında aşırı yoksulluğun bir sorun olmaktan çıkarılacağını söylemişsiniz. Ben literatürde aşırı yoksulluk diye bir kavram görmedim, böyle

bir şey yok; mutlak yoksulluk var, göreceli yoksulluk var -farklı yoksulluk tanımlamaları yapılmış- insani yoksulluk var ama aşırı yoksullukla neyi kastettiğiniz anlayamadım Sayın Bakan ama bir yoksulluk varsa o da bütün sendikaların, TÜİK'in, verilerinde de 4 kişilik bir aile için aylık yoksulluk sınırının 6.919 TL olduğunu gösteriyor.

Tarımda, kırsalda istihdam meselesine gelmek istiyorum. TÜİK verilerine göre, 15 yaş üzeri ekonomik olarak aktif iş gücü 28 milyon 529 bin. Bunun yüzde 19,6'sı yani 5 milyon 603 bin kişisi tarımda. Yine TÜİK'e göre, 2018 yılı kayıt dışı istihdam oranı tarım sektöründe yüzde 83'ün üzerinde, tarımda kayıt dışı istihdam yüzde 83'ün üzerinde.

Şimdi, Sayın Bakan, sizin sunuş kitapçığınızda bu tarımdaki kayıt dışı istihdam kısmına baktığımda nelerden bahsetmişsiniz; örneğin, diyorsunuz ki: "Çiftçiler ve mevsimlik çalışan tarım işçileri gibi yılın belirli aylarında gelir elde edenlere yönelik özel prim ödeme dönemleri belirleyeceğiz." Bir başka yerde diyorsunuz ki: "Yaşadıkları illerden tarımsal üretimin yapıldığı illere gelen mevsimlik işçilerimiz ve ailelerinin yaşadıkları sorunları tespit ederek gidermek için de çalışmalar yapıyoruz." Şimdi, ben size soruyorum: 2002 yılından beri neredeydiniz? Hani, hep 2002-2018 karşılaştırılıyor ya, 2002 yılından beri neredeydiniz? Yani bu kayıt dışı istihdam sorununu çözmek için ne yapıyorsunuz?

Stratejik planınıza baktım, performans programınızdaki projelerinize baktım, kayıt dışı istihdamın önlenmesi konusunda herhangi bir amaç, hedef görmedim; dolayısıyla sizin, kayıt dışı istihdamı ortadan kaldırmaya yönelik bir derdiniz yok mudur Sayın Bakan, bunu merak ediyorum.

Tarım dışı sektörlerde TÜİK verisi aslında sizin verdiğiniz rakamın altında, örneğin yüzde 23 diyor ortalaması, sanayide 21, hizmette 35, inşaatta yüzde 34 civarında ama siz sunuşunuzda kayıt dışı istihdam oranını yüzde 36 olarak ifade etmişsiniz. Yüzde 36'lık bir kayıt dışılık, TÜİK verilerinin bile üzerinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Demek ki burada verilerin sağlığı açısından, kaynaklarının sağlığı açısından bir sorun da var. Siz yüzde 36'ya çıkarmışsınız ama buna yönelik stratejik programınızda böyle bir şey yok.

Bakın, kamu görevlilerinin toplu sözleşmesinin... Kanunun toplu sözleşme kapsamı "Toplu sözleşme, kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını düzenleyen mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak kamu görevlilerine uygulanacak katsayı ve göstergeler..." diye gidiyor. Burada "mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak" demekle aslında toplu iş sözleşmesine peşinen bir sınırlama getiriyorsunuz dolayısıyla bunların, pazarlık konusu toplu iş sözleşme konusu yapılmasını engelliyorsunuz. Diğer açıdan, örneğin harcırahlar, fazla mesai, bunlar da bütçe kanunuyla belirlendiğine göre toplu iş sözleşmesinin kamu çalışanları açısından çok fazla bir maddi imkân sağlayacağını söylemek mümkün değil.

Yine, kamu işçilerine ikramiye verilmesi söz konusu. Maaşları ne kadar yetersiz olsa da böyle bir uygulama var. Az veya çok, bunun yorumunu yapmıyorum ama ikramiye almayan tek kesimin de kamu görevlileri ve devlet memurları olduğunu da bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Yine bu toplu sözleşmenin kapsamında, 28'inci maddesinde yer alan kamu görevlilerine ikramiye verilmesi konusu... Maalesef verilemiyor, bu konuda en az 1'er maaş tutarında ikramiye verilmesini sizden rica ediyorum.

Emeklilik aylığındaki düşüş de aslında engellenmelidir ki 2008’den önce kamu görevine girmiş olanlar da ek ödeme ve bazı kalemlerden sigorta ve vergi kesintisi yapılmadığı için emekli olduğunda emeklilik aylığı önemli ölçüde düşmektedir. Emekli maaşının yaşanabilir bir düzeye yükseltilmesi esas olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) - Sayın Başkan, son bir dakika daha rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika daha veriyorum.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Bakanım, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarını lütfen yapınız. Cumhurbaşkanlığının Anayasa’daki görev ve yetkilerinde “Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir...” gibi bir ifade olmasına rağmen Anayasa’da “Münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda da Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.” diyor. Üst kademe yöneticilerinin atanmasında yetiştirme veya yetiştirilme yerine ya da siyasal iktidara yakın olmanın, liyakat yerine siyasi tercihin tek seçenek olması kabul edilemez. Lütfen bu sınavları da layıkıyla yapınız.

3600 ek gösterge sağlık, diyanet, güvenlik ve öğretmenler için hep konuşuluyor ama onlarla eşit statüde, geçmişinde aldığı eğitim ve yaptığı hizmet açısından onlarla eşit statüde olan çok ciddi anlamda kamu görevlisi var. Onların da hayal kırıklığına uğramaması adına bu 3600 ek gösterge ve katsayı adaletsizliğini ortadan kaldıracı önlemleri lütfen alınız.

Aynı zamanda, üç ayda bir toplanması gereken ve tüm sosyal kesimlerin temsil edildiği Ekonomik ve Sosyal Konsey yaklaşık on yıldan beri toplanmamaktadır Sayın Bakan. Toplamayı düşünmüyor musunuz?

Aynı zamanda, Kamu Personeli Danışma Kurulu mart ayında toplanması gerekirken hâlâ toplanmadı. Bunu ne zaman toplamayı düşünüyorsunuz? Bunları da merak ediyoruz.

Sayın Başkan, sabrınız için teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, bütçemiz hayırlı olsun. Sizin bütçeniz... Aslında SGK’ya da kısaca değinecektim. Bir yanda EYT diyorsunuz ama diğer yanda büyük zarar eden, 100 milyarlarca lira...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – 100 milyarın üzerinde ki Sayın Kuşoğlu bunu konuşmasında rakamlarıyla söyledi, siz de not aldınız, biliyorum. Bütçe transferiyle, 192 milyar 43 milyon bütçe transferiyle yürütülen bir SGK kurumu ortadayken, emeklilikte yaşa takılanlara emeklilik maaşını, insani haklarını çok gören bir anlayışı da kabul edemeyeceğimi söylemek istiyorum.

Bakanlığınıza, bütün çalışanlarımıza görevlerinde başarılar diliyorum. Sizin başarınız, insanımızın huzur ve refahı olacaktır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sındır.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, sevgili bürokratlar, basınımızın değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün Muğlalı genç bir kardeşimiz Güleda Cankel ne yazık ki bir kadın cinayetine kurban gitti. Sayın Bakan, özellikle Bakanlığınızı ilgilendirdiği için vurgulamak istiyorum, Türkiye’deki kadın cinayetlerinin geldiği nokta iyice araştırılmalı ve bunun önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını özellikle rica ediyorum. Ölen kız kardeşimize rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Bakan, bildiğiniz üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Temmuz 2018’de birleştirilerek Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına dönüştü. Elimizde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına dair 2018 Sayıştay raporunun temel argümanı var. Bu bakanlıkların birleştirilmesini de Sayıştay merkeze alıyor, diyor ki mesela, bir iki bulgu paylaşmak istiyorum: “İki Bakanlığın, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çatısında birleştirilme süreci mevzuata uygun yapılmadığı gibi, Sayıştaya verilmesi gereken hesapların da usulünce verilmediği görülmüştür.” Bir başka önemli bulgu da “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kullandığı Avrupa Birliği fonlarını ve ulusal katkı tutarlarını muhasebe sistemine usulünce kaydetmediği belirtiliyor. Oysa biliyorsunuz, AB Fonları kamu kaynağıdır. Bu konuda sizden bir açıklama rica ediyoruz.

Diğer bir bulgu: Sayıştay “Hem sosyal yardım ödemelerinin hak sahiplerine ödenmesi konusunda mevzuata uyulmadığı hem de sosyal ekonomik destek ödemelerinde kayıtlarda gösterilen tutarlar ile ödeme tutarları arasında uyumsuzluk tespit edilmiştir.” diyor. Ne kadarlık? Yaklaşık 1 milyar 128 milyon 700 bin TL dolayında.

Yine sosyal hizmetler alanında önemli bir bulgu da Sağlık Bakanlığı tarafından verilen Engelli Sağlık Kurulu Raporu olmayan, ağır engelli sayılamayacak kişilere evde bakım ödemesi yapılması, yine raporu olmayan ve engel oranı yüzde 40’ın altında olan kişiler için engelli aylığı ve 18 yaşından küçük engelli yakını aylığı ödemesi yapılmasına Sayıştay vurgu yapıyor. Bu konularda sizlerden açıklama bekliyoruz.

Sayın Bakan, ülkemizde yaşanmakta olan emek cehenneminin maalesef ki bir numaralı müsebbiplerinden birisi de sizin Bakanlığınız. Maliye Bakanı Albayrak 2019 yılında 2,5 milyon istihdamı hayata geçireceklerini söylemişti fakat 2019 yılı için yaratılan istihdam rakamı 463 binde kaldı. Merak ediyoruz Sayın Bakan, siz Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı olarak bu sözün arkasını aradınız mı? “Verilen sözler neden tutulmadı, hangi gelişmeler çerçevesinde bu rakamlar 2,5 milyondan beşte 1’i seviyesine indi?” diye sordunuz mu?

İş bulma umudunu kaybettiği için iş aramayan, bu nedenle de işsiz sayılmayan, ancak iş bulsa bile hemen çalışabilecek durumda olan 2 milyon 322 bin kişi de dâhil edildiğinde gerçek işsiz sayısı 6 milyon 972 bine, gerçek işsizlik oranı da yüzde 19,6’ya çıktı Sayın Bakan.

Kriz, toplumu işsiz güçsüz, gelirsiz bırakmakta, diğer taraftan da yıllarını, aile ve ülkenin kaynaklarını gelecekte topluma fayda sağlamak için eğitime harcamış gençlerimizin geleceklerini, umutlarını yok etmektedir. Her 4 gençten 1’i işsiz Sayın Bakan, kayıt dışı çalışanların oranı da yüzde 36.

İşsizlik böyleyken çare olarak sunulan İşsizlik Fonu’na geelim. 8 Kasım’da bir televizyon programında izledim Sayın Bakan sizi. Orada diyorsunuz ki: “İşsizlik Fonu işverenlerin ve işçilerin ortak fonudur.” Oysa bu işin doğrusu şudur: Bu fon, işçiler için oluşturulan bir fondur.

İşverenler de bu fona işçiler adına pay yatırmaktadırlar. Yine, açıklamanızda, bu fondan işverenlerimiz ve –altını çizerek söylüyorum- gerektiğinde işçilerin de yararlandığını söylüyorsunuz. Yani işçilere bu İşsizlik Fonu’yla ilgili bakış açınızı aslında ortaya koyuyorsunuz. Hayır Sayın Bakan,

bu fon işçilerin hakkı, ama sizin uygulamalarınızla sermayeye maalesef kaynak olmaktadır. Fonun acilen işsizlere dönük olarak çalıştırılması gerekmektedir. Yoksa iktidar yaşanan yoksulluğun ve intiharların baş sorumlusu olarak kalmaya devam edecektir.

Sayın Bakan, asgari ücretli sayısı da 9 milyon olmuştur ve asgari ücret Türkiye’deki en büyük toplu iş sözleşmesi hâline gelmiştir. Asgari ücret kimseye yetmemektedir, “yetiyor” diyen doğru söylemiyordur. Açlık sınırının altındaki asgari ücretin kime yetmesi beklenmektedir? Hem yetmemektedir hem de ücretli çalışanlar üzerinde ağır bir vergi yükü bulunmaktadır Sayın Bakan, gelir vergisinin çoğunu da ücretliler ödemektedir.

İşçiler üzerindeki vergi baskısı, özellikle vergi dilimlerinden ve tarifelerinden kaynaklanmaktadır. Vergi dilimleri acilen hakkaniyetle düzenlenmeli, asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır. İşveren beyanname veriyor, gelirinden masraflarını düşüyor ve bu sene kazandığının vergisini bir sonraki yıl ödüyor. İşçiden ise her ay peşin alınıyor. İşçiye hiç vergi affı ve yapılandırma da yapılmıyor.

Asgari ücretli üç aylık net maaşını kısaca devlete vergi olarak vermektedir. Aslında işçiye verilen ücret zammı, sosyal güvenlik primi ve gelir vergisiyle birlikte, harcamalardaki dolaylı vergilerle yine devlete dönmektedir.

Sayın Bakan, işçilerimizin sorunlarından biri de esnek ve güvencesiz çalışmadır. İstisnasız tüm sendikalar esnek ve güvencesiz çalışmaya itiraz ediyor ama tüm itirazlara rağmen bu yasaları geçirdiniz ve standart istihdam biçimini parça parça ettiniz.

Nedir esnek ve güvencesiz çalışma? İş sürecinin parçalara ayrılması, maliyetinin azaltılması için taşeronlara bölünmesi, süreli sözleşmelerle yürütülmesidir. İş bitti mi işçileri kapıya koyan bu sistem, örgütlenmenin önündeki engellerden olduğu gibi, geleceksizlik sorununun da ana nedenidir. Yarımına güvenmeyen işçilerin bu hâlden siz ve iktidarınız sorumlusunuz Sayın Bakan.

Esnek çalışmanın ve iş organizasyonundaki değişimin çalışma saatlerini artırdığı, gece çalışma, vardiyalı çalışma, hafta sonu çalışma, esnek düzenlemeler ve uyumlu çalışma konusunda değişiklikler getirdiği bilinmektedir. Sosyal korumanın doğru dürüst olmadığı bir yapıda kuralsızlaşma, çalışanları daha da yoksullaştırmaktadır.

2020 Programı’nda, Sayın Bakan, kamu istihdamındaki esneklik neden yer almıyor? Yoksa bu iş halledildi mi, bunu hangi usulle yaptınız? Bizi bilgilendirir misiniz bu konuda? Esnek çalışmayla ilgili yeni bir çalışma yaptığınız doğru mudur?

Sayın Bakan, 2020 Programı’nın iddiasına göre, 2019’da işçinin, memurun ve asgari ücretlinin satın alma gücünün yükseldiğini görüyoruz. 2019’da yapılan bu zamlara rağmen alım gücü nasıl yükselmiştir Sayın Bakan? Ama nasıl olduğunu bizler söyleyelim size: TÜİK’i emir komuta zinciri içinde yönettiğiniz, verileri emir komuta içinde aldığınız için bu oranlar bu şekilde çıkmaktadır.

Sayın Bakan, taşeron işçilere kadro konusu olağanüstü hâl döneminde, 24 Aralık 2017 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanarak torba kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 744.342 kamu taşeron işçisi merkezî ve yerel yönetimlerde kadroya alınmış, yaklaşık 275 bin işçi kadrosuz bırakılmıştır. Hükûmet bu 275 bin kişiyi söz konusu kararnamenin kapsamı dışında bırakmıştır. Bu taşeron işçilerin de kadroya alınması doğal bir haktır.

Ayrıca, hâlihazırda kadroya alınmış işçilere özlük hakları açısından Anayasa’ya aykırı olacak bir şekilde ayrımcılık yapılmaktadır. Ücret artışları, sendikal hakları, toplu pazarlık hakları kısıtlanmış durumdadır. Kamuda ikinci sınıf bir işçi grubu yaratılmıştır. Bu sorunun da çözümü zaruridir.

Sayın Bakan, 2020 bütçesi emeğin kazanılmış haklarına açık bir saldırıdır. Krizin faturası da emek kesimlerine çıkarılmaktadır. Evet, doğru duyduunuz, Türkiye ekonomik kriz içerisinde ve biz bu krizi emekçilerin karşı karşıya olduğu sorunlardan çok net şekilde görüyoruz.

Çalışma hayatının hukuksuz ve güvencesiz hâle getirilmesi kabul edilemez. Bireysel emek sistemi düzenlemesi, kıdem tazminatının fona devri, EYT'liler sorunu, bunlar hep bu ülkede ülke ekonomisini kriz içinde yönetirken sermayeyi koruyup en aşağıdakini, emekçi kesimlerimizi ezme hamleleridir. Krizin yükünü de işçilere yıkıyorsunuz.

Ülkede işsizlik arttığı gibi “işsiz kalacağım” düşüncesi de katmerlenmiştir. Geleceksizlik büyük bir sorun olduğu kadar, işçilerin intiharı da büyük bir sorun hâline gelmiştir. Bunları RTÜK yasaklarıyla engelleyemezsiniz. Sorunun üzerine mutlaka gidilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin, lütfen tamamlar mısınız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Bakın, Sayın Bakan, tekrar ediyorum; karşımızda Bakanlığınızın bir numaralı müsebbibi olduğu bir emek cehennemi var. Bununla hesaplaşmaktan kaçamazsınız. Bu kapsamda sizlere sormak istiyorum Sayın Bakan: Ekonomik ve Sosyal Konseyi kaç yıldır niçin toplamiyorsunuz? Tarafları niçin dinlemiyorsunuz?

Neydi Ekonomik ve Sosyal Konseyin amacı? Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında, toplumsal uzlaşma ve iş birliği sağlamak. 2009’da son kez toplanmıştır. Ondan sonra toplumsal uzlaşma ve iş birliğine ihtiyaç duymuyor musunuz Sayın Bakan?

İşçiler, çalışma şartlarını, ekonomik ve sosyal durumlarını iyileştirme taleplerinin karşılanmaması durumunda, uyumsuzluğa düştükleri konuları kabul ettirmek için bir mücadele aracı olarak grev hakkını kullanmaktadırlar Sayın Bakan. Grev işçiler için her zaman son çare olmuştur. Grev hakkı, işçilerin büyük mücadeleler sonunda elde ettiği bir haktır. Onayladığımız uluslararası sözleşmeler ile Anayasa’ımızda da güvence altına alınmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin, ek süreniz de bitti. Lütfen tamamlayın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Son olarak, Başkanım, tamamlayacağım. Birkaç sorum vardı ama onu daha sonra sorabilirim.

BAŞKAN – Soru-cevapta sorabilirsiniz.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Son cümlem, tamamlıyorum.

Sayın Bakan, burası son zamanlarda da Sayın Cumhurbaşkanının ifadelerinden sonra çok önemli olmaya başladı. EYT sorunu, Sayın Bakan, bu ülkenin kalbine uzanan bir sorundur. Bir maliyet değil anlayış sorunudur. “Maliyet sorunudur.” diyen yalan söyler.

EYT mağdurları Sayın Bakan, yeni bir hak istemiyor, gasbedilen haklarını iadesini istiyorlar. Bugün Türkiye’de kaç EYT mağduru vardır? EYT’nin maliyeti ne kadardır? Bu maliyet sarayın kaç günlük harcamasına eşittir?

Teşekkür ediyorum. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Erbaş, buyurun lütfen.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Sayın Bakanım ve değerli bürokratlar; şimdiden bütçemiz hayırlı olsun. Sizlere de başarılar diliyorum.

Sayın Bakanım, evimizde bir evladımız var. Engelli bir kardeşimiz. Engelli olduğu için askere gidemiyor ama işe girecek, askerlik belgesi istiyorlar. Rapor yüzde 40'ın altında olduğu için askerlikten muaf belgesi var ama özürlü belgesi yok. Bu durumda o kadar çok kardeşimiz var ki bu konuya mutlaka bir çözüm bulmamız lazım. Yani bu kardeşlerimiz askere gidemiyorlar, askerden muaf oluyorlar ama askerlik belgesini sunup işe giremedikleri için, engelli oranları da düşük olduğu için arada kaldılar. Buna bir çözüm bulabilirsek ne mutlu bizlere.

Sayın Bakanım, özellikle İŞKUR üzerinden yaptığınız çalışmaları takdir etmemek imkânsız ve teşekkür ediyoruz fakat burada bir kıstas koymamız gerekir. Belde belediyeler, ilçe belediyeler ve il belediyelerinin kaç kişiyi ve nasıl çalıştıracaklarını baştan belirlememiz lazım. Eğer bu kıstasları, mesela nüfus oranı ölçüsünde koymazsak adalet duygusu zedeleniyor. Şöyle bir intiba olmaya başlıyor: X partinin belediyesi daha çok İŞKUR üzerinden eleman çalıştırıyor veya bir başka partininki az. Bu yapıldığı an otomatikman devlete olan güven de sarsılıyor. Buna da bir kıstas getirirseniz seviniriz.

SGK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı sigortaları birleştirildi ve tümüne tek sağlık sistemi oluşturuldu. SGK devletle değil özel sağlık kuruluşları da hizmet vermeye başladı. Bu değişiklik zamanla yoksul ve orta direk vatandaşın gidebildiği özel sektör kuruluşları hızla iflas edip kapatılırken zengin ve varlıklı vatandaşa hizmet eden yüksek farklar ve ücretler alan global sermaye büyük sağlık kuruluşları sektörün eline geçti. SGK'ye bağlı çalışmayan ve hastalardan fahiş farklar alan özel hastaneler ise sadece mutlu, zengin bir azınlığa hizmet eder hâle geldi. Kamudaysa özellikle kanser cerrahisi, endokrin, göz, beyin ve kalp cerrahisi gibi alanlarda hizmet veren doktorlar zincir hastane gruplarına transfer oldukları için bu alanda nitelikli doktor sayımız gittikçe azalmaktadır Sayın Bakanım. Şu anda ülkemizde diyaliz, kardiyoloji, tüp bebek, kemoterapi, radyoterapi, kanser cerrahisi, kalp cerrahisi gibi hizmetlerde hizmet sunucunun ağırlığı devlet üzerinde, başka bir deyimle bazı hizmetleri artık ya tümüyle devlet ya da tümüyle özel sektör vermektedir.

Sayın Bakanım, özel hastanelerde branş bazında anlaşma yapmaktan hemen vazgeçmek gerekir çünkü hastaneler özellikle çok büyük fark alabilecekleri branşlarda devletle anlaşma yapmayarak bunlardan çok ciddi bir şekilde fark almaktadır. Özel sektör on yıldır neredeyse değişmeyen SUT fiyatlarıyla perişan durumda. Bu farkı da vatandaştan istiyor. Bu fark bazen öyle fiyatlara çıkıyor ki Sayın Bakanım, insan şaşırıyor. Bunların içinde tabii ki düzgün, sağlıklı çalışan iş yerleri var ama bunun yanında da SUT fiyatlarını bahane ederek aşırı derecede fark isteyen sağlık kuruluşları var. Çünkü bunlara yıl içinde kestiğiniz cezanın caydırıcı bir özelliği yok. Senede bir kere o cezayı ödüyor ve farklı fiyat uygulamaya devam ediyor.

Sayın Bakanım, EYT, SGK veya buna benzer birçok problemi zamanla halledebiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Erbaş, tamamlar mısınız lütfen.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Ama en büyük sıkıntımız aile, aile mefhumu Sayın Bakan. Biz her aileyi bir devlet olarak görürüz. 32 milyon ailemiz var. Ben yalnızca Kütahya için söyleyeceğim Sayın Bakanım, yılda 1.400 ile 1.600 arasında Kütahya Belediyesi nikâh kısıyor, daha 1'inci yıla varmadan 800'e yakın boşanmamız var. Bence en önemli unsur ailelerimizi korumak, ailelerimize sahip çıkmaktır. Biz ailemize sahip çıkarsak devlet ancak böyle ayakta kalır.

Şimdiden başarılar diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Taşlıçay, buyurun lütfen.

NEVİN TAŞLIÇAY (Ankara) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, kıymetli milletvekillerimiz, değerli bürokratlarımız, basınımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2023’e yaklaşırken lider ülke Türkiye hedeflerinin gerçekleşmesinde kadının hayatın her alanında aktif rol almasının gerekliliği tartışılmaz bir öneme sahiptir. Bu hassasiyetle Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi ve Bakanlığımızın çalışmalarını takip eden bir milletvekili olarak kadını merkeze alan politikaları önemsedığımızı dile getirmek istiyorum.

Kadın istihdamı için özel bütçeler ayrılmalıdır. Kadının iş hayatına katılması için proje bazlı çalışmalar tasarlanmalı ve bölge bölge hayata geçirilmelidir. 2020 için 3 milyon kadın istihdamı, ekonomimize olumlu yönde büyük katkılar sağlayacak önemli bir hedeftir.

Kadınlarımız için mesleksizlik işsizlikten çok daha önemli bir sorun olarak karşımızdadır. Kadınlarımızın meslek sahibi olması için seferberlik ilan edilmelidir. Nitelikli eleman eksikliği özel sektörün en önemli problemidir. Çıraklık eğitimi ise bu sorunun başat çözümü olabilecektir. Bu hem kadınlarımız hem de iş dünyamız için oldukça önemlidir.

Girişimci kadınlar için teşviklerin etki analizi yapılmalı ve sonucunda gerekiyorsa yeniden düzenlenmesi sağlanmalıdır. Başta kırsal alanda olmak üzere, üretime katkı veren tüm kadınlarımız desteklenmelidir. Kadını köyde tutamazsanız köylerin boşalması elbette kaçınılmaz olacaktır. Kırsal kalkınmada kadın becerileri oldukça önemlidir. Bu beceriler etkin ve verimli bir şekilde kullanıldığı takdirde organik tarım sektörünün gelişimine büyük katkı sağlayacaktır.

Mevcut sistemde kadının iş hayatında rekabet edebilir bir yapıya kavuşmasına yönelik atılacak adımları önemsiyoruz. Çalışma saati, ücret eşitsizliği gibi konularda teşvikler artırılmalı ve dahi yaptırımlar hayata geçirilmelidir. Doğum borçlanması sadece kadınlarımız için değil, kadına bakışımızı ve onlara verdiğimiz değeri göstermek için de önemlidir.

Ülkemiz, yakın tarihinde, köyden şehirlere doğru büyük bir göç dalgası yaşadı. Bu aşırı iç nüfus hareketliliği aile yapımızda da değişimleri meydana getirdi. Artık evde sürekli birilerinin bulunduğu geniş aileler değil, sabahları anne babanın işe, çocukların okula gittiği çekirdek aileler çoğunlukta. Bu da pek çok sorunu beraberinde getirdi.

Yaşadığımız en basit sorunlardan biri hava muhalefetiyle okullar tatil edildiğinde çocukların gidecek bir yerlerinin olmamasıdır. Çocuklar ya annenin ya da babanın iş yerine gitmekte, ya anne ya da baba izin alıp evde çocuklara bakmak durumunda kalmaktadır. Bu sorun, belli bir sayının üzerinde personeli olan her kurumun, çocuklar için etüt odası şeklinde bir yer ayırmasıyla basit bir şekilde çözülebilir. Yine, bu kapsamda çocuk bakıcısı problemi neredeyse çalışan her ailenin sorunu olarak karşımızdadır. Çocuklarımızı eğitimsiz ellere bırakmak, çalışan ailelerin en önemli sorunudur. Bu sebeple ivedi olarak en az 200 bin çocuk bakıcısı yetiştirmeliyiz.

Devamında kreş sorunu önümüze gelmektedir. Çalışan kadınların iş saatlerine uygun kreşler hayata geçirilmelidir. Çocuk sahibi olmak kadının iş yaşamına dahil ve devamlılığında engelleyici veya sınırlayıcı bir etken olmamalıdır. Bunu çözmeden kadının ekonomideki, ailedeki ve toplumdaki yerini güçlendirmemiz mümkün değildir. İmar ve iskân kanunlarında değişiklikler yapılarak konut sayısına göre sitelere kreş yapma şartı, belli nüfusa sahip her mahalle için belediyelere kreş açma zorunluluğu getirilebilir ve takipçisi de olunabilir.

Çocukları okul servisine mahkûm etmeyecek projeler üzerinde çalışılmalıdır. Kreşler oyun merkezleri değil, beceri kazandırma kurumları olarak kurgulanmalıdır. Sadece 150'nin üstünde kadın personel çalıştıran firmalarda değil, cinsiyet farkı gözetmeksizin 150'nin üstünde personel çalıştıran tüm firmalara kreş açma zorunluluğu getirilmelidir. Bunun takibi de aynı derecede önemlidir.

Özellikle kadınlarımızı, hamilelik ve çocuklarının eğitimi aşamalarında desteklemeli ve bilinçli ebeveynler olmaları için gerekli bilgilerle donatmalıyız. Çocuğu yetiştirmek için kadının eli her manada güçlendirilmelidir. Kendine güvenli nesiller yetiştirmemiz, yarınlarımız için önemlidir.

Sevgi Evleri Türkiye'nin şefkat elidir. Özel ihtimam gösterilmeye devam edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

NEVİN TAŞLIÇAY (Ankara) – Som cümlem Başkanım.

Ülkemizde çocuk ihmal ve istismarı bir sonraki vakaya kadar unutuluyor. Acil eylem planı çıkarılmalı ve Adalet Bakanlığıyla koordineli biçimde takip edilebilecek bir yapı kurulmalıdır.

Devlet olarak her şeyden önce ailenin yanında durmamız, aileyi korumamız ve güçlendirmemiz şarttır. Bakanlık bütçenizin bu yöndeki çalışmaları artıracağına inanıyor, hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Taşlıçay.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcılarımız, kamu kurumunun değerli üyeleri, değerli vekil arkadaşlarım, basınımızın değerli emekçileri; herkesi öncelikle selamlıyorum, hoş geldiniz diyorum. Öncelikle bütçeniz hayırlı olsun.

Bunu söyledikten sonra direkt konuya gireceğim Sayın Bakan. Bakanlığınızın altında çok fazla başlık var, çok fazla konu var, ben birkaç tanesine odaklanmaya çalışacağım. Bu anlamda da öncelikle iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları, iş kazaları üzerine bir şeyler söylemek istiyorum kendi alanım da olduğu için.

Şimdi baktığımızda Türkiye'de iş kazalarının, iş kazalarındaki artışın korkunç boyutlarda olduğunu görüyoruz. 2013 yılında bir önceki yıla göre artış oranı yüzde 156 olmuş. Bunun da hemen aslında sebebini söylemek istiyorum çünkü bu artış çok önemli. 2012 yılında ölümlü iş kazası sayısı 878'ken 2013'te birden 1.235'e yükselmiş, 2011'e geri döndüğümüzde 1.710 ölümlü iş kazası gerçekleşmiş. Neden 2012'de ölümlü iş kazası azmış? Çünkü 2012'de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çıkarıldı, kabul edildi, uygulamaya geçildi büyük bir istek ve hevesle. Tabii, o dönemde Avrupa Birliğine girişle ilgili çalışmalar da yoğun şekilde devam ediyordu, bir Avrupa Birliği Bakanlığı vardı. Bu müktesebat ölçüsünde bu çalışmalar yoğun şekilde yapıyordu. Ancak sonra birdenbire çalışmalar yavaşladı. Yavaşladıktan sonra ölümlü iş kazalarının sayılarında da artış olduğunu görüyoruz. Aslında burada bir şeyin altını çizerek konuşmama devam etmek istiyorum: Bakanlığınızın, iktidarınızın bu olaya nasıl baktığıyla çok alakalı Sayın Bakan, iş kazalarındaki artış, ölüm sayılarındaki artış. Şimdi, son altı yılda iş kazalarında meydana gelen artış oranı yüzde 41. Türkiye'de iş kazasına bağlı ölümler dünya ve Avrupa Birliği ortalamalarının oldukça üzerinde. 2018 yılında 429.286 işçi iş kazası geçirirken 615 işçi meslek hastalığına yakalanmış. Söz konusu iş kazaları nedeniyle sadece 2017 yılında 3 milyon 997 bin 742 iş günü kaybedilmiştir. 2017 yılında 2.006; 2018'de 1.923 işçimiz iş cinayetlerine kurban gitmiş ve 2019 Ekim ayında en az yüzde 55, 2019 yılı ilk 10 ayında ise en az 1.477 işçi yaşamını

yitirmiştir. Bir türlü ölümlü iş kazalarında sayıları azaltamıyoruz. Bu arada, tabii, araştırmalar da ölen işçilerin hemen hemen tamamının sendikası çalıştığını göstermekte. Bir de yaşamını kaybedenlerin 55'i çocuk işçidir Sayın Bakan. Bakanlığınız çocuk işçilikle mücadele etmek için 2017-2023 yılları için Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı hazırlamıştı ve 2018 yılını çocuk işçiliğiyle mücadele yılı ilan etmişti. Oysa baktığımızda bu sayıların arttığını görüyoruz. Şu anda bu çocuk işçiliğiyle mücadele olayına bakışınız nasıldır? Bu konuda daha detaylı bilgi verirsiniz seviniriz.

Şimdi, burada bir şeye değinmek istiyorum tabii. İş sağlığı ve güvenliği alanında, iş kazalarıyla özellikle mücadele etmek için 6331 sayılı İSG Kanunu'na göre şirketlere İSG hizmeti vermek üzere OSGB'ler kurulmuştu, yetkilendirilmişti Bakanlık tarafından. Ancak görüyoruz ki Bakanlıklar bu iş güvenliği uzmanlarının, iş yeri hekimlerinin çalıştığı OSGB'leri denetlediği kadar iş yerlerini denetlemiyor, bütün ağırlığını aslında OSGB'lere vermiş, bütün OSGB'lere yüklenmiş görünüyor. Bu konuda da açıkçası şikâyetler var. Örneğin, yani bugün tüm sektörlerde çok ciddi bir sıkıntı yaşıyoruz, ekonomik sıkıntı, bir ekonomik krizin içerisindeyiz. Tabii, bütün sektörlerin etkilendiği gibi bu hizmeti veren sektörler de etkileniyor. Ancak hâlâ bu şirketler bugün bulundukları mekânları ekonomik krizden dolayı küçültmek istediklerinde bunun için sadece mekân küçültmek için, Bakanlıkça onaylanması için bunun 22 milyon 420 bin TL para ödemek zorunda kalıyorlar. Bunlarda hiçbir düzeltme yapılmamış.

Şimdi, bakıyoruz, bu sunum kitapçığımızda OSGB sayılarında ciddi bir artış var, iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarında yüzde 322, iş yeri hekimi sayısı yüzde 138. Sayın Bakan, eğer bu uzmanlar görevlerini yeterince yapamazlarsa bu sayıların artmasının hiçbir önemi yok. Yani iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının sayıların artması İSG KATİP'te, yeterli mi iş kazalarını önlemek için?

Ayrıca, bu uzmanlardan şöyle bir şikâyet de var, bunu da iletayim size: Bakanlığa ulaşamamaktan, telefonların cevaplanmamasından ciddi şekilde şikâyetçiler.

Firmalarda denetim yapmıyorsunuz Sayın Bakan. Ben size bir şey sormak istiyorum, mesela Bakanlığın internet sayfasına bakıldığında idari para cezaları kısmında 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu bölümünü göremiyoruz. Yani burada bir iş, yapılan denetimlerde para cezaları var 6331 sayılı Kanun'da. Bakıyoruz bu idari para cezaları bölümüne, 854 sayılı Deniz İş Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 5953 sayılı Basın İş Kanunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu. Nerede 6331 sayılı Kanun'daki cezalar? Bir de, 2018-2019 Temmuz arasındaki dönemde Bakanlık tarafından olağan denetimlerin yapılmayacağı bir iç genelgeyle duyurulmuş. Böyle bir uygulamayı anlamak inanın ki mümkün değil. Siz şirketleri denetlemiyorsunuz, siz iş sağlığı ve güvenliği alanında, iş kazaları, ölümlü iş kazalarının önlenmesi konusunda görevinizi yapmıyorsunuz Bakanlık olarak. Buradan bu çıkıyor. Demek ki Bakanlıkta bu alan sizin için öncelikli değil, ötelenmiş bir alan olarak görünüyor rakamlara baktığımız ve uygulamalara baktığımız zaman. Bir de 2018'de denetlenen iş yeri sayısına baktığımızda 12.649 iş yeri denetlenmiş. Toplamda 1 milyon 853 bin iş yeri var 2018 Ocak ayı itibarıyla. Bunların da 600 bini çok tehlikeli ve tehlikeli iş sınıfında.

Müfettiş sayılarına baktığımız zaman da Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından belirlenen kriterlerin oldukça altında olduğunu görüyoruz bizdeki müfettiş sayılarının. Sizin yine bu 2019-2023 Stratejik Planı'nızda 1,105 olarak belirtilmiş müfettiş sayısı. Arttırmayı düşünüyor musunuz diye sormak istiyorum.

Bir şeyin daha altını çiziceğim, yine bu stratejik planın sayfa 74'ünde "Paydaş Etki Önem Matrisi" diye bir bölüm var. Burada önem düzeyi bölümünde yüksek önemli İSG profesyonelleri ve İSG hizmeti veren kuruluşlar görülürken etki düzeyinde zayıf bölümde gruplandırılmış, bunun da altını çiziyorum.

Son olarak, bu konuyu kapatırken yakın zamanda olmuş bir iş kazasını da örnek vermek istiyorum. Gaziantep Şahinbey’de Türkiye’nin 2’nci en büyük camisi olarak yapımına başlanan bir Akkent Cami inşaatının statik projesi, iskele projesi ve ruhsatı yoktu, kaçak yapılmıştı. Tabii, buradaki çalışanlar da güvenceye tabi değildi. Bugün kayıtsız çalışan işçi oranlarını arkadaşlarımız söyledi. Beton dökümü için kurulan iskele çöktü ve bir meslektaşım Korkut Küçükcan teknik bir inceleme için oradaydı, iskelenin altında öldü. Kendisine Allah’tan rahmet diliyorum, ailesine de başsağlığı diliyorum. Bu sadece bir örnek. Bunlar çoğaltılabilir.

Çok az bir zamanım kaldı, bu çok az zamanda da biraz kadın konusuyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum açıkçası izin verirseniz. Türkiye İstatistik Kurumunun Nisan 2019 verilerine göre iş hayatında 9 milyon kadının yüzde 59’u yani 5 milyondan fazlasının hizmet sektöründe çalıştığını görüyoruz ve iş hayatındaki kadınların yüzde 41’inin herhangi bir Sosyal Güvenlik Kurumunda da kaydı yok Sayın Bakan. İstihdam oranı son verilere göre kadınlarda yüzde 29,2’ye erkeklerde bu oran yüzde 63,2. AB ülkelerindeki ortalama yüzde 45,9, OECD ülkelerinde yüzde 44,4. Oranın ne kadar düşük olduğunu görüyoruz. Kadının iş hayatında yer almasıyla ilgili yoğun çabalarınızdan bahsettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok kısa bir süre isteyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız efendim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ve kadınlar erkeklerden hâlâ daha az kazanıyor, gelir adaletsizliği de devam ediyor.

Birkaç cümle de kadına şiddet konusuna değinmek istiyorum. Türkiye, kadına yönelik şiddet rakamlarıyla da dünyada örnek nitelikte. Yüzde 39’u fiziksel şiddete, evlenmiş kadınların yüzde 15’i cinsel şiddete, yüzde 42’si de fiziksel veya cinsel şiddete, yüzde 44’ü de duygusal şiddete, istismara maruz kalıyorlar; çoğunluğu da eşleri ya da birlikte oldukları kişiler. Kadına yönelik şiddetin temelinde ise cinsiyete dayalı toplumsal roller, cinsiyete dayalı eşitsizlikler yattığını aslında artık hepimiz kabul ediyoruz. Kadına şiddeti önleyici çalışmaların yetersizliğinin ötesinde, şiddet gören kadınlara verilen hizmetler de maalesef çok yetersiz ve göstermelikten öteye gitmiyor. Kadın sığınmaevleri sayısında çok gerideyiz. Yani Birleşmiş Milletlerde her 10 bin nüfusa karşılık 1 yatak kapasitesi varken bizde çok düşük yani Türkiye’de kadın sığınmaevlerinin 8.081 yatak kapasitesinde olması gerekirken 3.724.

Çok kısa bir şeye daha değinmek istiyorum ben, Sayın Keşir burada değil ama bir şey ifade etmişti, bir tanımdan bahsetmişti: “Domestic violence” “Aile içi şiddet, ev içi şiddet” şeklinde çevrilmesini kabul etmiyorum.” diye. Başkanım, izin verirseniz bir iki istatistik vererek aslında ev içi ve aile içi şiddetin olduğunu da tanımlamak istiyorum. Son üç yılda polis ve jandarma kayıtlarına geçen toplam 932 kadın cinayeti işlenmiş, en sık karşılaşılan cinayet mekânları listesinde ev yüzde 72,8’le ilk sırada yer almakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Son cümlelerim.

BAŞKAN – Lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Öldürülen kadınların yaşı ortalama 36, öldürülen kadınların yüzde 58,5’i evli, yüzde 46,1’i ilköğretim mezunu, öldürenlerin yüzde 46,8’i ilköğretim mezunu, faillerin yüzde 63,7’si evli ve faillerin yüzde 63,5’i öldürülen kadının eşi. Evde ya baba var, ya kardeş var, ya koca var; o zaman aile içi şiddetten nasıl bahsedemeyiz? Bunun da altını çizmek istiyorum.

Yapılacak çok iş var Sayın Bakan ama yaklaşımlar bu noktada çok önemli. İstanbul Sözleşmesi'ne nasıl baktığınız, bunu nasıl hayata geçireceğiniz, arkasında mısınız, destekçisi misiniz? Stratejik planınızda gördüm, umarım kâğıt üstünde kalmaz bu sözleşmenin arkasında olursunuz ve seneye daha iyi şeyleri konuşuruz burada.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

Sayın Beko, buyurun lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer basın mensupları; gündemde olduğu için sözlerime öncelikle asgari ücretle başlamak istiyorum.

Asgari ücretten asgari geçim indirimi çıkarılmalı ve vergi dışı kalmalıdır. Asgari ücret 4 kişilik aile için hesaplanmalı, ILO kriterlerine uygun olmalıdır. Asgari Ücret Tespit Komisyonu demokratik hâle getirilmeli, Komisyonunda DİSK ve HAK-İŞ de mutlaka yer almalıdır. İşçi-memur ayrımı yapılmadan tek asgari ücret olmalıdır. Saray giderleri bir dakikada 2.020 TL, bir işçi bir ay çalışıyor yine 2.020 TL alıyor.

İşsizlik... TÜİK'in son açıkladığı rakamlara göre 2019 yılının Ağustos ayı işsizlik oranı, son on beş yılın en yüksek ağustos ayı işsizlik oranına ulaştı. İşsizlik oranı yüzde 14 oldu. Kadın işsizliği yüzde 17,6'ya yükseldi. Genç işsizliği yüzde 27,4'e yükseldi. Yani her 3 gençten 1'i maalesef işsiz. Gerçek işsiz sayısı 8,5 milyon kişiyi geçmiş. Bu rakam, dünyadaki 95 ülkenin nüfusundan fazladır. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan 2019 Eylül ayı verilerine göre kayıtlı 4 milyon 53 bin işsiz sadece 627 bini yararlanabilmiştir. Yani işsizlerin yüzde 80'inden fazlası işsizlik ödeneğinden yararlanamamıştır. Bu durumun tek açıklaması fonun işverenler ve devlet tarafından amaç dışı kullanılması ve açıkça yağmalanmasıdır. Fonun 25 milyara yakınının GAP'a harcanmış olması, 25 milyar da işverenlere ve Halkbank, Vakıfbank ve EXİMBANK'a verilmesi hayret vericidir.

Toplum yararına çalışma programı kapsamında İŞKUR'a kayıtlı işsizler, dokuz ayı geçmemek üzere çalıştırılmaktadırlar. TYP'lilerin en çok çalıştırıldıkları yerler belediyeler ve okullardır. Son on yıla baktığımızda toplam yararlanıcı sayısı 2 milyona ulaşmıştır. TYP programlarında özellikle seçim öncesi dönemlerde çok ciddi bir artış yaşandığını görüyoruz yani TYP bir siyasi rant aracı olarak da kullanılmıştır.

Kıdem tazminatının Bireysel Emeklilik Fonu'na devri düşünülmektedir. Bu, kabul edilemez. Türkiye işçi sınıfı 1936'dan bu yana kıdem tazminatı hakkına sahiptir. Kıdem tazminatı, işverenlerin ve hükûmetin iddia ettiği gibi, yük değil haktır. Kıdem tazminatının fona devri işçiler açısından sonun başlangıcı demektir.

"Taşeron işçileri 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kadroya geçirdik." dediniz, işçilere yılda yüzde 4 artı yüzde 4 ücret artışı getirdiniz. İşçilerin sosyal yardım, prim ve tazminatları için herhangi bir artış yapılmamıştır. Oluşan bu hak kayıplarının eşitlik ilkesine ve Anayasa'ya aykırı olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sendikalaşma... Türkiye, en kötü sendikalaşma oranı ve düşük toplu iş sözleşmesi kapsamıyla OECD ülkelerinin sonuncusudur. Sigortalı işçiler arasında sendikalaşma oranı sadece yüzde 13,9 dur. Ayrıca işçilerin sadece yüzde 7'si toplu iş sözleşmesi kapsamındadır. Sendikal hak ve özgürlüklerin önündeki engeller mutlaka kaldırılmalıdır.

Emekliler ve EYT'liler... Ülkemizde 2019 Eylül itibarıyla 12 milyon 896 bin emekli yurttaşımız bulunmaktadır. Ne yazık ki 12 milyon 896 bin emeklinin yaklaşık 8 milyonu açlık sınırı altında ücret almaktadır, geri kalanı ise yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır. 5 milyon emekli ikinci bir işte

çalışmaktadır veya ikinci bir iş aramaktadır. Emeklilerimizin maddi koşullarının iyileştirilmesi ve yaşamlarını kolaylaştırıcı düzenlemelerinivedilikle uygulamaya konulması, anayasal güvence altına alınmış olan sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Beko.

KANİ BEKO (İzmir) - EYT’lilerin sorunu çözülmeli, hakları iade edilmelidir.

Çocuk işçiliği... Çocuk işçi çalıştırılması yasaktır. 4857 sayılı Yasa, ILO kararları, Birleşmiş Milletler kararları da yasaklamıştır. Ülkemizde çocuk işçilerin sayısı her geçen dönem daha da artmaktadır. Üstelik çocuklar çalışırken iş cinayetlerine kurban gitmektedir. 2019 yılına bakarsak, Eylül ayı itibarıyla 55 çocuk çalışırken hayatını kaybetmiştir.

İş kazaları... İşçi sağlığı iş güvenliği önlemleri alınmadığından dolayı AKP iktidara geldiği günden beri maalesef 25 bine yakın işçi kardeşimizi kaybettik.

BAŞKAN – Sayın Beko, tamamlayın lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Buradan bir kez daha sesleniyorum: İşçi sağlığı, iş güvenliği önlemleri mutlaka ama mutlaka ILO kriterleri hâline getirilmelidir.

Son olarak, meslek hastalıkları... Meslek hastalıklarından ölümler ülkemizde gizleniyor. Sosyal Güvenlik Kurumu, meslek hastalığından ölenlerin sayısını 1 kişi olarak açıklamıştır ama 2017 yılında 157 hak sahibine meslek hastalığı sonucu ölenler için ölüm geliri bağlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beko.

KANİ BEKO (İzmir) – 23 Nisan çocukları gibi olduk ya! Bu, iş hayatıyla ilgili konuşmamız gereken konular.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tüm arkadaşlar da söylüyor zaten, zikrediyorlar; siz de zikrettiniz.

Sayın Erdem, buyurun lütfen.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, Sayın Bakan Yardımcılarımız, Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, basınımızın temsilcileri; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığımızın; engelli aylığı, engellilik indirimi, mesleki eğitim programları, istihdam vergisi indirimi, engelli park yeri kullanım kartları, ulaşım indirimi hakkı ve engellilerimizle ilgili yapılmış olan birçok düzenlemesi var. Bunlar elbette ki çok faydalı ve çok yararlı, engellilerimiz tarafından da oldukça olumlu karşılanan düzenlemeler. Ben bu konuyla ilgili yapılması gereken ya da beklenti içerisinde olunan alanlara birazcık girmek istiyorum ve yeni dönemde yani 2020 yılında bununla ilgili düzenlemeler olacak mı, şahsınız başta olmak üzere bu konuyla ilgili bir cevaplandırma yaparsanız memnun olacağım.

Engelli vatandaşlarımız trafikte kolay bir şekilde park yeri bulamamakta. Bununla ilgili, aslında engelli yerlerinin kullanımıyla ilgili kartları olmasına rağmen yerler de tahsis edilmiş olmasına rağmen üzerine plastik dubalar konduğu için ya da plastik malzemeler konduğu için oraya aslında farklı insanlar park etmekte yani engelli araçları park etmemekte. Bu konuyla ilgili, öncelikle eğitimsel boyutunun bir ele alınması gerekiyor ama onun yanı sıra, o dubaların belki de kırılmaz şekilde olmasını sağlamamız gerekiyor ki üzerine park ediyorlar ve engellilerimiz kendi araçlarını park edemiyorlar. Bununla ilgili

bir düzenleme yapılabilirse çok büyük fayda olacaktır ve engellilerimiz de bir rahatlığa kavuşmuş olacaktır. Çünkü engelli park yerlerinin olduğu yerler ya daireye yakın ya da gitmesi gereken alana yakın. Bu kez uzağa park etmek zorunda ve ulaşımı sağlayamıyor. Yine, engelli park yerlerinin işgalinin önlenmesi için bir çalışma yapılabilir mi? Engellilerimiz bu hususta mağdur ve engelli park yerlerinin işgalinin önlenmesi için acaba cezai müeyyidelerin artırılması söz konusu olabilir mi? Yani engelli olmayanların aracını park etmesi hâlinde trafikle ilgili bir düzenleme yapılabilir mi? Bununla ilgili bir cezai uygulama yapılabilir mi? Bunun bir değerlendirilmesini talep ediyorum.

Engelli vatandaşlarımızın sahip olduğu ücretsiz nakil kartı ile beyaz kartın birleştirilerek tek kart şeklinde verilmesi ve bu kartların her ilde geçerli olması engellilerimiz için büyük bir rahatlık getirecektir. Çünkü orada da bir zorluk içerisine giriyorlar, 2 kart birden taşımaları gerekiyor. Bunu tek karta indirgeyebilirsek engelli vatandaşlarımız özellikle tüm Türkiye’de bir rahatlama yaşayacaklardır. Söz konusu çalışma, engelli vatandaşlarımızın daha rahat hizmetlerden faydalanmasına yardımcı olacaktır. Bu hususta da bir çalışmanız olur mu ya da düşünülüyor mu? Düşünülmüyorsa da önümüzdeki yıl yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

Engellilerimizle ilgili hassasiyetle üstünde durmamız gereken bir başka konu da engellerine rağmen öğretmenlik gibi kıymetli bir mesleği yapmak için canla başla mücadele eden gençlerimizin mağduriyeti. 2020 yılında öğretmenlikle ilgili hangi branşlarda ne kadar alım yapılacağına dair bir çalışma var mı ya da öngörü var mı? Bugün yapmış olduğunuz açıklamayı da biz takip ettik özellikle, bu da tabii ki çok olumlu karşılandı, bunu da buradan tekrar belirtmem gerekiyor, kotalar nispetinde bir istihdam ve kadronun verilmesi noktasında. Çok az sayıda engelli öğretmenimiz kaldı, 3.500 civarındaydı, şu an 1.200 civarında bir öğretmenimiz kaldı. Öğretmen atamalarında özellikle ya da diğer engellilerimizle ilgili diğer mesleki atama alanlarında acaba engellilerimize bir öncelikli atama sağlanabilir mi? Bununla ilgili bir çalışma var mı? Bunun yine değerlendirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

Yine, kamuda yardımcı hizmetli kadrosunda çalışan engellilerimizin yardımcı hizmetli kadrosundan engeline göre memurluk kadrosunun belirli alanlarına geçirilmesi gerekmektedir. Bu hususta yine bir çalışma olacak mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Tabii.

Yine, ülkemizin toplam engelli sayısına göre hassasiyetle incelenmesi gerekmektedir bu, ona göre istihdamın sağlanması ve projeksiyonun, planlamanın yapılması gerekmektedir.

İktisadi yapı da göz önünde bulundurulduğunda yine engelli kardeşlerimizle ilgili en büyük sorunlardan bir tanesi de işsizlik. İşsizliğin önlenmesi engellilerimizin topluma katılımı noktasında da çok önemli. Bu açıdan da gerekli çalışmaların yapılacağını biz temenni ediyoruz.

2020 yılıyla ilgili yaptığınız açıklamada “Engelli atamaları kotalar olduğu sürece aralık ayında tespit edilecektir.” demeniz üzerine de ben şunu özellikle vurgulamak istiyorum Sayın Bakanım: Değerlendirme yapılırken gerçekten kaç kişi engelli olarak istihdam bekliyor, tam olarak mesleki gruplarına göre ayırımın yapılması ve buna göre de çalışmanın yapılması faydalı olacaktır.

2020 bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Şahsınız başta olmak üzere tüm çalışma arkadaşlarınıza, yaptıkları çalışmalardan dolayı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Çokal’a söz vereceğim. Sayın Çokal’dan sonra Sayın Hancıoğlu’na, Sayın Hancıoğlu’ndan sonra Sayın Bedri Serter’e, daha sonra da Sayın Baki Şimşek’e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Çokal.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakan, değerli Bakan yardımcıları, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde sağlık alanında referans kurumlar olan üniversite hastanelerinin yıllardan bu yana derinleşen bir mali çıkmazda olduğu bilinmektedir. Hacettepe Üniversitesine bağlı hastanelerin toplam borcu 2017 sonu itibarıyla 400 milyon lira olarak açıklanmıştır. Sayıştay raporlarında Akdeniz Üniversitesi Sağlık, Araştırma ve Uygulama Merkezinin yalnızca bir yıllık döner sermaye gelir ve gider farkı 150 milyon lirayı aşmıştır. Diğer üniversite hastanelerinin de ameliyat yapamayacak, eksik kadrolarına personel temin edemeyecek, hatta A4 kâğıda rapor basamayacak seviyede perişan duruma düşmeleri zaman zaman ülke gündeminde yer almaktadır.

Devamlı artan enflasyon, yabancı paranın aşırı değerlenmesi ve ülkenin genel ekonomik problemleri karşısında mali direnme kabiliyetini kaybeden üniversite hastaneleri, mal ve hizmet temininde zorlanarak sağlık hizmetini veremeyecek duruma gelmiştir. Sağlık Uygulama Tebliği, mali yapıdaki bozukluğun en önemli sebebidir. Sağlık Uygulama Tebliği’ndeki eksiklikler konunun çözüm yollarını tıkayan engellerin başında gelmektedir. Sağlık Uygulama Tebliği’nde belirlenen fiyatlarda on yılı aşkın bir süredir artış yapılmadığı için giderler artarken gelirler aynı kalmaktadır.

Tıbbi cihaz ve malzeme temininde yaşanan türlü zorluklar, hastanelerle iş yapan özel sektör temsilcilerinin de durumunu zorlaştırmıştır. SGK’nin patronajı altında hayatta kalma mücadelesi veren üniversite hastaneleri ödemeleri düzensiz yapılan şirketlerce fahiş rakamlı ihale şartları dayatılarak ayrıca yıpratılmaktadır. Üniversite hastanelerinde sağlık ve eğitim hizmetlerinin kusursuz yerine getirilmesi de Türkiye tıbbının dünyada hak ettiği yeri elde etmesi de, SUT fiyatlarının başta komplike ve özellik arz eden tedavi hizmetlerinin maliyetlerini kapsayacak şekilde revize edilmesine bağlıdır. Sağlık Uygulama Tebliği’nde yapılacak ciddi düzenlemelerden sonra, her yıl düzenli olarak belli bir kat sayıya bağlı artış yapılmalıdır. Örneğin TEFE-TÜFE gibi bir orana bağlanabilecek bu artış uygulaması, üniversite hastanelerinin mali durumunun hesaplanabilir ve sürdürülebilir olmasının yolunu açacaktır. Cari borçlar da ilgili bakanlıklarca incelenmeli, hastanelerin iktisadi sorumluluklarının bir kısmı devlet idaresi tarafından üstlenilmelidir deyip teşekkür ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Hancıoğlu, buyurun lütfen.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Bakan, saygıdeğer bürokratlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri; bugün bütçesini ve faaliyetlerini irdelediğimiz Bakanlık tek adam rejiminin ürünü torba bir Bakanlıktır. Tek adam rejiminin felsefesi, paradigması nedir? Her alanda yetkileri, sorumlulukları ve gücü bir torbaya doldurup tek bir merkezden, ortak aklı bir kenara atarak yönetme yaklaşımıdır. Bu Bakanlığa torba bakanlık diyoruz çünkü bu Bakanlık şiddete, istismara, tacize maruz kalan, hayatın her alanında eşitsizliklerle mücadele etmek zorunda olan 41 milyon kadınıma hizmet sunmakla mükellef. Bu Bakanlığa torba bakanlık diyoruz çünkü emeğiyle, alın teriyle yaşayan, ödediği vergilerle ülke bütçesinin en önemli bir bölümünde pay ve hak sahibi olan işçiler ve üreticilerin her şeyinden bu Bakanlık sorumlu. Bu Bakanlığa torba bakanlık diyoruz çünkü milyonlarca engelli, milyonlarca çocuk,

milyonlarca yaşlı, milyonlarca ihtiyaç sahibi yurttaşımız, gazi ve şehit ailelerinin yaşamı bu Bakanlığın belirlediği strateji ve uyguladığı politikalara endeksli. Bütün bir ülkenin kaderini tek bir kişinin aklına, iradesine, insafına terk etmiş bir sisteme de ancak böyle organize edilmiş bir Bakanlık yakışır.

Ancak icat edilen sistem o kadar sakat bir sistem ki büyük bir kaos içine girildi. Bunu biz söylemiyoruz, Bakanlığın denetimini yapan Sayıştay söylüyor. Örneğin evde bakım aylığına ilişkin başvuru, değerlendirmeye, karar, ödemeler, aylığın kesilmesi gibi konularda tam bir keşmekeş yaşanıyor. Neden? Çünkü engelli evde bakım ödemelerinin usul ve esaslarına ilişkin bir mevzuatımız yok. 2016 yılından bu yana yürürlükte böyle bir düzenleme yok. Ne zaman yürürlüğe girecek? Allah kerim. Ya da engelli sağlık raporlarına ilişkin kriterler, bakanlıklar arası veri paylaşımı tam bir kaos içinde. Sağlık Bakanlığı Engelli Sağlık Kurulu Raporu Veri Tabanı ile Bakanlığınızın veri tabanı birbirine entegre değil. Sağlık Bakanlığı veri tabanında kaydı olmayan kişilere Bakanlığınız ödeme yapmaya devam ediyor. Daha da vahimi, 2017 yılından bu yana yapılan gelir testi sonrasında, yersiz ödendiği tespit edilen ve geri alınması kanunen zorunlu olan 675 milyon 285 bin liralık bir para var ve bu alacakların takip ve tahsilinden ilgisiz bir kanuna dayanılarak valilik, kaymakamlık veya il müdürlüğü oluruyla vazgeçiliyor. Devletin hangi alacağından nasıl feragat edeceği 6183 sayılı Kanun’la belirli. Kanun diyor ki: “2018 yılı için alacağın para 20 liradan az ise bu alaktan feragat edebilirsin.” Peki, Bakanlığınız ne yaptı? 675 milyon liralık alacağından feragat etti. Bunun adı kaostur, keşmekeştir, yönetim krizidir. Belki de 5 ayrı bakanlık eliyle yürütülmesi gereken çalışmaların tek bir Bakanlığın sırtına yıkılması büyük bir hatadır, angaryadır ve bence sorunun ana kaynağıdır.

Bakanlığınızdan beklentimiz şudur: Böyle bir yönetim modeli ve Bakanlık yapılanmasıyla sistemin büyük bir çıkmaza girdiğini kabul edip Sayın Cumhurbaşkanını da bu yanlışta daha fazla ısrar etmemesi gerektiği konusunda uyarmanızdır.

Hepinize beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.10

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati:17.21****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 17’nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum. Görüşmelerimize devam ediyoruz.

Sayın Serter, buyurun.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, sunumunuz için teşekkür ederiz.

Sayın Bakan, sevgili milletvekili arkadaşlarım; sizlere açacağım konu hepimizin gün gelip yaş almaya başlayınca karşımıza çıkacak problemlere ve bunların çözüm yollarına ilişkin önemli bir konu.

Bildiğiniz gibi, ülkemizde 65 yaş ve üzeri nüfusumuzun yüzde 9’unu oluşturan yani 7 milyon yaş almış büyüğümüz var. Ciddi bir rakamdan söz ediyoruz sayın Bakan. Üstelik, Türkiye’nin yaş alan nüfusunun hızla arttığını ve bu oranın son beş yılda yüzde 16 daha artış gösterdiğini bilmekteyiz. Bu nüfusun içerisinde bakıma ihtiyacı olan tam olarak kaç tane yaş almış büyüğümüz olduğuna dair verileri bizimle paylaşmanızı istiyorum. Burada verdiğiniz bir rakama göre, YADES Projesi kapsamında on bir büyükşehir içinde 62.400 kişiye ulaştığınızı söylüyorsunuz. On bir büyükşehir yaklaşık olarak Türkiye nüfusunun yüzde 45’i etmekte. Bakıma ihtiyacı olan kişilerin oranlarına ve sizin ulaştığınız kişilerin oranlarına ihtiyaç duyuyoruz ki çözüm yollarını bulalım. Yüzde oranı çok önemli. Evde bakım hizmetinden yararlanan da 168 bin büyüğümüz olduğundan söz ettiniz. Bakıma ihtiyacı olan her 100 büyüğümüzden kaç evde bakım hizmetinden yararlanıyor, bu bilgiyi de sizden rica ediyorum.

Bu noktada, ayrıca tabii ki sadece nicelik değil, nitelik de çok önemli, bunu hatırlatmak istiyorum. Ne demek istiyorum? Türkiye’de yaşlı bakım hizmetleri yüzde 80-90 oranında yurt dışından gelen Gürcüler, Özbekler, Türkmenler tarafından yapılıyor, gayriresmî. Hani, yerli ve millî olduğunu söyleyen bir iktidar olarak, işsiz gezen gençlerimizin, bu konuda meslek sahibi olmuş, okul okumuş yetişkinlerimizin, yetişkin çocuklarımızın yetişkinlerimize bakmak için istihdama katkıları sağlansa, hep birlikte sağlasak daha iyi olmaz mı? İzmir’de yaşlı bakım hizmetleriyle ilgili çalışan uzmanlarımızla sürekli görüşen bir milletvekili olarak sektörün ciddi sorunları olduğunu biliyorum. Yaşlı bakım hizmetleri noktasında özel sektör devlet desteğini bekliyor ama ciddi, “mış gibi” değil.

Türkiye’de toplam 406 huzurevi olduğundan söz ettiniz. Kendi şehrim İzmir’de 52 huzurevi var ama kaliteleri ve verdikleri hizmet çok tartışılır. “Büyüklerimizi nerede misafir ettirebiliriz?” diye baktığımızda, belki bir veya iki içimize sinecek huzurevi çıkar. Devlete ait ise İzmir’de sadece bir huzurevi bulunuyor, o da Narlıdere’de ve orada da büyüklerimiz konaklamak üç-dört yıl sıra beklemek durumunda kalıyoruz. Maalesef Sayın Bakan, İzmir’de durum hiç iç açıcı değil. Öbür şehirlerin vay hâline diyorum.

Sosyal devlet anlayışının daha da güçlü şekilde hayata geçmesi gereken noktada, on yedi yıllık iktidarınız sonucunda geldiğimiz nokta çok acı Sayın Bakan. Bilmiyorum bilginiz var mı, İzmir Büyükşehir Belediyesi Buca’da 2 bin kişilik bir kampüs gerçekleştirdi büyüklerimizin konaklamalarına ait. Burada her türlü sosyal olanaklar mevcut. Bunu diğer şehirlerde de sizlerin Bakanlığı sayesinde

geliştirmek çok önemli. Yaşlı bakım hizmeti daha ciddi ve özenli bir yaklaşım. Bu konuyla ilgili çalışan özel sektör ise devletin desteğine çok muhtaç ve ihtiyaç duyuyor. Bir gün mutlaka hepimiz büyüyeceğiz, bunu unutmayalım.

Bir diğer husus, siz de sunumuzda söz ettiniz, geçtiğimiz bir yılda benim de ciddi anlamda takip ettiğim SMA hastalarının ilaçlarını alması konusunda verdiğiniz destekten dolayı teşekkür ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ancak SMA hastalarının sorunları maalesef bitmedi. SMA hastaları için şubat 2019’da çıkarılan tebliğ gereğince tip 2 ve tip 3 hastalarında solunum cihazına bağlı olanlar kapsam dışı bırakıldı. Bu nedenle de 1’inci tip bebeklerde cihaza bağlı olanlar iki yıldır ilacı alabiliyorken ve 2 ve 3 tipler alamıyor. Bu konuda duyarlı bir Bakan olarak ilginizi beklemekteyim.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

BEDRİ SERTER (İzmir) – SMA ve benzeri hastalıkların olmaması için en basit yöntem, çocuk sahibi olmak isteyen gençlerimizin gen testinden geçmeleri ve potansiyel taşıyıcı olabilecek kişilerin önceden belirlenmesidir. Bunu da devletimizin çok rahatlıkla yapacak gücü vardır. Bunun için bir an önce SGK tarafından ödeme kapsamına alınması şarttır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Serter.

Sayın Şimşek, buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum ve Bakanlığımızın özellikle şehit aileleriyle ilgili ve boşanmalarla ilgili Diyanetle ve sosyal hizmetlerle beraber yapmış olduğu çalışmalardan dolayı tebrik ediyor, kutluyorum. Bunun daha da kapsamlı bir şekilde devam etmesini diliyorum.

Tabii, son günlerde intihar olayları gerçekten toplumda bir travma etkisi yarattı. Özellikle bu siyanürle yaşanan intiharlarla ilgili ben buradan herkesten duyarlılık bekliyorum. Tabii, bu tartışılın, konuşulsun ama kötü örneklerin televizyonlarda ve gazetelerde, özellikle bu intihar olaylarının ben yayınlanmaması gerektiğini düşünüyorum. Bununla ilgili herkes daha sorumlu davranсын çünkü bu gerçekten bence kötü bir örnek oluyor, peş peşe 2 tane olayın olması bunu tetiklediği kanaatini bende uyandırıyor. Herkesin bunda daha sorumlu davranmasını ben temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, TYP’yle ilgili, tabii, sekiz ay, dokuz ay, altı ay çalıştırılan insanlarımız var. Elbette ülkede gençlerimize iş, aş bulma adına yapılan bir program bu. Bunda son zamanlarda kurayla tespitlerin yapıldığı bizleri sevindiriyor. Yani siyasetçilerin gerçekten bunlarla uğraşmaması gerekiyor. Ben burada bundan sonra bunun yaygınlaştırılarak ülke genelinde toplum yararına çalıştırılan insanların tamamının kurayla, yalnız asillerin ve yedeklerin de... Şu anda sanıyorum yedekler kurayla tespit ediliyor ama oradan çağırımlar o sıraya göre yapılmıyor, burada bir eksiklik görüyorum. Bunun da düzeltilerek asillerin ve yedeklerin toplum yararına alınmalarda tamamının kuradaki sıralamaya göre alınmasını... Tabii, burada da, eğer gerçekten o kurumda bu TYP’lilere de ihtiyaç yoksa sadece istihdam adına –çok ciddi paralar gidiyor çünkü buna- bunun bu şekilde değerlendirilmeyip sosyal bir proje olarak bu insanlara bir meslek öğretilmesi, bu insanların kalıcı bir iş sahibi olabilmelerinin yolu aranmalıdır, bunun üzerinde daha ağırlıklı bir şekilde çalışılmalıdır. Devletimizin sosyal yardımlara ve

sosyal hizmetlere ayırdığı kaynaklar gerçekten çok ciddi paralar yani engellilerimiz için, yaşlılarımız için çok ciddi paralar ama ekonomik durumu iyi olan bir anne babanın çocukları annesine babasına baksın yani ekonomik durumu olanlar için de biz destek vermeyelim ama engellilerle ilgili burada yaklaşımın biraz daha farklı olması gerekiyor. Engellilerde hane başı gelire göre değil, mutlaka her bir engelli bireye yardım yapılmalıdır hem sosyal yardım hem maaş ve mutlaka hane başı gelire göre değil engelli bireye göre yapılmalıdır. Çünkü engellinin suçu ne? Bir bekâr kardeşi ve anne babasıyla aynı evde kalıyor; 2 bin, 2 bin 500 liralık ücretle bir yerde çalışıyor ve bundan dolayı engelli bireyin maaşı kesiliyor. Bununla ilgili gerçekten çok sayıda şikâyet almaktayız. Buna mutlaka bir çare bulunmalı ve her bir engelliye birey başına mutlaka sosyal hakları ve yardımlar verilmelidir.

Sayın Bakanım, bir de eş durumu tayinlerinde gerek sözleşmeli olarak çalışanlarda gerek KHK'yle taşerondan kadroya geçenlerde eş durumu tayinlerinde -KHK'lilerde hiç yok zaten- sözleşmelilerde de ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Yani yeni evlenen bireyler diyor ki, beni arıyor geçenlerde bir vatandaşımız "Tunceli'de görev yapıyorum, polisim ve eşim Şırnak'ta görev yapıyor." Yani burada devlet şunu yapsın: 2'si de doğu hizmeti yapıyor; en azından bir tarafta, yani devletin isteğine göre bunları bir tarafta birleştirelim yoksa yeni evlenen çiftler adına gerçekten kurumlar arası... Üniversiteler de aynı şekilde, üniversitede çalışan memurlardan ciddi şikâyetler alıyoruz. Bunlarla ilgili mutlaka bir çare bulunmalıdır; yeni evlenen eşler birleştirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

Buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Bakanım, bir de tabii bu SGK'yle alakalı bazı ilaçlar, kanser ilaçları ve diğer ilaçlar zaman zaman gündem oluyor; bununla ilgili mutlaka bir çare üretilmelidir yani hasta bir de bunun derdine düşmemelidir.

Bir de evrak yoğunluğu, işlem yoğunluğu, bürokrasi biraz daha azaltılmalıdır. Yani eczacılar inanın eczacılık yapamıyor, eczacılar muhasebecilik yapıyor, evrak takibi yapıyor. Teknoloji geliştirdi ve çok sayıda bilgisayar programı var, programcısı var yani öyle bir sistem yapılabilir ki örneğin, barkodu doktor yazar, sisteme düşer ve bunun takibi elektronik ortamda yapılır; eczacı gitsin eczacılığını yapsın. SGK il müdürlükleriyle de bu konuda çok sayıda sıkıntılar yaşanıyor; bunun tamamen bilgisayar ortamında kontrolünün, takibinin ve sonucunun evrak yoğunluğu azaltılarak eczacının kendi işini yapacağı şekilde düzenlenmesini talep ediyorum.

Bütçenizin hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum ve başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, yine konuşma sırasını sizlerle paylaşacağım: Şimdi Sayın Kadıgil'e söz vereceğim, arkasından Sayın Arkaz'a, Sayın Gürer'e, Sayın Keven'e, Sayın Emir'e ve Sayın Çelebi'ye söz vereceğim.

Sayın Kadıgil, buyurun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz öncelikle.

Sayın Başkan, konuşmama geçmeden önce küçük bir uyarı yapmak istiyorum naçizane ve özellikle sizin duymanızı rica ediyorum. Burada zaman zaman çalışma koşullarımızdan şikâyet ediyoruz ama içeride, özellikle Bakanlık bürokratlarımızın oturduğu kısımda hava kalmamış durumda çalışma

alanını vesaireyi geçiyorum ki diğer başka bakanlıklardaki arkadaşlardan da şikâyet gelmişti. Misafir ediyoruz Bakanlık personelimizi burada buna uygun bir ortam yaratmak da boynumuzun borcu diye düşünüyorum, bu hatırlatmayı yapmakla başlamak istiyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Bakan, şimdi bütçemize geldiğimizde toplumsal cinsiyet eşitliğiyle başlamak istiyorum ben bu, özellikle tu kaka ilan edilen; Akit gibi, Yeni Şafak gibi Orta Çağ özlemiyle yanıp tutuşan arkadaşlarımız var biliyorsunuz ve bunlar kafayı takmış durumda toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına. Nasıl tanımlıyorlar bu kavramları? Mesela “Sapkınlık aşılama projesi” diyorlar “aileyi tahrip etme projesi” diyorlar “eşcinsel sapıklarla iş tutma projesi” diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne oluyor ya? Yeni Şafak mı devreye girdi!

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yani iş “sapıklarla iş tutma projesi”ne kadar indirgendi. Hepimizin kadınlar olarak -ki şu anda sadece CHP’li kadınlar olarak da konuşmuyorum ben, AKP’li kadın arkadaşlarımızın da bu konuda ne kadar yoğun mücadele verdiğini zamanında bilen biri olarak konuşuyorum- toplumsal cinsiyet eşitliği kavramımızdan vazgeçmemizi istiyorlar, bunu cinsiyete odaklamak istiyorlar, kadın-erkek üzerinden yürütmek istiyorlar her şeyi... Oysaki bilmedikleri bir şey var, toplumsal cinsiyet eşitliği dediğimiz şey rollerden ibarettir, toplumun bize biçtiği rollerden ibarettir ve kadından da sorumlu bir Bakan olarak bunun çok iyi farkında olduğunuzu bilerek konuşuyorum ve bu saldırılarla hem MEB’teki hem YÖK’teki programlarımız kaldırıldı ki büyük bir şaşaayla açıklamıştık AB uyum yolunda biliyorsunuz. Bu saldırılar, dediğim gibi sadece kadın hakları savunucularına yönelik değil AKP milletvekillerine ve hatta AKP Genel Başkanının kızının yönetiminde olduğu kadın derneğine kadar uzanmış durumda ama dediğim gibi, hazır bütçede yeri gelmişken söylemem lazım ki biz kadınlara yönelik bu saldırıların tamamına siper olacağız gerek sokakta gerek Mecliste bunların bu çağdışı, gerici uygulamalarına karşı elimizden gelen her şeyi yapacağız ve sizden de bunları bu açıklıkla duyma beklentimiz var çünkü İstanbul Sözleşmesi’ne saldırıyorlar Sayın Bakan, nafaka hakkına saldırıyorlar. “Erken evlilik mağdurları” diye bir şey çıkarttılar; çocuk evliliklerini meşrulaştırmaya çalışıyorlar. Yapmaya çalıştıkları şey çok basit aslında, kız çocuklarıyla erken yaşta evlenmek istiyor bu arkadaşlar, kadının sırtından sopayı eksik etmeyen anlayış ilelebet devam etsin istiyor bu arkadaşlar, kadının ekonomik bir bağımlılığı olmasın, ilelebet kocasına muhtaç kalsın, ne yaparsa yapsın boşanmasın istiyorlar. Biz de diyoruz ki “Yemiyoruz, yemeyeceğiz; ne gerekiyorsa bu alanda mücadele edeceğiz.” Kadından sorumlu bir Bakanlık olarak da gerek sizden gerek bürokratlarınızdan bu konuda net bir şekilde taraf olmanızı istiyoruz. Biliyorum, hepimiz siyaset yapıyoruz, denge bulmaya çalıştığımız zamanlar oluyor ama bu, denge bulmaya çalıştığımız alanlardan biri değil; bu, yüzyıllardır kadınların verdiği özgürlük mücadelesinin bir parçası ve Aile Bakanlığı burada çok net bir şekilde taraf olmakla mükellef.

İşsizliğe geçeceğim kadınlarla ilgili, müsaadenizle. Kadın işsizliği, yani kadına dönük ekonomik şiddet aslında bunun adı, sadece kadın işsizliği diye geçiştiremeyiz sanıyorum. Bu konuda da şöyle bir eleştirim olacak: Bakın, Bakanlığınızın merkez teşkilatının yüzde 62’si hâlâ erkek çalışanlardan oluşuyor, belki bunu bir parça dengelersek kadın politikalarıyla ilgili de daha verimli sonuçlar alabiliriz Bakanlığımızdan diye düşünüyorum. Çünkü şu anda Türkiye’deki her 100 kadın arkadaşımızdan 41’i işsiz ve 20 milyon kadın. 40 milyon kadın olduğunu tahmin ediyoruz Türkiye’de, bunların 20 milyonu çalışma hayatının dışında ne yazık ki ve “28 milyon çalışan var.” diyor TÜİK verileri Türkiye’de, bunların 20 milyonu da yine erkek.

Gençlere geçeceğim; az önce bir AKP vekili arkadaşım çünkü genç işsizliğinden bahsederken “giderildiğini” söyledi keşke bundan genç işsiz arkadaşlarımızın da haberi olsa çünkü 20-25 yaş arası gençlerimizden 4 milyon 318 bin kişi şu anda ne okulda ne işte, 1 milyon 276 üniversite mezunu genç arkadaşımız şu anda işsiz. O yüzden gençlere yönelik “işsizlik yok.” gibi cümleler kurmadan evvel biraz düşünmek lazım. Mesela “İşsizlikten bunaldım.” diyerek kendini asan Saffet’i düşünmek lazım, atanamayan 21 yaşındaki Kevser’i ya da aylık 300 lira teklif nedeniyle canına kıyan 25 yaşındaki Ceyda’yı biraz düşünmek lazım.

Genç işsizliği buradan canımızı yakarken çocuk işçiliği de yükselen sayılarıyla canımızı yakıyor benzer şekilde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayalım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bir iki dakika rica ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tamamlayacağım.

Bakın, 2019’un sadece ilk beş ayında 26 çocuk kaybetmişiz biz çocuk işçiliğiyle ilgili sıkıntılarda, bunların 9’u 14 yaş altında. “81 ilde kurduğumuz çocuk işçiliğiyle mücadele birimleri var.” diyorsunuz, çocuk işçiliğiyle ilgili ulusal programımız hepimizin malumu.

İlgimi çeken bir şey oldu projeleriniz arasında “Ekranla değil, akranla büyüsün.” diyorsunuz ama Sayın Bakan, ben yine Çocuk Oyuncular Yönetmeliği’ne geleceğim. Yine az önce bir vekil arkadaşım söyledi “Kültür, sanat alanında çalışan çocuklarla ilgili düzenleme yaptık.” diye. Bu yapılan düzenlemenin tarihi 2015; açın yasayı bakın lütfen, biz 2015 yılında o dizilerde, televizyonlarda bayılarak izlediğimiz çocuklar için bir kanun değişikliği yaptık, aradan beş sene geçti, beş senedir yönetmelik bekliyoruz. Çalışma Genel Müdürlüğümüz burada mı bilmiyorum, yıllarca çalıştık, kapınıza geldim gittim; bir vatandaş ya da derneklerden duymuş biri olarak konuşmuyorum, size tebliğ edilen, beş yıldır önünüzde duran Çocuk Oyuncular Yönetmeliği’ni kaleme alan insanlardan biri olarak söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Lütfen son cümlelerinizi alalım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Son iki cümle.

Bu şekilde bunu dile getiriyorum ve gerçekten önünüzde hazır, ne bir birim kurmanıza gerek var... Çocuk işçiliğiyle mücadele etmek istiyorsanız size beş yıl önce teslim ettiğimiz yönetmeliğin artık lütfen imzalanmasını ve ekran başında bayılarak izlediğimiz çocukların korunmasını talep ediyoruz. Hiçbir çocuk gözümüzün önünde, bu kadar siyasinin gözü önünde günde on beş yirmi saat çalışmaya mahkûm edilemez diyorum.

Çocuk Oyuncular Yönetmeliği’ni bekliyorum, Çocuk Oyuncular Yönetmeliği’ni bekliyorum, Çocuk Oyuncular Yönetmeliği’ni bekliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arkaz, buyurun lütfen.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlarımız ve basınımızın çok güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türk kadını bugün bilim kürsüsüne, yargıç kürsüsüne, Parlamento kürsüsüne yükselmişse bu aşamaları yeni bir çağ başlatan önderimiz Atatürk'e borçluyuz. Kadınlarımız bu haklarını lütuf olarak değil bir hak olarak kazandı; Türk milletinin demokrasi anlayışı sayesinde Türkiye birçok ülkeden yıllar önce seçme, seçilme hakkını kadınlara teslim etmiştir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk kadınlarımızın her alanda ileri bir seviyede olmasını arzu etmiştir.

Kadın güçlüdür, haklarının farkında bir kadın daha da güçlüdür. Yasalar kadına ayrıcalık tanımaz, eşit yurttaşlık sağlar. Kadınlarının yüzü gülen bir ülke mutludur, gelişimini büyük ölçüde tamamlamıştır. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak tüm Türk kadınlarının gücüne, metanetine, vakurluğuna inanıyor, hepsiyle gurur duyuyoruz.

Bir milletvekili olarak da Parlamentoda aynı çatı altında kadın milletvekili arkadaşlarımla görev yapmaktan kıvanç duyuyorum. Ancak bunun yanında 2019 yılının sadece Ekim ayına kadar 347 kadın öldürülmüş, 2018 yılında 440, 2017 yılında 407, 2016 yılında ise 328 kadın maalesef öldürülmüştür. Cinayetlerin çoğunun nedeni dahi bilinmiyor, şüpheli ölüm olarak kayıtlara geçenler de cabası. Kimi kadın ekonomik bahanelerle kimi boşanmak istediği ya da barışmayı reddettiği için öldürülüyor. Nasıl ki toprak bütünlüğümüz bizim olmazsa olmazımızsa aile bütünlüğümüz de toplumun parçalanmaması için olmazsa olmazımızdır. Bu konuda Bakanlığınızın özel bir çalışma yapmasının doğru olacağına inanıyorum. Güçlü kadın güçlü Türkiye'dir diyor, bütçenizin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, kamuda, KİT'lerde, taşeronda kadro alamayan çalışanlar için kadro verilmesi düşünülmekte midir?

Kamuda kiralık araç şoförleri, hastane bilgi işlem çalışanları, görüntüleme merkezi çalışanları, sosyal tesis çalışanları, Orman Genel Müdürlüğünde, Demiryollarında, Karayollarında, PTT ve diğer kuruluşlarda taşeronda kalanların mağduriyeti devam etmektedir. KİT için genelge çıkarıyorsunuz ama KİT'te taşeronda kalanları kadroya hâlâ almadınız. Bakanlara sorduğumuz sorularda da bunları doğruluyorlar.

Engelliler için ayrılan kotanın yüzde 3'ten yüzde 6'ya çıkarılmasını düşünüyor musunuz? Kamuda boş engelli kadrolar ne zaman doldurulacak? Engelliler için ne kadar alım planlanıyor, açıklama yapar mısınız?

Güvencesiz, modern köle olarak çalıştırılan kıdemsiz, ihbarsız Toplum Yararına Program kapsamındaki işçilere, işçi olarak dahi tanımlanmayanlara kadro verilmesi düşünülmekte midir?

Emekliler için intibak düzenlemesi sağlanacak mıdır? Emeklilere gıda ve yakacak yardımı verilmesi düşünülmekte midir? Emeklilerin Ramazan ve Kurban Bayramı ikramiyelerinin asgari ücretle eşitlenmesini düşünüyor musunuz? Sağlık hizmetlerinde emeklilerden çeşitli adlarla yapılan kesintiler kaldırılmalıdır. 2008 yılında yaptığınız aylık bağlama oranıyla gasbedilen hakların düzeltilmesi için yeni bir düzenleme yapılacaktır mıdır?

Sosyal Güvenlik Kurumu öncesi annelerin doğum borçlanmasını sağlayacağı prim ödeme yöntemi getirilip emekliliğe sayılması için bunlara destek verilecek midir?

Çırak ve stajyerler işe başladığı gün itibarıyla aylıklı sigortalarına alınmaları sağlanacak mıdır?

Üniversiteli işçilerin statü değişikliğinin yapılmasının, işçi olanların memur olmasının yolu açılacak mıdır?

Diğer yerlerde amir izniyle dokuz ay yirmi dokuz güne çıkarılan düzenleme, millî park, orman, belediye ve il özel idarede beş ay yirmi dokuz gün süreyle çalıştırılan geçici işçiler için, neden sağlanmamıştır? Esasında bu işçilerin yıllardır çalıştıkları kurumlarda doğrudan kadroya alınmaları sağlanmalıdır.

Tüm memurların ek 3600 göstergesi verilmelidir. Tüm kamuda asıl işi yapanlar asıl kadroya alınıp eşit ücret verilmesi sağlanmalıdır. Taşerondan kadroya geçenlerin toplu iş sözleşmesinden yararlanmamasıyla oluşan hak kayıpları telafi edilmelidir. Belediye şirketlerine alınan taşeron işçilerin doğrudan belediye kadrolarına alınması sağlanmalıdır.

Emeklilikte yaşa takılanların günü ve primi tamam olduğu hâlde işsiz kalanların yaşadığı mağduriyetin varlığından haberdar mısınız? Emeklilikte yaşa takılanlar gününü doldurmuş ve primini ödemiştir, yaş nedeniyle işsiz kaldıklarında emekli olamamaktadır. Yaş olmadan emekliliği hak eden sayısı kaçtır, ne kadar prim ödemişler ve bugüne kadar devlete ödedikleri primleri neden maaş olarak bu kişilere geri vermiyorsunuz? Emeklilikte yaşa takılanların hakları ve hak ettikleri emekliliğin bir an önce verilmesi sağlanmalıdır.

65 yaş maaşı alırken Niğde’de 500 kişiye yakın kişinin maaşı kesilmiştir. İsim isim de iletiyorum, “Siz böyle bir şey yok.” diyorsunuz ama çok ah alıyorsunuz. İnsanlar kış ortasında maaş dahi alamaz duruma düşürülmüştür.

Bakanlığınızda ek dersli meslek özlük haklarının verilmesi yönünde talepleri neden karşılamıyorsunuz?

Mevsimlik ve kampanyalı işçiler için kıdem tazminatını alabilecekleri bir düzenleme neden getirmiyorsunuz?

İşsizlik Fonu’na para kesildiği hâlde geçici olan yirmi dokuz gün çalıştırıp işten çıkarılanlara neden İşsizlik Fonu’ndan ödeme yapılmamaktadır?

Çocuk işçilik yaşının 10'lara kadar düşmesi sizi rahatsız etmiyor mu? Küçük bedenlere ağır yük bindirilmesi neden engellenmiyor?

Kayıt dışı ve kaçak yabancıların takibi neden sağlanmıyor?

Ülkemizin iş cinayetlerinde Avrupa 1'inci olmamızdan rahatsızlık duymuyor musunuz? Neden gerekli önlemleri almıyor ya da alınan önlemleri erteliyorsunuz?

İşçilerin sendika seçme özgürlükleri ve örgütlenme özgürlüklerinin sağlanması için neden daha iyi şartlar oluşturmuyorsunuz?

Asgari ücretin vergi dışı kalması için bir çalışma düşünüyor musunuz?

Yardımcı hizmetler sınıfındaki kamu görevlilerinin genel idare hizmetler sınıfında istihdamları düşünülmekte midir?

Meslek hastalıkları giderek yaygınlaşmakta ve çeşitlenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitiriyoruz değil mi Sayın Gürer?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bitiriyorum.

Bunlarla ilgili tanım düzenlemesi sağlanacak mıdır?

Kamu iktisadi teşekkülleri ve özel bütçeli kamu kuruluşlarının ve kanunla kurulmuş birlik, kooperatif çalışanlarının sürekli işçi kadrolarına geçişi ne zaman sağlanacaktır?

İş yerlerinde mobbingler artmakta, fazla çalışma süreleri aşılmakta, çalışanlar haksız hukuksuz bir şekilde işten çıkarılmaktadır. Bu konuda Bakanlığımızın çalışmaları yetersizdir.

İşsizlikte rekor üstüne rekor kırılmakta. 2 milyon üniversite mezunu genç işsizdir.

Emeklilerin sefalet içinde yaşadığı, işsizliğin geniş tanımının 8 milyona ulaştığı, taşeronların kadro alamadığı, göçmen ve kayıt dışı çalışma yaşamının dengelerinin yok olduğu süreçte Bakanlık olarak sorunları çözmekten çok sorunları izliyorsunuz.

Sorular soruyoruz, 293 sorudan 69'una cevap verdiniz Sayın Bakan. Sorularımızı yanıtlayın ki biz de bilgenelim.

Bütçeniz hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Yani bu beş dakika içerisinde herhâlde rekor sayıda soru sordunuz.

Sayın Keven, buyurun lütfen.

ALİ KEVEN (Yozgat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, sulama birliklerinin geçmiş sigorta borçlarından dolayı eski yönetim kurullarına yüksek meblağlı borçlar çıkarılmış durumda. Biliyorsunuz, şu an bu sulama birlikleri Devlet Su İşleri tarafından yönetiliyor. Ancak önceden birlik yöneticileri aidatlarını tahsil edemedikleri için personellerinin sigorta primlerini ödemekte zorluk çekiyorlar.

Şimdi, Yozgat'ta Paşaköy ve Esenli Sulama Birliğinde eski yöneticilerin emekli maaşlarından kesinti yapılarak geçmiş sigorta borçları faiziyle birlikte tahsil ediliyor.

Sayın Bakan, Şefaati Paşaköy Sulama Birliğinin eski yöneticilerine faiziyle birlikte toplam 2,5 milyon lira borç çıkarılmıştır. Bu durum büyük mağduriyetlere yol açmakta. Sayın Bakan, vatandaş buna somut bir çözüm istiyor sizden. Sulama birliklerinin geçmiş sigorta prim borçlarından dolayı on yıl önceki yöneticiler sorumlu tutulacağı yerde... Şu anki Devlet Su İşleri yönetimi bir yapılandırma yaptırıp taksitlendirerek ödebilir borçları. Böylece bu mağduriyetler giderilmiş olur. Mağdur olan insanlar sizden bu anlamda destek bekliyorlar.

Sayın Bakan, malullük oranı gibi gerekçeler gösterilip daha sonra “gazilik” unvanı elinden alınan ve zaman zaman basına da yansıdığı üzere, ödenen ücretlerin ve protezinin dahi faiziyle elinden alındığı belirlenen gazilerimizin yaşadığı bu mağduriyetler telafi edilmelidir. Bu yurttaşlarımızın talepleri acilen geniş kapsamlı ele alınmalıdır. Malullük oranı üzerinden bir ayrımcılık yapılmasını asla tasvip etmiyorum. Santim santim gazilik ölçüyorsunuz, bu uygulamayı terk edin artık. 20 bin yurttaşımız “gazilik” unvanının tanınmasını bekliyor. Terörle mücadelede yaralanmış, parmağı kopmuş, vücudunda şarapnel veya kurşunla gün gün zehirlenerek yaşayan yurttaşlarımız haklarının teslim edilmesini istiyorlar. Sayın Bakan, malul sayılmayan gazilerimiz için bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Sayın Bakan, ayrıca, daha önce gündeme getirdiğim bir staj sigortası mağduriyeti var. Vermiş olduğum kanun teklifi de Mecliste oylama sonucu maalesef reddedilmişti. Bu sorunu incerseniz çok yerinde ve haklı bir talep olduğunu görürsünüz. Yüz binlerce meslek lisesi ve çıraklık eğitimi mezunu insan zor koşullarda atölyelerde, fabrikalarda staj yaptı ancak bu staj sigortalarının hiçbir emekliliğe esas sayılmamakta; bu, toplumda adalet duygusunda derin bir zedelenmeye yol açmaktadır. Düşünün, bir avukatlık stajında büroda staj yapıyorsunuz, bu emekliliğe esas sayılıyor; tıpta uzmanlık, asistanlık öğrencisisiniz, bu geçirdiğiniz süreler emekliliğe esas sayılıyor ancak mesleki stajlara gelince hiçbir

emekliliğe esas sayılmıyor. “Bunca insanın talebi nedir, ne getirir, ne götürür?” diye bir çalışma dahi yapılmıyor. Meslek lisesi mezunları bu mağduriyetin giderilmesine yönelik bir çalışma yapılmasını talep ediyorlar, seslerinin duyulduğunu görmek istiyorlar.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Keven.

Sayın Emir, buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra bir yardım kampanyası başlatılmıştı ve o gün Sayın Bakanın açıklamasına göre de 309 milyon lira toplanmıştı. Biz bu paranın ne yapıldığını ve ne yapılacağını ısrarla sorduğumuzda en nihayetinde “Bir vakıf kuracağız.” dediler ama bu vakıfla ilgili hiçbir işlem yapılmadı. Ta ki 2018 yılında 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle vakfın kuruluşuna dönük olarak bir karar alındı. Ancak yine beklendi ve 13 Temmuz 2019’da nihayet vakıf asliye hukuk mahkemesinde tescil edildi. Ancak bu tescil sırasında da baktık ki vakfın ne müteveli heyeti var ne denetleme kurulu var ne yönetim kurulu belli. Sonrasında biz ısrarla takip ettiğimizde Vakıflar Genel Müdürlüğünde bir adres bulduk, yine mahkeme kararındaki adresle aynı ve bu mahkeme kararındaki adrese gittiğimiz zaman orada bir vakıf olmadığını hayretle gördük. Yani Bakanlık “fake” bir adresle, yanlış bir adresle bir işlem yaptırmıştı, dolayısıyla bizce bu son derece rencide edici bir şeydi. İlk sorum: Bu konuda siz de rencide oluyor musunuz?

İkincisi: Bu vakfı kurmak için neden üç yıl beklediniz? Elinizi tutan neydi? Paraları topladınız, toplanan paraları hak sahiplerine vermek var iken üç yıldır neyi beklediniz? Devam ediyorum: Bu para nerede? İsrarla soruyoruz, cevap alamıyoruz. En nihayetinde “Para Bakanlığın uhdesinde.” dendi, bu “uhde” neye tekabül ediyor? Bakınız, hem Sayıştay raporları hem sizin sunumlarınızda ki mizan cetvellerine ayrıntılarıyla baktık, sizin “uhde” dediğiniz yer neresi? Şimdi, biz somut olarak soruyoruz: Bu para yani yarım katrilyonluk bir para -bugünkü değeriyle- nerede, somut olarak öğrenmek istiyoruz. “Bizim uhdemizde.” cevabı elbette ki tatmin edici değil.

Bir diğer konu, kararnameye göre aslında bu vakıf hükmi şahsiyet kazandığı andan on beş gün içerisinde bütün paranın vakfa geçmiş olması gerekiyor ama Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili Sayın Kültür Bakanına burada sorduk, Kültür Bakanı bunu size sormamızı söyledi Sayın Bakan. Yani burada da aslında bu kararname yani kanun çiğneniyor çok açık bir biçimde. Adresi soruyoruz, Kültür Bakanı dedi ki: “Adres Sayın Bakan.” Yani sizi kastetti. Bu vakfın adresi siz misiniz? Yine aynı şekilde, sanıyorum Sayın Bakan yanlış yönlendirmişler çünkü kararnameye de bakmamış, bürokratları da burada tenkit edeceğim. Müteveli heyetini sorduğumuz zaman da dendi ki “Müteveli heyeti başkanı Sayın Bakandır.” Siz bu vakfın müteveli heyeti başkanı mısınız, ne zaman atandınız? Dolayısıyla burada son derece açık sorularımız var. Somut bir biçimde soruyoruz, 309 milyon lira eğer bir şekilde değerlendirilirse, yarım katrilyon liralık bir değer bugüne kadar neden şehit yakınlarına, gazilere verilmemiştir ve bugün bu para nerededir? Bugün bu para eğer bütçenin içerisinde somut bir yerde durmuyor ise bugün bunu göstermezseniz bizim bunun bir şekilde bir başka yere gittiğini, bir başka yeri onarmak için, bir deliği tıkmak için veya başka bir nedenle kullanıldığını düşünmemiz için yeterli kadar sebebimiz olacak.

Bakın, sizin 2018 faaliyet raporunuz, burada 15 Temmuz şehit ve gazileriyle ilgili sadece bir bölüm var, onda da diyorsunuz ki: “Vatandaşların bunlara yaptığı tapu, gayrimenkullerin tapu işlemlerini gerçekleştirdik.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

Demek ki 2018 yılında maalesef şehit yakınları ve gazilere, 15 Temmuz şehit yakınları ve gazilerine herhangi bir nakdi ödeme yapmamışsınız, buradan bunu anlıyoruz. Demek ki son derece garip, çapraşık bir durum var. Bugüne kadar sustunuz, bugüne kadar açıklamadınız, burası artık cevap verme yeridir ve somut bir biçimde sizden cevap bekliyoruz.

Bir sözüm de diğer milletvekili arkadaşlarımadır: Tüyü bitmemiş yetimin; canını, sağlığını ortaya koyan şehitlerimizin ve gazilerimizin haklarını talep etmek sadece Cumhuriyet Halk Partisinin işi midir? Diğer milliyetçilerin de bu konuda talepkâr olmaları ve bunu takip etmeleri gerekmez mi diye soruyorum.

Çok teşekkür ederim.

Somut yanıt bekliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Ali Çelebi Bey, buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kıymetli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Şehit ve gazilerle ilgili bir özet yapmak istiyorum. Askerlik Yasası'nda şehit ailelerine faizsiz konut kredisi değil, bir konutla sınırlı olmak üzere TOKİ'den hibe ev verilmesine dair AK PARTİ Grubuyla bir ön görüşme yapmıştık, bu konuda gelişme oldu mu, önce onu sormak istiyorum.

İki: Terör gazilerimizin erken emeklilik hakları şu an ellerinden alınmış durumda, uğraşmadığımız bir onlar kalmıştı, onlarla da uğraşalım. Bunu düzeltecek bir çalışma yapacak mısınız? Yapılması gereken şu: 2330 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının son cümlesi metinden çıkarılırsa bu çözülmüş olacak.

Gelelim malul sayılmayan gazilere. 20 bine yakın polis, asker, kamu görevlisinin sorunu ne zaman çözülecek diyorum; AK PARTİ Grubu bunun da sözünü vermişti, tutanaklarda mevcut. Şimdi, kalbinde kurşunla yaşıyor, gazi değil. Bakın, çatışmada parmaklarını yitirmiş, gazi değil. Kanas'la sırtından vurulmuş, akciğeri delinmiş, gazi değil. Mayına basmış, vücudunda 60 tane şarapnel parçası var, gazi değil. Beyninin içinde 3 roket parçası var, müdahale edilemiyor, gazi değil. Patlama nedeniyle duyma, görme kaybı yaşıyor, gazi değil. Sebep? Yüzde 40 uzuv kaybı gerekiyormuş, cetvelle ölçülecek. Bunu da kategorize edecek bir formül bulmamız şart. Hayat kalitelerine, iş görüp göremediklerine göre, ruhsal durumlarına göre kriter geliştirip bu insanların sorunları çözülmelidir.

Diğer bir soru: Zengin elmas, yat, kotra almak ister, onlara ÖTV yok ama benim gazim araç almak ister “Yüzde 90 sakatlık oranının varsa ÖTV yok.” diyoruz. Böyle bir şey olabilir mi? Elmasa yok, gazim araç almak istediğinde yüzde 90 sakatlık oranı istiyoruz. Yani o gazi olduğu için bizim ona vermemiz lazım, onun engellilik durumuna göre değil. Ayrıca ÖTV'siz aracı şehidimizin eşi veya çocuğu alırsa anne veya babası alamıyor, böyle bir durum olabilir mi? İkisi de alsın, eşi de alsın, çocuğu da alsın, anası babası da alsın. Yaşlı insanlar bunlar, en değerli varlıkları evlatlarını kaybetmişler, orada bile sorguluyorsunuz. Buradan mı devleti kurtaracaksınız demek istiyorum. Eğer devleti kurtarmak istiyorsanız Sayıştay raporu sayfa 53'e bakmanız gerekir. Orada yersiz ödenen 675 milyon kamu alacağı var, 675 milyon. Herhangi bir kanuni düzenleme olmadan valilik ve kaymakamlık aracılığıyla bunun tahsilinden vazgeçtiniz. Şehitle gaziyle uğraşacağınıza buraları çözerseniz devleti de kurtarabilirsiniz diyorum.

Muharip gazilerimiz şeref aylıkları alıyorlar, sosyal güvencesi varsa biri diğerinden daha düşük alıyor. Böyle bir ayırımın yapılmaması gerekir, artı faizsiz konut kredisinden yararlanamıyorlar. Yararlansalar ne olur? O da 137 bin lira, 137 bin liraya ev mi var? Onu da artırmak gerekir. Şehit yakınları ve gazilerimizin ayrıca sağlık kurumlarında hiçbir katkı payı alınmadan, hiçbir sınırlama olmadan yararlanmaları gerekir. İki tane de ilginç bilgi vereyim size. Vazife ve harp malulü aylığı alan erbaş ve erler eğer gazi olmadan önce bir işte iki sene çalıştı diyelim, o hizmetler siliniyor, o süreler yanıyor, sigortalılık başlangıcı değişiyor ve bağlanan aylıkları da değişiyor, bunu düzeltmemiz gerekir. Diğer bir ilginç bilgi: Vazife malulü subay, astsubay, uzman, vazife malulü erlerden daha düşük maaş alıyor. Hani belli bir hiyerarşi varsa Silahlı Kuvvetler mensubu olarak bunu hatırlatmak isterim.

Bir de uyarı yapmak isterim: Havalimanlarında devlet övünç madalyası sahiplerine VIP hizmet verilmekte ancak Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları bu hizmeti aksatmaktadır Sayın Bakan. Bununla ilgili bir genelge yazar, bunu çözerseniz mutlu olurum.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

Değerli arkadaşlar, şimdi önce Sayın Sibel Ersoy’a söz vereceğim, daha sonra Sayın Gülüm’e, daha sonra da Sayın Bülbül’e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Ersoy.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, öncelikle 2020 bütçemizin vatana, millete hayırlı olmasını diliyorum. Ülkemizde engelli vatandaşlarımızın iş gücüne katılım oranı da istenilen düzeyde değildir. Bizlere gün içerisinde birçok engelli vatandaşımız ulaşmaktadır. Hayatlarını birçok açıdan zorluklarla devam ettiren bu vatandaşlarımız çoğunlukla iş talebi ve beklentisi içerisinde. Bu konuda gerekli düzenlemeler yapılarak yeterli teşvik çalışmaları yapılmalıdır. Ülkemizde bulunan engelli vatandaşlarımıza yönelik genel ve mesleki eğitim, mesleki rehabilitasyon, kendi işini kurmaları için hibe desteği ve iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri alanlarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Sayın Bakanım, bir diğer husus ise bildiğiniz üzere bizler toplumumuzda geleneklerimiz ve medeniyet değerlerimiz gereği aile kavramını her zaman önemsemişizdir, Türk milletinin temeli ailedir. Son yıllarda aile kurumuna yönelik birçok tehditler söz konusudur. Artan boşanma oranı da bunun en önemli göstergelerinden biridir. Bu kapsamda kamuoyuna yansıdığı kadarıyla Bakanlığımız da birçok ilde evlilik öncesi eğitimler gerçekleştirmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumu raporlarında da bahsi geçen Bakanlığınızca aile ve boşanma süreci danışmanlık hizmetlerinin daha etkin hâle getirilmesi, yaygınlaştırılması ve sunulan hizmetlerin kamuoyunda artırılmasına yönelik çalışmalar olması gerektiğini düşünmekteyim. Ülkemizde hiçbir ayırım gözetilmeden herkesin hizmet ve yardımlardan eşit ve adil bir şekilde yararlanması önceliğimiz olmalıdır.

Ülkemizde yaşayan yüz binlerce işitme engelli vatandaşımız bulunmaktadır. Bu vatandaşlarımız bilhassa sağlık hizmetleri alırken hastalıklarını ve sağlık sorunlarını aktarmakta zorluk çekmekte ve zaman zaman bu iletişim sorunları nedeniyle tedavilerinde aksaklıklar yaşamaktadırlar. Bu çerçevede, Bakanlığınız işitme engelli vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerinden faydalanırken yaşadıkları sorunların giderilmesine yönelik sağlık kurumlarında işaret dili tercümanı bulundurulması için herhangi bir çalışma yapıyor mu?

Ayrıca, kamuda çalışan engelli vatandaşlarımızın tayin, atama ve kurumlar arasındaki görev değiştirme hakkıyla ilgili yaşadıkları sorunlarla ilgili Bakanlığınızca bir çalışma yapılmakta mıdır?

Ayrıca, hepimizin bildiği ve ivedilikle çözümlenmesi gereken bir diğer sorumuz da var, o da sözleşmeli personelin kadroya alınmasıyla ilgili. Bununla da ilgili çalışmanın ivedilikle yapılmasını rica ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Gülüm, buyurun lütfen.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Merhabalar.

Ben, biraz kadına yönelik şiddet meselesiyle ilgili konuşmak istiyorum.

Şimdi, sunulan raporda sığınaklar için mesela, 209.125 rakamından bahsediliyor ama harcama oranının çok düşük olduğu gözlemleniyor. Bu, aslında bütün kalemler için geçerli. Şiddet önleme ve izleme merkezleri için durum böyle. Barınma hakkı için, barınma desteği için yine harcanan miktar öngörülen bütçeden çok düşük. Kreş desteği için yine aynı şekilde belirlenen miktarla harcanan miktar arasında çok ciddi bir uçurum var.

Şimdi, buna bakınca acaba ülkemizde kadınların kreş desteğine ihtiyacı yok mu, barınma desteğine ihtiyacı yok mu? Kadına yönelik şiddet yok herhâlde ki sığınmaevi açmaya ihtiyaç duymamışız gibi algılayabiliriz ama istatistikler çok açık, net ki kadına yönelik şiddet artık bir katliam boyutunda. Yani böyle basitçe geçiştireceğimiz bir durum olmaktan çoktan çıkmış durumda, her gün 3 ya da 4 kadının öldürüldüğü ve Türkiye'nin dünya sıralamasında da başlarda görüntü verdiğimiz bir durumdayız.

Şimdi, öncelikle bunu sormak istiyorum: Bu bütçeler neden kullanılmadı? Oysaki biz biliyoruz ki kadınların en çok da katliama uğramasının nedeni şiddete uğradığı evleri terk edecek yerlerin olmaması, sığınma merkezlerinin olmaması, gidecekleri konukevlerine barınma desteğinin sağlanmaması. Yine, kadınlara kreş desteği sağlanmadığı için, çocuklarını bırakacak bir yer olmadığı için çalışma olanaklarının sağlanamaması gibi birçok nedenle kadınlar aslında çok yoğun şiddet, baskı ortamı altında yaşamak zorunda bırakılıyorlar.

Yeni dönem bütçe açısından baktığımızda ise çok ciddi bir artış olmadığını görüyoruz. Şimdi, hem bu kadar kadına yönelik şiddete ilişkin basın toplantıları, bu konuya ilişkin çalışmalar olduğu söyleniyor ama yeni bütçede nedense bu kalemlerde çok ciddi bir artış yok. Aslında, bu, biraz bu meseleye nasıl baktığımızı, görüntüde kadın-erkek eşitliği derken aslında gerçek anlamda bir kadın-erkek eşitliğine de inanmadığımızın göstergesi.

Şimdi, bu meseleye bakarken bütünlüklü bakmak gerekiyor. Gerçekten, biz bir sistem sorunu olarak görüyor muyuz, görmüyor muyuz, bütün mesele burada bence kilitleniyor.

Şimdi, “toplumsal cinsiyet eşitliği” kelimesini her yerden çıkardık. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçemiz de yok artık, toplumsal cinsiyete duyarlı ya da toplumsal cinsiyet eşitliğini savunan bir kalkınma planımız da yok, bu bütçenin tamamında da yok. Ne geldi onun yerine? “Kadın-erkek fırsat eşitliği” diye bir terim geldi. Şimdi, bu kelimenin kendisi... Öyle basit bir ayırmadan bahsetmiyoruz. Aslında, şunu demiş oluyorsunuz bunu getirerek: “Biz bunu ciddi bir sistem sorunu olarak, bir erkek egemen sistemin sonucu olarak görmüyoruz, biz bunu sadece fırsat eşitsizliği sorunu olarak görüyoruz, buradan da bakacağız ve buradan çözüm üreteceğiz.” dediğiniz anda “Aslında, gerçek anlamda bir kadın-erkek eşitsizliğini giderme derdimiz de yok.” demiş oluyorsunuz. Çünkü öyle basit, sadece bir erkeğin kadına bireysel olarak uyguladığı bir sistemden bahsetmiyoruz. Gerçekten, sistematik olarak, erkeğin kadın üzerinde iktidar kurmasının aracı olan, kadını kendi hâkimiyet alanı olarak görmesinin bir sonucu olarak bu gerçekleşiyor. Bunun sonucu olarak da kadınlar şiddete maruz kalıyor, katliama maruz kalıyor.

Diğer bir sorunumuz, ekonomik kriz. Şunu biliyoruz: Evet, ekonomik kriz en çok kadınları vurur, kadın yoksulluğunu artırır, kadının yoksulluğunu daha da yoksullaştırır. Dolayısıyla ekonomik kriz sürecinde kadınları nasıl bu yoksulluktan kurtaracağız, kadınlar nasıl kendi ayakları üzerinde durabilecek, bunun üzerine mesela bütçede hiçbir şey yok. Zira, zaten ekonomik kriz olduğunu kabul eden bir iktidar yok. Ülkede zaten ekonomik kriz yok ki, bunu söylemek de yasak, hatta bunu söylemek de suç. Ama gidin, bir mahallelere bakın, bir semtlere bakın, bir insanların gerçek hayatlarına bakın, ne yaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gülüm, lütfen tamamlayınız.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Gerçekten, insanlar yoksulluğa düşmemiş mi, açlığa düşmemiş mi, kadınlar yoksulun en yoksulu değil mi, bir gidin de mahallelerde gerçeklerle karşı karşıya kalın. Kendi bulunduğunuz saraylardan bakmayın, oradan göremiyorsunuz herhâlde, bir görmeyi sağlayın.

Dolayısıyla da göçmen kadınlar başta olmak üzere, kadınların sorununa gerçekten inanıyorsanız “toplumsal cinsiyet” kelimesini hiçbir yerden çıkarmayacaksınız, erkek egemenliğinin varlığını kabul edeceksiniz, kadın-erkek eşitliğini de gerçekten sağlamaya çalışacaksınız, şununla başlamayacaksınız: “Zaten kadın-erkek eşitliğine inanmıyoruz, kadın-erkek eşitliği yoktur.” cümlesiyle başladığınız anda gerisi boştur, gerisi hikâyledir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul üzerine bir önerim olabilir mi?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, çok geniş bir Bakanlığa sahip, kadın meselesi, aile, sosyal politikalar, çalışma. Bürokrasiden görüyorum ki cevaplar yaşıyor Sayın Bakana, önünde bir dağ oldu, o da onları tasnif etmeye çalışıyor ve üzerinde çalışıyor gördüğüm kadarıyla. Şu bir sıkıntı Sayın Başkan: Çünkü bizler konuşuyoruz, bir yandan çalışıyor Sayın Bakan. Şunu önersem: Hani finalde Sayın Bakana bir on beş, yirmi dakika, yarım saat süre vereceğini söyleseniz, o da bizi dinlese daha çok...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben sizi dinliyorum her hâlükârda.

BAŞKAN – Tamam, süre vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakanım, inanın, kolay değil biliyorum, bir yandan takip ediyorsunuz, bir yandan çalışıyorsunuz yani daha çok bizi dinleseniz...

BAŞKAN – Sayın Paylan tarafından güzel bir öneri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hani yardımcılarınız notlarını alsa, tasnif etse, finalde de size bir süre verilse... Başkana önerim odur. Yani sizi de anlıyoruz çünkü çok geniş bir Bakanlık. Bu anlamda, finalde süreniz olacağınızı bilerseniz, bizi dinleseniz inanın, çok daha efektif bir müzakere süreci olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gülüm, kadınların her zaman yanındayız, yanında olmaya da devam edeceğiz.

Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Bakan, çocuklarımız çok önemli.

Küçük yaşta evlendirilmeye çalışılan, yakınları tarafından cinsel tacize, istismara uğrayan, suçla sürüklenen, uyuşturucuya bulaşan, ebeveynleri cezaevinde olan ya da ailenin maddi imkânsızlıkları nedeniyle bakılamayan çocukların bir kısmı Bakanlığa bağlı çocuk destekleme merkezi, çocukevleri sitesi ve çocukevlerine yerleştiriliyor. Ancak uğradıkları fiziksel ve psikolojik şiddet ne yazık ki bitmiyor. Şiddet, istismar, psikolojik baskı, okula devam edememesi gibi ciddi sorunlar var. Ayrıca, kurumların mekânsal şartları da oldukça yetersiz.

Sayın Bakan, bu kurumlarda kaç kız, kaç erkek çocuğu kalmaktadır? Çocukların kaç istismar, kaç şiddet, kaç uyuşturucu madde, kaç erken evlendirilme, kaç ebeveynleri tarafından bakılmadığı için bu kurumlardadır?

Sayın Bakan, bu kurumlarda kaç personel hakkında şikâyet olmuştur? Kaç personel hakkında işlem başlatılmıştır?

Merkezlerin yetersiz kütüphane, yatak, aktivite alanlarının düzeltilmesiyle ilgili bir çalışma var mıdır? Bu kurumlara 2020 bütçesinden ne kadar pay ayrılmıştır?

Sayın Bakan, kurumlardan beş yıllık süreçte kaç çocuk kaçmıştır? Yıllar arasında bir artış var mıdır?

Sayın Bakan, yurtlardan kaçan çocukların kaç bulunmuştur? Kaçma nedenleri nedir? Kaç kurumla ilgilidir?

Sayın Bakan, Bakanlık çocukların mağdur olduğu davalarda kaç dosyaya müdahillik sunmuştur? Bunların kaç çocuk istismarıdır? Kaç çocukların aile içi şiddetiyle ilgilidir? Kaç kurum avukatı vardır? İllere göre dağılımı nedir?

2018 yılı Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı olarak ilan edilmiş ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda çok taraflı bir katılımı Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı çıkarılmıştı. Ancak TÜİK verilerine göre, çocuklarda iş gücüne katılım oranı 15-17 yaş arasında 2017'de yüzde 23'ken 2018 yılında artmış, yüzde 21,1 olmuştur. Çocuk işçilerin sayısının bu verilerin de üstünde olduğu kanaatindeyim. Demek ki Bakanlığın bu konuda yürüttüğü politikanın herhangi bir fayda sağlamamış olduğu ortaya çıkıyor.

Bakanlığın verilerine göre, çalıştırılan çocuk sayısı nedir? Bakanlık bu konu hakkında nasıl bir çalışma yapmaktadır? Sokakta çalıştırılan, kaba tabirle dilendirilen ve kurum güvencesinde olmayan binlerce çocuk vardır. Bu çocuklar için koruyucu, önleyici hizmetlere ayrılan bütçe var mıdır? Çocuklarla ilgili bir politikanız mevcut mudur? Sizin verilerinize göre çocuk işçi yaşı kaç düşmüştür?

Sayın Bakan, TÜİK verilerine göre, yaşlı nüfus olarak kabul edilen 65 ya da daha yukarı yaştaki nüfus 2014 yılında 6 milyon 192 bin 762 kişi iken son beş yılda yüzde 16 artarak 2018 yılında 7 milyon 186 bin 204 kişi olmuştur. Yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarına göre, mutlu olduğunu beyan eden yaşlı bireylerin oranı 2017 yılında yüzde 66,1 iken bu oran 2018 yılında yüzde 61,2'ye düştü. Yardıma ve bakım desteğine ihtiyacı olan yaşlıların Türkiye oranı ortalaması yüzde 8 civarında iken sizin de yaşamış olduğunuz Aydın'da ise bakıma ihtiyacı olan yaşlıların oranı yüzde 12'ye çıkmıştır yani Aydın'da desteğe ihtiyacı olan yaşlı sayısı Türkiye ortalamasından yaklaşık yüzde 50 daha fazladır.

Aydın'da mevcut özel ve kamuya ait yaşlı bakım merkezleri ihtiyaca cevap vermediği için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aydın'ın Sultanhisar ilçesinde 110-120 kişilik bir yaşlı bakım merkezi planlanmış ve 2011 yılında 5 milyon TL'yle ihale edilmiş, 10 milyon lirayı bulan ihale bedeliyle, 2019 yılı yerel seçimleri öncesinde çevre ilçelerdeki huzurevlerinden yaşlılar toplanarak resmî açılışı gerçekleştirilmiştir fakat göstermelik bir açılışla yerel seçimlerin ardından huzurevine getirilen bakıma

muhtaç yaşlılar çevre ilçelerdeki huzurevlerine tekrardan geri gönderilmiş, Sultanhisar Huzurevi ise yemekhane, elektrik ve diğer birçok yapısal problem ve personel eksikliği dolayısıyla kapalı kalmaya devam etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Bülbül

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yardıma ve bakım desteğine ihtiyacı olan yaşlıların oranı Türkiye ortalamasından yaklaşık yüzde 50 daha fazla olan Aydın ilinde yaşanan bu problemin nedeni nedir? Yaşlı bakımevini ne zaman faaliyete geçirmeyi düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cesur, buyurun lütfen.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, kurumlarımızın değerli personeli; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Ben de az önce ifade edildiği gibi Sayın Bakanımızın sorumluluk alanı gerçekten çok geniş, bu geniş ve önemli sorumluluk alanında bir kadının görevli olmasından dolayı hemcinsim olarak memnuniyetimi öncelikle ifade etmek istiyorum. Burada dile getirdiğimiz sorunları da Sayın Bakanımızın duyacağına ve onları yerine getirmek için elinden geleni yapacağına inancım tamdır. Bunu da belirtmek isterim.

2018 Mart ayında eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Sayın Fatma Betül Sayan Kaya Hanımefendi 3 bin ASDEP personelinin istihdam edileceği sözü vermişti. 2018 Mayıs'ta da Sayın Cumhurbaşkanımız bu sayının 4 bine çıktığı müjdesini verdi. 2018'de bir alım yapılmadı maalesef, 2019 Haziran ayında da bizzat Sayın Bakanımız, zatıinaliz, bini ASDEP, bini işçi 2.321 sözleşmeli personel olarak alım ilanına çıkılacağı müjdesi verdiniz ancak hâlen alım yapılmadı. 6 bölümde toplamda 120 bine yakın mezun bu alımı bekliyor. Bu sözünüzü tutacağınıza inanıyoruz Sayın Bakanım. Onlar adına dile getirmek istedik.

Yine, Sosyal Güvenlik Kurumunda bir işçi 7200 günde emekli olurken esnafılar 9000 günde emekli oluyorlar ve bir eşitsizlik varsa bunu gidermek lazım. Sabah namazında dükkânını açıp gece yarısına kadar çalışan esnafımıza sahip çıkmamız gerekiyor. 7200 gün taleplerini duymanızı yine rica ediyoruz.

Sicil affını bekliyor yine esnafımız. Zaman zaman sicil affı çıkıyor ancak özel bankalarda sicil affı uygulanması talebi var yine esnafımızdan. Bu konu için de gerekli çalışmalara sizin destek vermenizi rica ediyoruz.

Yine Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında 2015'e ikinci dönem 58 iş müfettiş yardımcısı var. 2016 Haziran ayında göreve başlayan müfettiş yardımcılığı için gerekli yetki ve yeterlilik yasal koşullarını yerine getiren bu müfettiş yardımcılarımızın 2018 Haziranından beri bekleyen makam olurlarını, bürokratik imzanızı tamamlayarak onların sıkıntılarını gidermenizi dile getirmek istiyorum.

Yine, Doğa Koruma ve Millî Parklar ve Devlet Su İşlerinde çalışan taşeron işçilerin sorunları var, birkaç kere dile getirildi. Ben de başka bir hususu dile getirmek istiyorum. Doğa Koruma ve Millî Parklar ve Devlet Su İşlerinde çalışan taşeron işçileri 696 no.lu KHK'yle 2017'deki son sözleşmede öngörülen dönem ve süreyle sınırlı olmak üzere geçici işçi kadrolarına alındılar. Bu işçiler yılda üç ay, beş ay, altı ay gibi farklı sürelerde çalışıyorlar ve bunlar temizlik, şoför, bekçi, orman mühendisi, av koruma, evrak kayıt işlerinde istihdam ediliyorlar. Talepleri var, tüm geçici işçilerin dokuz ay yirmi

dokuz gün çalışmasını talep ediyorlar aynen Millî Eğitim ve diğer kurumlarda olduğu gibi. Yılda üç ay, beş ay, altı ay çalışıp bir yıl geçinmek zorunda kaldıkları için mağdur durumdalar. Bir yıldan az süre çalıştıkları için izin hakları, sosyal hakları, emeklilik hakları, özlük haklarından mağdur durumdalar.

Yine tabii ki bunların yanı sıra, daha önce diğer milletvekili arkadaşlarımla da dile getirdiği gibi, kadın ve çocuk konusu çok önemli. Yarın da Dünya Çocuk Hakları Günü. Bütün bunların yanı sıra, bu taleplerin yanı sıra, burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda dile getirilen ve bütçeyle alakalı tüm konuların en başında çocuklara ve kadınlara yapılması gereken her şeyin Bakanlığınız tarafından bir numaralı öncelikli iş olarak alınmasını ben de talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

Bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, aslında geçmiş dönemde iki bakanlık, şu anda iki bakanlık bünyesinde tek bakanlık ve konulara baktığımızda aile, geçmişte bunda sosyal politikalar vardı, aslında sosyal politikalar da başlı başına devasa bir alan ve şimdi peşinden de çalışma ve sosyal güvenlik. Sosyal güvenlik, tekrar, kendi başına gerek hastaneler açısından, sağlık hizmetleri açısından ve sosyal güvence açısından devasa ve nitekim siz sabah sunum yaptığımızda bile zaman yetmedi size ve ek süre bile yetmedi. Aslında bu çerçevede ele aldığımızda gerçekten hem farklı konular hem önemli konular tek bir bakanlıkta; işiniz çok zor. Raporları da incelediğimizde hâlâ örgütlenme de tam bitmiş desek, kimi illerde hâlâ farklı şube müdürlükleri gibi kimi saptamalar olmuş geçmiş dönemde. Peyderpey bunları aşmaya çalışıyorsunuz. Bir taraftan örgütleniyorsunuz, bir taraftan bürokrasiyi ayarlamaya çalışıyorsunuz, bir taraftan da sorunlarla uğraşıyorsunuz. Niçin sorunlar diyorum? Çünkü aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, sosyal yardımlar, sosyal güvenlik, istihdam, kayıt dışı istihdam, meslek hastalıkları, işçi sağlığı ve güvenliği başlı başına belki de iki üç bakanlığın ilgilenmesi gereken devasa konular.

Bütçenize baktığımızda, değişik rakamları incelemeye aldığımızda, Bakanlığın en büyük harcamaları daha çok sosyal yardımlara gidiyor fakat dünyada da bildiğimiz gibi sosyal yardımlar bir hak olması gereken, bir taraftan da sosyal yardımların giderek azalması lazım. Eğer bir taraftan sosyal yardımlar artıyorsa ve sosyal yardımların altında yatan nedenlerin gerekçelerine yönelik çözümler bulunmuyorsa orada bir problem var. Nasıl ki Türkiye’de yoksulluk giderek artıyorsa, belli bir dilimdeki insanlar hep zenginleşip yoksulluk artarsa veya sürekli hastalık artarsa, sürekli problemler artarsa orada sosyal politikalarda bir sıkıntı var. Bu, sadece sizin Bakanlığınızın değil, aslında iktidarın el birliğiyle çalışması gereken bir konu.

Sosyal yardımlara dikkat ettiğimizde, bizim incelediğimiz rakamlarda 25 milyarın üstünde sosyal yardımlarla ilgili bir çalışma yürütülüyor ama Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne sadece 12 milyon para ayrılmış yani neredeyse 10 binde yarım. Siz kadının statüsünü geliştirmesenz, onun sorunlarını saptamak için sosyal politikalar geliştirmesenz onu yardıma muhtaç etme konumuna getiriyorsunuz.

Engellilerle ilgili başlıkları aldığımızda burada da bir karmaşa yaşanmakta çünkü hangi konum, hangi statüde ne tür engeller var, ne tür yardımlar var, bunlar da belirsiz. Bir diğeri de aslında veriler belli değil. Türkiye’de şu anda mesela hastanelerin verdiği heyet raporu ile sizlerin verdiği yardımları biz mukayese etmek arada devasa farklar vardır.

Tekrar, çocuk hizmetleri konusunda bir yığın problem var. Aslında yardımlar haklı fakat yardımları sadaka veya muhtaç tarzı değil, giderek azaltan, giderek problemleri çözen bir tarza dönüştürmek lazım. Yani insanlar bankalara kuyruğa girip sürekli beklemelelerinden onları sosyal politikalarını geliştirmek lazım. Bunu yapmadığımızda problem var.

Bakanlığın birçok konusuna baktığımızda, örneğin işsizlik belki de resmî TÜİK rakamlarına göre yani şu anda Türkiye’de genç işsizlik OECD ülkeleri arasında lider, hele üniversite mezunlarının işsizliği tekrar lider. Buna çözüm bulunmuyorsa büyük bir problem var. Bu sadece sizin Bakanlığınız değil, bütün iktidarın buna yönelik çalışma yapması lazım ve burada siz lokomotif gücü yürüteceksiniz; problemleri tespit edip, bu problemleri ilgili bakanlıklarla nasıl çözebiliriz? Nasıl ki ekonomik kriz konusunda tasarruflar veya tedbirler düşünülüyorsa işsizlik konusunda da yapılması lazım.

En önemli konulardan biri, bir taraftan, 10 milyonu aşan sigortasız çalışan var. Sayın Bakan, 10 milyon sigortasız çalışan ne demek biliyor musunuz? Bir nevi iş cinayetlerine vesile olmaktadır ve Türkiye’de bu “iş cinayetleri” dediğimiz “kaza” diye tanımlanan işçilerin yüzde 80’inden fazlası sendikası olmayan kişiler. Sizin Bakanlığınızın yapması gereken en büyük şey, baraj koymadan her birimde sendikaların önünü açmaktır. Türkiye gibi ülkelerde ne kadar örgütlenme, sendikal mücadele artarsa o kadar sorunların çözümü kolaylaşır ve rahatlar. Çocuk işçi yani çocuk ve işçiyi yan yana getiriyoruz, çocuk ve cezaevini yan yana getiriyoruz, çocuk ve istismarı yan yana getiriyoruz. Binlerce problem. Bu problemlere yönelik sosyal politikalar geliştirmesek, sadece burada verileri yansıtarsak “Şunu yaptık, bunu yaptık.” dediğimizde biz uzaklaşmış oluruz, sorunu görmemezlikten gelmiş oluruz. Bugün çocuklar kutuplaşmış şiddet ortamında yetişmekte ve kimi yerlerde şöyle bir istismara uğramakta: Eğitim açılmakta, eğitimle beraber stajyer, çıraklık filan denmekte pratik yapıyor diye resmen iş sömürüsü yapılmakta ve birçok istismarla karşı karşıya kalmaktayız. Tekrar asgari ücretle ilgili vergi düzenlemeleri... Birçok yapıya sizin şunu teklif etmeniz lazım: Asgari ücretlilerden giderek daha az vergi alalım, vergiyi tavana yayalım, daha çok kazananlardan daha çok vergi alalım. Bunların üstüne birçok vergi yükü getirdiğimizde problemler artmakta.

Bir diğer konu, sizin Bakanlığınızda da hepimizi ilgilendiren KPSS’yle giderek... Sınav yapılıyor, kriteri alınmıyor, mülakatla insanlar işe alınmakta ve tercihler yapılmakta.

Bir diğer en büyük problemlerden biri -ismine baktığınızda Türkiye’de isimler zaten çok güzel, kurulurken üzerinden epey çalışılıyor- İşsizlik Fonu. İşsizlik Fonu işverene aktarılıyor. Yani siz bunu İngilizceden Türkçeye çevirseniz, Türkçeden İngilizceye çevirseniz bunu dinleyenler ya bu nasıl oluyor? İsmi İşsizlik Fonu, kritik dönemlerde buradan parayı alan, nemalanan işverenler. Buradan çıkmamız lazım.

“İş cinayetleri” derken, “iş kazaları” derken bugün Türkiye’de kaçak çalışan mülteci diye buraya sığınan, misafir diye gelen insanlar en zor koşullarda sömürülüyor -deyim yerindeyse- cinsel istismardan tutun, cinayetin ve kazanın her türlü şeyi yaşanmakta ve giderek Türkiye bu konuda tekrar Avrupa ülkeleri arasında en üst sıralarda yer almakta. İşsizlik artıyor, istihdam azalıyor; krizle beraber birçok yer kapanıyor, işsizlik artıyor. Siz bunları sosyal politikada tartışmadığınız sürece sıkıntılar çıkıyor ve her işçi, her çalışan sorunu gündeme getirdiğinde “teröristsin, vatan hainisin” diye yaftalandığında problem çözülüyor. Üçüncü havalimanında insanlar yattığı yerden problem yaşarken göz altına alındılar. İşçiler birçok yerde sorunlarını gündeme getirirken problem yaşıyorlar. Bunlara çözüm bulmadığımızda, yüzleşmek istemediğimizde gerçekten bu sorunlar daha da büyüyerek önümüze geliyor.

Bir diğerk problemlerden biri İŞKUR. Sayın Bakan, ben Batman Milletvekiliyim, Batman’da Belediye Başkanı kazandığında 600 İŞKUR çalışanı vardı, Şu anda bir tane yok. Bunun izahını kim verecek?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Kimsede yok.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Belediye seçimlerinde daha önce bütün belediyelere İŞKUR işi veriyordu, Şu anda hiçbir tanesi yok, bunlar kesildi.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – AK PARTİ’li belediyelerde de yok.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Eğer bu ayrımcılıksa... 600’u niye birden kesildi?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şu anda Türkiye’nin hiçbir yerinde yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak’ta var.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Niçin kesildi? Seçim bitti çünkü. Yani bunu yapmadığınız zaman o işten çıkan vatandaş bile, yerleşemeyen bir vatandaş bile “Daha önce çalışıyordum, daha önce uzatılıyordu da Şimdi niçin uzatılmıyor.” diyor? Bunu izah etmeniz lazım. Bunu izah etmediğiniz zaman gerçekten vatandaş kendisini kötü hissediyor. Bunu açıklamanız lazım, bu birçok yerde böyle.

Sosyal yardımlar konusunda, bakın, insanlar intihar ediyor. Biz burada bunu telaffuz ederken bile sıkıntıya düşüyoruz. İnanıyorum siz de bu konuda sıkıntı yaşıyorsunuzdur ama biz bu intiharların nedenini araştırmazsak, bunların kökenine inmezsek, bunların bu Őekle dönüşmemesi için çözüm arayışlarına yönelmezsek sadece Bakanlık yardım etmekle kalır, bizim verdiğimiz sorulara yanıt vermek zorunda kalırsınız. Ama sorun, önlemek, korumak, bunların olmaması için çaba harcamaktır. Belki de sizin Bakanlığınızın çalışma derken, aile derken, kadın derken, çocuk derken en büyük problemi bunların yaşadığı sorunları önlemek, korumak, geliştirmek.

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Siz bunu yapmadığınız sürece hiçbir zaman gelişme sağlayamayız.

Sendikalar konusuna değinmiŐtim. Yoksa, Türkiye’yle ilgili neyi tanımlayabiliriz? Sürekli işsiz kalmak sıradan bir Őeymiş gibi görülür, yüksek işsizlik olağan görülür, genç işsizlik çığ gibi büyük ve ucuz iş gücünden söz etme, ucuz iş gücünü pazarlama bir ustalık işine dönüşür. Bunlarla yüzleşmek için de ne kadar gözümüzü kapatsak, kulağımızı tıkasak bile her gün karşılaştığımız problemler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre verdim, tamamlayalım lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bizim bunlara yönelmemiz lazım. Yönelmediğimiz zaman biz yeterli ve nitelikli hizmet veremeyiz.

Bir diğeri de bölgelerde çalışan arkadaşlar, size bağlı çalışan insanlar. Bölgelere gitmeden önce sizin kurumlarınız aracılığıyla, bir hizmet içi eğitimle bölgelerin kendi özelliklerinin anlatılması lazım. Hassasiyetler nelerdir? Nelere dikkat edilmesi lazım? Nasıl çalışması lazım? Özellikle ana dili konusunda gittikleri yerde Suriyeli varsa, Kürtler varsa, Araplar varsa, neyse ona öncelik tanınması lazım. Yoksa bu yapılmadığı zaman ismi sevgievi oluyor, bütçe gidiyor, çalışma yapılıyor fakat orada ne yapılıp ne yapılmadığı nitelik olarak ölçülmüyor. Sizin önünüze veri geliyor, o veriyi siz bizlere veya insanlara aktarıyorsunuz ve nitekim, Bakanlık o kadar büyük ki birçok vekil arkadaşımız soru sorduğunda onlara bile yanıt alamıyoruz. Az önce Gergerlioğlu arkadaşım yanımdaydı, 75 soru sormuş

Bakanlığınıza 5 tanesine yanıt verilmiş. Bunlar, sorduğumuz her soru aslında çözüme yöneliktir, sizin oraya yoğunlaşmanıza yöneliktir. Bu konulara hassasiyet gösterilmesi lazım ve benim teklifim aslında siz Bakan olarak bu devasa Bakanlıkta belki de konuşup bu Bakanlığı ayırmanız, bütçesinin artırılması çünkü kadın, aile, işsizlik birçok problemle gerçekten siz ve arkanızdaki bürokratlar üstesinde gelemezsiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Vekilim, teşekkür ederiz.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonunun üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, kıymetli bürokratlar ve çok kıymetli basın mensupları; sözlerime başlamadan hepinizi saygıyla selamlıyorum. Konuşmamdan önce size bir fotoğraf göstermek istiyorum. Bunu 30 yaş altındaki arkadaşlar belki tam hatırlayamayabilirler. Yirmi sene önce öğretmen arabası, şimdiki öğretmen arabası. Kemeraltı Çarşısı’nda, Konak’ta, İzmir’de Basmahane Meydanı’nda yazın papaz eriği, Bursa şeftalisi, Kemalpaşa kirazı satarlar, kışın da Finike portakalı, Bodrum mandalinası satarlardı. Buna dikkatinizi çekmek istiyorum, herkes bilmiyor.

2002 yılından 2019 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla ortalama 24 TL olan engelli aylık maaşı 763,69 TL’ye ve bununla birlikte evde bakım yardımı alan engelli sayısı ise 515.566 kişiye, bakım ve rehabilitasyon merkezi sayısı 21’den 99’a, bakım ve rehabilitasyon merkezinde hizmet alan engelli sayısı 1.843’den 7.076’ya, özel bakım merkezi sayısı 253’ye ve merkezden hizmet alan engelli sayısı 19.522 ‘ye, engelli kurum bakımı için sıra bekleyen engelli sayısı 2.647 iken şu an için sırada bekleyen engelli bulunmamakta ve kuruluşlarımızda bir bakım elemanının ilgilendiği engelli sayısı 30’dan 6’ya düşürülmüş, umutevleri -yani ailesi yanında bakımı mümkün olmayan engelliler için 149’a, bu evlerde kalan engelli- sayısı ise 839’a ve evde bakıma destek hizmeti alan engelli sayısı -yani evde bakım ücreti bakım hizmetinden. yararlanamayan bakıma muhtaç engellilere yönelik- 90’a ulaşmış durumdadır.

Engellisine evde bakmakta zorlanan ailelere yönelik olarak hayata geçirdiğimiz 53 gündüz bakım merkezinde toplam 604 kişiye gündüzlü bakım hizmeti sunulmaktadır. Engelli ailelerinin ihtiyaç duydukları kısa süreli bakım ihtiyaçlarını gidermek üzere resmî bakım merkezlerimizde yıl içinde otuz güne kadar ücretsiz olarak geçici ve misafir bakım hizmeti verilmektedir; hâlen 245 engellimiz bu hizmetimizden faydalanmaktadır.

Zihinsel ve ruhsal-duygusal engelli bireyler için sosyal içirme sağlamaya yönelik çalışmalara katkıda bulunmak amacıyla Zihinsel Engelli Bireyler İçin Sosyal İçirme Projesi yürütülmektedir. Proje kapsamında, mevzuat, hizmetlerin gözden geçirilerek güncellenmesi ve toplum temelli bakım konusunda iş gücü kapasitesinin artırılması planlanmaktadır.

Engellilere verilen sağlık kurulu raporlarında yeni bir uygulamaya geçilerek, yetişkin engellilerimize ve özel gereksinim sahibi çocuklarımıza verilecek raporlar iki ayrı formatta düzenlenmiştir. Engeli olan çocuklarımız için damgalamaya son vererek yeni bir sağlık kurulu raporlama sistemi geliştirilmiştir. Çocuklar için özel gereksinim değerlendirme raporuyla (ÇÖZGER) erken çocukluk döneminde çocuklarımıza daha erken hizmet edilebilmesi sağlanmıştır.

Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme kapsamında, 13-15 Mart 2019 tarihleri arasında Cenevre’de gerçekleştirilen, Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen Yapıcı Müzakere Toplantısı’nda, engelli vatandaşlarımız için yürüttüğümüz faaliyetlerin, geliştirdiğimiz politikaların ve engellilik alanında yapmış olduğumuz yeniliklerin yer aldığı ulusal rapor sunulmuştur.

Otizm spektrum bozukluğuna sahip çocuklarımızın ve ailelerinin yaşam kalitesini arttırmak, OSB’li bireylere ve ailelerine destek sağlamak ve sistematik ve kalifiye bakım hizmetlerinin sağlanması için gerekli politikaları geliştirmek amacıyla Otizm Spektrum Bozukluğuna İlişkin Ulusal Eylem Planı -2016-2019 yılları arası- hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

BAşKAN – Sayın Erim, tamamlayalım lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Engelli istihdamı kapsamında, engelli memur sayısı 5.777’den 59.838’e ve İşKUR aracılığıyla özel ve kamu sektöründe işe yerleşen engelli sayısı 10.883 iken sadece 2019 Ocak-Eylöl döneminde bu sayı 11.205’e ulaşmıştır. İstihdam edilen engelli memur sayısı 59.838 olup bu sayının 2.513’ünü kontenjan fazlası olarak çalıştırılan engelli memurlar oluşturmaktadır. Kamuda yüzde 3’lük kota kapsamında istihdam edilmesi gereken boş engelli memur kontenjanı ise 7.127’dir. Son on yedi yılda İşKUR aracılığıyla toplam 394.600 engelli vatandaşımız işe yerleştirilmiştir.

2014 yılında mevzuat değişikliğiyle özel sektörde engelli istihdamının arttırılmasının teşvik edilmesi için, yükümlü olmadığı hâlde engelli çalıştıran işverenler ve kota fazlası engelli çalıştıran işverenler için sigorta primi destek miktarı yüzde 50’den yüzde 100’e çıkartılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Tamamlayın, bir dakika süre veriyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Korumalı iş yerlerinde çalışan engellilerin işsizlik sigortası işveren payı Hazinece karşılanmaktadır. 2016 yılında Korumalı İşyerlerinde Çalışan Engellilerin Ücretlerine Karşılık İşverene Yapılacak Ödeme Hakkında Yönetmelik yürürlüğe girmiştir; bu yönetmeliğe istinaden, Bakanlığımızca 2019 yılı ilk altı aylık döneminde korumalı iş yerlerinde istihdam edilen her bir engelliye her ay için 720,33 TL işverene ödenmiş olup, 2019 yılı ikinci altı aylık dönemde bahsi geçen rakam 763,69 TL olup bu kapsamda işverene sunulan destekler sürdürölmektedir.

BAşKAN – Teşekkür ederiz Sayın Erim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Bitiriyorum, son bir paragrafım var.

BAşKAN – Bitir haydi.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmayan engellilerin de özel eğitim desteğinden yararlanabilmelerinin önü açılmıştır. Özel eğitimden faydalanmak için gereken yüzde 40 engel oranı yüzde 20’ye düşürölerek yaş sınırı kaldırılmıştır. Resmî-özel eğitim kurumlarına devam eden engelli öğrencilerimize evlerinden okullarına ücretsiz taşıma hizmeti verilmeye başlanmıştır.

Sözlerime son verirken, 2020 bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum Sayın Bakanım.

Teşekkür ederim söz için.

BAşKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEş (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, Çok Değerli Bakanımız, Bakan Yardımcılarımız, çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Tabii, Sayın Bakanım, engellilere, kadınlara, ekonomik yönden dezavantajlı gruplara -şehit aileleri olsun, gaziler olsun- sahip çıkılmasında gerçekten çok önemli adımlar atıyorsunuz; bunları ilgi ve takdirle izliyoruz. Tebrik ediyoruz ekibinizi. Gerçekten de sosyal devlet olma adına Türkiye’de çok önemli merhaleler katedildi.

Ben bu konuya değindikten sonra esas olarak, daha çok bugünlerde gündemimizde olan ve daha çok muhalefet partilerinin dile getirdiği emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili fikirlerimi dile getirmek istiyorum.

Şimdi, tabii, buradan baktığımızda, genelde 2’nci parti CHP, HDP ve İYİ PARTİ emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili, sanki onlar emeklilikte yaşa takılanları seviyor da AK PARTİ ve MHP bunları sevmiyormuş gibi bir algı yaratmaya çalışıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – MHP’nin de önergesi var, kanun teklifi var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, şöyle bir şey arkadaşlar: Tabii, bunun gerisine, geriye gidip baktığımız zaman, emeklilikte yaşa takılanları biz de seviyoruz ama şu var: Arkadaşlar, biz ülkemizi, vatanımızın ve milletimizin geleceğini daha çok önemsiyoruz ve daha çok seviyoruz.

Şimdi, geriye dönüp “İlk defa o emeklilik sistemi ne zaman hayata geçmiş?” diye baktığımızda, 1949 yılında hayata geçiyor; o zaman bayanlar için 20 yaş, erkekler için 25 yaş getiriliyor. O dönemde, tabii, çalışan sayımız çok az ve insanların Türkiye’deki ortalama ömrü daha kısa olduğu için ilk dönemlerde bu idare ediyor fakat daha sonraki dönemlere geldiğimiz zaman, rahmetli Özal görüyor ki bu sistemin kendi kendini götürmesi mümkün değil ve 1986 yılında kadınlarımızda 50 yaşa, erkeklerimizde 55 yaşa kademeli bir geçiş sağlıyor. Gerçekten de bu sisteme geçseydik biz -geçtik bu sisteme- devam ettirseydik belki bugün bir sürü problemi yaşamayacaktık. Aynı bugün muhalefet partilerinin bunu sadece siyasi amaçla dile getirdiği gibi o dönemlerde, o günlerde rahmetli Demirel de bunu dile getiriyor ve diyor ki: “Ya, kardeşim, erken yaşta emekliliği biz yapacağız.” Ve emekliliği kadınlarımızda -aşağı yukarı yirmi yıl çalıştıktan sonra- 38 yaşına, erkeklerimizde -yirmi beş yıl çalıştıktan sonra- 43 yaşına çekiyor. Ve dolayısıyla da... Tabii ki, şimdi CHP’nin Genel Başkanı olan Kemal Kılıçdaroğlu da o dönemlerde SGK -o dönemde SSK- Genel Müdürü; bakıyor ki SGK’nin -SSK’nin- 100 trilyon lira açığı var, diyor ki o dönemde: “Ya, bu gidişle biz burada batacağız ve emeklilerimize hiç para veremeyeceğiz. Ne yapalım? Emeklilik yaşının 60’a çıkması gerekir.” Doğru mu söylüyor arkadaşlar? Doğru söylüyor yani burada bir şey yok. Şimdi “O gün öyle söyleyen Kemal Kılıçdaroğlu bugün niye böyle söylüyor?” dersanız, tabii, rakamlara bakmak lazım.

Şimdi, bizim 4/A SSK’li ne kadar çalışmamız var? 15 milyon 449 bin. Emeklimiz ne kadar var? 7 milyon 944 bin. 4/B’li dediğimiz BAĞ-KUR’lu ne kadar var? 2 milyon 915 bin. Emekli ne kadar var? 2 milyon 671 bin. 4/C’li dediğimiz memur çalışmamız ne kadar var? 3 milyon 44 bin.

BAŞKAN – Sayın Güneş, tamamlayalım lütfen. Son bir dakika...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, tamamlayamam, on dakika... On dakika Başkanım, on dakika...

Şimdi, diğer taraftan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Helal olsun!

CAVİT ARI (Antalya) – Nasıl posta koyuyor? Posta koydu, helal olsun!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “One minute!”

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O on dakika içinde Cumhurbaşkanının hangi yaşta emekli olduğu konusuna da gelin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir dakika...

Memur emekli sayımız 2 milyon 259 bin. Bugün toplam çalışana baktığımız zaman, çalışan sayımız 21 milyon 404 bin ve diğer taraftan da emekli sayımız 12 milyon 876.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz kaç yaşında emekli oldunuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, ben buradan, tabii ki, Bülent Kuşoğlu Milletvekilimiz, Başkanımız... Aynı zamanda CHP'nin vicdanıdır, tamam mı? CHP'nin vicdanıdır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tayyip Bey 44 yaşında emekli oldu ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, şöyle bir şey söyleyeyim ben arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım...

BAŞKAN – Başkanımız beş dakika verdi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, on dakika benim hakkım, on dakikamı istiyorum.

Şimdi, diyor ki... Mesela 2018 yılında tüm SGK'li çalışanlardan emeklilik primi ve sosyal güvenlik primi olarak toplanan para ne kadar? 246 milyar TL. Sadece emekli aylığına giden para ne kadar? 245 milyar TL.

Peki, bu 2019'da ne olmuş dersiniz; toplanan 294, toplam emekli aylığına giden 298. Toplanan tüm paralar yani bunun içinde sağlık giderleri de dâhil emekli maaşını karşılamıyor.

Peki, sağlık giderleri ne kadar? 2019'da 110 milyar TL. 2020'de kaç olacak? 122 milyar TL ve daha bu Bakanlığımızın...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şehir hastanelerini de ekleyin ona; bakın ne oluyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi ben şunu söylüyorum arkadaşlar: “Emeklilikte yaşa takılanlar”ı çıkaralım; tamam. Burada Durmuş Yılmaz'ın dürüstlüğü, doğruluğu yönünden hiçbir şüphemiz yoktur ama açık ve net konuşup ona da soruyorum. Gerçekten de bu emeklilikte yaşa takılanları çıkardığınız zaman bunun finansmanını nereden sağlayacaksınız? Nereden sağlayacaksınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Saraydan keseceğiz, yandaşlarından keseceğiz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunun yıllık maliyetini söyle...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, 6 milyon...

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfü Elvan geçti)

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen, lütfen Sayın Yılmaz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben şunu soruyorum, şimdi şöyle bir şey; popülist politika yapmayalım. 6 milyon kişi emeklilikte yaşa takılan, bekleyen var. Bunların sadece 1 milyonu emekli olsa yıllık 24 milyar, 6 milyonu emekli olsa yıllık 120 milyardan fazla para gerektiriyor arkadaşlar; tamam mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kademeli yaparız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani siz de iktidara gelseniz bizim yaptığımızı yapacaksınız ama...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakan, bunu doğruluyor musunuz, bu rakam doğru mu? Eğer doğruysa...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, Sayın Yılmaz, lütfen ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 6 milyon yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ama popülizm yapıyorsunuz arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 6 milyon yok.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ya, SGK zararlarına 192 milyar ödüyorsunuz işte.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Popülizm yapıyorsunuz ve dolayısıyla da şöyle bir şey arkadaşlar... Bunun üzerinden siyaset yapmayın arkadaşlar, bunun üzerinden siyaset yapmayın; gerçekleri ve doğruları söyleyin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – O zaman Özal mı yanlış yaptı, o zaman 1999'da ANAP Hükümeti mi yanlış yaptı veya diyelim ki biz mi yanlış yaptık? Bunların hepsi mi yanlış yaptı arkadaşlar ve Kılıçdaroğlu mu yanlış yaptı? Kılıçdaroğlu'nun yaptığına yanlış diyor musunuz arkadaşlar? 92'lerde yaptığına yanlış diyor musunuz o zaman arkadaşlar? Dolayısıyla bu ülke bizim arkadaşlar, bu ülke bizim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Cumhurbaşkanı kaç yaşında emekli oldu?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani sırf popülist politikalar için ülkemizin geleceğini...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – EYT'lilerin hakkı değil mi? Bu ülke bir tek sizin mi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hepimizin, hepimizin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hepimiz diyelim diyorum.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar ya!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kimse olamıyor emekli.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Bakanım, Sayın Bakanım, diğer taraftan gerçekten de iş kazalarıyla ilgili çok önemli...

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç yaşında emekli oldun Aydemir?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Anlatayım ben.

CAVİT ARI (Antalya) – Yaşını söyle!

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen ya! Lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Arkadaşlar, bir dakika verin.

İş kazalarıyla ilgili gerçekten de çok önemli tedbirler alıyorsunuz ama istediğimiz yerde değiliz Sayın Bakanım. Bununla ilgili şöyle bir şey var: İş sağlığı güvenliğiyle ilgili işte 2012'de çıkan yasayla önemli adımlar atıldı.

KANİ BEKO (İzmir) – Ne adımı atıldı ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ama burada ortak sağlık primlerinin gerçekten de ücretlerinin işverenden değil de...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Aldınız işverenden.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ... bunu devlet bütçesinde toplanan bir yerden almaları gerçekten de onların daha iyi kontrol edilmesini sağlayacaktır.

Diğer bir konuyu da ifade etmek istiyorum kısaca. Bu engellilerle ilgili, Sayın Bakanım, engellilerle ilgili özellikle evde ağır bakıma muhtaç engellilerinin bakımıyla ilgili gerçekten de bu ailelerin sosyal güvenlik priminin de devlet tarafından yatırılması...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Niye yatırmıyorsunuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ve diğer taraftan ayrıca da şu var; eğer evde hiçbir gelir yoksa bunun 1.300 liradan asgari ücret düzeyine çekilmesi onları çok memnun edecektir diyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – On yedi yıldır niye yapmadınız?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 2020 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç yaşında emekli oldunuz, hadi söyleyin?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, emekli işini bana soracaksınız, onu da dışarıda anlatacağım.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, susarlarsa konuşacağız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Cumhurbaşkanı kaç yaşında emekli oldu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onu da anlatırız.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Aydemir...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Neyi anlatacaksınız? EYT'liler de o yaşta olmalı.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, bir beş dakika sonra konuşayım.

BAŞKAN – Arkadaşlar o zaman soru-cevaba başlayacağız.

Sayın Paylan, size söz veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonra konuşayım.

BAŞKAN – Efendim, bitiyor, yok başka talep eden; bir Sayın Arı var, bir de siz varsınız.

Arkadaşlar, sizin için ara veremem ki kusura bakmayın.

CAVİT ARI (Antalya) – Bizi ilan etmediniz de Sayın Başkan, ondan oldu.

BAŞKAN – Biliyorum, sizinle konuştum Sayın Arı. Sayın Cora var.

Sayın Cora, buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, çok kıymetli Bakan yardımcılarımız, değerli bürokratlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, basınımızın güzide temsilcileri; ben de 2020 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii ki bugün burada görüşmekte olduğumuz Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesi toplumun neredeyse tamamını ilgilendiren bir Bakanlık olarak karşımıza çıkıyor. Kadından çocuğa, yaşlısından gencine, çalışandan çalışmayana, şehidinden gazisine her bir kesimi, toplumun her bir kesimini ilgilendiren bir Bakanlıktır.

Ben sözlerime şöyle başlamak istiyorum Sayın Bakanım: 1988’li yıllarda daha çocukken, bir gün evimizdeyken kapının zili çaldı ve başından aşağıya kanlar akan bir çocukla beraber annesi geldi ve o gün annemden, babamdan benim sağlık karnemi isteyerek ondan yararlanıp hastaneye gitmek istediğini ifade etmişti; o günü hiçbir şekilde unutuyoruz. Esasında bu bir Türkiye fotoğrafıydı. Geçmişte BAĞ-KUR’a 1 lira borcu olan sağlıktan yararlanamazken şimdi altmış güne kadar borcu olan BAĞ-KUR’luların sağlıktan yararlanma imkânı getirilmiştir. O gün çocuğunu hastaneye götüremeyen, başkasının sağlık karnesinden yararlanmak durumunda kalan, başkasından rica edip bir nevi usulsüzlük yapmak mecburiyetinde bırakılan bir vatandaşımızdan şimdi isteyenin istediği eczaneye, isteyenin istediği hastaneye gidebileceği bir sağlık yapısı, bir sigortalılık yapısının olduğu bir Türkiye’imiz vardır.

Yine Sayın Bakanım, BAĞ-KUR’lu vatandaşlarımızın ödemiş olduğu prim oranları daha önce yüzde 40 iken bu sizin yapmış olduğunuz reformlarla beraber AK PARTİ Hükûmeti döneminde yüzde 34,5’a düşürülmüştür ama en önemlisi değerli arkadaşlar, AK PARTİ iktidarı döneminde -şu anda biz özellikle övünerek söylüyoruz yapılan hizmetlerimizi; doğrudur, biz kendi açımızdan bunları anlatmak durumundayız- bize en çok saldırılan alanlardan biri de şudur; sosyal güvenlik sistemimizi delik deşik edip oradan AK PARTİ iktidarını farklı bir noktaya savurmaya çalışmak istenilmektedir. Biz vatandaşımızın tamamını genel sağlık sigortası şemsiyesi altına alan ve herkeşe birinci sınıf sağlık hizmeti sunan tek ülkemiz; başka bir örneği varsa bunu sizler ifade edebilirsiniz.

Yine sağlık karnesi uygulamasına biz son verdik, yeşil kartlıları genel sağlık sigortası kapsamına aldık, yeşil kartlı hastaların üniversite hastanelerine, belediyeğe ait hastanelere doğrudan müracaat edebilmelerine yönelik düzenlemeler yaptık, 18 yaş altı çocukların koşulsuz sağlık hizmeti almasını sağladık, hem tedavide hem ilaç için saatlerce kuyruk bekleyen vatandaşımızın bu çilesini sona erdirdik, 2005 yılında SSK hastanelerinin Sağlık Bakanlığına devredilmesiyle birlikte sigortalılara tüm devlet hastaneleri, devlet ve vakıf üniversite hastaneleri ile anlaşmalı özel hastanelerde tedavi olma imkânı getirdik. Dolayısıyla bu imkânları getiren AK PARTİ iktidarına vatandaşımızın çok büyük bir teveccühü vardır. Bu teveccühü emekliler üzerinden bir siyasi istismara dönüştürerek vatandaşla bizim aramızdaki bağı bozmaya çalışsanız da bunu hiçbir şekilde başaramayacaksınız çünkü AK PARTİ’nin emeklilere yönelik olarak hiçbir şekilde bir ön yargısı, hiçbir şekilde bir mesafesi söz konusu değildir. Biz emekli aylıklarında 2002 yılına kıyasla yüzde 397’lere varan reel artışları sağladık, emeklilerimizi fiş, fatura toplama külfetinden kurtararak maaş tutarlarına göre yüzde 4, yüzde 5 ek ödeme yapıldı, emeklilerimize Ramazan ve Kurban Bayramlarında bin lira bayram ikramiyesi ödemesi düzenlemesini hayata geçirdik, TL alt sınırı getirerek emeklilerimize bin TL’nin altında aylık bağlanmamasını sağladık, emeklilere banka promosyonunun ödenmesini sağladık, otuz yıldan fazla hizmeti olan devlet memurlarına otuz yılı aşan süreler için emekli ikramiyesi ödemesi imkânı tanıdık, emekli olduktan sonra -burası önemlidir değerli arkadaşlar- ticari faaliyette bulunanların emekli aylıklarından yüzde 15 oranında kesilen sosyal güvenlik destek primini önce yüzde 10’a indirdik, sonra 2016 yılında da bunu tamamen ortadan kaldırdık.

Değerli arkadaşlar, tüm bunlar ve diğer alanlarda yapmış olduğumuz çalışmalarla çalışma ve sosyal güvenlik hayatında önemli değişimler ve gelişimler yaşanmıştır. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım.

Buyurun Sayın Cora.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, bürokratlarımızın birçoğu bizi dinlemiyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sessiz olalım; lütfen...

SALİH CORA (Trabzon) – Ben bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.51

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 19.22****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 17’nci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere devam ediyoruz.

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanlığımızın şahsında bütün heyete saygı sunuyorum.

Arkadaşlar, yaşı müsait olanlar –komutanım, kuvvetle muhtemel siz hatırlamazsınız, çok gençsiniz- şöyle bir aforizmayı, şöyle bir ifadeyi mutlaka duymuşlardır: “Ölüsü olan bir gün ağlar, delisi olan her gün ağlar.” Bu, eskiden böyleydi, çok duyulurdu bu. Son on beş yıldır yani ak kadrolar hükümet olduktan sonra, efendim, zemini tanzim etmeye başladıktan sonra bu unutuldu. Sebep? İnsanlarımız artık engelli evlatlarıyla utanır değil, iftihar hâle geldiler.

MURAT EMİR (Ankara) – Deli ile engelli aynı şey değil.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani zihinsel engelliden bahsediyorum. Arkadaş, benim ne söylediğimi sen biliyorsun, sen hekim adamsın Murat Hocam.

MURAT EMİR (Ankara) – Tehlikeli bir şey söylüyorsun.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen, olabilir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şunu yapmayın, ben cedeli çok iyi bilirim, hele hele lafla ilgili cedeli ama bunu yapmayın. Benim söylediğimi herkes biliyor, herkes anlıyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Düzeltseydiniz iyi olurdu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şu zemin, özellikle şu Bakanlık Türkiye’de bütün hangi yaş grubu olursa olsun, hangi sosyal muhit olursa olsun her taraftan dua alan ve o duaların bize yönelmesiyle, Cenab-ı Hakk’ın inayetine mazhar olduğumuz bir zemindir. Size benim tavsiyem, bu Bakanlığın bütçelerinde daha önce de söyledim, arkadaşlar, güzel olanı taklit edelim; tenkit elbette ama hoşsa taklit de etmek lazım. Taklit için işte burası bulunmaz, eşsiz bir vasattır. Buraya bakın, ne yapmışız, ak kadrolar ne yapmış, ak liderimiz nasıl bir tarz koymuş ortaya ki millet on yedi yıldır...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Millet intihar ediyor.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Paylan...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Allah Allah, neyin intiharı kardeşim? Geç onları, onlar hikâye ya, onların hepsi hikâye.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İnsan yaşamından bahsediyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Senin söyleyip senin dinlediğin işte. Geç bunları, bunlar hikâye şeyler.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen ya!

Bakın, biraz sonra Sayın Paylan söz alacak, Paylan itiraz edecek.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İnsanların ölmesi hikâye mi?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, hak teslimi çok özel ya, bunu söylüyorum ben, hak teslim edelim.

Değerli Bakanımız, burada bakın, bir gayret koyuyor. Biraz önce aslında zamirinde tenkit getirdiği “Efendim, Bakanımız suallere bakıyor, bizi dinlemiyor.” falan diye o kurnazlık yapıyor öyle, biz hep bunu biliyoruz senelerdir tanıdığımız için. Oysa dikkat üzere, sana duyduğu saygı üzere bunu yapıyor. Teşekkür yerine tenkit ediyorsun. Uzak duralım bundan.

Mesela birisi şunu söyledi, efendim, sosyal politikalarımıza, bu Bakanlık bağlamında yaptığımız çalışmalara deniliyor ki “Buralar oy deposu da onun için bunlar yapılıyor.” Arkadaşlar, biz “Allah rızası” diye bir kavram biliyoruz. Allah’ın rızasının olduğu yere yöneliyoruz. Biz oyun peşinde...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Biz bilmiyoruz yani.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne diyorsun sen?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size mi soracak nasıl konuşacağını?

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sana mı soracağım?

BAŞKAN – Sayın Bulut, müdahale edemezsiniz siz oradan ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bana niye karışyorsun sen oradan ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kendi bildiği gibi konuşacak, sana da sormayacak, bana da sormayacak, karışma.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sen niye karışyorsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İnsicamı bozmak için yapıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O benim insicamımı bozamaz.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi arkadaşlar, biz şunu yapıyoruz, bakın: “Düşündüklerinizi açığa vursanız da gizli tutsanız da sonuçlarını yaşarsınız.” gibi bir ilahi hakikati iman ediyoruz. Bırakın hayata geçirmeyi, aklımızdan geçen bile bir sonuç doğurduğunu biliyoruz. Böyleyse zihin haritamızı bile buna göre temizlemişiz, berrak hâle getirmişiz. Onun için diyorum ki Fikret Hocam, şunu yapalım: Buraya dönün, şu kadro ne yaptı ki milletin yüreğinde yer buldu...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Aksaray Milletvekiliydiniz değil mi efendim!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, özellikle şu Bakanlığın bütçesi görüşülürken buraya zihninizi teksif ediniz arkadaşlar.

Bakın, bizi ifade eden, milletimizi ifade eden bir özel isim var, hepimiz biliyoruz, tanıyoruz ve onun zihninden dökülenler bizim yol haritamızı oluşturmuş. Özellikle aile, kadın, yaşlı, genç, engelli, bunların geçtiği, bu kavramların geçtiği yerde bizde tedai eden bir isimdir bu, yüksek bir isim, çok zirve bir isim, Mehmet Akif, o diyor ki: “Üç sınıf halka içim parçalanır, hem de nasıl. İhtiyarlar, kadınlar, bir de küçükler bunlar. Merhamet görmeli, yüz görmeli insanlardan. Yoksa insanlığı bilmem nasıl anlar insan?” Muhteşem.

MURAT EMİR (Ankara) – “Kadınlara merhamet” dediniz, gene olmadı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Kadın” geçti.

Murat Hocam kaşındı.

BAŞKAN – Murat Bey, lütfen, Sayın Emir...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Komisyon üyesi dışındakiler bu kadar provoke etmesinler Başkanım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Murat Hocam kaşındı, Murat Bey, sen kaşındın, istedin.

Arkadaşlar, bizim her şeyimiz kalbî, samimi, hasbî, içten. Neyi söylüyor isek dilimizle yüreğimizdekini söylüyoruz. Bakın, kadından bahsetti. Çok net söyleyeyim arkadaşlar, şuradakilerin birisinden Allah rızası için üç aydır feveran eden analar için, Diyarbakır’da HDP’nin önünde aç biilaç evlatlarının yolunu gözetleyen analar için tek laf çıktı mı? Şu Murat Bey’den hiç çıktı mı? Hiç duydunuz mu?

MURAT EMİR (Ankara) – Kaç defa söyledim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Asla... Yapmazsınız siz, yapmadığını ben biliyorum. Bilsen bunu söylemezsin.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben çok söyledim.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir tanesi göster, senden özür dileyeceğim, Diyarbakır Analarıyla ilgili bir beyanatını göster. Gösteremezsin kardeşim. Samimiyet burada

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam, göstereceğim, özür dileyecek misin?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dilerim, getir.

MURAT EMİR (Ankara) – Yarın geliyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben olsam hemen anında tak diye oradan çıkarırdım. Böyle bir şey yok.

MURAT EMİR (Ankara) – Üç saatlik programın içinden nasıl tak diye çıkartacağım?

BAŞKAN – Lütfen, arkadaşlar ya!

Ama bakın, şimdi, sizin arkadaşlarınız konuşacak.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Muhalefetin varlığı bizim için öğreticidir, orada bulunmanızdan biz lezzet alırız. Muhalefet getirecek ama tahrif etmeyecek, hakikatleri dile getirecek.

Sabahtan beri ben takip ediyorum, dinliyorum, üç aşağı beş yukarı aynı şeyler terennüm ediliyor. Hakikat dozuna bakıyorum, elbette istifade ettiklerim var, o istifade ettiklerimize, o konuşmacılara teşekkür ediyoruz; bunu bol kepçe yapıyoruz, çok gani yapıyoruz biz elhamdülillah ama kahir ekseriyeti itibarıyla hep aynı şeyler söyleniyor, ezberler dile getiriliyor. Bakın, arkadaşlar, ak kadro, ezber bozan kadro, bugüne kadar bunu yaptık biz. Bunu yaptığımız içindir ki arkadaşlar, her girdiğimiz seçimde milletimiz yüreğini bize açtı. Ve göreceksiniz -çok net söylüyorum- şu politikalarımızın sonucunda gireceğimiz seçimin tarihi ne olursa olsun -2023 koyuyoruz bunun adını- gene zirve bir biçimde millettten teveccüh göreceğiz. Ve bize tenkit getirenler özellikle kişisel, bireysel kinlerini sanki efendim toplumsal talepmiş gibi yansıtan birilerine söylüyorum ben, onlar çok mahcup olacaklar. Sebep şu Sevgili Komutanım: Biz kalbîyiz kalbî, kalbî olunca samimi söylüyorum bizi kuşatan bir ilahi nusret oluyor. O yüzden ben de diyorum ki arkadaşlar, siz de bizim kardeşimizsiniz, siz de siyaset yapıyorsunuz: Taklit edin, taklit, güzel olanı taklit edin. O yüzden de buradaki kadroya, bakın burada bakan yardımcılarımız var, SGK’nin Başkanı var, kardeşimiz, çok fedakârca bunlar çalışıyor. Mesela biraz önce ben baktım tutanaklara, bir arkadaşımız, efendim “Bay Selim” filan diye muaheze eder tarzda bir ifade kullanmış, hiç yakışır mı ya, biz siyasetçiyiz, o insanlar bürokrat. Bunlara bizim dilimizi

kullanırken azami özen göstermemiz lazım, burada bile değiliz ya. Oysa yaşımız da kemal yaşını almış, dikkat etmemiz lazım ve çok hususi bir Bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. Dolayısıyla tenkit edelim elbette, biz buna varız elbet ama tahrif etmeden, hakikatleri ters yüz etmeden yapalım. Sabah mesela biz buraya geldik -Değerli Bakanım, siz yoktunuz- içeri bir girdik, aman Ya Rabb'im, oradan efendim nümâyişler... Ya ne oluyorum arkadaş ya, ne oluyorum ya? Tribünlere oynamak kimseye kazandırmadı, bugüne kadar kazanamadınız ki.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz de slogan atmayı öğrendiniz bu sayede.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben diyorum ki milletle beraber olun, yürek frekansınızı milletle eş değer tutun, bunu yapın. Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili hakikaten çok bizim canımızı sıkan, bizi rahatsız eden ifadeler kullanılmış burada, biz yoktuk o arada, bu edep dışı bir şeydir. Bakın, biz sizin Genel Başkanınızla ilgili yahut bir başka genel başkanla ilgili herhangi bir tartışma mevzusu yapıyor muyuz? Şu EYT'yle ilgili konuşmalar yapılırken söylenecek çok şey var aslında ama söylemiyoruz, yutuyoruz, buralarda sükûtu tercih ediyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Konuşalım, bilelim.

KANİ BEKO (İzmir) – Konuşun da bilelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Edep, edep, edep arkadaşlar, o olduğu zaman işte millet gönlünü, yüreğini size açıyor. Bu bağlamda ben Milliyetçi Hareket Partisinin çok seçkin kadrosuna, başta Genel Başkanları olmak üzere çok teşekkür ediyorum. Hak teslimi yapan herkese teşekkür ettik bugüne kadar. Söylemlerine bakın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Eski söylemlerine mi, yeni söylemlerine mi?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – ...elbette ki tenkitleri var, elbette ki talepleri var. Konuşmalarında sadece tenkit eden bir hâlleri yok ki.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye, evet, lütfen tamamlayalım.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani tebcilden kastım biliyorsunuz yüceltme, sadece öyle bir hâlleri yok, hakikati söylüyor bunlar. Bu hâl üzere olduğunuzda biz başımızın üzerine alıyoruz, çok saygı duyuyoruz. Efendim, siz bizim nezdimizde saygın değil misiniz? Elbette ki saygınsınız ama bunun katsayısını artırmak sizin elinizde, aşağılara düşürmek de öyle.

Şimdi, şunu söyleyeceğim arkadaşlar. Bütçemizin rakamları ve yapılanlarını Sayın Bakanımız çok berceste, çok belîğ, anlaşılabilir şekilde sabahleyin çok tafsilatlı olarak anlattı. Ama ben hayata yansımaz bir örnekle özellikle burada Bakanlığımızın fonksiyonunu... Değerli Bakanım oradan tekdir ediyor Bakanım da bizi.

BAŞKAN – Yok canım yani biz...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama hayata yansıyan hâlini anlatacağım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Somut delilleriyle anlat, bilimsel, rakamsal olarak anlat.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Somut, somut, yaşanmışlığı anlatacağım.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir vesile ben burada gene bunu söylemiştim, bugün anlatmam gerekti. Arkadaşlar, ben gazetecilik yaptım, o zeminden geliyorum, dolayısıyla biliyorum. Mesela Erzurum özelinde yaşananları söyleyeyim. Bayram vasatlarında, özellikle dinî bayramlardan önce,

Kurban Bayramı, Ramazan Bayramı'ndan önce Çocuk Esirgeme Kurumu vardı bizim Erzurum'da... Eskiden başka illerde de vardı, şimdi elhamdülillah, sevgievlerine bunları evirdik, çevirdik çok şükür. İşte o yüzden oralardan "Allah sizden razı olsun." dendiğinde biz de büyüyorum elhamdülillah. Oraya giderdik, sabahleyin gazeteciler orada makineleriyle, kameralarıyla beklerlerdi. Niye? Efendim, hayırseverlerden yardım gelecek de onlar da haber yapacaklardı, böyle bir hâl vardı. Bizim iktidarımızla beraber bunların hepsi berhava oldu gitti, ihtiyaç yok. Niye? Devletimiz var, devletimiz yardım ihtiyacı duyan kim var kim olursa olsun inanç sadedinde hangi noktada olursa olsun orada vardır.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyleyse bu Bakanlığımız bizim inayet depomuz, onlarla iftihar ediyoruz. Çalışmalarıyla, kadrolarıyla, Sayın Bakanımızla... Bakanımız, hanımefendiliğin zirvesinde bir isim ve bizim kadına verdiğimiz ehemmiyetin bayraklaşmış bir şeklidir, bize bu yönüyle de teşekkür etmeniz lazım. Biz kadını ana biliriz, onun ayağının altına cenneti koymuş bir inancın, anlayışın müddeileriyiz.

MURAT EMİR (Ankara) – İlk kadın bakanı CHP atadı, size hatırlatmak isterim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dolayısıyla kadın başımızın üstünde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Seçme seçilme hakkını da CHP verdi.

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayın efendim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kadın başımızın üstünde, efendim engelli başımızın üstünde, gençlerimiz, yaşlılarımız hepsi..

SALİH CORA (Trabzon) - Başörtülü seçilme hakkı da AK PARTİ döneminde oldu.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Genel Başkanımızın katkısı da lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakanım, laflar...

Ben özellikle tabii bazı isimleri hususen tenzih ediyorum ben ama şunun altını çiziyorum. Burada çok şey öğrendiğimiz siyasette bizim önümüzde olanlar var, onları herkes bilir ki kayıt düşmüşümdür ama daha yeni olanlar var, bilmeyenler var. Hususen, onların önemli bir kısmının yaşları benden daha küçük, tavsiyem şu: Ak kadronun metotlarını, metodolojisini takip etsinler, taklit etsinler, huzur bulurlar, Cenab'ı Hakk'ın inayetine de mazhar olurlar.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nasıl yani, ne demek?

CAVİT ARI (Antalya) – Ülkeyi nasıl batırdığınızı anlatacaksınız burada.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İstanbul seçimlerini nasıl yorumlayacaksınız?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, bütçemiz hayır, uğur getirecek Allah'ın izniyle. Sizi tebrik ediyorum, kadronuzu tebrik ediyorum, Allah muininiz olsun, yardımcınız olsun.

Saygı sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ağzınıza sağlık.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, dünyada bir hareketlilik var, mutlaka farkındasınızdır. Yani Şili’de insanlar sokakta “Yoksuluz, açız, borç altındayız.” diyor. Lübnan’da, Irak’ta insanlar sokakta “İşsiziz, açız, borç altındayız.” diyorlar ve bütün dünyada bu hareketlilik var. Sebebi de dünyada vahşi kapitalizm uygulanıyor. Vahşi kapitalizm çok küçük bir azınlığı zenginleştiriyor ama geniş kesimlere yalnızca borç vadediyor, onları refahla, gelire buluşturmuyor; yalnızca borç vadediyor. Maalesef AKP iktidarı da özellikle son yıllarda dümeni vahşi kapitalizme doğru kırdı, vatandaşlarımıza refah vadetmiyor, huzur vadetmiyor, yalnızca borç vadediyor. Bakın, geniş kesimler ya işsiz, işi olanlar da çoğunluğu açlık sınırının altında bir maaşa talim ediyorlar.

Gelecek yıllla ilgili zam rakamlarına baktığımızda vergiler yüzde 23-24 artırılırken doğal gazda yüzde 60, elektriğe yüzde 58 zam varken emeklilere yüzde 4+4, işçiye o da kamudaysa yüzde 5, 6, 7, 8 zam. Özel kesimde bu zamlar da yok çünkü özel kesim şöyle diyor: “Kapıda milyonlarca işsiz var, ya aynı maaşa talim edersin ya da buyur kapı, kapıda nasılsa sırada bekleyenler var.” Özel sektörde sıfır zamlarla devam ediliyor.

Bu noktada Ekonomi Bakanı gelecek yıl ekonomiyi nasıl büyültmeyi vadediyor. Diyor ki: “Faizler düştü, gidin borç alın.” Nitekim tekrar borç sarmalına doğru yürüyen geniş kesimler var Sayın Bakan. Bakın, sizin bu politikalarınızın sonucunda AKP iktidara geldiğinde nüfusun yüzde 1’i toplam servetin yüzde 38’ine sahipken -bütün servetimizden bahsediyorum- bugün...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu veri nereden geliyor? Yok böyle bir şey kardeşim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ... servetin yüzde 55’ine sahip. Bakın, zengin daha da zenginleşti, yoksul borç altında inim inim iniyor. Evet, zenginler sınıfına yeni insanlar, yeni isimler katıldı, bunu bazı görüntülerde görüyoruz, vicdanları sızlatan görüntülerde görüyoruz. Belli kesimler lüks, şatafat içinde yaşıyor ama vatandaşlarımız da bir yandan intihar ediyorlar.

Sayın Bakan, siz sosyal politikalardan sorumlu bir bakan olarak... Az önce ben baktım, bütün bakanların arabası aynı. Bindığınız Mercedes’in piyasa fiyatı 12 milyon 250 bin lira Sayın Bakan. Yani 12 milyon 250 bin liralık bir Mercedes’e biniyorsunuz piyasa fiyatı olarak. Şimdi, o Mercedes’le mesela, yoksul mahallere gittiğinizde, hani açlık sınırının altında yaşayan vatandaşlarımız acaba ne hissediyordur diye düşünüyor musunuz bilmiyorum. Oysa yapmamız gereken, bu lüks, şatafat, israftan çıkıp gerçekten kaynakları vatandaşımıza aktarmaktan geçiyor. Etkin vergi politikalarıyla o servetin çoğunu elinde tutan, gelirin çoğunu elinde tutan yüzde 1’i vergilendirip yoksul kesimlere, borç altında inim inim inleyen geniş kesimlere kaynak aktarmamız gerekiyor. Ama 2020 bütçesinde bunu görmüyoruz.

2020 bütçesinde bakın, Sayın Bakan, sosyal yardımlar, sosyal hizmetler konusunda tekrar politikalarınız var. Ancak biz bunun sosyal hak olarak tanımlanmasını öneriyoruz. Bütün bunlar sosyal hak olarak tanımlanmalı. Neler tanımlanmalı? Mesela, barınma bir haktır Sayın Bakan, bir lüks değildir. Barınma bir haktır. Her vatandaşımız barınmalı. Ama vatandaşlarımız ya kira ödüyorlar -maaşlarının yarısı en az kiraya gidiyor- ya da “mortgage” ödüyorlar, ev kredisi taksiti ödüyorlar. Yine, maaşlarının büyük bölümü taksite gidiyor.

Bakın, beslenme ihtiyaç. Ama vatandaşlarımız açlık sınırının altında maaşlara talim ediyorlar. Yani doğru düzgün beslenemiyorlar, bu da bir hak. Çocuklarımız, gençlerimiz yeterince beslenemiyorlar Sayın Bakan. Bunu da devletin sağlaması lazım yani açlık sınırının altında bir vatandaşımıza ücret verilmemesi lazım. Asgari ücretin açlık sınırının çok daha üzerine taşınması lazım. Ama bununla ilgili bir politikanız yok.

Isınma, bir ihtiyaç bakın, değil mi? Hani sonuç olarak soğukta insanlar yaşayamazlar. Ne yapıyorsunuz sosyal politika olarak Sayın Bakan? Kömür dağıtıyorunuz. Kirli kömür dağıtıyorunuz, linyit dağıtıyorunuz o da ulaşabilen vatandaşlarımıza. Ne oluyor biliyor musunuz? Yoksul mahallere gidin, genziniz yanar, biliyor musunuz, nefes alamıyorsunuz. Oysa yapmamız gereken nedir? Ya, doğal gaz diye bir nimet var değil mi? Isınma ihtiyacı kadar metreküpü kömür yerine vatandaşlarımıza doğal gaz desteği diye versek mesela ısınma ihtiyacı kadar... Değil mi bu da bir sosyal politika, tercihi ama. Siz ne yapıyorsunuz? Kirli kömürü dağıtıyorunuz, vatandaşımız ısınmaya çalışıyor ama bir yandan zehirleniyor, kanser oluyor, çocukları da astım oluyor; yanlış sosyal politika.

Elektrik bir ihtiyaç. Bakın, intihar eden Fatih'teki 4 vatandaşımız elektrik faturasını ödeyememişti Sayın Bakan -yüzde 58 zam yaptınız elektriğe bir yılda- ve intihar ettikten hemen sonra o vıcıdansı şirket gelip o 4 vatandaşımızın elektriğini kesti. Bu tip elektriği kesilen yüz binlerce, milyonlarca vatandaşımız var. Oysa özellikle yoksulluk sınırının altında gelire sahip vatandaşlarımıza elektriği bir hak olarak, ücretsiz olarak versek o noktada Sayın Bakan, en azından harcanabilir gelirleri artar. Ama böyle bir politikanız da yok.

Bakın, su bir ihtiyaç, diyoruz ki: "Her bir vatandaşımızın en az 15 metreküp aylık suya ulaşması lazım, ücretsiz ulaşması lazım." Su bir haktır, temel haktır. Bunu sağlayalım diyoruz politikalarımızda.

İletişim de bir ihtiyaç. Artık internet bir lüks değil, ihtiyaç. Bunu da özellikle yoksulluk sınırının altında yaşayan vatandaşlarımıza ücretsiz ulaştıralım diyoruz. Ulaşım da bir ihtiyaç Sayın Bakan.

Bakın, tüm bunlar, bütün bu kaynaklar ne oluyor? Bütün bu kaynaklar, bütün bu söylediğim, barınma, beslenme, ısınma, elektrik, su, iletişim, ulaşım yoksulların harcamalarının neredeyse tamamını oluşturuyor; harcayacak başka gelirleri kalmıyor. Başka noktalara, kültürel alana, sosyal alana, giyinme gibi temel ihtiyaçlara, temizlik gibi ihtiyaçlara kaynak ayıramıyorlar ve bu sebeple de hayattan yoksun olarak devam ediyorlar. İşte, bütün bu konulara bir sosyal hak politika çerçevesi noktasında bakmamız gerekiyor. Ama maalesef böyle bir politika görmüyoruz. Temel ihtiyaçlar ücretsiz olmalı Sayın Bakan. Yoksulluk sınırının altında yaşayan bütün vatandaşlarımıza temel ihtiyaçlar bir hak olarak sunulmalı. Ama bunu nasıl yapacağız diyeceksiniz? Kaynak nerede, para nerede? İşte, para saraylara akıyor. Para yandaşlara akıyor. Para güvenlikçi politikalarla silaha, savaşa, S400'e akıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Frene bas biraz, frene.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bakın, tercihlerle ilgilidir. Vicdanlı ve adaletli bütçeler yapan hükümetler ve meclisler halkını refahla buluştururlar. Ama vıcıdansı ve adaletsiz bütçeler yapan iktidarlar ve meclisler maalesef bir küçük azınlığa, 5 tane yandaş müteahhide kaynakları ayırırlar, silahlar da güvenlikçi politikalarla S400 füzelerine, Rusya'ya gider, yok, "Patriot da alacağız." deyip Amerika'ya gider. İşte, bu çarkı değiştirmemiz lazım.

Sayın Bakan, sürem azalıyor herhâlde. Ben şimdi bir düğmeye basacağım, biliyorsunuz, burada hizmet veren arkadaşlarımız var, bakın, çay dağıtıyorlar, bakın geldiler, çay dağıtacaklar size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İlk defa dağıtılmıyor ki bu çay Sayın Paylan. İlk defa mı dağıtılıyor?

CAVİT ARI (Antalya) – Bir dinlesene ne diyeceğini ya, başka bir şeyden bahsedecek adam.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir şey söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, çay dağıtıyorlar size.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şov yapma.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, ilk defa mı dağıtılıyor bu çay?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, Sayın Bakan, bir meclis adalet dağıtmalı öyle değil mi?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kadro verdik, kadro.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizler adalet dağıtmalıyız.

Değerli arkadaşlar, şu Mecliste 6, 7 statüde işçi çalışıyor. Sayın Bakan, hepsi aynı işi yapıyor. Bakın, bu çay dağıtan arkadaşlarımızın hepsi aynı işi yapıyorlar, kimi 4/B’li kimi 4/C’li. “Şu bakanlıktan geldin, 2.500 lira alırsın, bu bakanlıktan geldin, 3 bin lira alırsın.” Bu, hak mıdır, bu adalet midir? Eşit işi yapana eşit ücret verilmesi lazım. İşte, böyle adaleti sağlayabiliriz.

Bakın, Sayın Bakan, ben Komisyon Başkanımızı size şikâyet ediyorum, müfettiş göndermenizi talep ediyorum. Bir işçi haftada kırk beş saatten fazla çalışamaz değil mi? Kanunumuzda var. Sorun SGK Başkanına veya müfettişlere sorun, kırk beş saat maksimumdur.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Geçen sene de şikâyet etmiştiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama müfettiş göndermediniz. Süreyya Bey Meclis Başkan Vekili ondan sonra. Komisyon Başkanımız işçileri altmış beş, yetmiş saat çalıştırıyor haftada. Hadi buyurun, hadi Meclis adalet dağıtacaktı. Altmış beş, yetmiş saat çalıştırıyor işçileri Komisyon Başkanımız. Nerede sizin müfettişiniz, niye göndermediniz?

Sayın Bakan, o anlamda, eğer burada adaleti sağlamıyorsak emin olun, hiçbir yerde sağlamayız. Meclis bu konuda örnek olmalı. Bütün herkese, bütün iş yaşamına örnek olmalı. Ama arkadaşlar, maalesef örnek olma durumundan çıkmış durumdayız.

Bakın, taşerondan gelen işçiler şunu söylüyor: “Keşke kadroya geçmeseydim, orada zam alacaktım.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Maalesef Sayın Bakan, 2.500 lira ücrete talim ediyor. “Taşeronda kalsam şu anda 3,300 lira alacaktım.” diyor. İşte, bu hak mıdır? Bu adalet midir?

Ben, Sayın Başkanımıza, lütfen, bir müfettişinizi sorguya alması üzere, müfettiş göndermenizi talep ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, son olarak, emeklilikte yaşa takılanlara geleceğim.

Şimdi, ne diyorsunuz? “Kaynak yok, kaynak yok.” Kaynak var Sayın Bakan ya, Türkiye zengin bir ülke. Kaynak kesinlikle var. Özellikle, bakın, emeklilikte yaşa takılanlar, 40 yaşın üstündekiler, işsiz kaldıklarında bilirsiniz, bir daha iş bulmakta son derece zorlanırlar. Çünkü iş insanları genci tercih ediyorlar çünkü genci 2 bin lira, 2.500 lira asgari ücret civarında maaşla çalıştırabiliyorlar. Ama yaşları daha ileri olanlar daha yüksek maaşlar alıyor diye maalesef bir kısır döngü içindeler. İş piyasası çok kötü olduğu için, kriz içinde olduğumuz için o 45-60 yaş arasında emeklilikte yaşa takılanlar özellikle işsiz kalıyorlar. Bunlarla ilgili sosyal bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti devleti bir çözüm bulmayacak mı?

Bakın, tercihlerle ilgili Sayın Bakan... Kaynak var. Ben, bir önerge de sundum, az sonra önergemiz tartışılacak. 2014 bütçesinde bütün güvenlikçi kalemlerin toplamı 40 milyar TL'ydi. Bugün 2020 bütçesinde 160 milyar TL. Bakın, barış siyasetini devam ettirseydik bugün en fazla 60 milyar TL olacaktı güvenlikçi kalemler. Bakın, geriye 100 milyar TL kalıyor. Ben, bu 100 milyar TL'nin...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayrılan para helal olsun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Lütfen arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 30 milyar TL'siyle bütün emeklilikte yaşa takılanların sorununu çözebilirdim. Bakın, 100 milyar TL tasarruf ediyorum güvenlikçi politikalardan vazgeçip, 30 milyar TL'yle emeklilikte yaşa takılanların sorununu çözebilirdik diyorum. Geri kalan 20 milyar TL'yle 200 bin öğretmen atayabilirdim. Gene, 20 milyar TL'yle bütün çiftçileri ihya edebilirdim çiftçi destekleriyle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hep kafadan atıyor ya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 10 milyar TL'yle Kredi Yurtlar Kurumuna borçlu bütün vatandaşlarımızın borcunu çözebilirdim; size kaynak.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Savaşçı, güvenlikçi politikalardan vazgeçelim, yoksullara...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu çocukların hakkı ne olacak? Bu çocukların hakkı için o Türk ordusu orada. Bu çocukların hakkı için Türk ordusu orada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ne oluyor ya?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

Lütfen tamamlayın.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu çocukların hakkı ne olacak? Güvenlikçi dediğiniz politikalar bu çocukların hakkını korumak için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne oluyor? Ne oluyor?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz yaratıyorsunuz, savaşı yaratan sizsiniz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, lütfen...

Lütfen tamamlayın.

Son sözlerinizi alalım lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bu anlamda emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili kaynak var, sorun tercihlerimizde. Eğer kaynaklar saraya, sarayın yandaşlarına ve silahlara akmazsa emeklilikte yaşa takılanların sorununu çözeriz, öğretmenlerimizi atarız, yoksulları gelirle buluştururuz ve vatandaşlarımız intihar etmezler Sayın Bakan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arı, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – 12 yaşındaki çocukların hakkından haberi yok, konuşuyor!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hükûmet sizsiniz, Hükûmet sizsiniz?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar... Lütfen arkadaşlar, lütfen...

Sayın Arı, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – On yedi yıldır iktidardasınız, çözseydiniz!

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

Sayın Pekgözegü... Sayın Keşir...

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokrat arkadaşlarımız, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bakanlığınız Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yani geniş bir kapsamı taşımakta. Bu nedenle de belirli hususlara değinerek konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Çalışma hayatıyla ilgili sorunlar dile getirildi. Bu konuda çözülmesi gereken birçok sorunumuz bulunmakta. Bu konuları geçerek öncelikle şu hususları ifade etmek istiyorum Sayın Bakan: Sunumunuzda emekliye biner TL bayram ikramiyesinden bahsettiniz. Evet, emeklimize biner TL bayram ikramiyesi verilmektedir, doğrudur ancak bu emeklilerimiz bu ikramiye Cumhuriyet Halk Partisi sayesinde almaktadır çünkü 7 Haziran seçim sürecinde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanımızın seçim vaatleri arasında her emekliye iki bayramda birer maaş ikramiye taahhüdü bulunmaktaydı. Siz bu taahhütten kopya çekerek ancak bin TL'sini verebildiniz. Bu anlamda da tüm emeklilerin Cumhuriyet Halk Partisine teşekkür etmesi gerekir.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bize etmesinler!

CAVİT ARI (Antalya) - Bunun yanı sıra, Cumhuriyet Halk Partisinin taahhüdü yine kısmen gerçekleştirildi. Eğer bugün emekliler yani çalışan emeklilerin maaşından yüzde 15 kesinti yapılmıyor ise bu yine Cumhuriyet Halk Partisi sayesinde çünkü Cumhuriyet Halk Partisinin taahhüdüydü. Siz seçimlerden sonra yani 7 Haziran-1 Kasım seçim süreci içerisinde “Hani nerede bunun kaynağı?” dediğiniz o dönemlerde işte bu taahhütlerimizden yani Cumhuriyet Halk Partisinin taahhütlerinden kopya çektiniz. Size teşekkür ediyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin taahhütleri gerçekçi projelerdir. O nedenle diğer projelerinden de yararlanabilirsiniz diyorum, bizim açımızdan hiçbir sakınca yok.

Yine, değerli arkadaşlar, asgari ücret konusu. Asgari ücrette 2.020 TL'yi daha ancak yakaladınız. Bugün asgari ücret eğer 2.020 TL'ye yükselmişse yine Cumhuriyet Halk Partisi sayesinde çünkü 2015 Haziran seçim sürecinde Cumhuriyet Halk Partisinin asgari ücretle ilgili taahhütlerine yetişemediniz ama yine Cumhuriyet Halk Partisinden kopya çekerek asgari ücreti artırmak zorunda kaldınız çünkü Cumhuriyet Halk Partisinin taahhütleri çok netti, siz de bu taahhütlerden kopya çekerek asgari ücreti artırdınız.

Sayın Genel Başkanımızın taahhüdü vardı “Cumhuriyet Halk Partili belediyelerde çalışanlara en az 2.200 TL asgari ücret verilecek.” diye. Siz buna dahi yetişemediniz, şu an 2.020 TL'de kalmış bulunmaktasınız.

Sayın Bakan, engellilerle ilgili bir açıklamanız vardı, engelli memur alımıyla ilgili. “Biz, 2019 yılı içerisinde 55 bin civarında engelli memur aldık.” diye ifade ettiniz. Bu açıklamanız sayısal anlamda doğru ancak bu alımlar yeterli değil Sayın Bakan çünkü sayısal oran yönünden bakar isek, geçmiş yıllardan gelen engelli memur alım oranlarına bakar isek hani buraya gelen AKP'li bakanların hep milat kabul ettiği 2002 yılı var ya yani bir sayısal dengeyi tutturmak için kullandığınız o 2002 yılı, 2003 yılı var ya matematiksel hesaplamalarda kullanageldiğiniz, ben size oradan bir hesaplama söyleyeyim Sayın Bakanım: Bakın, 2002 yılında 5.777 engelli memur alımı yapılmış, yine 2003 yılında 6.727 engelli memur alımı yapılmış.

Sayın Bakan, 2003 yılındaki engelli memur alımı oranı yüzde 16 seviyesinde ancak sizin 2014 yılındaki artış oranınız yüzde 3,6; 2018 yılındaki artış oranınız yüzde 3,9; 2019 yılında ise yüzde 6,5 oranında. Yani siz 2003'ten dahi şu an oransal anlamda, geçmişten gelen memur sayısı artışında sınıfta kaldınız, geriden gelmektesiniz Sayın Bakanım.

Değerli arkadaşlar, İnsani Gelişme Endeksi sıralamasında 2002 yılında 96'ncı sırada olduğumuzu, 2017 yılında ise 64'üncü sıraya yükselmekle övündünüz yani ben bunu üzülererek karşılıyorum, Türkiye'yi 64'üncü sırada Gelişmişlik Endeksi'nde görmenizi ve bununla övünmenizden şahsen üzüntü duymaktayım. Türkiye, çok daha yükseklerde bir yerde yer almalıdır, 64'üncülükle övünülmez Sayın Bakan.

“43 sosyal yardım programıyla yoksulluk sorunu yaşayan dezavantajlı toplum kesimlerine ulaşmaktayız.” dediniz. “2018 yılında 3 milyon 494 bin 932 haneye ulaştık.” buyurdunuz.

Sayın Bakan, bu sayıyı, aile sayısını eğer ortalama 3'le çarparsak -veya 4'le- 11 milyon ya da 12 milyon nüfus yapar. 2002 yılında 1,3 milyar iken 2019 yılında 55 milyar yardımda bulunduğunuzu ifade ettiniz. “Son on yedi yılda 315 milyar sosyal yardım yaptık.” şeklinde ifadede bulundunuz.

Şimdi, 2018 yılında 3 milyon 494 bin 932 haneye ulaştığınıza göre, sosyal yardım yönünden bakarsak bir anlamda insanlarımızın, vatandaşlarımızın derdine çare olmaya çalıştığınızı görüyoruz ama bir taraftan da ülkeyi getirdiğiniz hâli görüyoruz çünkü siz bugün bu kadar insanı Sosyal Yardımlaşmadan destek almaya mecbur bıraktınız, mahkûm ettiniz. Bu sayılar da bunu göstermektedir.

Yine, Sosyal Yardım Kartı Projesi'ni hayata geçirdiğinizi, 2 milyon vatandaşa kart verdiğinizi, tüm sosyal yardımların yüzde 86 nakdi yapıldığını ifade ettiniz. Bu arada bir şeyi sormak istiyorum: Suriyelilere benzer şekillerde yardım yapıyor musunuz, ne şekilde yardımlar yapılıyor, nakdi yardımlar yapılıyor mu?

Devam ediyorum. Biraz önceki sosyal yardımlaşmalarla ilgili yapmış olduğunuz ödemeler tüyü bitmemiş yetimin hakkı olan devletin bütçesinden yapılan yardımlardır. İhtiyacı olan varsa bu yardım anasının ak sütü gibi ona helalühoş olsun ancak devletin kaynaklarıyla yapılan bu yardımları sizler, bakın, sizler siyasi malzeme yapıyorsunuz, seçim malzemesi yapıyorsunuz. Biz seçim çalışmalarında köylere gittiğimizde o yaşlı teyzelerimize bunu blöf olarak kullandığınızı çok defalar gördük, şahit olduk. “Bak teyze, aman ha, oy vermezsen maaşın kesilir.” laflarına çok defalar şahit oldum. Siz devletin parasıyla yaptığınız bu yardımı seçim tehdidi olarak, oy tehdidi olarak kullanamazsınız. Bu söylemlerinizi lütfen değiştirin.

Yine, Sayın Bakan, ülkemizde toplumsal huzur her geçen gün bozulmakta. Kadına şiddet, kadın cinayetleri, çocuk tacizleri giderek artmakta. Bu konulara çözüm maalesef bulunamadı. Olayın sosyal tarafı var, emniyet boyutu var ve yargı boyutu var. Bu konularda kararlı olunmalı.

Son olarak aile konusuna değinmek istiyorum. Aile bütünlüğünü korumaya yönelik en önemli proje olarak “Aile danışmanlığı ve boşanma süreci danışmanlığını getirdik.” diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, bakın, son dönemlerde özellikle aile mevhumumuzla alakalı ciddi sorunlar yaşamaktayız. Sayısal verilere baktığımızda gerçekten Türk toplumunun temelini, çekirdeğini oluşturan aile yapısına ciddi zararlar verilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Aile kurumu son yıllarda uygulanan yanlışlıklar nedeniyle büyük tehditlerle karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'de özellikle son dönemlerde ailelerimiz yıpratılmıştır, bireyler arasında ciddi sorunlar yaşanmaktadır çünkü bireylerin yalnızlaştırılması birilerinin işine geldi

değerli arkadaşlar. Çaresiz bireyler, yardıma muhtaç insanlar her zaman oy deposu olarak kullanılageldi. Bakın, ben size birkaç sayısal veriden bahsedeceğim. Örneğin Türkiye’de çekirdek aile yapısı olarak hepimizin kabul ettiği anne, baba, çocuklar olarak bildiğimiz aile toplam sayısının oranı son yıllarda giderek azalmakta. Bu, sizin, Cumhurbaşkanlığının vermiş olduğu kitapçıktaki sayısal oranlardır. Her geçen gün bütün aile yapısında nüfusa göre oranda azalmalar meydana gelmektedir ancak ne artmakta? Tek başına yaşayan birey sayısı artmakta. Bu neyi göstermektedir? Bu bölünen, parçalanmış aile sayısının hızlı şekilde arttığını göstermektedir.

Değerli arkadaşlar, son olarak şunu söylemek istiyorum: Bakın, 2003 yılında nüfusumuz 66 milyon iken evlenme sayısı bu ülkede 555 bin olmuş, bir önceki yıla göre evlenme oranında yüzde 10,8 artış olmuş. 2004 yılında 66 milyon 800 bin iken nüfusumuz 615 bin evlenme olmuş, artış oranı yüzde 8,8.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Son yıllara geliyorum Sayın Bakan, 2015 yılında nüfusumuz 78,5 milyon civarındayken evlenme sayısı 602 bin, bir önceki yıla göre artış oranı yüzde 0,5 yani neredeyse hiç artmamış. 2016 yılında nüfusumuz 80 milyona yaklaşmış, bir önceki yıla oranla evlenme sayısında yüzde 1,4 oranında azalma var. 2017’de 569 bin kişi evlenmiş, 2018’de nüfus 82 milyon, evlenen sayısı 553 bin. Şimdi bu neyi gösteriyor? Bir, ekonomik koşullar insanların zorda kaldığını ve böylelikle evlenme yönüyle sıkıntılar yaşadığını gösterdiği gibi, evlenmeyle aile kurma mevhmunun da giderek azaldığını göstermektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım, son cümlem.

İşte, bu da sizin uyguladığınız yanlış politikadan meydana gelmektedir ama başka bir şey söylemek istiyorum: Boşanma oranlarına baktığımızda 2003 yılında 92.637 iken, bir önceki yıla göre daha düşük oran eksi 2,8 boşanma oranı. Hızlı geçiyorum. Bakın, 2016’da 126 bin boşanma var, 2017’de 128.500 boşanma var. 2018 yılında ise yüzde 11 oranında -bir önceki yıla göre yani 2017’ye göre- artışla 142.500 boşanma var. İşte sizin ülkeyi getirdiğiniz durum budur Sayın Bakan. Bu da sizin iktidar olarak uygulamış olduğunuz yanlış politikalardan kaynaklanmaktadır diyorum.

Hepinize saygı ve sevgiler sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir teşekkür edeyim Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, sizden başlayalım teşekkür.

Sayın Bakanım, çok değerli Bakan Yardımcılarım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, çok değerli bürokratlarımız, basımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Bakanlığımız bütçesinin milletimize, Bakanlığımıza hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyorum ve her kuruluşunun da bereketlenmesini yine temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, âdeta Türkiye’nin Bakanısınız, 82 milyonun Bakanısınız. Hem çalışma hayatı hem aile baktığımız zaman zor bir Bakanlık ama çok da hayır duası aldığınız bir Bakanlıkta görev yapıyorsunuz.

Sayın Bakanım, geriye dönüp baktığımızda az önce arkadaşlarla tartıştık işte EYT nasıldır, niye EYT diyoruz, nereden geldik bu noktaya? Şöyle hafızamı bir tazelemek istedim, mali müşavirim, ta geriye döndüm, SSK'lı, BAĞ-KUR'lu dönemler aklıma geldi. Değerli milletvekili arkadaşlarım, SSK sağlık karnesi çıkarmak için biz büromuzda bir eleman ayarlardık, giderdi ile sağlık karnesi...

MURAT EMİR (Ankara) – O sırada bilgisayarınız var mıydı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, bir tane elemanım...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – O zaman teknoloji mi vardı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İlçelerde yoktu.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

MURAT EMİR (Ankara) – Bill Gates doğmamıştı daha.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, müdahale ettikçe duracağım, ilave ettireceğim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Biz de o günlerden geçtik.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bitirelim artık ya, lütfen ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sosyal Güvenlik Kurumunu...

BAŞKAN – Ama siz her şeyi söylediniz, bir şey söylediler mi ya? Lütfen ya, Sayın Emir, lütfen!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hocam yanlış bir şey mi söylüyorum?

BAŞKAN – Bu taraf konuşunca itiraz et, siz konuşunca kimse itiraz etmesin, yok böyle bir şey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bakın, konuşma tarzıma daha çok yatkın böyle konuşmak, karşılıklı daha güzel konuşurum. Yanlış bir şey mi söyledim?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, yanlış bir şey söyledin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yanlış bir şey mi söyledim?

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, gereksiz bir şey söylüyorsunuz, o zamanlar bilgisayar bile yoktu.

BAŞKAN – Sayın Emir, size göre gereksiz olan, onun için gerekli olabilir, lütfen ya, karışmayın ya!

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sorduğu için söylüyorum.

BAŞKAN - İsteddiğini konuşsun. Paylan konuştu istediğini, Arı konuştu, hiç kimse sesini çıkarmadı

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bunlar söylenebilir ama sorulursa cevabını alır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emekliye bin lira maaş verdik, sizden kaynaklandı ya, bin lira verdiniz değil mi? Sizden kopya çektik ya! Emekliye gelince bin lira maaş verince Sayın Arı ne dedi? “Bizden kopya çektiniz.” dedi mi?

CAVİT ARI (Antalya) – Dedik, bizim seçim vaadimizdi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Uğur Bey, ilk sözünüz yanlıştı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bunu siz önerdiniz mi? Bunu da mı sizden kopya çektik Sosyal Güvenlik Kurumunu tek çatı altında toplamayı sizden mi kopya çektik? Ben bunu soruyorum, sizden mi kopya çektik arkadaşlar? Ben böyle konuşmayı çok severim, buyurun böyle devam edelim, sabaha kadar devam ederim yani.

MURAT EMİR (Ankara) – Olur, bana uyar. Eğer Başkan izin veriyorsa ben varım.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, bakın, Bakanlığımızın Sosyal Güvenlik Kurumunu tek çatı altında toplaması bile her bir milletvekilimizin teşekkür etmesini gerektiren bir konu, her biri teşekkür etmesi lazım, tek çatı altında topladık.

SALİH CORA (Trabzon) – Teşekkür etmek de bir erdemdir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Milletimiz teşekkür ediyor Allah’a şükür, milletimiz teşekkür ediyor, teşekkür etmeye de devam ediyor.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Evet, İstanbul seçmeni teşekkür etti.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, bakalım, “Bu bütçe vicdansız bütçe.” dedi arkadaşlarımız. Niye vicdansız bütçe? “İşte, silaha para ayırıyoruz, savaşa para ayırıyoruz ama sosyal yardımlara para ayırmıyoruz.” 2002’de 25 lira aylık aylığı vardı, şimdi 600 lira.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – 1923’e gidin isterseniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 2002’de “mutlak yoksulluk” diye ayırdığımız oranlara baktığımızda toplumun yüzde 2,5’i mutlak yoksulluk sınırı altındaydı, 2,5 doların altında gelir elde ediyordu; şimdi baktığımız zaman değerli arkadaşlar, mutlak yoksulluk sınırı altında kimse kalmadı, sıfırladık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, Uğur Bey, yalnızca teşekkür edecekti.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne oldu Sayın Paylan, bir saniye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, konuşun, benim itirazım yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nüfusun yüzde 30’u 4 dolar gelir elde ediyordu. Değerli arkadaşlar, şimdi nüfusumuzun yüzde 1,5’u 4 dolar gelir elde ediyor. Hani tabana yayılmıyordu, dengesizlik vardı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya açlık sınırı ne?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İnsanlar Meclis kapısında da yatmıyordu. Nasıl yoksulluk yok ya! Uzayda mı yaşıyorsunuz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, mutlak yoksulluk yok diyorum. Değerli arkadaşlar, gelelim, savaşa, silaha para ayırıyoruz... Amerikan’dan binlerce tır silah geldi Suriye’ye, geldi mi?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ya, 4 doları reva mı görüyorsunuz!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Geldi, geldi, teröre geldi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nazınız geçiyorsa Amerika’ya söyleyin, Türkiye’ye göndersinler silahları biz de para ayırmayalım. bedava gelsin silahlar bize, biz de para ayırmayalım.

MURAT EMİR (Ankara) – Trump’la sizin aranız iyi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, niye biz silaha para ayırıyoruz? Niye para ayırıyoruz ya?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – “Ayırmayın.” diyoruz zaten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bunu bilemeyecek yaşta olan kimse var mı burada arkadaşlar?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Niye ayırıyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Eğer bunu bilemiyorsanız ben sizin art niyetli olduğunuzu düşünürüm. Eğer bunu bilmiyorsanız, hâlâ konuşuyorsanız ben sizi iyi niyetli olarak adlandıramamam değerli arkadaşlar, art niyetlisiniz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Suriye’den size bir taş atılmadı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz Türkiye’nin güvenliği için, 82 milyonun güvenliği için, her vatandaşımızın güvenliği için silaha para ayırmaya devam edeceğiz ve ne kadar gerekiyorsa o kadar ayıracağız.

Gelelim EYT’ye... Şimdi, ben size soruyorum: EYT ne demek?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Emeklilikte AKP’ye takılanlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – EYT ne demek? Bu kanun ne zaman çıktı arkadaşlar? Şimdi, 1 tane oy uğruna, 1 tane fazla oy alalım diye elinize dövizleri alıp da “EYT’lileri emekli yapalım.” demek ne demek arkadaşlar?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Öyle bakan sizsiniz ya, her şeye öyle bakan sizsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, ne demek o? Ben soruyorum Sayın Paylan: Ne demek EYT?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AKP’ye takılıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye takılıyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AKP’ye takılıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kim? Hayır, muhalefet takıldı. Bakın, niye muhalefet takıldı? 1999 yılında kanun çıktı mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AKP’ye takılanlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Bakın, anlatıyorum arkadaşlar, bunu herkes anlatmaz size, bilin: Asgari ücretten vergi almadığımızı öğrendiniz, değil mi? Yüzde 15’in altında... Aldığımızı anladınız. Bakın, bugün hiç gündeme gelmedi asgari ücret vergisi. Gündeme geldi mi? Asgari ücretteki vergi gündeme geldi mi bugün arkadaşlar?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – “Emeklilik hakkı gasbedilenler” demek EYT.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne oldu? Allah’a şükür öğrendik, teşekkür edin bize.

Şimdi, geldik, EYT’yi anlatıyorum, bir daha anlatmayacağım.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Erdoğan’a takılanlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın vekillerim, iyi dinleyin, bir daha anlatmayacağım.

1999 yılında kanun çıktı mı? Çıktı. Kanun ne dedi? “Emekliliğine iki yıl kalanlar bu kanundan etkilenmez ama emekliliğine iki yıldan fazla olanlar bu kanundan etkilenecek.” der.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – 2008’de de çıktı, onu da söyle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Yani, 2001 yılından sonra kim emekli olduysa herkes EYT’li. Sayın Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Selim Bey’e soralım: Kaç kişi emekli oldu? 6 milyon kişi bugüne kadar emekli oldu. Nasıl emekli oldular? EYT’ye takıla takıla emekli oldular. Hani adaletten bahsediyordunuz, ne olacak bunların hakkı arkadaşlar? Bugün 5 milyon civarında EYT’li arkadaş kaldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden biliyorsun?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Siz emekli misiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İşte, 11,5 milyon falan. 6 milyon emekli oldu; 5,5 milyon kaldı.

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç yaşında emekli oldun Aydemir?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, arkadaşlar, 6 milyon kişi bugüne kadar... (Gürültüler)

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bir daha sormayasınız diye anlatıyorum bunları, hani, dövizlerinizi alıp kameraların karşısına çıkmayın.

2001 yılından sonra -şu an 2019'un sonu- bugüne kadar kim emekli olduysa emeklilikte yaşa takılarak emekli oldu kardeşim, kim varsa; evinizde, arkadaşınız, akrabanız, kim varsa.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Siz emekli misiniz? Takıldınız mı emekliliğe?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizin tuzunuz kuru nasılsa.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Şimdi, ben size tutanaklardan bir şey çıkartıyorum: Allah rahmet eylesin, Mevlüt Aslanoğlu diyor ki: “Emeklilikte yaşa takılanların sayısı 300-400 bin; Sayın Bakanım, Allah rızası için bunları emekli yapalım.”

CAVİT ARI (Antalya) – Kim demiş?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mevlüt Aslanoğlu; Allah rahmet eylesin.

BAŞKAN – Allah rahmet eylesin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “300-400 bin kişi.” dedi. Değerli arkadaşlar, o gün öyle açıklama yapmış.

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, sen bizim dediklerimizi dinlesene Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, tutanak var, veririm ben size. Bunlara çalışarak gelin arkadaşlar, çalışmadan gelmeyin.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – EYT örgütlerini dinle, EYT örgütlerini; EYT'lileri dinle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - 1 oy uğruna her biriniz dediniz ki burada... Bütçe açarken baktınız, dediniz ki: “Sosyal Güvenlik Kurumu batmış durumda, Türkiye'nin bütçesinin yarısı buraya gidiyor.” Hem bunu söyleyeceksiniz hem de gelip diyeceksiniz ki: “Arkadaşlar, emeklilikte yaşa takılanları emekli yapalım.” Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Batırmayın SGK'yi, SGK'yi batırmayın!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz söz verdiniz, siz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, her şey oy demek değil; ülkenin bekası önemli arkadaşlar. Bakınız, her biriniz konuştuğunuz an belki 1 kişiyi kandırıyorsunuz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Seçimlerden önce söz vermediniz mi?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Öcalan'ın mektubunu siz okuttunuz 1 oy için yahu!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Seçimlerden önce söz vermediniz mi?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Öcalan mektubu okudunuz 1 oy için!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vallahi, duyamıyorum ben sizi. Buyurun, tekrar söyleyin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – SGK'yi batırmayın, EYT'ye verin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Bir dakika...

Söyleyin hanımefendi, buyurun.

BAŞKAN – Lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Sayın Vekilim, buyurun, duymadım sizi, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bana mı diyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size söylüyorum; duymadım ben, evet, buyurun.

BAŞKAN – Lütfen, arkadaşlar, böyle bir yöntem yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, anlamamışsa tekrar anlatacağım. Hani, nasıl emekli...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – 1 oy için Öcalan mektubunu ben mi okuttum diyorum?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, nasıl...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – “1 oy için yapıyor.” diyorsunuz; onu demeyin bari Sayın Vekilim, başka bir söylem bulun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müdahale etmeyin, lütfen...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Oraya girince kötü oluyor.

BAŞKAN – Sayın Kadıgil...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bakınız...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sinirleniyoruz oraya girince.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Benim büromda şöyle bir çizelge vardı, SSK’dan almıştım: “Bir: Yaşı kaç? Sigortaya girişi ne zaman? Ne zaman emekli olacak? Kaç sene ertelenmesi lazım?” Böyle bir liste vardı elimizde bizim EYT çıktığı zaman; ben mali müşavirdim, gelenler sorarlardı: “Sigortaya -kaç diyelim- 1986 yılında girdim, ben ne zaman emekli olabilirim?” “Sen iki sene geç emekli olacaksın.” gibi sorularla karşılaştığım için bunları çok iyi bilen birisiyim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Siz ne zaman emekli oldunuz? Cevap vermediniz hâlâ.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onun için, 2001’den sonra kim emekli olduysa...

“Efendim, Cumhurbaşkanı nasıl emekli oldu?” 82 milyon vatandaş hangi haklara sahipse Uğur Aydemir de, siz de, Cumhurbaşkanı da aynı haklara sahip. Ne demek yani? Aynı bir dünyada mı yaşıyoruz?

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Emekli maaşınızı iade etmeyi düşünüyor musunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Uğur Aydemir bu haklardan faydalanmayacak...” Türkiye hukuk devleti değil mi? Siz hangi haklardan faydalaniyorsanız Beyefendi, ben de aynı haklardan faydalaniyorum. Ama ben gidip de “Erken emekli olayım.” demiyorum, “EYT” demiyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yararlanın, bir şey demiyorsunuz; EYT’li de yararlansın ama.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolayısıyla, bunu hiç kimseye sormaya gerek yok: “Bütçemizde şu kadar para mı var? Hesaplayalım, çarpalım, toplayalım, bölelim.” 6 milyonun hakkını nasıl ödeyeceksiniz bana onu anlatın, emekli olanların; tamam mı arkadaşlar?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – SGK’yi batırmayın, zarar ettirmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “SSK’yi kim batırdı?”ya bakarsak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, tamamlayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geriye dönmeyeyim, çok geriye dönmeyeyim değerli arkadaşlar.

BAŞKAN – Lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Eskiye dönmüyorum, eskiye dönmüyorum. Bakınız, önümüzde üç dört sene seçim yok; bu EYT'lileri bir daha... Eğer ülkemizi seviyorsak... Cumhurbaşkanımız ne dedi? “Ne olursa olsun bu EYT'yi çıkartamayız çünkü Türkiye'yi batırır.” dedi, değil mi? Bakın, seçim yok önümüzde; gelin, kaldırın bunları. Bugün biz iktidardayız, yarın kimin olacağını Allah bilir. Bu ülkede birlikte yaşıyoruz; bu ülkeyi çocuklarımıza emanet edeceğiz, değil mi? Çocuklarımıza emanet edeceğiz. Gelecek nesiller, inşallah, daha rahat yaşasınlar diye hep birlikte, değerli arkadaşlar, siyaseti bir kenara bırakarak, seçimleri bir kenara bırakarak... Doğru olan neyse güzel olan odur, güzelin yanında yer alalım diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siyaset sen yapıyorsun ya!

BAŞKAN – Evet, Sayın Aydemir, teşekkür ediyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN - Evet, değerli arkadaşlar, soru-cevap bölümüne geçiyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, bir şey söylemek istiyorum, bir düzeltme yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle bir usul yok ya!

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hayır, hayır, bir düzeltme...

BAŞKAN - Sizin düzeltmenizi de onlar yapar, onlarınkini siz yaparsınız; böyle bir şey yok ya! Lütfen arkadaşlar ya, lütfen arkadaşlar...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Uğur Bey için bir düzeltme yapmak istiyorum. Yani, istem dışı yanlış bir ifadede bulundu, onun düzeltilmesini yapmak istiyorum.

Sayın Bakana hitaben “Âdeta Türkiye'nin Bakanı gibisiniz.” dediniz ya, onu düzeltin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “82 milyon” diyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Âdeta” değil o, Türkiye'nin Bakanı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “82 milyon Bakanısınız.” diyorum. Genelliyorum, “82 milyon Bakanısınız.” diyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama o anlam çıkmıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - “Âdeta”yı kaldıralım.

BAŞKAN – Evet, Sayın İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan, resmî veri olmamasına rağmen kamuoyunda çok paylaşıyor: Cezaevinde yaklaşık 700 çocuk anneleriyle beraber kalmakta; bunlarla ilgili bir planlama var mı, yok mu?

Tekrar, tutuklu ve hükümlüler arasında engelli sayısı kaç? Kaç engelli şu anda tutuklu veya hükümlü?

Bir de: Olağanüstü hâlde beraber, KHK'yle çıkarılan engelli sayısı kaç? Bu veriler elinizde mevcut mu?

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Bakanım, üç ayda bir toplanması gereken ve tüm sosyal kesimlerin temsil edildiği Ekonomik ve Sosyal Konsey on yıldır toplanmıyor; ne zaman toplanmayı düşünüyorsunuz?

Söz verdiğiniz 3600 ek göstergeyi hiçbir meslek grubunu dışarıda tutmadan verecek misiniz, sözünüzde duracak mısınız?

“Aşırı yoksulluk” ifadesiyle neyi kastediyorsunuz?

İŞKUR Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında kaç belediyeye işçi temin ediyorsunuz? Bunların kaç AK PARTİ’li belediyedir?

Son olarak: Stratejik amaç veya hedefleriniz arasında kayıt dışı istihdamın kayıt altına alınmasına yer vermeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bütçe görüşmesine vatandaşın katılımını sağlamak üzere 3 çalışanın sorusunu soracağım Sayın Bakanım, Bakanlığınızda çalışıyormuş bu arkadaşlar, ek dersli personeller. “On yıldır sesimizi duyuramıyoruz.” diyorlar. Sosyolog, öğretmen, hemşire, sosyal çalışmacı, psikolog olarak çalışıyorlarmış; hiçbir hakları yokmuş, resmî tatillerde de maaşları ve primleri kesiliyormuş. Bunlar kaç kişi? Bunlara sahip çıkacak mıyız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, Karadeniz Bölgesi kırsalında hayvancılıkla uğraşan aile işletmelerinin sayısı oldukça yüksekti; bu, her geçen gün azalmaktadır. Kadın istihdamının özellikle teşvik edilmesi adına İŞKUR’dan sosyal güvenlik prim desteği veya İŞKUR desteği sağlanması mümkün müdür?

BAŞKAN – Sayın Çokal...

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Sayın Bakan, kamuda alt işveren uygulaması devam ediyor olup ihale şartnamesinde sırf işçilik gideri yüzde 70’i tamamlamadığı için kiralık araç şoförleri, yemekhane çalışanları, bilgi işlem çalışanları, radyoloji görüntüleme çalışanları, laboratuvar çalışanları, diş protez ihalesi çalışanları, karayolları anahtar teslim ve müşavirlik türü ve ihale çalışanları kadro alamamış olup mağdur olan işçiler vardır. Bu bağlamda, mağdur olan işçileri, yüzde 70 şartını kaldırarak kadroya almak için çalışmalarınız var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, Maliye Bakanı Berat Albayrak nisan ayında kıdem tazminatıyla ilgili yeni düzenleme yapılacağını söylemişti. Bugün bir müjde hissettim, sizden kıdem tazminatıyla ilgili tek bir kelime duymadık. Sağlık Bakanlığı, şehir hastanelerinin kamu-özel iş birliğiyle yapılması için bize müjdeyi verdi; sizden de duymamızı bir müjde olarak mı değerlendirelim? Yani, kıdem tazminatı düzenlemesinden vazgeçildiği müjdesini duymak istiyoruz.

Diğer mesele: Emeklilikte yaşa takılan kaç vatandaşımız var? Burada rakamlar söyleniyor; 3, 4, 5, 6, herkes bir rakam söylüyor. Sorunu çözmenin maliyetini hesapladınız mı Sayın Bakan, bununla ilgili bir çalışma yaptırдыңız mı? Çok net.

Son sorum: İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işsizlerin ve işçilerin faydalanması için, işsizlik koşullarının kolaylaştırılması için bir çalışma yaptırдыңız mı Sayın Bakan? Yani, bu kriz şartlarında bunun yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bir çalışmanız var, bunu Meclisle paylaşır mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, vatandaşlarımızdan gelen birkaç talebi iletmek istiyorum.

Birincisi, özellikle son dönemde yaşanan ekonomik sıkıntılardan dolayı SGK borçlarını ödeyemeyenlerin yapılandırma beklediklerine dair.

İkincisi de e-haciz uygulamalarıyla çok sayıda vatandaşımızın hesaplarına haciz konulmakta. Özellikle belli bir meblağın altında borcu bulunan düşük rakamlı borçlar için de yine bu e-haciz uygulamasının yapılması zaten zor durumda olan küçük esnafımızı veya borçlumuzu daha da mağdur duruma düşürmektedir. Bu konuda da bir uygulama farklılığına gidecek misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem...

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanımıza soruyorum. Bana gelen, engelli araçlarının haciz işlemiyle ilgili talebi direkt buradan okuyacağım: “Bir sıkıntımı sizinle paylaşmak istiyorum. Benim eşim felçli, aynı zamanda kanser hastası. Eşimin yüzde 96 engelli raporu var. Bu raporla bir araç almıştık. 2013 yılında sağlıklı zamanından kalmak bir borcu vardı. İcra davasıyla aracı bağlatıldı. Eşimin şu an devam eden kemoterapi, radyoterapi, aynı zamanda fizik tedavileri yarım kaldı. Bu konuyla ilgili yapılabilecek bir düzenleme var mı, özellikle engelli araçların haczedilmemesine yönelik?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, 309 milyon TL'ye ulaştığı açıklanan 15 Dayanışma Kampanyası kapsamında toplanan yardımlar hâlâ yerine ulaşmadı. Bugün için tutar ne kadar? Bu paralar nerede ve nasıl değerlendiriliyor?

2018 ve 2019 yılında iş yerlerine ne kadar iş sağlığı ve güvenliği eksiklerinden dolayı para cezası uygulanmıştır, kaç şirkete ceza kesilmiştir?

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı Naci Ağbal, 2020 yılında kamuya 60 bin yeni personel alınacağını öngörüldüğünü söyledi. Kamuda engelli kotası açığı 3.879 kişi, 60 bin istihdamın ne kadarı engelli vatandaşımız olacağı belli midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bu rehberlik ve danışmanlık hizmeti verdiğinizizi siz de ifade ettiniz konuşmanızda, bu yolla parçalanmak üzere olan birçok aileyi de yeniden barıştırdığınızı söylediniz. Şimdi, bunların, bu hizmetin ara buluculuk kapsamına girdiğini, dolayısıyla da bu hizmetlerin artık Bakanlık tarafından verilemeyeceği şeklinde bir duyum aldık; bu, doğru mudur? Bununla ilgili bilgi vererseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yavuzyılmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakan, 3 soru soracağım.

2013 yılı öncesi şehit madencilerin ailelerine devlette istihdam imkânı tanıyacak mısınız?

“Eşit işe eşit ücret diyerek” TTK’nin yer üstü işçilerine söz verdiniz “Risk tazminatı adı altında pirim vereceğiz.” diye, verecek misiniz?

Zonguldak’taki kaçak maden ocaklarında çalışan 1.000 işçinin çalışma koşullarını iyileştirerek istihdamlarını sağlayacak mısınız veya TTK’ye istihdam edilmelerini sağlayarak işsizlik, açlık, ölüm üçgeninden onları çıkaracak mısınız?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çelebi...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler.

3 soru soracağım.

Spekülasyon çok Sayın Bakan bunun üzerinde: 15 Temmuz gazileri ile diğer gazilerin aldığı tazminatlar arasında fark var mıdır; maaşların aynı olduğunu biliyorum, tazminatları soruyorum?

15 Temmuz şehitlerimizin yakınlarının aldığı toplam maaş ile diğer şehit yakınlarımızın aldığı arasında fark var mıdır?

Üçüncü soru: 15 şehitlerimizin yakınlarına ödenen toplam tazminat ile diğer şehit yakınlarına ödenen tazminat arasında fark var mıdır? Doğru bilgiyle bizi bilgilendirirseniz sevinirim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kadıgil...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bu, sinema emekçileriyle ilgili sorduğum sorular; bu, kreş ve emzirme odalarıyla ilgili sorduğum sorular; bu, muzır neşriyat adı altında toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik tehditlerle ilgili sorduğum sorular; kimsesiz ve bakıma muhtaç çocuklarla ilgili sorduğum sorular; engellilerle ilgili sorduğum sorular...

Sayın Bakan, sizi burada bulmuşken tek bir sorum var size ve bürokratlarınıza: Türkiye Büyük Millet Meclisindeki milletvekillerinin sorularına niçin yanıt vermiyorsunuz?

BAŞKAN – Evet, bir de yönetmelik vardı herhâlde değil mi?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Çocuk Oyuncular Yönetmeliği’ni yeterince söylediğimi düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Bulut, buyurun lütfen.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Bakan, ikinci yargı paketinde çocuk istismarlarına evlilik yoluyla af düzenlemesinin getirileceğine dair iddialar var. 2006 yılında yine bir gece yarısı Genel Kurula indirilen utanç önergesi hepimizin hafızasında. Sayın Bakan, bu iddianın doğru olmadığını düşünüyoruz. O yüzden sizin de bu konuda gerek düşüncenizi gerek yorumunuzu almak istiyoruz. Eğer doğruysa, bir Bakan kimliği, bir kadın kimliği olan size, böyle bir olayın tekrar Türkiye toplumuna yaşatılmaması gerektiğini bildiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşcier...

GAMZE TAŞCİER (Ankara) – Sayın Bakan, haziran ayında bilgi edinme yoluyla “Türkiye’de kamuya ait kaç kreş ve gündüz bakımevi, kaç özel kreş ve gündüz bakımevi var?” diye sordum. Özel kreşleri cevapladınız ancak kamuyla ilgili bir sonuç gelmedi. Bundan, Türkiye’de kamuya ait kaç kreş sayısı olduğunu bilmediğinizi mi anlamalıyız? Eğer biliyorsanız bu sayı kaçtır?

Yine Bakanlığınızda çalışan iş müfettişi yardımcılara, yönetmelikte açık hüküm olmasına ve gerekli yeterlilikleri sağlanmasına rağmen teftiş yetkisi verilmiyor, yeterlilik sınavı açılmıyor. İş barışını sağlamakla görevli bu insanların çalıştıkları yerde iş barışı sağlanmıyor. Bu kişilere hakları olan teftiş yetkisini verecek misiniz? Yönetmelikte yer alan sınavı ne zaman yapacaksınız?

Üçüncü soru: İsminizde geçirmesiniz de kadınlarla ilgili olduğunu düşündüğümüz bir Bakanlıksınız. Mayıs ayında bilgi edinme yoluyla Bakanlığınızda kaç kadın çalışan olduğunu sorduk ancak bu konuyla ilgili yeterli bilgi olmadığını açıkladınız. Gerçekten Bakanlığınızda kadın çalışan sayısını bilmiyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Beko...

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü “Meslek hastalıklarına ilişkin sayıların belirlenmesinde, bir ülkede iş cinayetinden ölen her bir işçiye karşılık en az 6 çalışan da meslek hastalıkları sonucu yaşamını yitiriyor yani iş cinayetleri sonucu ölen işçilerin sayısını 6’yla çarpmalı.” açıklamasını yapmaktadır. Yani meslek hastalıklarından dolayı her yıl iş kazalarında ölenlerin 6 katından daha fazla ölüm olduğu hâlde ülkemizde 78 ilde meslek hastalıkları hastanesi bulunmamaktadır. En azından her bölgeye bir meslek hastalıkları hastanesi yapmayı düşünüyor musunuz?

Sigorta öncesi doğum borçlanması bekleyen annelere ilişkin de bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gülüm...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – 18 yaş altı gebeliklerde sağlık çalışanlarının bildirim yükümlülüğünü kaldırma çalışmalarının olduğunu duyduk; bu, doğru mu?

Çocuk tecavüzcülerine af gündeminiz olduğu doğru mu?

Kadınların siyasete katılımını sağlayan eş başkanlık sistemini engellemek yerine tüm siyasi alanlarda eş başkanlık sistemini uygulamaya ne dersiniz?

25 Kasım’da Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü’nde kadınların mücadele hakkı için yürütmesine katılmayı düşünüyor musunuz?

Diğer sorum: İstanbul'da VALFSAN işçileri direnmiyor, Üsküdar Belediyesinde işten atılan işçiler direnmiyor, Ataşehir Belediyesinde yine işten atılan işçiler direnmiyor. Çok uzun süredir işlerine geri dönme talebiyle direniyorlar. Haksız, hukuksuz bir şekilde işten atıldılar, bu konuyla ilgilenmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – 3 sorum olacak Sayın Bakan.

Bugün itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumunun toplam tahsil edilemeyen prim alacağı ne kadardır, bu alacaklar neden tahsil edilememektedir?

Zonguldak'ta toplum yararına program kapsamında 300 kişinin işe alınmasına karar verildi ancak bu 300 kişinin 30 kişisi kamu kurumlarında, 270'i ise sadece AK PARTİ'li 12 belediyede istihdam edildi, 11 CHP'li ve 1 İYİ PARTİ'li belediyeye ise hiçbir işçi verilmemiştir. Bu durum partizanlık değil midir? Devlet sadece AK PARTİ'lilerin devleti midir? Zonguldak'ta CHP'li ve İYİ PARTİ'li belediyelere TYP kapsamında işçi verecek misiniz?

Çalışma Bakanlığı müfettişlerine 2019 Ocak ayından Ekim ayına kadar programlı yani proaktif teftiş ve denetim görevi vermediniz, bunun sebepleri nedir? Denetim yapılmaması nedeniyle meydana gelen iş kazalarından ve ölümlerden kim sorumludur?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Bakan, 2015-2016-2017-2018 yıllarında hapishanelerde anneleriyle kalan çocukların kaç kış hizmetinden faydalanmıştır? Kaç hapishanenin içindeki kreşlerden faydalanmış, kaç da hapishane dışında kreşlerden yararlanmıştır? Bunun yıllara göre dağılımı nedir?

OHAL hukuksuzluğuyla ihraç edilen on binlerce kamu emekçisinin çocuğu dezavantajlı duruma düşmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Bu çocuklarla ilgili çocuğun yüksek yararını düşünerek ihraç edilen emekçilerin çocukları için özel bir çalışmanız var mı?

GREVİO tavsiyelerini uygulamak için ne tür adımlar attınız? Tavsiyeleri hayata geçirmek için ne kadar bütçe ayırdınız ve birçok harcama ayrılan bütçeyi aşmışken sığınak ve ŞÖNİM'ler için ayrılan bütçenin neden yalnızca yarısı harcanmıştır?

Var mı daha devamı?

BAŞKAN – Lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Son birkaç şey.

6284 sayılı Yasa'nın öngördüğü ayni ve nakdî destek, kreş desteği, iş bulma desteği, hukuki destek gibi hizmetlerden 2019 yılında kaç kadın yararlanmıştır? Ayrılan bütçe ne kadardır? 2020 yılı bütçesinde bu giderler için ne kadar bütçe ayrılmıştır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Bakan, terör gazilerimizin erken emeklilik hakları ellerinde alınmış durumda. Bu ayıbı düzeltmek için yasal çalışma yapacak mısınız?

Yüzde 40 uzuv kaybı yok diye malul sayılmayan gazilerin sorunları ne zaman çözülecek? AKP söz vermişti, bu sözler ne zaman yerine gelecek? 15 Temmuz şehit ve gazileri için toplanan para ne kadardır? Bu paraların akıbeti nedir? Kurulan vakıf verilen adreste bulunamadı. Bu konuyu nasıl aydınlığa kavuşturacaksınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Şehit yakını ailelere, erbaş ve gazilere de yeşil pasaport verilmesiyle ilgili bir çalışma yapacak mısınız? Şehit ailelerine bağlanan maaşlarda herhangi bir artış yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kemalbay...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Bakan, iş cinayetleri neden önlenmiyor? On yedi yılda 25 bine yakın iş cinayeti yaşandı. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Meslek hastalıkları gizleniyor mu? Aydın Çine’de silikozis hastası olan maden işçilerinden haberiniz var mı?

İş müfettişleri neden çalıştırılmadı? İş Teftiş Kurulu çalışma planı 2019’da neden onuncu ayda yapıldı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Ayrıca, müfettişler yeterlilik sınavlarını geçmiş olmalarına rağmen, ataması yapılmamış, dava açıp kazananlar da işlerine gönderilmemiş. Hem kendi sınavınızı hem de mahkeme kararını neden ciddiye almıyorsunuz?

Ev işçileriyle ilgili birkaç soru sormak istiyorum. Türkiye’de kaç ev işçisi var ve kaç göçmen ev işçisi var? Kaç ev işçisi iş cinayetinde yaşamını yitirdi?

Ev kadınlarına sosyal sigorta ve emeklilik hakkı konusunda ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Serter...

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye nüfusunun yüzde 9’u, 65 yaş üstü tahmini 7 milyona yakın bir yaşlı nüfusumuz var. Türkiye’nin en temel sorunlarından biri de yaşlılarımızın bakım hizmetleridir. Ülkemizde yaşlı bakım hizmetleri, yüzde 90 oranında neredeyse Türkiye’ye kısa zamanda çalışma izinleriyle giren kaçak Azeriler, Gürcüler ve Özbekler tarafından yapılmaktadır. Genç işsizlikte oran yüzde 27,1’e ulaşmışken neden iktidar bu gençlerin içinden yerli hasta ve yaşlı bakıcı yetiştirememektedir, sormak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sosyal devlet anlayışıyla yönetilmesi gereken Türkiye’nin Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı büyüklerimize bakamıyorsa ne yapıyor?

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Bakanım, şehitler ve gazilerle ilgili birim sizde olduğu için soruyorum: Halktan, 15 Temmuz şehit ve gazileri için yaklaşık 309 milyon lira para toplandı ve bu para yerine ulaşmadığı gibi, bir vakıfta toplanacağı şeklinde çok da net olmayan bilgiler var yani bilginin net olmadığı da AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Bülent Turan tarafından gündeme getirildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - Bu gerçekten çok manidar bir durum yani insanlar bu parayı doğrudan kullansın diye, yerine ulaşsın diye verdiler. Bu para henüz toplandığı yerde duruyor ve bunun şüphesiz, istismarıyla ilgili bir şey söz konusu değil ama henüz yerini bulmaması bile gerçekten hoş bir tablo ve fotoğraf değil. Bu konuyla ilgili bir açıklama yaparsanız çok seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, kimse sormadı, bu SUT rakamlarının yenilenmemesi bayağı bir istismara sebep oluyor. Tıbbi cihazdan muayene rakamlarına kadar ne zaman yenileceksiniz? Öyle bir çalışmanız var mı? Bir de MEDULA Sistemi'yle bağlantısı kurulacak mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bir soruyu atlamışım.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu toplanacak ve yeni asgari ücret belirlenecek.

Sayın Bakan, açlık sınırı yaklaşık 2.500 TL. Siz, Asgari Ücret Tespit Komisyonunda asgari ücretin en azından bu açlık sınırının üzerine taşınması için oyunuzu o yönde kullanacak mısınız?

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, soru sorma bölümü de tamamlandı.

Sayın Bakan, görüş, soru ve önerileri cevaplandırmak üzere size söz veriyorum.

Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Mümkün olduğu kadar sizleri dinlerken tasnif etmeye çalıştım, ilk önce, tek tek söyleyeyim: Kamil Okyay Sındır, Mehmet Bekaroğlu, Bülent Kuşoğlu, Filiz Kerestecioğlu, İsmail Tatlıoğlu, Mustafa Kalaycı, Erol Katırcıoğlu, Garo Paylan, genel olarak sosyal yardımlarla ilgili sorular sordular.

Dünya Bankası tarafından “Yoksulluk ve paylaşılan refah, yoksulluk bilmesecini tamamlamak” adlı bir rapor çıktı. Bu raporda “aşırı yoksulluk” kavramına, “Literatürde yok.” diyorsunuz ama İngilizcesi “extrepe poverty”nin karşılığı olarak aşırı yoksulluk kavramına yer verilmiş durumda. Bu ölçüde değerlendirdiğimiz zaman, Türkiye’de günlük 1,90 tutarındaki bir harcama düzeyinin altında kalan nüfus da “aşırı yoksul” olarak tanımlanıyor. Dünya Bankasından alınan rakamlara göre Türkiye’de aşırı yoksulluk oranı 2015’te yüzde 0,3’ken 2016’da yüzde 0,2’lere inmiş durumda. Dolayısıyla, Dünya Bankası raporu diyor ki: “Türkiye’de artık ‘aşırı yoksulluk’ kavramı kalmadı.”

Yine, karşılaştırma yapmak için bakıyoruz, bu oran -yani bizde 0,2 olan rakam- Portekiz’de yüzde 0,5; İspanya’da yüzde 1, İsveç’te 0,5; Romanya’da yüzde 5,7; Amerika Birleşik Devletleri’nde yüzde 1,2. Dolayısıyla, bu, uluslararası bir yayın ve bu uluslararası yayına göre bizde aşırı yoksulluk nosyonu kalmadı.

Diğer bir konu, 96'ncı sıradan 64'üncü sıraya gelmek. Elbette endekste ilerlemeyi bir gurur ve iftihar vesilesi olarak görüyoruz. Gelişmiş ülkelerden değilseniz hiçbir endekste sıraya 1'inci sıradan girmiyorsunuz. Biz, burada, rölatif olarak artış oranına ve endekste ilerlemeye bakıyoruz. Tabii ki 64 hedeflediğimiz basamak değeri değil, daha iyisini yapacağımıza da inanıyoruz ama şu anda 96'dan 64'e çıkmak da büyük bir başarı.

Diğer bir konu, biz, sosyal devlet ilkesi gereğince kamu hizmetlerimizin temel ilkelerini, yararlanma kriterlerini ve tutarlarını düzenleyici ve kapsayıcı bir biçimde sunmaktayız. İddia edilenin aksine, bizim sosyal yardımlarımızın yüzde 86'sı hak temelli düzenli yardımlara aktarılıyor yani makarna, kömür yüzdeliğimiz çok düşük. Dolayısıyla, bunlar da sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımız aracılığıyla dağıtılıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hak olarak mı tanımlıyorsunuz bunları?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Türkiye genelinde 1.003 tane sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfımız var ve bunlar tüzel kişilik. Bütün bunlar Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemine 24 kurumdan gelen veri tabanı üzerinden işleniyor ve biz hiçbir ayırım yapmaksızın bütün vatandaşlarımızı bu sosyal yardımları ulaştırmaya çalışıyoruz.

Şöyle bir şey var: Türkiye'de sosyal yardımlar konusunda geçmişte, 2002'de günlük 4,3 doların altında yaşayan nüfusumuz yüzde 30'ken, 2015 yılına baktığımızda, bu rakam yüzde 1,6'ya gelmiş durumda. Demin belirttim, 1,9'un altındaki nüfus yüzde 0,2'ye gelmiş durumda; 4,3 doların altındaki nüfus da yüzde 1,6'ya gelmiş durumda. Buradan çıkardığımız şey şu: Esasen, Türkiye'de yoksulluk azalıyor ama bizim tematik programlarımızın kapsayıcılığı artıyor çünkü biz, şu anda, sosyal yardımları artık bir sosyal dayanışma hâline getirdik. Dolayısıyla, sizin temel ihtiyaç olarak gördüğünüz su, elektrik... Mesela, geçen sene biz elektrik konusunda destek verdik ama şimdi, ilk başta en temel ihtiyaç ise güvenlik, güvenlik olmadan diğer temel ihtiyaçlar karşılanamıyor tabii ki. Dolayısıyla, bir de sosyal yardımları veya "sosyal dayanışma" adı altında verdiğimiz bütün bu tematik programları verirken herhangi bir kriter belirlemeden vermemiz mümkün değil. Şu anda biz ne yaptık? Dolayısıyla asgari ücretle bağlantılı bütün bu yardımlarımız ve net asgari ücretin 1/3'ünden az olma koşulu var. Dolayısıyla, asgari ücrete yaptığımız her artış kapsamı da artırıyor ve biz bu sene ilk defa, son yıllardaki en yüksek asgari ücret oranını artırdık yüzde 26 oranında. Dolayısıyla kapsam alanı da matematiksel olarak artmış durumda.

Diğer bir konu ise gerçek rakamlarda biz böyle 16 milyon, 20 milyon gibi bir hanelerde değiliz. Şu anda ulaşılan hane sayısı 3 milyon civarında ve bunların, dediğim gibi...

CAVİT ARI (Antalya) – Hane değil Sayın Bakan, "nüfus olarak 3'le çarparsanız ya da 4'le çarparsanız" dedim.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, onların hesabı o şekilde yapılmıyor çünkü her programın hane sayısı farklı. Dolayısıyla, onu alt alta getirdiğiniz zaman tam 3 milyon etmiyor. O yüzden bize size tam rakam vermiyoruz çünkü bazı programlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Hayır, sizin açıklamanızda 3,5 milyon aileden bahsettiniz, nüfusla çarparsak 3'le ya da 4'le diye söyledik.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Ari, lütfen, siz konuşurken Sayın Bakan size hiç müdahale etmedi.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Diğer bir konu: Sayıştay tarafından yapılan tespitte tüm engelli raporlarının... Şimdi, şöyle bir tespit yapıyoruz: Sağlık Bakanlığında tüm raporların olduğu varsayımı üzerine... Biz eğer Sağlık Bakanlığında olan raporlar üzerinden engelli aylıklarını bağlar isek o zaman engellilerimizi mağdur etmiş oluruz çünkü şu anda sistem, Sağlık Bakanlığı ile bizim sistemimiz tam olarak entegre olmuş durumda değil. Dolayısıyla veri tabanında yer almayan raporların düzenlenmemesi sonucu buradan çıkmaz. Biz şu anda çalışmaları yürütüyoruz, hızlı bilişim teknolojisi çalışmalarımız yürüyor Sağlık Bakanlığıyla, inşallah Sağlık Bakanlığıyla bu çalışmalar tamamlandığı yani gerekli entegrasyon çalıştığı zaman bu Sayıştay raporunda tespit edilen husus da ortadan kalkmış olacak.

Diğer bir konu: “Engelli aylığında kişisel gelire bakılsın.” Tabii, gönül istiyor ki bütün engellilerimize elimizi uzatabilelim fakat burada bütün sosyal yardımlar da esas olarak bir muhtaç olma şartına bağlı ve muhtaç olma şartında da hanedeki bireylerin geliri ve ortak harcamaları hane içerisindeki ortak yoksulluk durumunu da belirliyor. Dolayısıyla hane refahını göz ardı ettiğimiz durumda varlıklı hanelere yardım yapılması gibi bir durum da söz konusu olabilecek, bu da adalet duygusunu bir anlamda zedeleyebilecek.

Diğer bir konu: Şimdi, şöyle bir konudan ilerliyoruz... Ben bütün raporu, bugün size sunduğum kitapçığı da belki aşırı bulunacak şekilde veriye dayandırdım, ispata dayandırdım, kanıta dayandırdım ama açıkladığımız her veriye şöyle bir cevap gelince: Biz buna inanmıyoruz, bence böyle değil, şöyle değil... Verinin bencesi sencesi olmaz. Yani şöyle bir şey var: Benim kullandığım veriler uluslararası değerler, bizim kullandığımız değerler TÜİK verileri. Hani “bence” diyorsanız o zaman sizce olan verinin nasıl hesaplandığını bana ispatla mükellefsiniz çünkü iddia sahibi sizsiniz. Dolayısıyla, biz eğer, bu sosyal yardımların dağılımına baktığımız zaman... “Gini katsayısı” denen bir gösterge var bildiğiniz gibi. Bendeki rakamlar yani TÜİK’in rakamlarına göre, nüfusun en düşük yüzde 10’luk gelir grubunun gelirden aldığı pay 1,9 iken bugün bu oran yüzde 2,4’e çıkmış durumda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Korkunç bir rakam.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yine, en yüksek, en zengin yüzde 10’luk kesiminin gelirden aldığı paya yüzde 34,6 iken bu rakam 2018’de yüzde 32,6.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O da korkunç bir rakam.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hayır ama dolayısıyla dağılım daha adil bir noktaya geliyor. En düşük yüzde 10 daha yüksek bir pay almaya başlıyor; en yüksek yüzde 10’un, en zengin yüzde 10’un payı düşmeye başlıyor. Bu da neye yansıyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama 20 katı sonuç olarak.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen, siz konuşurken Sayın Bakan size hiç müdahale etmedi.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, bu da neye yansıyor? En düşük ile en zenginin rölatif payını hesaplayan bu Gini katsayısının 2002 yılında 0,44 iken 0,408’e gerilemesine sebep oluyor. Bu da ne demek oluyor? Daha adil bir dağılımdır. Yani dediğiniz gibi, böyle bir şey söz konusu değil ama dediğiniz gibi sizin başka bir kaynağınız varsa gelin bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaynak, intiharlar.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben verilerde de iyi olduğumu düşünürüm. Gelin bakalım, tanımlara bakalım, eğer farklılık varsa da tespit ederiz, ona göre de metodoloji revize edilir.

Mustafa Kalaycı ve Baki Şimşek'in engelli aylığında...

“Niğde’de 500 kişinin 65 yaş aylığını kestiniz.” diye bir sorusu vardı Ömer Fethi Gürer Vekilimizin. Şimdi, bizim elimizdeki verilere göre 2016 yılında yaşlı aylığı alan kişi sayısı 620 bin iken 2019’da bu 795 bin. Dolayısıyla biz, sebebi olmadan hiçbir aylığı kesmiyoruz. Basına yansıyan olaylar sonucunda Niğde ilindeki sosyal yardım uygulamalarının yerinde incelenmesine dair de biz Bakanlık denetçilerimizi görevlendirdik ve bu kesilmelerin yüzde 34 sebebi ölüm. Yani ölüm olunca biz kesmeyecek miyiz? Yüzde 18’i muhtaçlık durumunun ortadan kalkması. Bu bir muhtaçlık kriterine bağlı, muhtaçlık kalkarsa aylık kesilir; bu da rutin.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bu kriterlerle de oynanabiliyor, onu da ben söylemek istiyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, eğer böyle bir şey varsa ispatlı konuşalım. Bana TC’sini yollayın, eğer sehven bir yanlışlık varsa düzeltiriz, hemen bağlıyoruz aylığı. Lütfen, bu konuda çok açığız yani hemen bağlıyoruz eğer gerçekten sehven bir hata varsa.

Yüzde 15’i, sosyal güvencesinin olduğunun tespiti, yüzde 9’u rapor süresi dolduğu hâlde yenilenmemesi, yüzde 7’si kendi feragat ediyor, yüzde 17’si de 18 yaş dolumu, adres değişikliği gibi sebeplerden. Bu sizin dediğiniz bazı kesilmeler adres değişikliği sebebiyle oluyor, onu da hemen düzeltiyoruz. Dolayısıyla, baktığınız zaman 500 kişinin 65 yaş aylığında böyle bir durum var ve biz, basında çıkar çıkmaz, bize yansır yansımaz da denetçilerimizi görevlendirdik.

“Kirlili kömür dağıtılıyorsunuz.” Bizim bütün kömürlerimiz, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği’ne tabi. Hani, belki sizce değildir ama bizce öyle. Öte yandan, biz günümüzdeki temel ihtiyaç olan elektrik için Mart 2019’dan itibaren düzenli sosyal yardımlardan -geçen sene yine burada açıklamıştım ben bu elektrik desteğini de- aylık 150 kilovatsaate kadar da destek vermekteyiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç kişiye?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bu kapsamda da biz 1 milyon haneye yaklaşık 400 milyon bir yardım, kaynak da aktarmış olduk.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sosyal devlet böyle bir şey işte.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İşte bu sosyal hak değil, bu yardım; bu, hak değil.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın şimdi “hak” tanımı...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Garo Bey “Niye vermiyorsunuz?” diyordu.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi burası bunun yeri değil, ayrıca konuşuruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yeterli değil ama.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Paylan...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Hak nerede biter, ödev nedir, sorumluluk nedir, sosyal devlette hak ve ödev dengesi nedir; bunlar çok felsefi kavramlar, bunun yeri değil ama bunları ayrıca tekrar konuşuruz.

Diğer bir konumuz: Emeklilikte yaşa takılanlar. Emeklilikte yaşa takılanlar için şu ana kadar biz analiz yapmadık mı? Bu kadar gündemde olan bir konu için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının hiçbir analiz yapmaması herhâlde düşünülemez.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Açıklamadınız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Her yaptığımız çalışmayı açıklasak medyadaki arkadaşlara çok konu çıkar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu en önemlisi.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Bakan, özür dilerim, bu sorunun talepkârı ben değilim ama siz yaptınız ama açıklamadıysanız nasıl bilsin insanlar?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden bilelim?

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Evet, lütfen Sayın Bakan, devam edin.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, biz bütün açıklamaları...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – O zaman yapmadınız zannediliyor yani burada bir iletişim hatası var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – O zaman bundan sonra iletişim hatalarımızı düzeltelim, haklısınız.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Önemli, düzeltmek lazım, evet.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Emeklilik için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç kişi var?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Anlatıyorum, bir dakika Garo Bey.

Emeklilik için yaş şartını belirlemekte... İstedığınız zaman ben bunun sunumunu da yapabilirim. Biz SGK'yi 3 dönemde inceliyoruz: Bir, 1'inci dönem var, 1999 tarihi ve öncesi; bir, 1999 ile 2008 arası dönem var, biz buna "2'nci dönem" diyoruz; bir de 2008 sonrası 3'üncü dönemimiz var. Şimdi, emeklilik sisteminde de -bütün dünyada bu böyle aslında- temel 3 kriter var: Yaş, prim ödeme gün sayısı, bir de sigortalılık süresi. Bunların hepsini tamamladığınız zaman -demin bahsettiniz ya- emekliliğe hak kazanıyorsunuz yani emeklilikte yaşa takılmıyorsunuz, emekliliğe hak kazanıyorsunuz. Dolayısıyla emeklilikte yaşa takılanlardan ziyade, bizde, emeklilikte hak edemeyenler var şu anda; o da bizim dediğimiz gibi aktüeryal denge hesabı sebebiyle. Tabii ki burada popülist bir politika izlendiği için bu sistemin dengesinin bozulduğu... Ama bu, bizim dönemimizde yapılmadı biliyorsunuz ve biz 2008'de büyük bir reform sağlayarak, şu anda SGK'nin mali dengesini 2071'e kadar -yeniden herhangi bir popülist çizgiye gelinmediği sürece- dengede tutacak sürdürülebilir mali bir dengeye sahibiz. "Aktüeryal denge" dediğimiz şey nedir? Bir toplanan primler var, bir de ödenen emekli aylıkları var. Dolayısıyla çalıştığınız süre boyunca toplanan primlerin emekli olduğunuzda ödenen primlerle bir şekilde dengede olması gerekiyor. Biz, Türkiye'ye baktığımız zaman ne görüyoruz bağımlılık oranlarında? Genç bağımlılık oranının dünyaya baktığımızda en yüksek, yaşlı bağımlılık oranının ise en düşük olduğunu görüyoruz ve 2045'te ilginç bir dönüm noktası var çünkü biz de Türkiye'de

yaşlanıyoruz ve yaşlı bağımlılık oranımız 2045'te ilk defa genç bağımlılık oranını geçecek. O yüzden de mesela Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Çocuk doğurun." şeyi çok önemli. Çünkü bu dengeyi sağlamamız için nüfusumuzun genç kalması çok önemli.

Şimdi, yetişkin dönemde 18 yaş sonrası ömür olarak bir oran var ve bu orana göre, Türkiye'de erkeklerin yüzde 43'ü yani erkekler kendi ömrünün yüzde 43'ünü, kadınlar da ömrünün yüzde 46'sını emeklilikte geçiriyorlar. Bakıyoruz başka ülkelerde ne kadarını? Bulgaristan'da yüzde 25'ini geçiriyorlar ömürlerinin, kadınlar da yüzde 30'unu; Belçika'da yüzde 32'sini, Fransa'da yüzde 33'ünü, Lüksemburg'da yüzde 35'ini; bir tek bizim ülkemizde yetişkin dönemde emeklilikte geçirilen ömrün oranı toplam ömürde yüzde 42-46 bandında değişiyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tekrar çalışıyorlar, yetmiyor, o koşullar ile bu koşullar aynı değil.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, tekrar çalışmak başka bir şey.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başka bir şey o.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, deminden beri diyorsunuz ki... Tekrar çalışmanın şöyle bir handikapı da var. Demin NEİY'lerden de bahsetti, ne eğitimde ne istihdamda olanlardan. Şimdi, genç işsizlik oranının yüksek olduğu bir ülkede siz bunları tekrar koyarsanız aynı zamanda gençlerin önünü de kapatmış oluyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mecbur kalıyorlar.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, mecbur...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mecburen çalışıyorlar, kimse tercih etmez.

BAŞKAN – Siz devam edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – O ayrı bir şey.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, o ayrı bir şey. Ondan sonra, dolayısıyla, sigortalılık süresini de diğer ülkelerle yine kıyasladığımızda, Türkiye'de 26 yıl ortalama sigortalılık süresi var. Dolayısıyla en düşük sigortalı kalarak, en düşük prim yıllarıyla biz daha fazla bir sürede emeklilik aylığı hak edildiğini düşünüyoruz. Siz de bir işletmeci olduğunuz için, burada bir hak var mıdır bence takdir edersiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 99 geçerli olsaydı kaç kişi olurdu yani yasa değişmeseydi?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, onun dışında biz çalışma yaptık mı? Bütün versiyonlara dair benim elimde 10 küsur analiz var. Yani her türlü kombinasyonu, permütasyonu denedik. Burada diğer vekillerimizin önerdiği, sosyal medyada görülen her türlü kombinasyonu denedik fakat hiçbirisinin maliyeti sürdürülebilir bir maliyet değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçiş süreci olsa...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, şimdi, şu konuda da yanıtıyoruz: Şimdi, bizim emeklilik için yaş şartını bekleyen, 1998 öncesi işe giren sigortalımızın ortalama yaşı 60 değil. Kaç sizce? 48. Yani böyle bir şey söz konusu değil yani 65 yaşını bekleyecek değiller. Bunlar kademeli olarak emekli olacaklar zaten, kademeli bir geçiş var ve emeklilik yaşının 65 yaş olduğu iddiası da doğru değil. Bu, 2008 reformu tam kendi seviyesine ulaştığı zaman gerçekleşecek yaş. Şu anda 65 yaş şartı kadın ve erkek sigortalılar için ne zaman sağlanacak tam olarak? 2048'de. Dolayısıyla, 2048'e kadar bütün emekliler esasında kademeli olarak belli yaş

aralıklarında emekli oluyorlar. Mesela şu anda 52,7 yani 53 gibi bir ortalama emeklilik yaşıımız var bizim. Dolayısıyla, 65 gibi bir yaş zaten söz konusu değil. Ve şu da var: EYT olan kesimin yaklaşık yarısı da zaten şu anda 657 kapsamında.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç kişi?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – İşte yaklaşık yarısı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama rakam vermediniz ki. Vermediğiniz rakamı 2'ye bölemem ki Sayın Bakan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yaklaşık yarısı da...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Her şeyi biz verecek değiliz ya, siz arayın biraz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani ama yapmayın. Yarısı, şimdi neyin yarısı? Kaç kişi? Sayın Bakan, neyi böleceğiz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – X eşittir y bölü 2, artık sen böl.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani siz de işletmecisiniz, ben de öyle yani biliyorsunuz. Neyi böleceğim 2'ye?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, diğer konulara geçmeden önce...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Rakamı verince herkes böler onu.

BAŞKAN – Evet, lütfen...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bindığım araba, makam arabası ben geldiğimde zaten mevcutta olduğu için onu kullanmaya devam ettim, yeni bir araba almadık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 12 milyon.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – 12 milyon diye bir rakam yok. 2016 yılında Devlet Malzeme Ofisi aracılığıyla temin ediliyor ve 1,2 milyon.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 10 katı, 10 katı

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Vallahi, Devlet Malzeme Ofisinin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O şey, vergisiz rakamı, piyasa fiyatından bahsediyorum.

BAŞKAN – Yok, yok.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, KDV hariç 1 milyon...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Öbür dile, 10 katı, 10 katı.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, lütfen ya...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yalnız, Garo Bey, 12 milyon veriyorsanız vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim öyle bir param yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hadi!

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yok, çok iyi yani fona kaynak aktarıyorum. 12 milyon veriyorsanız vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz vergisiz alıyorsunuz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Vergisiz filan almıyoruz, normal KDV dâhil fiyatıyla alıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Devlet vergisiz alıyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Manipüle ediyorsunuz, onu bari kabul edin Garo Bey.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, bu veriler, kaynaklar... Yani şöyle bir şey var: Baştan da bahsettim, “sence” “bence”yle olmuyor. Yani dediğim gibi, istiyorsanız faturayı göstereyim. Devlet Malzeme Ofisinden alınmış bir araç, geldiğimden beri makam aracı olarak onu kullanıyorum ve 2016 fiyatı da bu, inanmamakta da serbestsiniz, o da sizin seçiminiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Estağfurullah.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – “3600 ek gösterge düzenlemesi ne durumda?” Bir kere, bu, Cumhurbaşkanımızın sözü. Biz hiçbir zaman Cumhurbaşkanımızın, Devlet Başkanımızın sözünü yere indirmedik, bunu da indirmeyeceğiz tabii ki. Biz şu anda ona dair kapsamlı bir çalışma yapıyoruz ve maaş sistemindeki kadronun önemi var, bunun hiyerarşik sistemi içindeki yeri var; emekli ikramiyesi, emekli aylığı ve bunu yaptığımız zaman emekli olacaklar içindeki bunun tekrar ikamesi var. Gerek Hazine ve Maliye Bakanlığımızla gerek biz ortak olarak bu konuda da çalışmaya ve meslekler arası dengeleri de göz önüne alarak bütüncül bir şekilde değerlendirmeye devam ediyoruz.

Diğer bir konumuz: “Asgari ücret artış oranı enflasyonun altında kalmıştır.” Şimdi, burada benim Garo Bey’in desteğine ihtiyacım olacak. Şimdi, düşünün ki sizin bir çalışanınız var, Aralık 2019’da 100 lira alıyor. Ondan sonra üstüne enflasyon farkı sözü veriyorsunuz, yüzde 6,7 zam geliyor. Ne oldu maaşı? 106,7. Sonra, 2019 ilk altı ay zammı için diyoruz ki: “Yüzde 8 daha ben zam yapacağım.” Ve 1 Ocak itibarıyla maaşı ne oluyor? 115,22 lira. Sonra, ikinci altı ayda enflasyon farkı olmuyor ve 1 Temmuz itibarıyla 115 lira. Sonra diyorsunuz ki: “Ben 2019 ikinci altı ay zammında yüzde 4 vereceğim.” Dolayısıyla totalde ne oluyor maaşı? 119,83. İlk maaşı neydi? 100.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama önceki yılın enflasyon farkı...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şu andaki maaşı ne? 119.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçen yılın enflasyonu var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Dolayısıyla bunun matematiksel olarak hesapladığınızda ne çıkıyor, ne artışı var? 19,83. Peki, bizim o zamanki yani 2019 için beklenen enflasyon ne? 12,32. Enflasyona ezdirmiş miyiz? Ezdirmemişiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir önceki yılın enflasyonu var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, şimdi, normalde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz yılbaşı zammını katıyorsunuz, yanlış hesap.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ben bu hesabı istediğiniz zaman istediğiniz şekilde tartışırım. Bu, bütçeden çıkan. Bakın, ben burada “Toplu sözleşmeyle verdiğim zam bu.” demiyorum. Maaşındaki fark yüzde 19 ve maaşındaki fark enflasyonun üzerinde.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yüzde olarak.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Benim toplu sözleşmeyle verdiğim oran başka ama ben enflasyon farkını da kendi bütçemden veriyorum. Dolayısıyla, o da global bütçeden çıkıyor, devlet bütçesinden çıkıyor. Dolayısıyla, verdiğim oran çok net; 19,83; hesabı kitabı da ortada. Yani bu artışın devlete yükü 19,83.

Ama bakın, çok net, bana “Toplu sözleşmede 19,83 mü verdin?” diye soruyorsanız...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Bakanım, esasen yüzde 11’e gelir.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onun da hesabını yaparım, kümülatif üzerinden hesaplıyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok özür dilerim, şöyle gelir: Bakın, zaten 104,71 yani 105’le başlıyorsunuz. O yıldaki değer 119...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Neyse, bunları sonra hesaplarız ama biz hiçbir dönem -bakın, 2007’den itibaren bütün rakamları çıkardık-enflasyona...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama refah payı... Yani refah payı nerede?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Siz işletmecisiniz değil mi? Yüzde kaç veriyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Refah payı...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yüzde kaç veriyorsunuz çalışanlarınıza?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çalışanım yok şu anda.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Yok, ben şey açısından çok merak ediyorum. Çünkü “Maaş neyin karşılığıdır?” diye sizi dinlerken bayağı hayrete düştüm.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Refah payı...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Çünkü suyu veriyorsunuz, elektriği veriyorsunuz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, tabii.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bunların hepsini verdikten sonra maaş ne içindir?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sosyal devlet diyorum, sosyal devlet.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İnsana yakışır bir yaşam içindir.

BAŞKAN – Evet, lütfen...

Sayın Bakan, devam edin siz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, dolayısıyla biz asgari ücrette geçen sene son üç yılın en yükseğini vererek yüzde 26 bir rakam verdik.

Tabii, asgari ücret söz konusu olunca diğer bir konu ne oluyor? Bunun satın alma paritesi üzerindeki değeri. Şimdi “Satın alma paritesi üzerinden düştü.” diyorlar. Şimdi, biz bakıyoruz yine verilere -bize inanmıyorsunuz, TÜİK’e inanmıyorsunuz- Eurostat’a bakıyoruz: 2018’de biz 11’inci sıradayız asgari ücretin satın alma paritesine göre sıralamasında, 2019’a geldiğimizde hangi sıradayız? 10’uncu sıradayız, dolayısıyla daha iyi bir durumdayız. Yani nerede, bu satın alma paritesi ne zaman düşüyor, ne yapılıyor? Ve Türkiye şu anda satın alma gücüne göre asgari ücrette Temmuz 2019 değerlerine göre çoğu ülkeden de Polonya, Yunanistan, Romanya gibi ülkelere de yüksekte. Ben verilerle konuşuyorum ama inanıp inanmamak da sizin tercihiniz.

Şimdi, diğer bir konu, bizim aktif sigortalı sayımız 1999 yılında 6,4 milyon kişiye 2019 yılında şu anda 21,4 milyona ulaşmış durumda; pasif sigortalı sayımız 1999 yılında 3,1 milyon kişiye 2019 yılında 12,9 milyona çıkmış durumda. Dolayısıyla SGK’de bugünkü mali durumu değerlendirdiğimizde bizim büyük bir kapsama alanımızı var ve hizmet sunduğumuz kesimi de bu anlamda kapsamaya ve onların ihtiyaçlarına göre güncellemeye çalışıyoruz. Aktüeryal dengede, sosyal güvenlik sistemlerinde kullandığımız belli değerler var.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakanım, bir cümle söyleyebilir miyim?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Tabii, buyurun.

KANİ BEKO (İzmir) – Biz, Uluslararası Çalışma Örgütü üyesiyiz Türkiye olarak. Uluslararası Çalışma Örgütü yönetiminde Türkiye’den temsilcilerimiz de var. Uluslararası Çalışma Örgütü kendisine üye olan ülkelere diyor ki: “Asgari ücret tespit komisyonunu 4 kişilik bir aile üzerinden yapın.” Avrupa’daki ülkeler 4 kişilik bir aile üzerinden asgari ücret tespitlerini yaparken Türkiye’de biz neden 1 işçi üzerinden asgari ücret tespitini yapıyoruz?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Vekilim, sosyal güvenlik sistemleri veya benim Bakanlığım söz konusu olduğu zaman şöyle bir şey var: Bir sosyal koruma çatısı var. Hani diyorsunuz ya “torba bakanlık” diye, esasında torba bir bakanlık değil. Bu Bakanlık, Türkiye’deki Kabinenin sosyal korumadaki bütün alanlarını... Sosyal korumanın altında hangi sacayakları vardır? Sosyal hizmetler vardır, sosyal yardımlar, sosyal dayanışma, sosyal güvenlik vardır. Üçünün mezc edilmesi çok normal ve olan bir şey. Dünyada bunun örnekleri var mı? Hatta daha fazlası var, bakın, söyleyeyim: Macaristan’da İnsan Kaynakları Bakanlığı var, kapsama alanında çalışma hayatı, istihdam, millî eğitim, sağlık, sosyal hizmetler ve kültür politikaları var.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Macaristan’ın nüfusu ne kadar?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Tamam. 212 milyonluk Pakistan...

BAŞKAN – Sayın Bakan, böyle bir usul yok, karşılıklı... Sorular soruldu, lütfen soruları cevaplandırınız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Aile, çocuk, insan hakları, kadın konusunda... Dolayısıyla dünyada bu organizasyonel şema değişik şekillerde değişebilir. Burada bizim Bakanlıktan daha kapsama alanı geniş Sırbistan’da var; Ukrayna’da var, 44 milyon; İran’da var, 81 milyon. Yani küçük nüfuslu, büyük nüfuslu, değişik ülkelerde değişik yapılanmalar var. Önemli olan, kapsama alanı değil, bunların rasyonel bir şekilde mezc edilip edilememesi. Biz, burada, sosyal koruma altında, dediğim gibi, sosyal yardımların, sosyal güvenliğin ve sosyal hizmetlerin bir arada olması şu anda Bakanlık içinde koordinasyon anlamında bize güç katıyor. Mesela, geçen yıllarda bazı konular daha yavaş çözülebilenken şu anda daha hızlı çözülebiliyor.

SGK'nin aktüeryal dengesi anlamında sorular geldi. "Gelirlerinin giderleri karşılama oranı" diye bir göstergemiz var. 1999 yılında bu oran yüzde 69'lardaydı, şu anda 2019 yıl sonu tahminine göre gelirlerimizin giderlerimizi karşılama oranını yüzde 91,5 olarak tahmin ediyoruz. Eğer devlet katkısını hariç tutarsak da bu oran yüzde 76. Dolayısıyla biz, sosyal güvenlik sistemleri içinde yüzde 70'in üzeri gayet sürdürülebilir gelir-gider oranları olarak adlandırılıyor. Yine, prim gelirlerinin emekli aylık ve sağlık giderlerini karşılama oranına baktığımız zaman da 1999 yılında yüzde 60'larda iken 2019 yılı sonu tahminimize de göre yüzde 72 oranında. Dolayısıyla burada da biz bir sorun görmüyoruz. Dediğim gibi, eğer EYT gibi herhangi bir yaklaşımın içine dâhil olmaz isek 2071'e kadar.

Mustafa Kalaycı Bey sormuş. Sayıştay denetim raporuna göre vefat eden hastaların vefat tarihinden sonra sağlık hizmeti aldığı görülmekte, mezarda. Bakın, demin bahsettim, Niğde'deki olaydan da bahsettim. Bir kere, ölüm olayları bize on gün içerisinde Nüfus ve Vatandaşlık İşlerinden bildirilmesi gerekiyor; bildirildiği an biz zaten kesiyoruz. Dolayısıyla değişen nüfus hareketleri burada, SGK'de faturalanması sırasında biz kişinin hayatta olup olmadığını sorguluyoruz. Bizde Sayıştay bulgusunda yer alan 411 kişinin kaydı var ve biz bunları incelediğimiz zaman Genel Müdürlükten bize kayıtların iki ila dört yüz on altı gün arasında değişen sürelerde kaydedildiği... Tabii, bu bir entegrasyon sorunu. Biz bu konuyu İçişleri Bakanlığımızla da konuştuk. İnşallah, gerekli incelemeleri yaparak da tahsili için il müdürlüklerine talimat verdik bu konuda. Dolayısıyla bu konuyu da çözmüş olduk.

Sağlık ve kanser ilaçları noktasında Baki Bey'in bir sorusu vardı. 2002 yılında bedeli ödenen ilaç sayısı 5.423, bugün itibarıyla 8.833 ilacımız geri ödemedi. Yine bunların 781 adeti kanser ilacı. Biz, sosyal devlet ilkemiz gereğince –demin de belirttiniz- sağlığı hiçbir zaman maliyet unsuru olarak görmedik, sağlık söz konusu olduğunda da vatandaşlarımızın en doğal hakkı olarak görüyoruz. Baktığımız zaman, 80 milyon vatandaşımız için ödediğimiz ilaç tutarı 35 milyar. 1 milyon 750 bin yani yaklaşık 2 milyon diyeceğimiz kanser hastamız için ödediğimiz ilaç tutarı da 5 milyar. Bu da bizim aslında sağlığı bir maliyet unsuru değil, vatandaşımız söz konusu olduğu zaman her daim bir bütçe hesabı yapmadığımızın da bir göstergesi.

Sendikal örgütlenme konusunda Erol Katırcıoğlu Bey sormuşlardı. Şimdi, biz baktığımız zaman, istiyoruz ki daha fazla tabii ki sendikal örgütlenme oranlarımız artsın. Şu anda arzu ettiğimiz noktada olmadığımız trendin iyi bir noktada olmadığını göstermiyor. Baktığımız zaman, 2014 yılında yüzde 10,6 iken, 2018 yılında yüzde 12,8 ve 2019 yılında yüzde 13,9. Gidecek çok yolumuz var mı? Var.

KANİ BEKO (İzmir) – Bu noktada bir şey söyleyebilir miyim, bir soru sadece?

Bu konuyla ilgili eğer iş yeri ve işletme barajlarını siz kaldıramazsanız Türkiye'de sendikal hak ve özgürlükler konusunda yol alamazsınız. Yapılması gereken tek şey var, barajları sıfıra indirirseniz, sendikal hak ve özgürlüklerin önünü açarsanız işçiler de özgür iradesiyle istedikleri sendikaya üye olabilirler. Bu kadar basit.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayıştay raporları çok konu oldu.

Diğer bir nokta: 2017 yılındaki raporda... Biz, Sayıştay raporlarını çok önemsiyoruz. Sayıştay denetçilerimizin verdikleri geri bildirimler esasında bizim sistemimizin daha güvenilir ve daha iyi bir noktaya gelmesi için, bizim için çok kıymetli. 2017 yılındaki raporda bize şöyle bir teşekkür var aslında: 20 bulguyu tam olarak yerine getirdiğimizi, 2 bulgunun da kısmen yerine getirildiğini açıkça dile getiriyor rapor. Onun haricinde, bulgu sayısı itibarıyla 2018 raporumuz aslında en az bulgunun yer aldığı raporumuz. Nitekim, 2015 yılında 85 bulgu varken 2018 yılında 26. Bu da güzel bir şey. Demek

ki denetçilerimizin bu bulguları sayesinde sistemdeki açıkları, entegrasyon sorunlarını halledebiliyoruz, çözebiliyoruz. Devletin de asli görevi zaten, açık olduğu zaman, bir sorun olduğu zaman bunu tespit edip çözebilmek.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yargısal bulgular yer almıyor yalnız.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ayrıca, söz konusu denetim raporunda SGK mali rapor ve tablolarının -yani şöyle bir denetim görüşü var-tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği söz konusu. Bu da aynı, bahsettiğiniz Sayıştay raporunda. Yani bizim sistemimize dair dediği ifade şu: “Doğru ve güvenilir bilgi içeriyor.” Yine diğer iç kontrol standartlarının uyum için gerekli olan şartları büyük ölçüde karşıladığını ifade ediyor. Bazı noktalarda, SGK’de 3 ayrı sistem birleştiği için muhasebe sistemleri arasında bir entegrasyon sorunu var. Biz bunu 2020’den itibaren büyük bir proje olarak başlatıyoruz inşallah, ilk etabını 2020’nin sonunda tamamlamayı düşünüyoruz. Bu sağlandığı zaman, bu 3 sistem arasındaki entegrasyon sağlandığı zaman muhasebeden kaynaklı Sayıştay bulgularının da önüne geçmiş olacağız.

Bülent Kuşoğlu Bey’in sorusu: Dediğim gibi, bu sorunun çözümüne dair özellikle bu işveren, emektar, güvence, icra, Medula yani bütün alt bilişim sistemlerimizin ve 2010 yılından beri kullandığımız MOSİP’in, Mali Yönetim Otomasyon Sistemi’nin entegrasyonunun... İnşallah, buna dair analiz, tasarım, bütün test süreçlerinin biz 2021 tarihinin sonunda birinci fazını tamamlamayı hedefliyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak konusuna gelir misiniz Sayın Bakan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Geleceğim, sırayla gidiyorum.

İşsizlik ödeneğinden daha kolay faydalandırmak için çalışma yaptık mı? Tabii ki yaptık. Ulusal İstihdam Stratejisi’nde, işsizlik sigortasında -daha fazla korumak amacıyla- sigortalılar lehine iyileştirme yapılması öngörülüyor. Bir kere bu, Ulusal İstihdam Stratejisi’imizde olan bir kavram. Dolayısıyla biz de işsizlik ödeneğinden yararlanabilmek için hizmet akdinin sona ermesinden önceki son yüz yirmi gün prim ödeyerek sürekli çalışma olma şartı yer almaktaydı, biz bunu esnettik ve genişlettik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yeterli değil.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, bunların hepsi konuşulur. Demin de geçti, İşsizlik Sigortası Fonu’yla ilgili de netleştirmenin galiba şöyle bir faydası var: Sigorta fonunun ismi “İşsiz Sigortası Fonu” değil, “İşsizlik Sigortası Fonu” Dolayısıyla bizim devlet olarak iki tip programımız var: Aktif iş gücü programlarımız, pasif iş gücü programlarımız. Dolayısıyla benim Bakanlık olarak aslında yapmaya çalıştığım istihdamı ve işi korumak. İş korurken yapacağım, işi korumak için işvereni de korumak durumundayım, işçiye de korumak durumundayım.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sermayeyi artırıyorsunuz ama.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Verdığımız zaman dağılımları...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bu sermaye fonu değil ama İşsizlik Fonu.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sermaye fonu... İş kurmaya çalışıyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ama aktarıyorsunuz, “iş kuruyor” adında aktarıyorsunuz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, İşsizlik Sigortası Fonu’nda işveren, işçi ve devletin katkısıyla oluşan pay yüzde 2, 1, 1 olarak; yüzde 4 ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama üçte 2’si işverene gidiyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Öyle bir rakam yok; gelin, paylaşalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üçte 1’i işçiye gidiyor.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakanım, ne kadar gidiyor?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Dolayısıyla önemli olan, bizim, işi korumamız, istihdamı korumamız, işvereni de. Mesela, bunun şöyle de bir şeyi de var: Dünya ülkelerine de baktığımız zaman, bazen değerlendirirken Türkiye’deki örnek üzerinden değerlendiriyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu’nun sadece işveren tarafından ödendiği ülkeler var, sadece işçi tarafından ödendiği ülkeler var, çoğu ülkede bizim gibi üçlü bir sistem üzerinden ödeniyor. Dolayısıyla İşsizlik Sigortası Fonu’nun yapısı... Biliyorsunuz, İŞKUR üzerinde bir yönetim kurulu da var, bunun üzerinden kurgulandığı için biz hem aktif iş gücü programlarımızı kullanarak istihdamı desteklemeye, işvereni desteklemeye çalışıyoruz hem de pasif iş gücü programlarımızla çalışanlarımız işsiz kaldığında onları desteklemeye de devam ediyoruz.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen Sayın Bakanım.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakanım, Halkbanka, Vakıfbanka, EXIMBANK’a 10,8 milyarı neden aktardınız bu Fondan?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bizim bütün çalışmalarımız yönetmelikler tarafından takip ediliyor, biz çok iyi bir şekilde değerlendiriyoruz. Şu anda İşsizlik Sigortası Fonu’muzun değerlendirildiği rakamları da açıklıyoruz zaten. Gördüğünüz gibi öyle yanlış bir değerlendirme söz konusu değil, gayet iyi bir değerlendirme yapıyoruz.

Şimdi, TYP konusuna gelince: TYP’deki asıl amaç işsizlerin çalışma hayatından kopmalarını engellemek ve işsizlerimize geçici bir gelir sağlamak dolayısıyla TYP’leri illerin ve ilçelerin sosyoekonomik gelişmişlik durumlarına göre ve aynı zamanda gelen taleplere göre ve bütçe imkânlarına göre tahsis ediyoruz. Burada ildeki il istihdam ve mesleki eğitim kurullarımız çok önemli. Aslında orada üç tip yöntem var: Noter var, kura var ve hem noter hem liste olarak belirlenmesi var.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Seçim endeksi olarak yürütülüyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Seçim endeksi kesinlikle değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İstatistikler var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK - Bakın, verdiğimiz TYP’lerin büyük bir çoğunluğu -sizin de her birinizin takdir edeceği- “Güvenli Okul, Güvenli Gelecek” kapsamında Millî Eğitime veriliyor ve seçimden azade her sene veriliyor bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Seçim dönemi 10 kat arttı.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Bakan, size ekstra on dakika süre de verdim, yedi dakika var. Lütfen toparlayalım yedi dakika içerisinde.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Tamam, peki.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zonguldak örneğini nasıl açıklıyorsunuz?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK - Ama TYP konusunda bazı noktalarda, bazı yerlerde değişmeler var. En son 3 asgari ücrete kadar hane geliri vardı, onu, biliyorsunuz, 1,5 kata kadar geri çektik dolayısıyla daha adil bir noktaya gelmesi için de uğraşıyoruz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Zonguldak'ta sadece AK PARTİ'li belediyelere verildi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Gelir testi yapmıyorsunuz ki Sayın Bakan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK - Kadın konusuna gelince: 25 Kasım var, 25 Kasım'da kadına karşı şiddet konusunda -inşallah Bakanlarımızla- bu sene ilk defa 70 maddeyi aşan -Adalet Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığımız, Sağlık Bakanlığımız, Diyanet İşleri, Milli Eğitimle beraber- çok kapsamlı bir eylem planı hazırladık ve inşallah, biz bunu önümüzdeki günlerde, 25 Kasım'da açıklayacağız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayıştay “TYP ile stratejik plan arasında uyumsuzluk var.” diyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Dolayısıyla orada da kadına karşı şiddet konusu, kadın konusu bütün Bakanlıklarımızla beraber ve ortak çözmemiz gereken bir konu. İnşallah, bunun eylem planıyla beraber, şiddete karşı büyük bir ivme kazanacağına da inanıyoruz.

KSGM noktasında, kadının statüsü noktasında, aslında Bakanlıkta diğer tematik genel müdürlüklerimiz bakan yardımcılara bağlı iken direkt bana bağlı olan bir genel müdürlük Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Bu da herhâlde bizim kadına ne kadar fazla önem verdiğimizizi göstermekte. Kendi Bakanlığım içinde de yüzde 44 oranında, taşrayla beraber yüzde 45 oranında kadın var. Diğer bakanlıklara kıyasla yüzde 40 oranında kadın çalışanı olan Sağlık Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığından sonraki en yüksek orandaki Bakanlıktır. Üst yöneticilerde de yüzde 27 oranla yine diğer bakanlıklardan daha iyi durumdayız. İnşallah, bunu daha da yükseltiriz.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Şube müdürü...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şube müdürü ve üstü olarak.

Şehit yakını ve gazilere dair...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Bakan, bu kadar mı?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Zaman kısıtım dâhilinde bütün sorulara, diğerlerinin hepsine zaten yazılı olarak cevap vereceğim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, şunu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, şunu söylemek istiyorum... Bir dakika... Araya giren herkes girdi.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK - 15 Temmuz bağışları konusunda çok soru geldi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir dakika ayırdınız kadına.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK - 15 Temmuz bağışlarının bir kuruluşuna dokunulmadan, hatta ilk kampanya için toplanan 310 milyon nemalandırılarak şu anda 330 milyonun üzerinde bir para tek hazine hesabı uygulaması kapsamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu altında duruyor, tek kuruluşuna dokunulmadı.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ne kadar Sayın Bakan?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Niçin dağıtılmıyor Sayın Bakan?

CAVİT ARI (Antalya) – Neden dağıtılmıyor Sayın Bakan?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın, bunun için bir vakıf kuruldu.

MURAT EMİR (Ankara) – Niye daha önce söylemediniz Sayın Bakan? Üç aydır soruyoruz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – İşte şimdi söylüyorum. Vakıf amacıyla da vakıf senedinde de...

MURAT EMİR (Ankara) – Niye söylemediniz? Üç aydır soruyorum.

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar, ben de duymak istiyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Vakıf senedinde de... Bu vakfın bütün misyonu, vizyonu, vakıf senedi Resmî Gazete’de erişilebilir durumda.

MURAT EMİR (Ankara) – Sahte adres niye verdiniz Sayın Bakan?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sahte adresimiz yok, adresimiz gayet geçerli bir adres.

MURAT EMİR (Ankara) – Sahte adres: Ulus, Kale Mahallesi, Işıklar Caddesi No: 6. Gidin bakın orada vakıflar bürosuna.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vakıflar belli, sahipleri belli, hak sahipleri belli.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ali Çelebi Bey sormuş: “Gazi ve şehit yakınlarından katılım payı ve ilave ücret alıyor muyuz?” Sağlık hizmetleri için katılım payları alınmıyor. Yine, otelcilik hizmetleri ve istisnai sağlık hizmetleri dâhil hiçbir ilave ücret de alınmamaktadır.

MURAT EMİR (Ankara) – Siz Yönetim Kurulu Başkanı mısınız Sayın Bakan? O vakfın Yönetim Kurulu Başkanı mısınız?

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım Sayın Bakan.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şehit madenciler konusu var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – İş müfettişleri tarafından önleyici teftiş yapılması: Şu anda iş sağlığı ve güvenliği yönünden toplam 2.569 teftişimiz yapılmış durumda. Yine, program dışı teftişler kapsamında da toplam 576 teftişimiz yapıldı. Biliyorsunuz, bu sene müfettişlerimiz, uyguladığımız kısa çalışma yönetmeliğinin uygulamalarının tespiti incelemeleriyle de uğraşıyorlardı.

“Zonguldak’ta kaçak maden ocaklarına ruhsat vermek için gerekli tedbirler alınsın...” Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından ruhsatlandırma işlemleri yapılıyor ve Türkiye Taşkömürü Kurumu tarafından da kapatılarak burada yasa dışı çalışma yapılmasının önüne geçilmesi amaçlanmakta.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bin işçi çalışıyor Sayın Bakan, aileleriyle 5 bine, 10 bine yakın kişi var. Nasıl istihdam edilecekler?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – “Çocuk işçiliğini önleme konusunda ne gibi çalışmalar yapılmakta?”

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, Sayın Bakan her birinizi sükûnetle dinledi, siz de dinleyeceksiniz. Böyle bir şey yok ki ya! Sorularınızı sordunuz, eğer burada cevaplandırılmayan sorular varsa yazılı olarak gelecek zaten her birinize.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakan, bir soru...

SALİH CORA (Trabzon) – Hayret bir şey ya!

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Vekilim, bütün sorularınızın cevapları zaten yazılı olarak verilecek.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakan...

BAŞKAN – Sayın Beko, lütfen oturun.

KANİ BEKO (İzmir) – Ama bakın, çok önemli.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Otur yerine!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her şey çok önemli.

BAŞKAN – Sayın Beko, onun cevabını alacağız, siz oturun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Ali Şeker ve Abdüllatif Şener Bey sordu: “Emeklilerden 1 milyon 100 bin kişi 1.100 liranın altında aylık almakta.” Yine, Abdüllatif Şener “Emekli aylıklarının seviyesi çok düşük, 847 bin emeklinin...”

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakanım, bir dinler misiniz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakan çok önemli bir şey söylüyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK - “1 milyon 350 bin emekli 1.200 lira...”

KANİ BEKO (İzmir) – Çok önemli ama...

BAŞKAN – Sayın Beko, lütfen...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Kani Bey, bakın, ben siz konuşurken hiç müdahale etmedim. Bakın, ben verilerle konuşmak istiyorum.

KANİ BEKO (İzmir) – Bir dakika dinler misiniz, çok önemli...

BAŞKAN – Sayın Beko, lütfen... Sayın Beko... Bu mu anlayışınız ya!

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakanım, bir dinler misiniz... Bir dakika...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Böyle bir usul yok!

BAŞKAN - Lütfen ya! Böyle bir yöntem yok, lütfen ya!

KANİ BEKO (İzmir) – Önemli bir şey anlatıyorum ama...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Şimdi, bakın, 1.100 liranın altında...

KANİ BEKO (İzmir) – Geçen yıl Binali Yıldırım Meclis Başkanırken meslek hastalıkları hastanesiyle ilgili kendisine bir dosya verdim, daha sonra da...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Oturun! Niye ayaktasınız!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yeter ya!

BAŞKAN – Ya, siz sorunuzu getirin, ben cevabını alacağım yine diyorum. Lütfen, düzenimizi bozmayın.

KANİ BEKO (İzmir) – Geçen yıl Aliğa’da...

SALİH CORA (Trabzon) – Böyle bir usul yok!

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkan, yöntem şöyle değil miydi: Sorular sorulacak, bölmeden cevaplanacak.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar... Sayın Bakan, bir saniye... Bir saniye arkadaşlar...

Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum cevaplarınız için.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Son bir şey söyleyebilir miyim.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alalım lütfen.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Son cümle: “1.100 liranın altında aylık alan dosya sayısı 1 milyon 100 bin.” diyor. Bakın “1 milyon 100 bin” denilen aylık dosya sayısı kaç? 87 bin. 1.200 liranın altında aylık alan dosya sayısına ne deniliyor, iddia ne? “1 milyon 350 bin.” Peki, gerçek rakam ne? 157 bin. Lütfen, verilerle konuşalım, gerçek verilerle konuşalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şehit madencilerle ilgili ne yapacaksınız?

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar...

Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kişisel olarak değil ama bir bütçede iki dakika kadınlara ayrılıyor, “kadın bakanlığı” diye bir şey beklemiyoruz zaten ama...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne yapsın ya Sayın Bakan!

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu... Lütfen arkadaşlar ya...

Tam bir saat kadın konuştu sabahleyin ya, lütfen ya...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Bakın Sayın Vekilim, sabahki...

BAŞKAN – Evet, kadınları biz çok seviyoruz, kadınlara her zaman pozitif ayrımcılıktan yanayız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Pozitif ayrımcılık falan istemeyiz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkanım, ben sabahki sunumumda en fazla pay ayırdığım, vakit ayırdığım kısım kadınlardı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tek bir soruya cevap vermediniz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Diyorum ki bizim için kadının statüsü o kadar önemli ki direkt Bakana bağlı tek tematik birimimiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, bu değil ki mesele.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Onun haricinde, 25 Kasım'da birçok bakanımızın altında durduğu 75 maddeyi aşkın bir eylem planını açıklayacağız. Eğer kadının değeri buradaki iki üç dakikayla ölçülüyorsa zaten ortada bir sorun vardır.

BAŞKAN – Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İstanbul Sözleşmesi...

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İstişare imkânı bulmadık biz.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, beni dinler misiniz. Bir saniye... Beni dinler misiniz.

Şimdi, bakın, Sayın Kerestecioğlu, Sayın Paylan’la birlikte Sayın Bakan Hanım’ı bir ziyaret edin lütfen, sizi ağırlasın, birlikte bir yemek yiyin, birlikte ağırlasın sizi, detaylı olarak birlikte bir konuşun, istişare edin, her zaman açık, inanın, ne zaman arasam, gece gündüz, bunu yapıyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – Sayın Başkan, sayın vekillerim, bakın, yarın benim Mecliste nöbet günüm. Ne zaman isterseniz beklerim, yarın da beklerim, ofise de beklerim, Bakanlığımıza da beklerim ama yarın da Mecliste nöbet günüm.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - İyi de sadece gelenler sizi dinleyecek Sayın Bakan.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yarın bir ziyarete gideceğim.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI ZEHRA ZÜMRÜT SELÇUK – O zaman başka bir gün.

BAŞKAN - Başka bir gün Sayın Kerestecioğlu ben organize edeceğim sizin için, tamam mı? Ben organize edeceğim.

Sayın Bakan, şimdi, burada cevaplandırılmayan sorularla ilgili olarak soruyu soran kişi ve cevabını lütfen -arkadaşlarımız da not alırsa- 26 Kasım 2019 tarihine kadar Komisyonumuza yazılı olarak göndermenizi rica ediyoruz. Biz de tüm milletvekillerimize bu sorulan soruların cevaplarını aktaracağız. Bu arada söyleyeyim, bir kısmı geldi, sizlere aktaracağız. Sorulan sorular ve cevaplandırılmayan bölümleri, hangi milletvekilimiz sormuş ve Sayın Bakanlarımızın bu sorulara yönelik cevapları nedir, bunların bir kısmı geldi, toplu olarak sizlere dağıtacağız, Meclis Genel Kurulundan önce her birisi sizlerin elinde olacak.

Sayın Bakana ve ekibine çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, oylamaya geçiyoruz, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını bütçesini okutacağım ancak bir önerge var, öncelikli olarak önergeyi okutuyorum

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

Kurum: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Yıl: 2020

Ödenek (A) Cetveli

KURUMSAL					FONKSİYONEL				FİN	EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR (TL)
E K L E N E N L E R	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	
	24	01	00	23	10	9	9	26	1	05	2	30.000.000.000
Toplam												30.000.000.000

Garo Paylan
Diyarbakır

Erol Katırcıoğlu
İstanbul

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlar, önerge veriyoruz, ikna edeceğim sizi merak etmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben de üzülüyorum sizi ikna edemediğim için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Bakan da belki dinlerse...

BAŞKAN – Sayın Keşir, lütfen... Sayın Keşir, sonra efendim...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz kabul edeceğiz, Bakan değil bize anlatacaksın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu, “Katılıyor musunuz? diye Bakan görüşü de sorulacak.

BAŞKAN – Sormuyoruz efendim.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki.

Değerli arkadaşlar, bütçeler bir ülkenin vicdanıdır. Hep söylüyorum, yapacağımız tercihlerle vatandaşlarımızın sorunlarını çözüp çözmeyeceğimizi bu bütçede belirleyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, emeklilikte yaşa takılanların sorunu da...

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Beko, arkadaşlar ama bu doğru bir şey değil. Sayın Beko, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dikkatimiz dağılıyor Sayın Beko.

BAŞKAN - Lütfen siz devam edin Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emeklilikte yaşa takılanların sorunu da bu ülkenin sorunu arkadaşlar. Bakın, bununla ilgili kaynak olmadığı iddia ediliyor. Ben bu bütçede eğer ki bu Komisyon oturursa çok rahat bu 30 milyarlık kaynağı bulabileceğini düşünüyorum. Tercihlerimizi saraydan yana,

5 yandaş müteahhitten yana yapmazsak eğer bu kaynağı çok rahat buluruz veya yalnızca Amerika'ya blöf olsun diye aldığımız S-400 füzesini almaktan vazgeçersek bu emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili kaynağı burada bulabiliriz.

SALİH CORA (Trabzon) – Hiç alakası yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – O S-400'leri alacağız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda Çalışma Bakanlığı bütçesinin emeklilikte yaşa takılan vatandaşlarımızın sorunlarının çözülmesi için 30 milyar TL artırılmasını öneriyoruz. Bu önergeye bütün milletvekillerinin destek vereceğini düşünüyorum çünkü bununla ilgili Milliyetçi Hareket Partisinin, İYİ PARTİ'nin, Cumhuriyet Halk Partisinin ve HDP'nin yasa teklifleri var arkadaşlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Etki analizi yaptınız mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Az sonra bununla ilgili hangi parti milletvekillerinin destek verdiğini, hangilerinin vermediğini bütün Türkiye görecek. Ben destek vereceğinizi düşünüyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Sayın Paylan, çok teşekkür ediyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben destek vermiyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Buna para yetmez, iyi hesap etmemişsin.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, arkadaşlar, bunu oylayacağım ama oylamadan önce bir hususu dile getirmem gerekiyor. Şimdi, böyle bir önerge vermek, elbette, sizin en doğal hakkınız ama yasal bir düzenleme yapmadan da bunu uygulamanız mümkün değil, bunu siz de biliyorsunuz fiilen mümkün değil çünkü böyle bir yasal düzenleme olmadan bu önergenin de çok fazla bir anlamı yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Meclisin iradesidir. Ben bütçeyi artırıyorum, yasayı da çıkarırız.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN - Mesleki Yeterlilik Kurumunun kesin hesabını okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Devlet Personel Başkanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Personel Başkanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir, hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakana, milletvekillerimize, bürokratlara ve tüm katılımcılara katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 20 Kasım Çarşamba günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.29

